

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DANSKE KØBSTÆDERS HISTORIE OG DERES ERHVERVSLIV
REDIGERET AF O. HOUGAARD OG A. WEDDERKOP HEDEGAARD

DANMARKS HOVEDSTAD
KØBENHAVN

UNDER MEDVIRKNING AF
FORFATTEREN KNUD BOKKENHEUSER

UDGIVET AF
DANSK HANDEL & INDUSTRI FORLAG
ODENSE .: KØBENHAVN

DANSKE KØBSTÆDERS HISTORIE OG DERES ERHVERVSLIV
REDIGERET AF O. HOUGAARD OG A. WEDDERKOP HEDEGAARD

DANMARKS HOVEDSTAD
KØBENHAVN

I. DEL

UNDER MEDVIRKNING AF
FORFATTEREN KNUD BOKKENHEUSER

UDGIVET AF
DANSK HANDEL & INDUSTRI FORLAG
ODENSE .: KØBENHAVN

I. KØBENHAVN I MIDDELALDEREN

VOR SKOLETID lærte vi, at „Absalon bygged' en Borg ved Havn,“ og at det var omkring denne Borg, i Ly af den, at vor Hovedstad opstod. Dette er ikke helt rigtigt. Havde der ikke eksisteret noget, der var værd at beskytte, havde Absalon ingen Grund haft til at lægge sin Borg netop der. — Vi kan da ogsaa gaa saa langt tilbage som til Knytlinga Saga for deri at læse, at da *Magnus den Gode* i 1043 havde slaaret *Svend Estridsøn* i et Søslag ved Aarhus, søgte denne flygtende Ly i „Havn“, som *Saxo* omtaler som „den lille By, der kaldes Købmændenes Havn“. Her har der uden Tvivl fundet store Sildemarkeder Sted; man kunde jo fange Sildene med Hænderne i Øresund i de Tider, og her har Handelsmændene derfor opslaaret deres Boder ved den Havn, som dannedes ved en Aa, der randt igennem det nuværende Pustervig (der er nogle, der mener, at denne Gades Navn kommer af Tysk Putz = Morads) over Gammelmønt, Øst for Nicolai Kirke og ud i „Dybet“, hvoraf Dybengsgade nu har Navn. Denne Havn og By, der er de ældste Rudimenter til København, var altsaa en Fiskerby, og den samlede sig omkring den Kirke, der var indviet til *Sf. Nicolaj*, de Søfarendes Beskytter og Helgen. Og da Kongerne, som man ser m. H. t. *Svend Estridsøn*, har kunnet bruge denne Havn som Nødhavn, er det ikke saa underligt, at de allerede tidligt her har opført en befæstet Kongsgaard, *Østrrgaard* kaldet, som laa der, hvor nu Vingaardsstræde 6 ligger, omgivet af kongelig Have og Vingaard. Kongens Nytorv er derimod af langt senere Oprindelse; dets Anlæggelse stammer fra det femtende Aarhundrede. En Grund til havde Kongerne til at holde Kongsgaard her; fra den kunde deres Fogeder saa nemt kræve Bodepenge af de fremmede Købmænd, som i Sildetiden opslug deres Boder her.

Naar Absalon i 1167 byggede sin Borg ved Havn, var denne et Led eller rettere Hovedledet i det store Fæstnings-Kompleks, han anlagde Sonden om Øerne, og hvorom Navne som Vordingborg og Nyord minder den Dag i Dag. En Vorde eller Varde betyder en Vagtpost, og Nyord har oprindelig heddet Ny word, d: den nye Vagtpost.

Det var for at skærme Sjælland og Havn mod Overfald fra norske Fribyttere Nord fra og vendiske Sørøvere fra Sonden, at Absalon gjorde sin Borg saa stor og stærk, som man først opdagede, at den var, da man nu gravede Christiansborg Slots Grund ud. Hidtil havde man troet, at det hele drejede sig om et stærkt Taarn; det viste sig nu, at Arealet har strakt sig over det

meste af Slotsholmen, at der ikke, som der jo nødvendigvis maatte være ved enhver middelalderlig Fæstning, blot var een Brønd (Absalons Brønd), men hele syv, og at en Ringmur kransede det hele; det var paa denne, den tapre Bisp anbragte de vendiske Røveres Hoveder paa Stager, for at de kunde minde deres efterfølgende Landsmænd om, hvilken Skæbne der ventede dem.

Men i Ly af Borgen opstaar nu to andre Byer, den ene ved Kanalen langs Gammelstrand op til Vandkunsten, og den kaldes straks Købmannahavn, den anden paa Bakken ved Frue Kirke, og denne Plads bliver, da de tre Smaabyer hurtig smelter sammen, til Byens Akseltorv, det senere Gammeltorv, der strakte sig lige ned til det nuværende Skovbogade, og i Omegnen af dette Torv samler de næringsdrivende sig hver i sin Gade: Skomagerne i Skoboderne (Skovbogade), Garverne i Skindergade, Kræmmerne i Klæde- og Kræmmerboderne, Slagterne i Slakterboderne, der senere omdøbes til Kød-manger (Manger = Handler)gade, nu forvansket til Købmagergade. Paa Akseltorvet (Gammeltorv) rejser sig nu det første Raadhus, hvis Kældere endnu kan ses under Vinhandler *Bestles* Ejendom, Skindergade 47.

Hvor Magstræde nu ligger, førte en Gade ned til Skibsbroen (Ladbroen); den hed Ladbrostræde, blev senere omdøbt eller omfortolket til Læderstræde, og parallelt med denne løb Fisketorvsgade ned til Fisketorvet, det nuværende Amagertorv; den omdøbtes siden til Tyskmanngade for at ende som Vimmelskafet, et Navn den dog først fik i det 16. Aarhundrede.

Absalon havde testamenteret Havn og de omliggende Smaabyer til Roskilde Bispestol, fordi han fandt, at det var et let og bekvemt Overfartssted for de Gejstlige, naar de skulde fra Roskilde til Ærkebispestaden Lund, og saa længe Valdemarerne levede, og der var idel Enighed mellem Gejstlighed og Kongemagt, gik alting fredeligt; anderledes blev det efter Valdemar Sejrs Død, da der opstod Kiv. Da fandt Kongerne det straks nedværdigende, at de skulde bo enten paa Østergaard eller paa Serridslev Kongsgaard, der laa Nord for Byen, hvor nu Botanisk Have og Kunstmuseet ligger, medens de var Gæster i selve Bispens By.

Allerede *Erik Plovpenning* forjog i 1247 Bisp *Niels Stigsen*, men Aaret efter kom hans Brødre, *Abel* og *Christoffer* i Følge med Lybeckerne, der længe blev Københavns Arvefjender, og plyndrede og ødelagde Byen, hvor de indsatte den svage *Abel* som Regent; men han maatte straks vige for de langt stærkere Roskildebisper. De holdt sig ved Magten, og da Kong *Christoffer den Første* havde lidt sit Nederlag ved Skelskør og søgte Tilflugt i København, nægtede den oprørske Biskop *Jacob Erlandsen* ham Adgang. Da Kongen i 1259 lod Bisp *fængsle*, lyste denne fra København Riget i Band, og da kom Kongens oprørske Vasal Fyrst *Jaromar* af Rygen Byen til Hjælp, da han var *Jacob Erlandsens* Forbundsfulde. Han brød ind gennem Plankerne, der værnede København, og han afbrændte det meste af København og lagde Absalons gamle Borg øde. Det Sted, mellem Hanetaarnet og Vesterport, hvor han fik Adgang til Byen, kaldtes *Jarmers Gab*, og her rejstes i Befæstningsrækken i 1528 *Jarmers Taarn*, hvis Ruiner ligger der endnu, efter at Voldene i 1870'erne sløjfedes og lagde Resterne blot.

Under Stridighederne mellem Bisperne og Kongen holdt Borgerne altid med Kongen; de havde set, hvorledes denne havde givet andre Købstæder

Særrettigheder og Indflydelse paa Byens Styrelse, men selv om Bisperne i 1254 havde givet København Købstadsret, var det dog nærmest at betragte den derved givne Stadsret som en Beskyttelseslov for Bispernes Ret og ikke

Parti fra Købmagergade i længst forsvundne Dage.

for Borgerne, og det samme var Tilfældet med den Stadsret, Jacob Erlandsen gav Byen i 1294.

Under Kong *Erik Meuveds* Regering var Byen næsten altid i Kongens Besiddelse, men derfor ogsaa idelig Genstand for Angreb, navnlig fordi den nyopførte Borg af de Fredløse betragtedes som et sikkert Tilflugtssted, naar

Borgerne holdt med Kongen. I 1289 kom den norske Kong *Erik Præstehader* til Danmark med en mægtig Flaade og vilde angribe København, men Borgerne holdt ham i passende Afstand. Det var denne Begivenhed, der gjorde det til en let Sag for Kongen at overtale Borgerne til Aaret efter yderligere at befæste Byen og Slottet; og da Bisperne igen i 1294 var blevet Herrer over Byen, gjorde Borgerne Oprør og beskød deres eget Slot med Blider; men Bisperne var da de stærkeste, og Borgerne blev tvungne til Fred, og den varede Erik Menveds Tid ud.

Saa kom den sørgelige Tid under *Christoffer den Anden*; da lykkedes det ved List den holstenske Greve *Johan den Milde* at faa Byen i Pant, og da *Valdemar Atterdag* i 1340 med Lethed af Biskop *Jens Nyborg* fik By og Borg overdraget, var dette dog kun en Overdragelse paa Papiret; thi Holstenerne beholdt Byen, til Kong *Valdemar* med Magt indtog den i 1346. Nu var der en Tid lang roligt i København, ja, i 1359 var den endda Skueplads for en meget stor Festlighed, da Kongen i Vor Frue Kirke trolovede sin Datter, *Margrete*, med den norske Kong *Haakon den Sjette*. Nordens senere stormægtige Frue var den Gang en lille Pige, og det er altsaa ikke rigtigt, at hendes Bryllup, som der staar i de fleste Historiebøger, fandt Sted i Frue Kirke; det var kun Trolovelsen, der jo dog i de Tider havde Retsvirkning som et paabegyndt Ægteskab; det virkelige Bryllup stod først i 1363 i Varberg, men Københavnerne var da Kong *Valdemar* saa hengivne, at de fejrede Datterens Bryllup med en stor Fest. Men at Kong *Valdemars* Venner undertiden var ilde farne, fik Københavnerne at føle i 1368, da en mægtig hanseatisk Flaade kom hertil og d. 2. Maj indtog Byen og afbrændte Borgen, medens de forsøgte Havnen. Dette var et haardt Slag for Byen, og da Dronning *Margrete* kom paa Tronen, indsaa hun, i hvor høj Grad Byen trængte til Kræfter, men at deh, saalænge den var i Kronens Besiddelse, maatte være udsat for Hansernes stadige Angreb, fordi de med levende Skinsyge vogtede paa ethvert Punkt, der kunde blive farligt for deres Herredømme i Østersøen, overlod hun, klog som hun var, Bisperne Magten i Byen, og under deres skærmende Vinge rejste Borg og By sig igen af Asken i Løbet af de kommende 40 Aar, kun een Gang — i 1386 — hærget af en Ildebrand, der navnlig gik ud over Kvarteret om Vor Frue og St. Petri Kirke.

Men selv om Byen for sin egen Velfærds Skyld nok kunde undvære Kongen og havde det roligst uden ham, viste det sig dog efter Dronning *Margretes* Død, at Kongen og Landet paa ingen mulig Maade kunde være København foruden, og da Biskop *Peder Jensen Lodehat* døde 1416, satte *Erik af Pommern* sig straks i Besiddelse af By og Borg, skønt Roskilde-bisperne skreg højt derimod, og for at faa Borgerne paa sin Side gav Kongen, der, som de senere Undersøgelser har vist, slet ikke har fortjent sit daarlige Ry, da han tværtimod var en dygtig og forstandig Regent, der kun kæmpede mod Forhold, der var stærkere end han, København *dets første Privilegier den 28. Oktober 1422*, hvorved Byen først kom i Rang med de øvrige Købstæder.

Men nu blev Lybeckerne bange for, at Købnhavn skulde vokse dem over Hovedet, især da Kong *Erik* i 1425 indførte Sundtolden. De mødte da med en stor Flaade i Juli 1427; men de blev ynkeligt slagne, og da de i

April 1428 kom igen med endnu flere Skibe og 12000 Mand, var det, at Dronning *Philippa* under Kong Eriks nødvendige Fraværelse fra Byen, der aldeles ikke, som mange Romanbøger har villet bilde os ind, skyldtes Fejghed, takket være Borgernes heltedige Forsvar, tilføjede Hansestæderne et saa forsmædeligt Nederlag, at de i det første Hundredeaar lod København pænt i Fred.

Intet Under var det derfor, at Kong Erik gerne vilde lønne København ved at gøre det til Rigets Hovedstad, og det første Skridt hertil foretog han ved at gøre det til Rigets *Orlogshavn*. Men det blev dog *Cristoffer af Bayern*, der fik Æren af denne Ophøjelse, idet han fejrede sit Bryllup paa Slottet i 1445.

Kong *Christian den Første* lod sig som Tegn paa, at han godkendte sine to Forgængeres Hensigt at gøre København til Rigets ypperste Stad,

Karakteristiske gamle Huse fra Prinsessegade.

krone der i 1449. Da han i 1478 oprettede Landets Universitet, gav han det Sæde i København. Det kneb med at finde Plads til det, hvorfor han tog Byens Raadhus, det andet, København havde ejet, da det første var brændt i 1368, og gjorde det til Studiegaard; det laa der, hvor nu Bispegaarden ligger, og i Stedet lod han opføre et nyt, tredje Raadhus mellem Gammeltorv og det nuværende Nytorv. Der havde Raadhuset sin Plads til 1795. Det brændte da, men var allerede brændt een Gang forud i 1728, men genopført paa samme Sted.

I de første Oldenborgeres Tid voksede Byen nu med raske Skridt. Slottet udvidedes baade af Kong *Christian* og Kong *Haus*, der skænkede det en Riddersal, der stiftedes nye Klostre, og mange Bygninger rejste sig, men især sørgede disse to Konger for at befæste Byen saa stærkt som muligt, hvorimod *Christian den Andens* Bestræbelser snarere gik i Retning af at udvikle Hovedstadens Næringsliv ved at give Borgerne større Lettelser og Rettigheder.

Allerede tidlig havde København fire Sognekirker: *Nicolaj, Vor Frue, St. Petri* og *St. Clemens* Kirke, et stort Antal for saa ung og lille en By.

St. Clemens Kirke var maaske den ældste, den stammer vist fra 1256; den laa omtrent der, hvor nu Frederiksberggade Nr. 27 er, og til den hørte Landsognene *Vigerslev, Valby, Solbjerg* (nu Allégade) og *Nyby* (nu Godthaabsvej). Den blev nedlagt ved Reformationen, fordi den var meget uanselig, lille og forfalden, og Sognet fordeltes mellem *Vor Frue* og *Helligvæstes* Kirke.

Det er dog muligt, at *Nicolaj* Kirke er ældre endnu end *St. Clemens*, men her kan man dog tidfæste dens Opførelse til 1261, da den overhovedet

Lille Mølle paa Christianshavns Vold.
Restaureret af Ingeniør Flach Bundegaard.

ikke nævnes før. Denne Kirke var i udpræget Grad *Borgernes*, det var der, de samledes og holdt til, naar de skulde tage Beslutninger i vigtige Sager, saaledes da de i 1294 samledes paa Kirkegaarden, der da var meget stor og strakte sig ud over det nuværende Østergade, under Oprøret. Kirken blev som Følge heraf meget rig i den katolske Tid, og der ofredes ogsaa adskilligt paa den i Tidernes Løb, baade Spir og indre Udstyrelse, men det blev aldrig nogen helt hyggelig Kirke, den var paa Grund af det vældige Rum altid mørk, og de besøgende klagede altid over, at det trak derinde.

Ved Reformationen fik den jo sin historiske Navnkundighed ved, at Mester *Reinhardt* i 1520 her for første Gang i Danmark prædikede den Lutherske Lære, og da *Hans Tavsén* i 1529 blev dets Sognepræst, lød Guds Ord for første Gang paa Dansk her i Kirken.

I 1560 slog Lynet ned i Kirken og ødelagde Hvælvingerne og Højalteret; dette gav *Christopher Walkendorf* Anledning til at skænke Kirken et nyt og prægtigt Taarn i 1582; det er det, der staar den Dag i Dag og bærer Spiret. Selv fik det først Spir omkring Aar 1600; men dette blæste ned 1628 og erstattedes da af en „plæt og nedrig Spidse“, der først i 1666 afløstes af et virkeligt nyt Spir, hvoraf det nu af *Brygger Jacobsen* rejste er en god Kopi; inde i Kirken prydedes der med pragtfulde Epitafler, og paa Kirkegaarden omkring jordedes de bedste af Byens Borgere saavel som efter Tidens Skik i selve Kirkens Gulv. Det var da ogsaa i Nikolaj Kirke, at Borgerne, Trediestand, samlede sig, inden de i Flok og Følge drog over til Slottet i 1660 for at deltage i Arvehyldingen.

Under Branden 1795 brændte som bekendt Nikolaj Kirke; den kunde være reddet, hvis det militære og borgerlige Brandmandskab ikke var kommet op at skændes, og hvis ikke Graveren i sidste Øjeblik havde glemt, hvor han havde gemt Nøglen til Taarnet. Nu brændte baade Spir og Kirke, kun Taarnet blev staaende; men Spiret gjorde København den Tjeneste at falde ud over de tre smaa, usle Gader: Højbrostræde og Store og Lille Færgestræde, der dækkede det Areal, hvor man da fik Rum for Ny Amagertorv, det nuværende Højbroplads, en „Lunge“, Byen i høj Grad trængte til. At *Brygger Jacobsen* i vore Dage rejste Spiret igen, og at Lehnsssekretær *Rentzmann* og hans Søster lod Kirkebygningen genopføre, om end i formindsket Størrelse, vidner om, at vor Hovedstad endnu kan glæde sig over at eje Sønner med det rette Borgersind.

Af de to endnu eksisterende af de fire oprindelige Sognekirker er *Vor Frue* eller Maria-Kirken den ældste og største, men det er tillige det af Byens Gudhuse, der i Aarenes Løb har lidt mest. Oprindelig maa der paa Kirkens Plads have ligget en ubetydelig Kirke af Træ, men *Absalon* paa-begyndte Opførelsen af en Stenkirke, der dog først fuldførtes af hans Efterfølger, *Peder Suneson*, der derfor nævnes som Kirkens Stifter. Man ved intet nøjagtigt Aarstal, men Indvielsesdagen var den 14. September, som lige til 1375 celebreredes i Kirken. Det blev hurtigt en meget rig Kirke, der rummede en halv Snes Kapeller og foruden Højalteret 50 mindre Altere, og den ejede efterhaanden over 100 Ejendomme i Byen; Mariabilledet var smykket med Guldkrone og Smykker af stor Kostbarhed, og der var Masser af Relikvier opbevaret i Kirken, bl. a. Rariteter som et Stykke af Christi Kors, et Hoved af en af de 11000 Jomfruer, en Finger af Abbed Vilhelm og et Stykke af Knud Lavards Kappe.

Da Kirken brændte den 24. Juli 1314, blev der ved Genopførelsen indsat en Sten, der fortalte, at den fire Gange forud var ødelagt af Ild. Vi kender ikke disse Ildebrande, kun maa man antage, at Lybeckerne har afbrændt den under et af deres Besøg. I 1386 ødelagdes de fire Klokker, der stod i Stabler ved Kirkens Side; det skete ved, at Ilden fra St. Petri Kirke, der da brændte, fængede i Træstablerne.

Spir fik *Frue* Kirke ikke straks, Kong *Hans* begyndte at bygge dens Taarn 1483, men først 1514 føjedes Spiret til; allerede den 11. Marts næste Aar blæste Knappen ned i en af Foraarsstormene.

Kirkens Stil var gothisk, og den havde tre Hovedindgange, den største

paa samme Sted som nu. At den efter Residensens Forflyttelse til København blev Byens Hovedkirke, ser man deraf, at Landets Konger stadig krones i den, Bispeindvielserne og Universitetsfesterne fejredes ogsaa der. Men aldrig skulde den ulykkelige Kirke gaa fri for Ødelæggelser, var det ikke Elementerne, der angreb den, besørgede Menneskene det som hin 3die Juledag 1531, da Borgerne i Raseri over den katolske Biskop stormede Kirkens Billeder og først standsede, da *Hans Tavsén* ene af alle traadte frem for Alteret og mindede dem om, at de forvekslede Guds Hus med Bispens; da gik de skamfulde hjem. — Lynet slog ned i Kirketaarnet baade i 1573 og 1585, og dette gjorde, at Spiret blev mere og mere skrøbeligt, saa at det maatte nedtages 1606 og blev genopført i 1609—1610, det blev da med Flagstangen 220 Fod højt; Sagnet fortæller jo, at *Christian den Fjerde* selv fastgjorde Stangen, der bar tre tunge, forgyldte Kroner. Indvendig smykkedes Kirken, der var blevet slemt ødelagt ved Reformationen, med pragtfulde Epitafier og Grave; thi Rigets fornemste Mænd og Kvinder fandt Hvile der. Her skal i Flæng nævnes *Sophie Amalie Moth*, de *Gyldenløver* og *Danneskjolder*, *Frijerne*, *Cort Adelaer* og *Otto Rud*, *Peder Oxe*, *Erik Bauner*, alle de første evangeliske Bisper paa Sjælland lige fra *Peder Palladius*, Videnskabsmænd som *Ole Worm*, *Bartholinerne*, *Ole Borch*, *Peder Kylling* og *Mathias Moth*.

Da den store Ildebrand i 1728 fra Vestervold med rivende Hast nærmede sig Gammeltorv, besluttede man den 21. Oktober, Brandens anden Dag, at sprænge det paa Hjørnet af Gammeltorv og Nørregade liggende Vinhus „Blasen“ i Luften for dermed at redde Frue Kirke; men Forsøget mislykkedes saa totalt, at en Gnist fra Eksplosionen netop ramte Frue Spir og antændte det, hvorved hele Kirken gik op i Luer. Kun et Strykke af Taarnet stod, men det var saa skrøbeligt, at det styrtede sammen i 1730. Da besluttede *Christian den Sjette* sig til at genopføre Kirken, og Grundstenen lagdes 11. September 1731; men det, der var opført, styrtede paany sammen 1733; derfor kunde Reformationens Jubilæumsfest i 1736 ikke som tænkt fejres i Frue Kirke, men maatte henlægges til Nikolai Kirke. Først den 10. April 1738 kunde den nye Frue Kirke indvies, men Spiret, der var opført efter *Thurahs* og *Vinceut Lerches* Tegning, opsattes først 1742, men det var da 384 Fod med Fløjet, der atter bar de tre gyldne Kroner.

Det indre smykkedes med *Wiedewelts* Epitafier, og Berømtheder som *Povl Vendelboe Løvenørn* og Historikeren *Jacob Langebek* fandt Hvile i dens Gulv.

Saa stod da Frue Kirke stolt over By i en Række Aar, Borgerne syntes, den var et Slags Enhedsmærke for dem; djærve Ord som Mester *Ole Vinds* havde lydt fra dens Prædikestol, og dog var alt dette kun Byen beskaaret en stakket Stund.

Da Englænderne i Septemberdagene 1807 bombarderede det værgeløse København, traf en Brandpil, udsendt fra et Batteri ude paa St. Thomas paa Frederiksberg den 5. September, Vor Frue Spir, der snart stod i lys Lue. Da Klokkespillet af Varmen sattes i Bevægelse, havde alle gode Borgere Fornemmelsen af, at det ringede Død og Undergang over Byen.

I fem Aar laa Ruinerne hen, og først i Aarene fra 1812—1829 lykkedes det Arkitekt *C. F. Hansen* at opføre en ny Frue Kirke, vidt forskellig fra de

tidligere, i græsk Renæssancestil, men med en fuldstændig hedensk Portal. Taarnet er, som alle ved, kullet, det gyldne Kors er et smukt Særmærke i Byens Profil, og det vilde være vanvittigt, om man nu, som der var Tale om, vilde sætte et gothisk Spir paa den græske Kirke.

Var det Ydre af Kirken omtvisteligt, saa findes der ikke noget skønnere Kirkerum i Byen end Vor Frue Kirkes Indre, smykket som det er med *Thorvaldsens* Christus og de 12 Apostle. Til Kirken knyttedes Navne som *J. P. Mynsters*, *H. L. Martensens*, *B. J. Fogs* og *Skat Rørdams*, til Orgelet *C. E. F. Weyses* og *J. P. E. Hartmanns*. Frue Kirke tilhører nu delvist Universitetet, og dets Anliggender styres af Konsistorium, der dog nu er led og ked af al den Strid, der i den senere Tid har staaet om Spiret, og forhandler om at overdrage Staten hele Kirkens Ledelse.

Fra det gamle København. Sankt Annagade.

Af de store Begravelser, der har fundet Sted i Kirken, er vel *Oehlen-schlägers* og *Thorvaldsens* de mest pompøse.

Den fjerde af de middelalderlige Sognekirker var den ringeste og fattigste, sikkert ogsaa den yngste, det var *St. Peders Kirke*, oprindelig vist et Anneks til Vor Frue, men da den fik sit eget Sogn 1304, der bestod af de omliggende Gader, knyttedes ogsaa Landsbyen Serridslev, der laa udenfor Byen, dertil. Saa fattig var Kirken, der ikke blev noget Stenhus, før den var brændt i 1386, at man maatte udstede Afladsbreve, gældende for 40 Dage hvert, til alle dem, der skænkede den Gaver. Men ved Reformationen var den dog Ejer af adskillige Huse i København, og da St. Peder var Universitetets Skytshelgen, var dette ret nær knyttet til Kirken og afholdt undertiden Festligheder i den.

Ved Reformationen nedlagdes St. Peders Sogn, der blev lagt ind under Vor Frue, og Kongen blev Kirkens Ejer; han benyttede den til Gjethus (Støberi for Kanoner), indtil han i 1586 skænkede den til Sognekirke for den

store tyske Menighed her i Byen; denne omdøbte den til St. Petri Kirke. Det skønne Taarn skyldes Christian den Fjerde, men Kirkens Historie griber ikke fremtidig saaledes ind i Byens, at der er Grund til at dvæle yderligere ved den her.

Derimod hører Byens faa Klostre i høj Grad med til dens Historie i Middelalderen. Det ældste er *Graabrødreklosteret*, stiftet 1238, det laa, hvor nu Graabrødretorv og tilstødende Gader har Plads. I 1530 forlod Munkene det og skænkede alt dets Gods og Bygninger til Byens Borgere, Kirken og Kirkegaarden til Universitetet, der, da det to Aar efter lukkedes, atter overdrog det til Borgerne, der gav det til Hjælp til Helligaandshospitalet. Naar det blev nedbrudt, vides ikke, Kirke og Spir stod dog endnu i Slutningen

Udsigt fra Raadhustårnet.
Fotografiet er velvilligst overladt os af Raadhusforvalter Nyrop Larsen.

af det 16. Aarhundrede, og *Christian den Fjerde* indrettede dets Munkefængsel til Tugthus, derfor hed Gaden fra Graabrødretorv til Niels Hemmingsensgade i lang Tid Tugthusporten. Paa Klosterets Abilgaard rejste *Corfitz Ulfeldt* sin Gaard, der nedbrødes efter hans Dødsfælde, og paa „Ulfeldts Plads“ rejstes Skamstøtten over ham, der først fjernedes af *Christian den Ottende*, der atter gav Pladsen Navnet Graabrødretorv.

Det andet Kloster fik nok saa stor Betydning, det var Augustinermunkenes Kloster med Helligaandshuset, der jo nylig er sat i Stand igen. I dette Klosters Kompleks opstod Helligaandskirken, og Munkene udrettede en velsignelsesrig Gerning ved at oprette et Hjem i Helligaandshuset for Spedalske, Hitebørn og andre ulykkeligt stillede. I samme Bygning stod for Resten Universitetsbibliothekets Vugge, idet Universitetets første Rektor, *Peder Albertsen*, her opbevarede sine kostbare Bøger, som han senere skænkede Universitetet, der.

Helligaandskirken nævnes først 1449, men den har sikkert eksisteret i mindre Stil allerede i det fjortende Aarhundrede, idet Augustinermunkene kom hertil 1296.

St. Klara Kloster, hvis Grund strakte sig fra Rosengaarden over Hauserplads ned til Gammel mønt, fik aldrig særlig Betydning; det oprettedes af Kong *Hans* i 1497, men maatte lukkes i 1527 paa Grund af Armod, de sidste Søstre forlod Landet i 1535, og Klosterkirken paa Hjørnet af Gammel mønt og Møntergade omskabtes til „Mønt“ og Gjethus. Klareboderne hed saaledes, fordi det var den Gade, der førte ned til Klosteret.

Der fandtes endvidere et *Karmelitter-Kloster* i St. Pedersstræde, hvor Poul Helgesen, „Vendekaaben“, var Prior; det var ham, der i 1522 vakte *Christian den Andens* Vrede ved den djærve Tale, han holdt i hans Nærværelse. Klosteret nedlagdes i 1530 og omdannedes derpaa af *Chr. Walkendorf* til Studenterkollegium, hvad det er den Dag i Dag.

Af de mindre Klostre har egentlig kun *St. Gertruds Kloster* mellem Kultorvet og Hauserplads Interesse. Paa dets Kirkegaard paa det nuværende Kultorv jordedes Forbrydere, derfor var det her, at *Torben Oxe* blev henrettet i 1517. Det var nærmest et Gæstehus for „syge, saare og mislige Mennesker,“ og da det nedlagdes i 1530, omskabtes det til en Adelsgaard, der kom i *Kaas'ernes* og *Rantzau'ernes* Eje. Endnu kan man, naar man gaar ind i Gaarden paa Hauserplads 32, se en interessant Rest, en Sten-Vindeltrappe, der har ført op i Taarnet.

I Middelalderen spillede for øvrigt *Gilderne* en stor Rolle, allerede fra Begyndelsen af det trettede Aarhundrede, skønt Bisperne modarbejdede dem, fordi de styrkede den borgelige Selvtændighedsfølelse.

De ældste Gilder var *St. Nicolais*, *St. Peders*, *Vor Frue* og *Helligaands-gildet*, der alle kun rummede københavnske Borgere. Derefter fulgte *det tyske Kompagni*, som var et Helligtrefoldighedsgilde, og bestod af Købmænd fra Wismar, Stralsund og Stettin.

Det danske Kompagni, som fik sin Gildeskraa nedskrevet i 1540'erne, er dog langt ældre og lever endnu i „Det kgl. danske Skydelseskab og Danske Broderskab“. Det havde sit Forsamlingshus, hvor nu Kompagni-stræde, der har taget Navn deraf, ligger. Gilderne og Lavene gaar hurtigt over i hinanden og bidrager mægtigt til at støtte og styrke det borgerlige Sammenhold i de svære Tider, København glider ind i ved Middelalderens Ophør.

II. DEN NYERE TIDS KØBENHAVN

Det er under Borgerkrig, Baal og Brand, at den nye Tid varsles ind over København; da Borgerkongen, Blodkongen *Christian den Anden* gaar i Landflygtighed den 12. April 1523, glemmer Københavnerne ikke, hvad de skylder ham; trofast holder de fast ved ham, saa længe de har Haab om hans Sejr; og de lider Nød for hans Skyld; den nye tyske Konge, *Frederik den Første* lægger sig den 10. Juni foran Byen paa Landsiden, og Arvefjenden, Lybeckerne, spærrer Adgangen til Søs; da der til sidst kun er Rotter at æde, overgiver Borgerne sig paa Naade og Unaade den 6. Januar 1524.

Men Kong *Frederik* er Københavnerne naadig; han ser altfor vel, af hvor stor Betydning det er for hans Stilling, at København er ham god. Han lokker for Byen ved at give den større kommunal Frihed, ved at indlemme Landsbyen Serridslev med Kongsgaarden i den og ved at skænke den de Landstrækninger, der indenfor Søerne rækker mod Nord udenfor Befæstningen. Han opfører Jarmers Taarn og styrker i det hele taget Befæstningen ved Udbedring af Volde og Pæleværker.

Men inde i Byen syder og koger det; det er haarde Sind, der støder imod hinanden, og det, der rejser Borgerkampen paa ny, er noget saa indgribende og betydningsfuldt som Spørgsmaalet om den nye Tro. Sejge og

Parli fra Amagertorv med Storkespringvandet
Fot. Christensen, Amagertorv.

stolte Karakterer som *Hans Mortensen Tøndebinder* og *Frands Vormordseu* staar under *Hans Tavsens* aandelige Ladelse forrest i Kampen for den rene Lære imod en saa aandfuld Mand som *Poul Helgesen*, der kun lunkent støttes af Katolikkerne, som ikke stoler paa Renegaten, der, som de mener, i sin Tid har sveget Katolicismens hellige Sag. Og den pjaltede og rænkefulde Biskop *Rønnow*, som nok egentlig slet ikke var Biskop, for saa vidt som Paven ikke havde anerkendt ham, hidser selv saa besindig en Mand som *Ambrosius Bogbinder* op til at sætte sig i Spidsen for de opfanatiserede Borgere, der tredie Juledag 1529 lader sig forlede til Billedstormen paa Vor Frue Kirke.

Saa dør Kong *Frederik den Første* i 1533, og Striden blusser op paany. Paa Herredagen i København anklages Hans Tavsens for Oprør, men Borgerne, der nu støttes af Lybeckerne, der gerne vil fske i rødt Vande, kræver ham frikendt og vender sig rasende mod Biskop *Rønnow*, hvem Hans Tavsens

maa følge hjem til Bispegaarden, der laa paa det nuværende Universitets Plads, for at værne ham mod Overfald. Vi kender alle *Carl Blochs* berømte Billede af denne Situation; men Kunstneren har her gjort sig skyldig i de historiske Fejltagelser, idet han fremstiller Bispen som en gammel og rystende Mand; Sandheden er, at han var et Par Aar yngre end Hans Tavsens, der da stod i sin Manddoms fulde Kraft. Med Biskop Rønnow tog det jo senere en sørgelig Ende. Svigtet af alle dem, han selv havde sveget, fanges han ynkelig paa en Hanebjælke i sin egen Bispekælder; denne findes endnu under Konsistoriebygningen paa Universitet og er sammen med denne Bygning det ældste Stykke Middelalder, der staar tilbage i København. Biskop Rønnow ender sine bevægede Dage i Blaataarn paa Københavns Slot.

Men Christian den Anden er ikke død endnu, og for Københavnerne staar han som Idealet af en Konge. Grev *Christoffer af Oldenburg*, denne Type paa en Lykkeridder, kommer til Danmark, og medens Grevens Fejde raser ude i Landet, holder han med sine Hunde og Elskerinder sit Indtog i København den 16. Juli 1534, og Vennen indenfor Voldene er snarere farligere end Fjenden udenvolds. Til sidst bliver Byens Holdning overfor Kong *Christian den Tredie* saa fjendtlig, at Kongen maa skride til Angreb, og den 16. Juli 1535 lægger han sig med sin mægtige Hær udenfor Byen. Men denne er ikke til Sinds at overgive sig for saa lidt. Med Sejghed og Udholdenhed kæmper Københavnerne for deres gamle Konges fortvivlede Sag, og først Aar og Dag efter, den 18. Juli 1536, overgiver de udhungrede Borgere deres forpinte By.

Den 29. Juli samme Aar finder *Bursproget paa Gammeltorv*, en Hovedbegivenhed i Københavns Historie, Sted, hvorved Borgernes Rettigheder yderligere udvides og bekræftes af den sejrrie Konge, der ligesom sin Fader ser det kloge i saa vidt som muligt at binde København til sig ved Vælgerninger. Og samme Aar sættes Kronen paa hele Værket, idet Reformationens Indførelse vedtages i København den 30. Oktober 1536. Hermed føler Byen sig for første Gang selv *helt* som Landets Hovedstad, samtidig med at Bispevældet over den for stedse er knækket.

Den lange Fredstid, der nu følger paa, skulde bringe København til Kræfter paa ny; men lige straks skete det ikke; Pesten og den sorte Død rasede, og Ulykkerne var om muligt større end under Belejringen. Desuden laa Byen jo hen i Ruiner, men her blev Kong *Christian den Tredie* den en god og naadig Konge; han gjorde alt for at hjælpe til; han lod en Teglgaard opføre der, hvor nu Teglgaardsstræde ligger; siden flyttedes den til Nyboders Grund, men *Christian den Fjerde* anbragte den paa Blaagaard. Følgen af denne Teglgaards Anlæg bliver, at Sten- og Bindingsværkshuse afløser de gamle Træhuse, og Byen faar derved et langt solidere og mere holdbart mere holdbart Præg. Den gamle Havn bliver opfyldt, saa Bremerholm bliver landfast med Sjælland, og ved *Erik af Pommerns* gamle Højbro indrettes en ny Losse- og Ladeplads, der faar en meget væsentlig Betydning for Byens Handel. *Christian den Tredie* bygger ogsaa Byen en ny Avlsgaard i det nuværende Suhmsgade og flytter Nørreport ud for Enden af Nørregade; der fandt man ved Voldenes Sløjfning i 1874 dens smukke arkitektoniske Rester; Kammerherre *Worsaae* gjorde da alt for at bevare den skønne Ruin; det

blev ham lovet; men næppe var han rejst bort fra Byen, før Borgmester, Konferensraad *Ehlers* lod „det Skidt“ fjerne, som „kun laa i Vejen for Færdsele“. Jo, København har 70'ernes Barbar-Magistrat meget at takke for i Retning af Byens Forgrimmelse og Udryddelsen af dens stolte Minder.

Harde Christian den Tredie været København en naadig Konge, gælder dette aldeles ikke om hans Søn og Efterfølger *Frederik den Anden*. Han brød sig ikke om København, opholdt sig der saa at sige aldrig, og naar man nævner Opførelsen af Skipperboderne ved Holmens Kirke, Admiralgaarden og hans høje Kornhus bag Charlottenborg (det blev senere til Sejlhus og Kvæsthus) er denne Konges Velgerninger mod Landets Hovedstad udtømt.

Til alt Held for Byen bødede dens Statholder, Rigshovmester *Christopher Walkendorf* paa sin høje Herre og Konges svigtende Interesse. Han udbedrer Volden ved Vesterport og bygger Vagtaarne paa Portenes indre Sider, han forbedrer Vandledningerne, noget, der i høj Grad tiltrængtes, og sætter Gammelstrand helt med Kampesten. I 1581 lader han opføre det kendte Vejerhus ud for Naboløs, som først nedbrødes i 1857, og i 1582 rejser han Stadens store kongelig privilegerede Gæstehus, *Store Lækkerbidsken*, paa Hjørnet af Østergade og Amagertorv. Den statelige Bygning, der brændte i 1795, var i lange Tider Byens fornemste Logis, hvor Gesandtskaber og fremmede Fyrster, der ikke kunde huses paa det ubekvemme, tit ombyggede og meget indskrænkede Københavns Slot, tog ind. Og det var ikke Smaapriser, Kongerne maatte bløde til Værterne her for disse høje Herrers Underhold. Navnlig hvad der i de Tider konsumeredes af Vin, Øl og Brændevin, er ganske fænomenalt; men da Kongerne gerne selv drak for, faldt det dem ikke ind, at der heri var noget mærkværdigt.

Walkendorfs Hovedbedrifter var dog, at han byggede det solide Taarn paa Nikolaj Kirke, som endnu er stærkt nok til at bære det stolte nye Spir, og at han oprettede sit Studenterkollegium i St. Pederstræde og endelig smykkede Helligaandskirken med et nyt, skønt Taarn, som gjorde, at denne Kirke kom højt i Københavnernes Gunst og helt tog Luven fra Nikolaj som den fineste Borger Kirke i Byen.

Et Forhold, der har meget stor Betydning for Københavns senere Vækst og Trivsel, er at Forstæderne baade mod Nord, Øst og Vest under *Frederik den Andens* Regering begynder at bebygges; men nu staar vi ogsaa overfor en Glansperiode i Københavns Historie, den der bærer Kong *Christian den Fjerdes* Navn.

Der er det underlige ved hele *Christian den Fjerdes* Arbejde for København, at hans Bestræbelser bestandig gaar i to Retninger: København skal være en *Købstad*, „Købmannaahavn“ hedder den ikke for intet; men den skal tillige være en Fæstning. Alt dette faar sit rette — eller rettere sagt lidt mislykkede Udtryk i Kongens største Værk, som ikke blev færdigt i hans Levetid, Anlægget af Christianshavn. Selvfølgelig lød det, som om Fæstningen skulde være det vigtigste, derom vidner jo ogsaa Byens, nu som de eneste bevarede Volde; men en Handelsby skulde det dog allerhelst være; om det fortæller Kanalerne og de mange Planer om Pakhuse med Gavle og Anlæg ud til Vandet, som først bliver til Alvor efter Kongens Død. Det er nemlig

en meget dyr Historie, fordi Grundene der ude i Strandgade, hvor der begyndes, først skal fyldes op, og det er ikke alle, der er saa velstaaende som den første Bebygger, *Mikkel Vibe*, der rejser Christianshavns ældste Gaard, Strandgade 32. Ellers maa man lokke Folk med gode Løfter som Frihed for Skat og anden borgerlig Tyngelse i et vist Antal Aar, og naar det ikke en Gang hjælper, giver man dem Øltapperprivilegium, som den Gang var et meget indbringende Aktiv.

Oprindelig var det Christian den Fjerdes Hensigt, at Christianshavn skulde være en By for sig selv med egen Borgmester o. s. v., men det blev aldrig til andet end, at det fik sit eget Vaaben og sin egen Raadmand, hvorimod det er en Misforstaaelse, naar man har udpeget Ejendommen paa

Parti fra Gammel Strand. Fot. Christensen, Amagertorv.

Hjørnet af Strandgade og Torvegade som Christianshavns gamle Raadhus. Raadmanden, som var Vinhandler, har boet der, og i Kælderen laa store Vinfade lænkede til Murene; derfor troede senere Tider, at det var gamle Raadhusfængsler. Strandgade, som jo nok maa kaldes Hovedgaden, laa oprindelig helt ned til Vandet, derfor kunde Asiatisk Kompagni bygge sine to store, endnu eksisterende Huse der; Skibene med Varerne fra Østen løb jo lige til, og saa forhandlede man de kostbare Sager direkte til Publikum. Derfor kunde Christian den Fjerdes Hofmaler, *Karel van Mander*, ogsaa være tjent med at have en stor Gaard, nu Nr. 22, der ude; thi ved Siden af sin Stilling som Hofmaler drev han Gæstgiveri og tjente, sprogkyndig som han var, mange Penge som Fremmedfører i Byen. Derfor havde en saa drabelig Søhelt som *Curt Adelaer* ogsaa sin Gaard der (Nr. 24), thi i den Tid, han havde til overs fra sine Forretninger som Rigsadmiral drev han mægtige Handelsforretninger paa Østen, og dertil maatte han have en Købmandsgaard.

Abraham Lehn, den rige Vinhandler, byggede den prægtige Gaard Nr. 6, hvor han blandt sine notableste Lejere havde selve *Tordenskjold*. Værelserne, hvori Helten boede, til han rejste paa sin Dødsrejse til Udlandet, staar vel bevarede endnu. Men ellers bliver Christianshavn i Hovedsagen et Hjem for driftige og nærsomme Borgere, der hurtig giver Byen Præg, som f. Eks. *Jacob Holm*, der begynder som beskeden Urtekræmmer og ender som Stor-købmand, der bygger *Holms Huse*, har stor Handelsplads der ude og sætter Firmaet *Jacob Holm & Sønners Præg* paa Bydelen. Og langs Overgaderne vokser de store Handelshuse efterhaanden frem, som det *Buntzenske*, og Christianshavn bliver i Tidernes Løb ogsaa Hjem for litterære Personligheder, hvis Erindringer og Digting bliver Kilden til meget af vor Viden om Christianshavn, vi kan blot nævne Fru *Gyllembourg*, *Johan Ludvig* og *Johanne Louise Heiberg*, *Thomas Overskou* og *Carl Bernhard*, der alle stemmer med i Koret til Byens Pris, ikke at forglemme en saa moderne Mand som *Holger Drachmann*, der i „Det grønne Haab“ tegner hyggelige og sande Billeder der ude fra. Der kan skrives en hel Bog om Christianshavn, det har jeg gjort, og til den maa jeg her nøjes med at henvise.

Christian den Fjerde vilde gerne have bygget Københavns Slot om, men hertil slog hans Pengemidler ikke til, selv om den berømte Indskrift paa hans Bygninger *R. F. P.* ikke, som vittige Folk har villet sige, betyder Riget fattes Penge, men er Latin og betyder Fromhed styrker Rigerne. Da det ikke lykkedes at faa et værdigt Kongebo indenvolds, rejste han udenfor. Porten sit lette og festlige Lystslot, Rosenborg, som han indrettede med alle de sindrige Opfindelser, han selv kunde spekulere ud. Endnu knejser Rosenborg som en Fjer i Hatten paa vor gamle By, men den skønne Have, der omgiver det, er desværre igennem Aarene blevet mere og mere misrøgtet. Navnlig for *Frederik den Sjette* haardt frem imod den, da han ødelagde Laurierhuset og det smukke Anlæg der foran for at lægge Kaserne, Excercerplads og da i Særdeleshed Excercerhuset der, samtidig med at han til Anlægget af den ganske overflødige Kronprinsessegade fjernede en stor Del af Havens skønneste Træer. Men ogsaa vor Tid har været ond ved Kongens Have; hvorfor man skulde ødelægge Frugthaven, er ganske ubegribeligt.

Til Christian den Fjerdes Navn knytter sig ogsaa Anlægget og Opførelsen af *Børsen*, en af Byens skønneste Bygninger, men det er ikke rigtigt, naar han har sagt, at han havde bortført det ejendommelige og skønne Spir fra Kalmar. Det er danske Haandværkere, der har Æren for dette arkitektoniske Mesterværk, og det er ligeledes danske Hænder, der byggede Runde Taarn til Observationer, noget, det senere ikke kunde bruges til, da Instrumenterne blev saa fine, at de ikke kunde taale den Rystelse, Kørslen paa Gaden frembragte. Et af de ejendommeligste Partier i Byen er ogsaa Tøjhuset og Proviantgaarden. Hvor den nuværende Bibliotekshave ligger, var der da et stort Vandbasin, og ude i den stride Strøm rejste han paa Havfruegrunden Byens Vartegn, *Leda med Svanen*, der siden, da den kom til at ligge i Vejen for Skibsfærdselen, maatte fjernes, Figuren havnede i en Villahave ude paa Frederiksberg og er senere hugget til Skærver.

Naar man siger, at Christian den Fjerde har bygget Regensen, er det ikke rigtigt. Gaarden var en gammel Adelsgaard, som Kongen købte og lod

indrette til Fribolig for fattige Studenter. I 1631 byggede han Nyboder for Holmens faste Stok, til Glæde for hvem han ogsaa tidligere havde omdannet Holmens Ankersmedie til den nuværende Holmens Kirke, der altid siden har været knyttet til Marinen, og i hvis Kapel Berømtheder som *Niels Juel* og *Tordenskjold* siden er bisatte.

Det tredie Raadhus, som laa midt imellem Gammel- og Nytorv, prydede han med et Taarn; det brændte i 1728. men Spiret er brugt som Model til Budolfi Kirkespir i Aalborg. Raadhuset blev opført paa ny, men brændte atter i 1795, hvorefter det erstattedes af det nuværende, skumle Domhus paa Nytorv, der afgav sin Værdighed som Raadhus, da *Nyrops* skønne Bygning i vore Dage rejste sig paa Raadhuspladsen, det daværende Halmtorv.

Længangen tværs over Strømmen mellem Slotsholmen og Byen skyldtes ogsaa Christian den Fjerde, og han arbejdede i 1640 stærkt paa at give Staden en ny Kirke, St. Annæ Rotunda, der skulde ligge hvor siden Garnisonssygehuset fik Plads, men den blev aldrig færdig, og Frederik den Femte brugte Stenene derfra til at bygge Garnisons Kirke, der da kaldtes „Herre Zebaoths Kirke“. Han flyttede Østerport ud for Enden af Store Kongensgade tværs for Hjertensfrydsgade og gjorde alt for at styrke og udbedre Byens Befæstning med Volde og Grave. Han satte et nyt Taarn paa Blaataarn, der siden skulde vinde sørgelig Berømmelse som Fængsel for hans Datter, *Leonora Christina*, men som ikke maa forveksles med det senere Blaataarn ved Langebro, hvor Hoffets Betjente, Nordre Birks Forbrydere og — Det kgl. Theaters Skuespillere blev hensat.

Midt i sin Byggetravilhed døde den gamle Konge paa sit kære Rosenborg i 1648. København har aldrig haft nogen bedre Ven end ham; underligt derfor, at vi kun ejer en lille, snollet Statue af ham ude i Nyboder. Hans Monument burde rejses paa Christianshavns Torv.

Christian den Fjerde var den første, der virkelig udvidede Byens Omraade, men det var ogsaa nødvendigt, thi Indbyggerantallet var steget til 25,000; det var i hine Dages Forstand en stor By.

Siden 1536 havde København ikke kendt til Fjenden, derfor begyndte *Frederik den Tredies* Regering med en Forskrækkelse. Byen havde i de første rolige Aar udvidet sig, Borgerne havde faaet nye Privilegier, men ingen havde tænkt paa Byens Forsvar. Da det derfor rygtedes, at den svenske Kong *Karl den X Gustaf* var gaaet i Land i Korsør i 1658 med den ondeste Vilje til at komme Hovedstaden til Livs, viste Københavns Borgere deres Dygtighed ved i Løbet af kort Tid at udbedre Voldene og uddybe Gravene, og da Svenskerkongen endelig Natten mellem 10. og 11. Februar 1659 foretog sin berømte Storm paa København, som han havde anset for sit sikre Bytte, mødte han et saa glimrende Forsvar, at Europa i de Tider aldrig havde set Mage; det hedder sig jo ogsaa, at Kong Karl tog sin Død deraf; i alle Tilfælde reddede vore københavnske Borgere ikke alene Byen, men hele Landet fra Undergang, og dette gav dem en vaagen Selvtændighedsfølelse, som tvang Kongen til at give Byen Selvstyre; det er ved denne Lejlighed, at vi fik vort Borgerraad, de to og tredive Mænd, der skulde lede Byens Sager; den blev en fri Rigsstad, der skulde have Stemme og give Samtykke i alt, hvad til Rigets Bedste delibereeres kan. Ganske vist snød Kongen jo

lige saa vel Borgerstanden som Adel og Gejstlighed, da han tiltog sig Enevældet; men da Borgerne deltog i Arvehyldingen, mødte de dog efter at have samlet sig i Nikolaj Kirke, som en selvstændig Stand ved Arvehyldingen paa Københavns Slot den 18. Oktober 1660.

Og eet endnu naaede man gennem Byens Selvforsvar: det blev klart, at København maatte være Landets Hovedfæstning, og samtidig med at man udvidede selve Byen mod Nord, hvor man havde flyttet Nørreport hen for Enden af Frederiksberggade, til Øst med St. Kongensgade, Borgergade og Adels- og Rigensgade, omkring Slotsholmen med „Frederiksholmskvarteret“, de gamle Kalveboder, befæstedes Byen yderligere; men een Gang blev Borgerne dog bange, det var da Kongen efter den hollandske, indkaldte Ingeniør

Parti fra Kanalerne. Fot. Christensen. Amagertorv.

Henrik Rüses (senere Grev Rysensten) Plan anlagde „Citadellet Frederikshavn“, det, vi nu kalder Kastellet, thi da troede de, at denne Fæstning skulde rettes mod selve Byen. Der blev omtrent Oprør af denne Grund, og Kongen maatte paa det højtideligste forsikre om, at Fæstningen kun var tænkt som Forsvar mod ydre Fjender, ikke mod Landets egne Sønner.

Christian den Femte anlagde mange Gader, især i den indre By, efter at en voldsom Ildebrand i Dagene den 14.—15. November 1685 havde hærget Kvarteret omkring Badstuestræde, Vimmelskaftet og Gammeltorv, hvorved Vimmelskaftet ved Hjælp af Nygade fik en lige Forbindelse med Gammeltorv og derved mistede den krogede Form, der havde givet Gaden Navn. I *Christian den Femtes* Dage prydes Kongens Nytorv med Gyldenløves Palæ (nu Charlottenborg), Nyhavn graves, Thotts Palæ og Gjethuset ved Siden af Charlottenborg, hvor nu Tordenskjoldsgade ligger, bliver opførte, og *Christian den Femtes* Statue („Hesten“) bliver rejst. Paa Christianshavn faar vi Frelsers Kirke, og i Gothersgade bygget Reformert Kirke.

Aaret efter Christian den Femtes Død faar vi atter Fjender for Byen, der i Dagene fra 21.—27. Juli 1700 maa udholde et regulært Bombardement af en forenet svensk-hollandsk-engelsk Flaade, og kort efter gaar *Karl den Tolvte* i Land ved Humlebæk, og alt ser meget alvorligt ud, da Heltekongen pludselig faar alvorligere Opgaver i Rusland, og København derved bliver frelst. Freden i Travendal gør en brat Ende paa alle Svenskernes Planer.

Men nu bliver det galt med Byens Sundhedstilstand; vi er slet ikke beredte paa en Fjende som Pesten, der i 1711—12 bortriver 23,000 Mennesker, omtrent Halvdelen af hele Byen; Kongen flygtede til Koldinghus, og alle de Borgere, der kunde se deres Snit, deriblandt *Ludvig Holberg*, lægger ogsaa dens Volde bag sig.

Marmorkirken set fra Frederiksgade.
Fotografi Raadhusforvalter Nyrop Larsen.

Den store Brand i 1728, der begyndte den 20. Oktober og varede i hele tre Dage, lagde hele to Femtedele af Byen fra den nuværende Raadhusplads til Amagertorv i Aske; Frue Kirke og Helligæsteskirke ligger i Ruiner, Nød, Fattigdom og Elendighed hærger Byen, 3650 Familier bliver husvilde. Alle Kollegierne, Universitetet og Regensen, Vajsenhuset, Generalpostamtet paa Købmagergade, Raadhuset og meget mere raseres af Ilden; men en Ulykke er aldrig saa stor, at den ikke er god for noget. En Del af de snævre Gyder, der var Arnesteder for Pest og Ulykke, forsvinder ved samme Lejlighed, og der bygges en friskere og sundere By paa den gamles Ruiner. Men dyrt er det, og Frederik den Fjerde, som har forbygget sig paa Ændringer af det gamle Slot, maa laane af Borgerne, Skatterne stiger, og saaledes staar Sagerne, da *Christian den Sjette* i 1730 bestiger Tronen. Han og hans Dronning er de mest prætelskende, der nogen Sinde har beklædt en Trone, og København har, især da *Sophie Amalienborg* var brændt i 1689, ingen værdig Kongebolig at byde dem. Frederiksberg Slot, som Frederik den Fjerde jo havde ladet opføre efter egne Tegninger, bliver indtil videre kongelig Residens,

medens Kronprinsen bor i Palæet i Kalvebuderne, der fra den Tid benævnes Prinsens Palæ.

Vi har faaet Beskyttelse mod Fjenden, da Frederik den Fjerde har bygget Trekroner og Præstestenen, og Christian den Sjette ombygger og udvider Orlogsværftet. Men hans Hovedinteresse koncentrerer sig om det nye Slot, han vil opføre efter med store Omkostninger at have nedrevet Københavns Slot, og her rejser sig da paa Slotsholmen det dejlige *Christiansborg* i Tiden fra 1733—40. Dets Saga skulde desværre blive kort, allerede 1794 brænder det.

Men Byen vil vokse, og det bliver *Frederik den Femte*, der skænker den hele det nye Kvarter omkring Amalienborg, hvis fire smukke Palæer han lader fire Adelsmænd opføre, medens Assiatisk Kompagni bliver tvunget til at rejse *Salys* bedaaende Rytter-Statue af Kongen, Frelsers Kirke faar sit morsomme Spir; Marmorkirken paabegyndes, men bliver ikke færdig, først i vore Dage rejste *Tietgen* den, men langt fra saa skønt og kostbart, som den oprindelig var tænkt. Men under Velstanden i disse Frederik V's og Christian VII's første Tid prydes Byen med skønne Palæer, hvis Arkitekter er *Eigtved* og *Harsdorff*. Blandt den sidstes Mesterværker er Amalienborgs Kolonnade, der desværre kun er af Træ, Udenrigsministeriet, Den Peschierske Gaard (nu Landmandsbanken), Erichsens Palæ (nu Handelsbanken) og det desværre nedrevne Løveapothek.

Efter Slotsbranden i 1794 hærges Byen Aaret efter af sin nye store Brand, der opstaar i Dellehaugen paa Gammelholm den 5. Juni 1795 og lægger hele Kvarteret om Nikolai Kirke, denne selv, Højbrostræde og Færgestræderne øde, ja, Branden standses først den 7. Juni saa langt borte som i Teglgårdssiræde; der brænder 943 Huse, 55 Gader og 5770 Personer bliver husvilde, Raadhuset, Materialgaarden, Vajsenhuset, Walkendorffs Kollegium og Petersens Jomfrukloster i Vimmelskaftet er blandt det ødelagte.

Men vi kommer dog ret hurtig paa Benene igen; det er jo gode Pengeaar. I Tiden fra 1795—1800 bygges der 1132 Privathuse, og vi vinder i den indre By en god ny „Lunge“ i Ny Amagertorv, der snart kommer til at hedde Højbroplads.

Men det nye Aarhundrede tordnes ind med Slaget paa Rheden den 2. April 1801, og seks Aar efter faar København i 1807 sine frygtelige Septemberdage, da Englænderne bombarderer den fuldstændig forsvarsløse By, hvorved 300 Bygninger helt brænder, 1600 beskadiges, et Par Tusind Mennesker saares og mange dræbes eller dør af „Skræk og Forkommenhed“. Blandt de ødelagte Bygninger er atter den før saa hjemsøgte Frue Kirke.

Men som før rejser Byen sig igen som en Fugl Fønix af sin Aske, men det tager Tid; endnu i 1830 er der Spor af Bombardementet. Det værste var, at man byggede slet, fordi Nøden og Statsbankerotten ramte det ulykkelige Land, og *Frederik den Sjettes* Regeringstid bliver ikke til Gavn for Byens Trivsel, selv om Forstæderne vokser, Hauserplads og Kvarteret derom anlægges og Gadenættet reguleres paa en sundere Maade end før.

Af Frederik den Sjettes Nybygninger kan nævnes Raadhuset paa Nytorv og Christiansborg Slot, der blev færdigt 1828, Metropolitanskolen, Universitetet, Synagogen o. fl. Men Byen bevarer dog sit gammeldags Præg, og det samme er Tilfældet under *Christian VIII* i Fyrreerne. Fra denne Konges Tid er

Thorvaldsens Museum, der rejstes fra 1838—48, Kasino og Tivoli; det er Anlægget af denne Anstalt, der er det første Brud paa Fæstningens hellige Terræn, desværre bliver det jo ogsaa snart Signalet til den moderne Vandalisme, der forvandler den gamle, grønne By, hvor man soled sine Sengklæder paa Gaden, og hvor Portene lukkedes om Aftenen, medens Vægterne raadede for Ro og Orden, til den Stenørken, som det er nu.

Sætter vi Grænsen for det gamle Københavns Udvikling ved *Frederik den Syvendes* Tronbestigelse, er det vel omtrent rigtigt. Da Demarkationslinien flyttes i 1853, er det grønne Bælte, der skærmede og lunede Byen, faktisk sprængt, Idyllen er borte, og vi forbereder Byens rivende Vækst henimod det Stor-København, som vi nu er saa glade for og saa vrede paa, og som det sidste Afsnit af denne Afhandling skal gælde.

III DET MODERNE KØBENHAVN

Naar en By i Løbet af et halvt Aarhundrede vokser fra 100,000 til over en halv Million Indbyggere, maa sund Fornuft sige, at denne Udvikling ikke er normal og ej heller kan være helt sund. København er da ogsaa blevet et altfor stort Hoved til den forholdsvis lille Krop, der hedder Kongeriget Danmark, og det er en Selvfølge, at ikke alt, hvad der er sket i denne Periode har været af det gode. Inden vi i store Træk ser paa Udviklingen af Byen, vil det derfor være rigtigt at gøre nogle almindelige Bemærkninger.

Det er givet, at vor Hovedstad saa langt fra at have forskønnet sig i vor moderne Tid tværtimod i sin rastløse Fart henimod Verdensstaden, som vi absolut skulde og vilde være, har lidt meget. Det er jo en gammel Sandhed, at det er lige saa billigt at bygge kønt, som det er at bygge grimt; det er ikke meget dyrere at bygge sundt end usundt, og det sidste betaler sig ikke i det lange Løb.

Der er ogsaa Pietetshensyn, Kærlighed til det, der knytter Fortid til Fremtid, som en ansvarsfuld Byledelse burde have taget, men som paa det skammeligste er blevet forsømt af den „velvise“ Magistrat, især fra 1859 til 1900, saa at vi, hvor Vejen havde ligget aaben for at skabe noget kønt og godt, tværtimod har trampet løs og revet bort, hugget om og ødelagt, hvor det slet ikke var nødvendigt, endda ikke formaalstjenligt.

Dette kan bedst belyses ved nogle Eksempler, som ligger lige for.

Ved Lov af 15. April 1859 bestemtes det, at de Flaaden tilhørende Virksomheder, der laa paa Gammelholm, skulde overflyttes til Nyholm, saaledes at Grundene bag Charlottenborg med den gamle botaniske Have m. m. overdroges til privat Bebyggelse. Det var Arkitekten, Professor *F. Meldahl*, der udarbejdede Planen til denne Bebyggelse, der var fuldendt i Slutningen af Halvfjerdserne, og selv om disse Gader gennemgaaende er lige og brede, hvorved der skabes Luft i dette „Gammelholmskvarter“, er dets Arkitektur i den Grad rædselsfuld, at det maa siges at skæmme Byen i langt højere Grad end nogen anden Del af den indre By. Der vil næppe findes nogen, der ud over den kongelige Mønt kan pege paa en eneste Bygning paa Gammelholm, der gør sin Bygmester Ære, og spørger vi om vort Slægtleds karak-

teristiske „Stil“, som vi har en Christian den Fjerdes Stil, en Frederik den Femtes o. s. v., bliver vi ynkeligt Svar skyldig, og som det er gaaet med Bygningernes Ydre i dette ret fornemme Kvarter, bygget som Hjem for den mere velsituerede Klasse, er det gaaet med det indre, baade med de Møbler, der anbragtes i disse rummelige Stuer, og med deres egen Udstyrelse, der er ingen Tanke, ingen Ide, ingen Skønhedslinie, der kan paavises. Vi staar flove, ideforladte og tomme i vort Svar. Vi har misbrugt vor Ret til at være stolte over vor By.

Hvorfor fældede man alle de Træer, der kunde live op, hvorfor rev man den gamle Studenterforeningsbygning, der dog kun var fra 1863, ned? Kun fordi Spekulationen krævede det, fordi det var Kvadratalenen, der havde Værdi, ikke Hensynet til Byens Skønhed.

Parti fra Vesterbros Passage med Raadhuspladsen. Det flutteste af Byens Strøg. Fot. Christensen, Amagertorv.

Vi havde et smukt gammelt kongeligt Teater paa Kongens Nytorv; Tiden krævede, at det maatte erstattes af et andet, men var der derfor nogen Grund til at gøre det næste grimt? Og saa er der det vidunderlige ved vort Byggeri, at vi altid bygger for smaat; der gaar ikke mange Aar, efter at en offentlig Bygning er opført med store Bekostninger, før det viser sig, at den er for lille. Nogle slaaende Eksempler herpaa er Det kgl. Teater, den polytekniske Læreanstalt, Studiegaarden, Postgaarden, selveste vort dejlige nye Raadhus, den eneste virkelig typiske og monumentale Bygning fra vor Tid, og nu til sidst Christiansborg Slot, om hvilket der endnu kun er sørgeligt at sige.

Da Frederik den Sjettes Slot brændte den 3. Oktober 1884, mistede vi en beskeden, men stilfuld og historisk Bygning, der vel ikke, hvad Tidens økonomiske Forhold nødvendiggjorde, i Pragt naaede det gamle og første Christiansborg, men som dog harmonerede godt med dettes Rester, Buegangene og Marmorbroyen med dens skønne Pavilloner. Det nye Slot er et

underligt Virvar af Arkitektur, som en stor, tung Stenkolos hviler det over Byen, og da man endelig efter 12—15 Aars Forløb havde haabet at se det ranket med et Spir, blev dette bumset og kluntet og trykkede Bygningen endnu mere nedad; man fik end ikke Raad til det afsluttende Spir, men forfladede hele Virkningen gennem Anbringelsen af en tykmavet Krone, der mest af alt ligner en kvindelig Studenterhue. Og end ikke Forbindelsen med Buegange og Sidefløje er gjort harmonisk, Sammenføjningerne er sjuskede og meningsløse; det hele er et sørgeligt Monument for Københavns kunstneriske Smag i 1919.

Da man rev Voldene ned, da man fjernede de gamle Porte, berøvede man hensyns- og hjerteløst Byen meget af dens Karakteristik, „paa Skrubkarrer trillede man Minderne væk fra de gamle Tider“ som Digteren Kaa-

Parti fra Kongens Nytorv med Det kgl. Teater.
Fot. Christensen. Amagerlorv.

lund sang, og han fik bitterligt Ret i, at vi i Stedet fik Boulevarder med Træer, som plantedes paa ny hvert Aar, thi næppe var de blevet voksne nok til at yde lidt Skygge, før de fjernes for at give Plads for Boulevardbanen, der trods sin Nødvendighed, sin Nytte og det geniale i Anlægget, for hvilket vi kan takke Ingeniør, Etatsraad *Holger Hammerich* og Generaldirektør *Ambt*, ikke hører til det, der forskønner Byen. Det fik endda være, men hvorfor kunde vi ikke lade de Smule Rester fra Voldtiderne i Fred, der var tilbage? Hvorfor skulde vi fylde den skønne lille Aborrepark med høje private Huse, der kunde ligge lige saa godt et andet Sted? Og hvad har Østre Anlæg gjort, at det ikke maa være i Fred? Man kunde godt have fundet en bedre og videre Plads til Statens Museum for Kunst, der jo ogsaa er bygget for lille, end netop den, der krævede Ødelæggelse af Volde og Træer, og med al Respekt for Hirschsprungs udmærkede Malerisamling og dens Givers Generositet kunde man dog have fundet et mindre skønheds-ødelæggende Ly for det end netop her. Og det er ganske mærkeligt, at hver Gang man har

noget, man gerne vil af med, saa er det ulykkelige Østre Anlæg altid Pulterkammeret. Danmarksstatuen er en Rædsel for vor By; derfor skal det puttes hen i Østre Anlæg. Krøyers Satyrmindesmærke for en diminutiv Digter som Schandorph var for komisk til at stilles for langt frem, saa var Østre Anlæg

Københavns Raadhus. Fot. Christensen. Amagerlorv.

godt nok. Og endelig kommer vi ganske sikkert om ikke altfor mange Aar til at se Ørstedsparken, den sidste Rest af den gamle Vold og Stadsgrav, gaa samme Vej. Man er saa smaat begyndt at pille ved den, man lægger de horribleste Skure i dens Udkant, fordi Grønttorvet er for lille. Og desuden har man „smykket“ Ørstedsparken med en Del den og Byen fuldstændig uvedkommende Afstøbninger af tredie, fjerde Rang af antik eiler moderne fransk Kunst, og med al Respekt for vore store Mæcener som Bryggerne

Jacobsen, er der dog ikke noget i Vejen for, at man en Gang imellem „føler given Hest paa Tænderne“, og faar man i et privat Hus en Gave, man ikke synes passer i Hjemmets Stil, anbringes den dog i Almindelighed ikke paa Hæderspladsen, men i en mere diskret Krog. Hvorfor kan da København ikke gøre lige saa?

Det værste ved Byens voldsomme Vækst er, at man snart ikke har en ofentlig Spadseregang mere. Langelinie er siden Frihavnens Anlæg blevet berøvet sit allerskønneste Parti, Strandboulevarden, Kongens Have er blevet en Genvej, og Christianshavns Vold, som er sat i Stand af private Midler, er saa friseret og pyntet, at det brede Lag ikke kan røre sig for Afspærringer

Københavns skønne Rådhus set fra Tivolisøen.
Fot. Christensen, Amagertorv.

og sirlige Anlæg. Endelig er der de nye Anlæg ude i Fælledparken, som man selvfølgelig maa anerkende og glæde sig over, men samtidig gyser man rigtignok ved Tanken om, hvad der har gjort denne Park nødvendig, hvad det er for Synder fra Konferensraaderne *Ehlers* og *H. N. Hansens* Borgmestertid, vi her skal raade Bod paa.

Der var, da vi rev Voldene ned og begyndte at bebygge Forstæderne, en Anledning, som ingen anden europæisk Hovedstad har ejet Mage til, til der at opføre sunde, fri og friske Arbejderkvarterer med lyse og luftige Boliger; men hvad skete? Hvor Vesterbro hentede sin landlige Friskhed fra de nærliggende Kalveboder, rejste man Stenørkener af smalle Gader med elendige Trappegange, solløse Smaahuler for Last og Fattigdom; Navne paa Gader som Saxogade og lignende er tilstrækkelig til at faa en til at gyse, og saa at tænke sig, at det ikke er længere siden, at man rejste disse Rottehuler, end at vore egne Forældre bærer Ansaret derfor! Og som det gik med Vesterbro, er det

gaaet med Nørrebro. Blaagaards skønne Have er dækket med Skyskrabere af den afskyeligste og grimme Art, Ravnsborgsiden har ikke faaet det bedre.

Man spørger fortvivlet: hvor var den sunde Fornuft den Gang? Hvor var vore Arkitekter, vore Læger og Hygiejnere, hvor var i det hele taget Københavns Venner henne, da denne Ulykke ramte Byen? Og som det gik der, gik det senere med Østerbro, hvor Koldinggade, Viborggade og lignende Kaaernesamlinger samler sig over Kalkbrænderiernes, Classens og Tuteins gamle Havers Grund. End ikke Søernes Skønhed kunde man lade ukrænket, man huggede alt, hvad hugges kunde af Siv og Træer, Kærlighedsstien og Ægteskabsstien forsvandt, og lige, grimme Stensætninger tog alt det landskabelige fra baade Sortedams- og Peblingesøen.

Efter disse Hjertesuk bliver der nu kortelig tilbage at minde om de øvrige Forandringer, Byen har undergaaet siden 1850'erne, og til al Lykke maa man dog ogsaa sige, at der er gjort mange og gode Skridt fremad for at gøre København til en Verdensby. Paa Slotsholmen kastede man Kanalen bag Børsen og Tøjhushavnen til, hvorved den gamle Nationalbankbygning forsvandt; vi fik saa den smukke Bygning ved Holmens Kanal i Stedet. Broerne over til Christianshavn, baade Knippels- og Langebro er blevet moderniserede, men derved desværre ikke forskønnede. Midt i den gamle By foregik der efterhaanden en Udrydning, der var sund, men ikke skøn. Det var Synd, at man rev den gamle Hovedvagt paa Kongens Nytorv ned, det var grimme Huse, vi fik i Ny Østergade, Ny Adelgade og Hovedvagtsgade, men der blev dog Luft, og bag dette Kvarter rejste der sig en Snes Aar senere et kønnere og friere Kvarter, City, der befriede os for Rædsler som Store og Lille Brøndstræde, Gammel Mønt, Didrik Badskærsang og meget andet.

Det var trist, at det igen var Meldahl, der blev det københavnske Byggeselskabs Arkitekt i Halvfjerds'erne, derfor blev Frederiksborggade-Kvarteret, Hotel d'Angleterre og Hovedvagtsgade saa kedsommelige og arkitektonisk set fortvivlende.

I Glaciet rejste sig efterhaanden en Del vigtige Bygninger som Blindeinstituttet i 1858, Kommunehospitalet 1859—63, Observatoriet, hvis skønne Kuppel lever festligt op i Byens Profil, Vandværket og den gamle Hovedbanegaard, som jo først for faa Aar siden har vejet Pladsen for den nye, der ikke er nær saa køn. Voldkvartererne opstaa paa Voldenes Tomter og smykkes bl. a. med *Martin Borchs* prægtige Andreas Kirke og med *Martin Nyrops* straalende Raadhus. Omkring dette former sig efterhaanden den helt moderne Raadhusplads, usikker i sin Stil, men dog et levende Knudepunkt for Livet i en stor By. Desværre har Udviklingen nødvendiggjort bl. a. en Beskæring af Tivolis gamle Terræn, men vi fik jo bl. a. derved Plads for Brygger *Jacobsens* storstilede Gave, Glyptoteket, som er en Pryd og en Ære for Byen. Det samme maa i den modsatte Side af Byen siges om Frihavnsanlægget fra 1894, der har været af uberegnelig Betydning for vor By, men som selvfølgelig ogsaa har vist sig for lille og nu trænger til Udvidelse, hvilket jo bl. a. bærer et glædeligt Vidnesbyrd om Byens Foretagsomhed og Dygtighed.

Derimod gav Spekulationsiden inden Bankkracket omkring Aarhundredskiftet ingen glædelige Resultater; man ødelagde Grønningen, som man jo dog havde smykket med to smukke Kirker: den engelske og den svenske,

der bærer Vidnesbyrd om forsonede Efterkommeres Samarbejde paa den Grund, hvor deres Forfædre hver paa sin Tid truède vor gode By med Baal og Brand; de Huse, der ligger i Fortsættelse af Store Kongensgade, er Spekulationspalæer af den laveste Godtkøbselæance; det samme gælder det Uhyre af en Gade, som under det festlige Navn af Palægade har ødelagt Thotts Palæes gamle Have til ingen Nytte. Det var, for endelig at sige Stop, trist, at man dækkede den gamle Ladegaardsaa og lagde en Aaboulevard her.

Men vi har paa anden Maade beriget vor By med gode og nyttige Bygninger, der er Det store kongelige Bibliotek med sin skønne Have, der er Rigshospitalet, Finsens Institut, Centralpostgaarden, Jernbaneanlæggene og endelig noget, som ikke er synligt for den besøgendes Øje, men i høj Grad føleligt, det er hele det mægtige Arbejde, der under daværende Stadsingeniør

Christiansborg Slot. Fot. Christensen. Amagertorv.

Ch. Ambts geniale Ledelse skabte et Kloaksystem, der gjorde vor Hovedstad til en af Europas aller sundeste og var tilrettelagt med saa stor en Behændighed og saa snild en Aand, at der er al god Grund til at takke Ambt for det, han har gjort for sin By. Der rejses saa mange Monumenter for Folk af ringere Betydning og Fortjeneste; der var Grund til at rejse en Statue for Ambt, fordi han skabte noget saa udmærket som dette Sundhedsværk, der sikkert for stedse vil forhindre Katastrofer som det Kolera-Aar, København blev plaget af i 1853.

Af historiske Begivenheder har Byen i det sidste Par Menneskealdrer heldigvis været forskaanet for de altfor voldsomme. Vore to sidste Krige naaede jo kun som Efterdønninger København, det var kun Stemninger, ikke Begivenheder, der karakteriserede dem for Byen. Fredens Gerning har givet Livet i Byen større Farve. De to nyttigste Fredsbegivenheder har vel været de store Udstillinger i 1872 og 1888, men ogsaa for mange Møder og Kongresser — mest bekendt er maaske nok Lægekongressen og Materialkongressen

— har København været et Hjem, hvilket vidner om, at vi paa mange Maader paa det aandelige Omraade indtager en Førerstilling.

Og mange gode Borgere har i den nævnte Tid vist deres Kærlighed til vor gode By paa den skønneste Maade. Først og fremmest maa videnskabelige Institutioner som Carlsbergfondet og Videnskabernes Selskab siges at bære Vidnesbyrd derom; med høj Ære og Tak skal man nævne saa gode Byens Sønner som *J. C.* og *Carl Jacobsen*; Spiret paa Nikolaj Taarn er vel det mest haandgribelige Minde om den sidstes Offertrang og Vilje; nær dertil knytter sig ogsaa Taknemmelighedsfølelsen mod Departementschef *Rentzmann* og hans Søster, der gav os den skønne Nikolaj Kirkebygning, som vi snart skylder Giverne at faa taget i rette Brug; *Axel Heides* prægtige Gave Absalon-Statuen staar værdig ved Siden af *Alexander Foss'* Rømer-Statue. Og saa kan og maa vi glæde os over, at de seneste Aartier har givet os dygtige Arkitekter som *Martin Nyrop*, *Martin Borch*, *Amberg*, *Rosen*, *Tvede*, *Plesner* og *Aage Mathiesen* og en Række helt unge, for hvem det er blevet en alvorlig Opgave at gøre al den Uret, der blev gjort imod det ulykkelige København fra 1860—1900, god igen. For en Del vil det lykkes, og der er ingen Tvivl om, at Borgernes Kærlighed til deres By vil være stærk nok til at sætte dens Kunstnere i Stand til at gøre København til det, den skal være: Enhedsmærket, Skønheds-Tegnet for vore danske Købstæder, ikke blot Byen med de skønne Taarne, men med de frie og lyse Sind, de offervillige, flittige og oplyste Borgeres Hjem, hvor der er godt at være!

Knud Bokkenheuser.

ERHVERVSLIVET

HANDEL, HAANDVÆRK OG INDUSTRI

DEN SERIE BØGER omhandlende vore Købstæders Historie og deres Erhvervsliv, der er udkommen paa Dansk Handel og Industris Forlag, har vi skildret Næringslivet i vore Provinsbyer. Vi er nu med dette Bind kommen til Landets Hovedstad København, og vil i de følgende Dele skildre Handelen, Haandværket og Industriens Firmaer, Firmaer, der er med til at bære Erhvervslivet i Danmarks Hovedstad. Da Hovedstaden er saa rig paa Firmaer, og vi gerne vil forsøge at give et Billede af de forskellige Brancher indenfor Næringslivet, vil Erhvervslivet udkomme i Dele eftersom Stoffet om de forskellige Firmaer bliver samlet. Inddelingen og Teksten vil frækomme i samme fortællende Form som Erhvervslivet i vore udgivne Provinsbyers Historie.

Magasin du Nords Historie begynder i Aarhus. I den gamle jyske Garnisonsby, som endnu for et Par Menneskealder siden besad saa mange

Th. Wessel.

Emil Vett.

Grundlæggerne af *Magasin du Nord*.

af de snævre og krogede Gyder, der løb ned mod Torvet med St. Clemens røde Kirkemur, mødtes i 1867 som unge Mennesker de to Mænd, der sammen skulde lægge Grunden til Firmaet Th. Wessel og Vett eller Emil Vett & Co., som dets første aarhusianske Navn lød.

Emil Vett er født i Rødby den 7. November 1843, hvor hans Fader var Læge, men allerede som 14 Aars Dreng kom han i Lære hos Firmaet C. B. Christensen i Aarhus, en af Datidens største Provinsforretninger i Hvide-Varer, Udstyrsartikler og Klædevarer.

Han arbejdede her i 9 Aar, det sidste Aar som Leder af Forretningen under Principalens Sygdom, og maatte saaledes tidligt paatage sig Ansvar og disponere paa egen Haand.

Efter C. B. Christensens Død tog han en kort Tid Plads i Emil Sechers Modeforretning, men støttet til Erfaringerne fra de sidste Aar hos Christensen forberedte han snart Grundlæggelsen af egen Forretning. Virkelysten og flittig, som han var af Naturen, vel uddannet og punktlig, stod han ogsaa godt udrustet hertil. Mødet med Wessel gjorde Planerne til Virkelighed.

Theodor Wessel er født den 27. Februar 1843 i Odense, hvor hans Fader var Toldassistent. I samme Alder som den unge Vett kom han ligesom denne i Handelslære i en stor Provinsforretning, nemlig hos L. J. Baagøe, der i Svendborg drev en betydelig Hvide-Vare-, Lærreds- og Klædehandel i Forbindelse med Kolonialforretning.

1864 kommer han til København, hvor han bliver Rejsende for det ansete gamle Handelshus M. E. Grøn & Søn. Han erhverver sig her et be-

Direktør Vic. Hjort.

Direktør W. Vett.

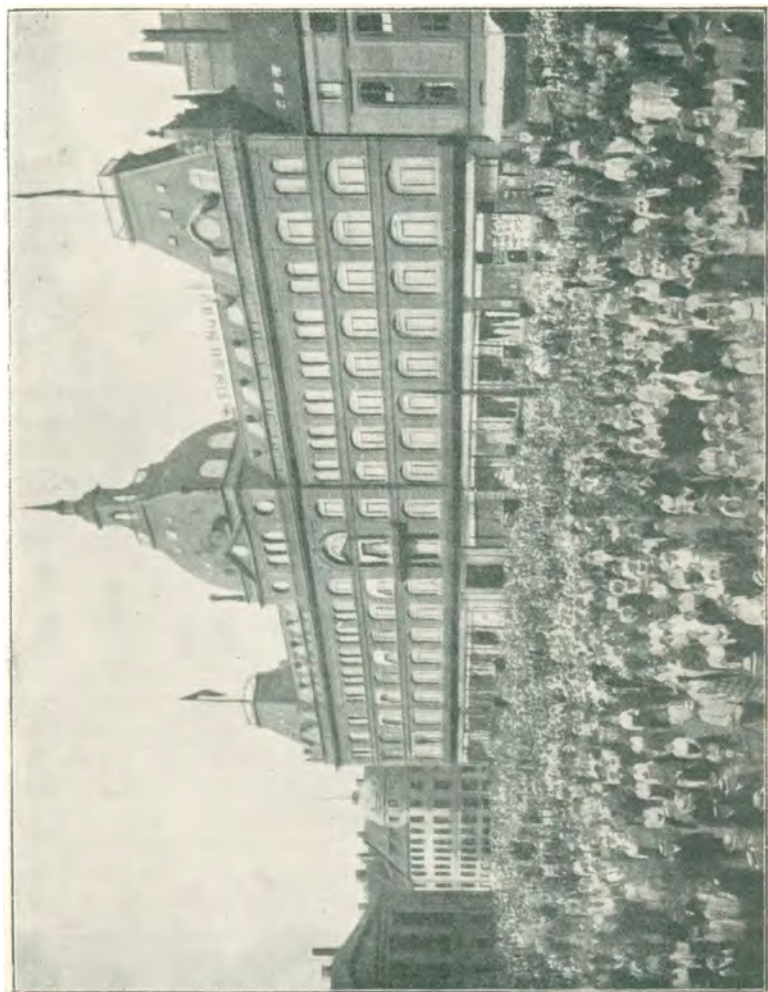

Direktør F. Schibler.

tydeligt Kendskab til Udlandets Handelsforhold, og paa en større Rejse i 1867 til England og Frankrig, hvor han besøger Paris under Verdensudstillingen, modtager han Indtryk og Impulser, som siden er kommen til Nytte under Udformningen af den store danske Forretning. Efter Tilbagekomsten fatter han Beslutning om at etablere sin egen Virksomhed. Det er i Aarhus, han tænker paa at nedsætte sig.

Her træffer saa de to unge Mænd hinanden. Mødet var tilfældigt, men efter nogle Samtaler bliver de hurtigt enige om at realisere deres Planer i Forening og sammen grundlægge en Manufakturforretning i Byen. Dog, da Wessel samtidig modtager Tilbud fra J. H. Ruben om en meget vellønnet Stilling, bliver den endelige Aftale da den, at Emil Vett skal lede Forretningen i Aarhus, medens Th. Wessel paa sine Rejser for J. H. Ruben skal foretage Indkøbene til det nye Fællesforetagende; en Ret, han forbeholder sig ved Modtagelsen af Stillingen. Borgerskab udtages i Aarhus den 14. April 1868, og den ny Forretning etableres saa under Firmanavnet Emil Vett & Co. i Svaneapotekets gamle Gaard paa Vestergade i Aarhus. — Det var et sikkert og rigtigt valgt Tidspunkt. Begrebet Manufakturforretning stod netop foran sin første Udformning. Hjemmeindustrien havde endnu helt op mod Aarhundredets

Midte i betydelig Grad dækket Forbruget, og den blandede Handel havde fordelt, hvad der iøvrigt krævedes af Varer, men den nye Tids Forhold indenfor Varemarked og Industri var ogsaa her ved at gribe ændrende ind, de første Hvide-Vare-Forretninger opstod, Omlægning af gamle Forretningsprin-

ciper og Metoder syntes at indvarsles; det er alt dette, de to unge Mænd forstaa og griber med deres friske og virksomme Evner. De skulde da ogsaa selv inden længe blive Foregangsmænd indenfor deres Fag og forberede en ny Udvikling, idet den unge Forretning i Aarhus er den korte Indledning til en indtil da ukendt dansk Storhandel i Hvide-Varer og dermed beslægtede Artikler. Det er de to Grundlæggeres Betydning, at de saa klart forstod deres

Tid og var saa rige paa Initiativ, at de indenfor deres eget Omraade blev i Stand til at forme nogle af dens Resultater.

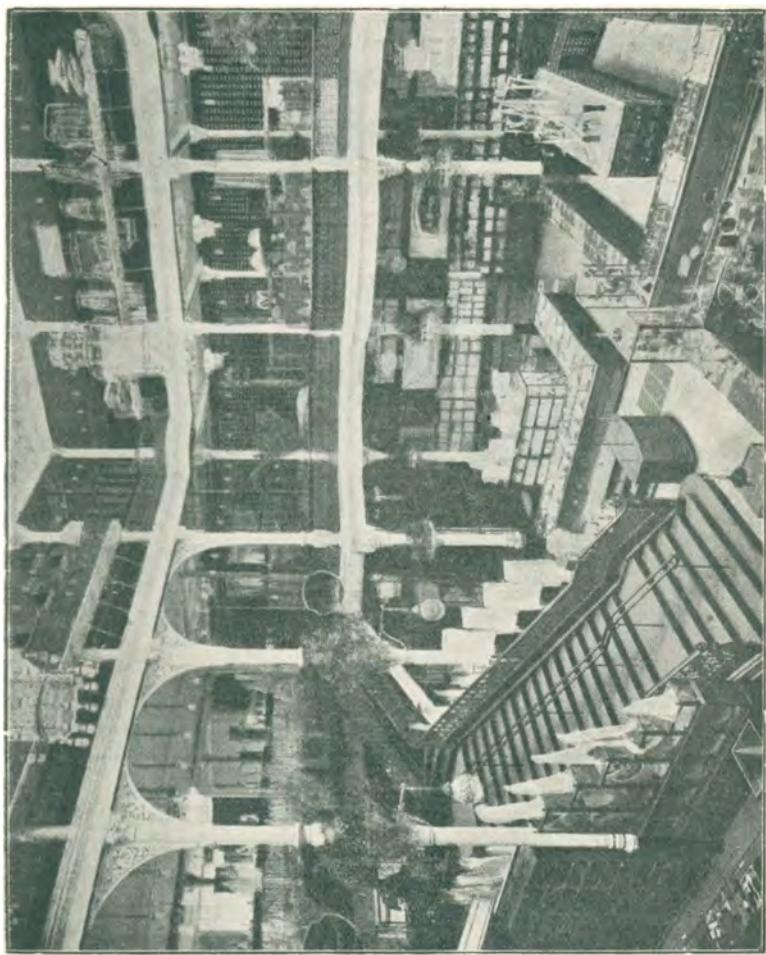
Forretningen i Vestergade giver hurtigt Bevis for sine Lederes Dygtighed. I Løbet af et Par Aar bliver Lokaliteterne for smaa, og allerede 1871 flyttes der til den Hammerhøjske Gaard i Immervad; senere tilkøbes og ombygges Langballes Gaard. Samtidig opgiver Wessel sit Arbejde for J. H. Ruben, da den nye Forretning kræver ham helt; til dens Udvidelse overtager han Agentur og Lager af Hvide-Varer for Rahr & Raundrup i Manchester. Paa alle Felter er der Vækst og Fremgang. 1870 lægger Vett den første Filial i Aalborg, og samme Aar fæstner Wessel en-gros-Forretningen med et nyt Fællesfirma: Th. Wessel & Co. Det anlægges væsentlig som en en-gros-Forretning i Hvide-Varer i Efterslægtens gamle Gaard paa Østergade i København. Det begynder under meget beskedne Former med en Assistance af kun 4 Mand, men Udvidelsen foregaar her i det samme raske Tempo som i Aarhus-Forretningen. De to forbundne Firmaer er to Sider af den samme Virksomhed. Forretningen i Aarhus nøjes ikke længe med Filialen i Aalborg, nye Filialer kommer til, i Horsens, i Odense, i Nakskov og i Nykøbing Falster o. fl. andre Byer, Landet og Stationsbyerne drages med ind under Firmaets Interessesfære, og hele Virksomheden samles under Benævnelsen „De forenede Hvide-Vare Forretninger“. Den københavnske Forretning vokse i et tilsvarende Omfang; fra Østergade flyttedes den hen til et større Stuelokale i det saakaldte „Hotel du Nord“ paa Kongens Nytorv, og samtidig aabnedes der her et Detailudsalg af Hvide Varer, Bomuldstøjer, Dækketøjer etc., medens den daglige økonomiske Ledelse overtoges af Th. Wessels Svi-gerfader, Købmand H. J. Sørensen fra Vejle, der under alle Opgangsaarene samlede Bogholderiet til en fast Enhed. Den oprindelige Aarhus-Plan er forlængst et tilbagelagt Stadium; dens første Resultater har skabt Grundlinierne til en helt ny Forretning, det nuværende Magasin du Nord er allerede anlagt i sin Grundplan paa Kongens Nytorv, Magasinet er ved at forme sig. — Det nye Centrum og den større Virksomhed kræver imidlertid at begge Lederne er i Hovedstaden; Emil Vett overdrager derfor Bestyrelsen af Forretningen i Aarhus til Købmand Carl Reffs, som med megen Dygtighed i nogle Aar havde ledet Filialen i Nakskov, og flytter 1876 til København. De to Forretninger faar dermed de Firmanavne, som de i mange Aar beholdt, den københavnske: Th. Wessel & Vett, Forretningen i Aarhus: Emil Vett & Wessel.

I de følgende Aar paa Kongens Nytorv begynder de store Udvidelser, først Lokalerne i Stue-Etagen, saa tages efterhaanden hele Førstesalen i Brug til Afdelinger for Kjølestoffer, Møbelstoffer, Gulvtæppetøjer og Lingeri, men tilsidst bliver det nødvendigt at sikre sig Plads ved Ejendoms-køb. For 800,000 Kr. købes Kongens Nytorv 13 og Vingaardsstræde 2 og 4 af Firmaet Severin & Andreas Jensen, for 250,000 Kr. Kongens Nytorv 15 af Bankier-Firmaet Smit & le Maire. En Ombygning af hele Firmaets Domicil staar paa Dags-ordenen. —

De nye Ejere paabegynder den store Ombygning fra Grunden efter Tegninger af Arkitekterne Albert Chr. Jensen og Henry Glæsel i 1892, og 1. December 1893 staar saa den nuværende Bygning færdig til Indflytning. Den er i fransk Renaissancestil (Louis XIV), Facaden med de tre Kupler, af hvilke

den højeste er 140 Fod, maaler 260 Fod. Bagved ligger den store overdækkede Hal.

Magasin du Nord er nu det store, tidssvarende Købmandshus, dets Lokaler betegner Højden af Tidens Butiksteknik. Da Bygningen stod færdig, sammenlignede Pressen den med et Aladdin slot, og den hurtige Opførelse

af Huset er da ogsaa som et Symbol paa det Held og den Lykke, der fra første Færd har fulgt Firmaet. I dets første Lokale paa Østergade kunde maa nøjes med 4 Mand, i 1893 er i Hovedforretningen, i Filialer og Fabriker allerede over 1200 Mennesker beskæftigede.

De gunstige Konjunkturer i 1870'erne, Viljen til herhjemme efter Forsagthedens og Mismodets Aar paany at vinde Styrke og Fremgang arbejder sammen hermed til at lægge Grunden tilrette for Foretagsomhed og Forret-

ningsdygtighed. Mellem de dygtige Købmænd fra Opgangstiden staar Wessel og Vett som dem, der indenfor deres Omraader gaar i Spidsen og lægger Handelen om efter et større Format end det, man tidligere var vant til. De giver de nye Muligheder den rette Udfoldelse. Magasinet gaar ind i sit 25. Aar som en efter nordiske Forhold virkelig mægtig Virksomhed, Omsætningen andrager Millioner, Filialerne er vokset op til over de halvhundrede, og Firmaet er sin egen Leverandør for mange Hovedartiklers Vedkommende. Efter Tegning af Arkitekt Johan Schröder har Firmaet oprettet sine egne Væverier i Landskronagade, satte i Drift under Ledelse af Direktør E. Lohmann; paa den store nordiske Industri og Kunstudstilling i 1888 i København udstilles deres Fabrikat for første Gang, de tilkendes højeste Udmærkelse.

Det bærende Princip i Magasin du Nord er overfor Publikum den størst mulige Alsidighed, med Hensyn til Varen den lette Adgang til det første og

Magasin du Nord efter den store Ombygning 1913–14.

største Udvalg ved selve Kilden. Dets Vækst afspejler det sammenfattende Billede heraf. Indkøbet paa fremmede, tildels oversøiske Pladser ved faste Kontorer eller ved særlige Udsendinge er en afgørende Funktion i det hele Forretningssystem. Herhjemme knytter sig hertil en stadig mere omfattende Fabrikation af Lærreds- og Bomuldsvarer, Kjøletøjer og Klædevarer, Gardiner, Møbler, Bundtmageri, Dame- og Herrekonfektion af finere og jævne Art, der arbejdes ved Siden af hinanden saavel med Massefremstillingen som med det mere kunstnerisk udsøgte Udvalg, Magasinet er en fortsat Samarbejden af beslægtede Virksomheder. Paa egne Systuer under Magasinets Tag, paa Arbejdspladser og Værksteder under selvstændig Ledelse, men under Firmaets Auspicier og Kontrol, som paa den store Møbelfabrik med tilhørende Tapetsererværksted, der 1897 anlagdes i Helsingborggade, udføres de Tusinder af Arbejder, som udgør det samlede Spil af Firmaets Virksomhed.

Magasin du Nord er det moderne Købmandshus, der selv paa een Gang er et Billede paa Nutidens Storby og et væsentligt Led af dennes Udvikling. Magasinet er med Tusinde Traade knyttet til Københavns Historie i den sidste Menneskealder. —

Det er under disse to driftige Mænds Hænder, Forretningen ved Flid og Sparsommelighed er vokset op, stadig udvidende sine Rammer, stedse dragende nye Omraader ind under sig og lempende sine Former efter Udviklingens Krav, indtil Firmaet den 1. Januar 1900 omdannedes til et Aktieselskab med en Aktiekapital paa 7,9 Millioner Kroner og under Ledelse af en Bestyrelse paa 7 Medlemmer.

Den første Bestyrelse bestod af Højesteretssagfører P. G. C. Jensen, Købmand C. Langballe, Købmand J. Printzlau, Højesteretssagfører C. Shaw, Professor C. Torp, Grosserer E. Vett og Grosserer Th. Wessel.

Den daglige Ledelse blev lagt i Hænderne paa tre Direktører, V. R. Madsen, C. Osterhammel og J. F. Petersen. I de siden da forløbne Aar har Bestyrelse og Direktion ved Dødsfald og Bortgang og ved ny Tilgang nogle Gange skiftet Sammensætning. Aar 1908 tiltraadte Direktør W. Vett Direk-

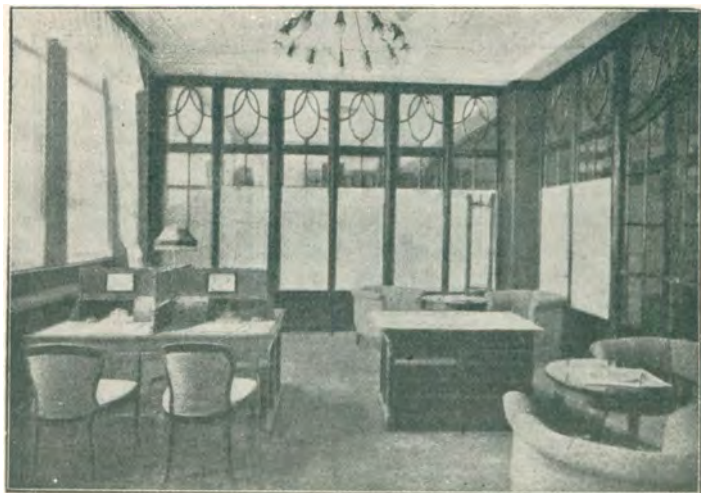

Magasin du Nords Ejendomme mod Lille Kongensgade

tionen. 1910 fratraadte Direktør Ferd. Petersen og 1912 døde pludseligt Direktør C. Osterhammel og erstattedes 1913 af Direktør Schibler, 1918 døde Direktør Vilh. R. Madsen, RV, der i 39 Aar havde været knyttet til Virksomheden. Den nuværende Direktion bestaar af Direktørerne W. Vett, J. F. Schibler og Vic. Hjorth. Aktieselskabets Bestyrelse har i Øjeblikket følgende Sammensætning: Bankdirektør C. C. Clausen, K. DM., Formand, Direktør Aug. Bagge, Købmand Carl Reffs, Direktør Kay Reinhard, R. p. p., Højesterets-sagfører Ch. Shaw, K. DM., Professor Dr. juris Carl Torp, K. DM. p. p., og Direktør C. C. Vett.

I de første Aar efter Selskabets Dannelse indtog de to Grundlæggere en fremtrædende Plads indenfor Ledelsen. De interesserede sig begge virksomt for det store Forretningshus, de havde bygget op, indtil de sidste Aar af deres Liv. Men med kun nogle faa Aars Mellemrum bortkaldte Døden dem fra deres Livsværk i det første Aarti af det nye Aarhundrede.

Ramt af et Hjerteslag døde Grosserer Th. Wessel om Aftenen den 31. Juli 1905 paa sin Villa i Ny Taarbæk, 62 $\frac{1}{2}$ Aar gammel. Endnu samme Eftermiddag havde han aflagt Besøg i Forretningen paa Kongens Nytorv og

Læsesalonen.

havde, tilsyneladende i fuld Vigeur, talt med Direktør Madsen om adskillige Forretningsspørgsmaal. Hans Eftermæle blev, at den danske Handelsstand i ham havde mistet en af sine mest fremragende Repræsentanter, det var en af de store indenfor sit Fag, der var gaaet bort. Ved Siden af Arbejdet for den omfattende Forretning havde Wessel givet rundeligt af sin store Arbejdsevne til forskellige Institutioner og Selskaber, han var saaledes Medlem af Nationalbankens Repræsentantskab og havde Sæde i Bestyrelsen for Køben-

Thesalonen.

havns Understøttelsesforening, Dansk Husflidsselskab, Fængselshjælpen, København Telefon-Aktieselskab o. m. a.

Ogsaa Geheimeetatsraad Emil Vett's Bortgang kom pludseligt, den 18. Februar 1911 efter et kort Sygeleje. Vett havde i sine sidste Aar, da han endelig kunde lade sin store Forretning skænke sig et velfortjent Otium, kastet sig ind i Ledelsen af en Række samfundsgavnige Foretagender, deriblandt først og fremmest Kampen mod Tuberkulosen. Arbejdet for „Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse“, Sanatoriesagen blev ham i egentlig Forstand en Hjertesag, han var med i Bevægelsen fra dens første Begyndelse, den nød tidligt godt af hans Idérigdom og Energi. Ogsaa Julemærket og Høstblumsten kom hans rundhaandede Offervillighed til Gode, den, der

Fra Tæppeafdelingen.

altid helst gav navnløst og under en dyb og fin Diskretion. Emil Vett syntes ikke at kunne blive træt. Med levende Interesse fulgte han Ungdommens Sport og Friluftsliv; han gjorde saaledes et stort Arbejde for Oprettelsen af Idrætsparken paa Østerbro, der ikke mindst skylder ham sin Tilblivelse. Og med sin aldrig svigtende Punktlighed mødte han til Generalforsamlinger og Møder i alle de Selskaber og Foretagender, hvortil hans Navn var knyttet, med samme Grundighed trængte han ind i Sø- og Handelsrettens Sager, var Medlem af Nationalbankens Repræsentantskab, altid lige ung og frisk, hvor han færdedes, dragende alle til sig og med sig med den Evne til at charmere, der efterhaanden gjorde ham til en af Hovedstadens og Landets mest populære Mænd.

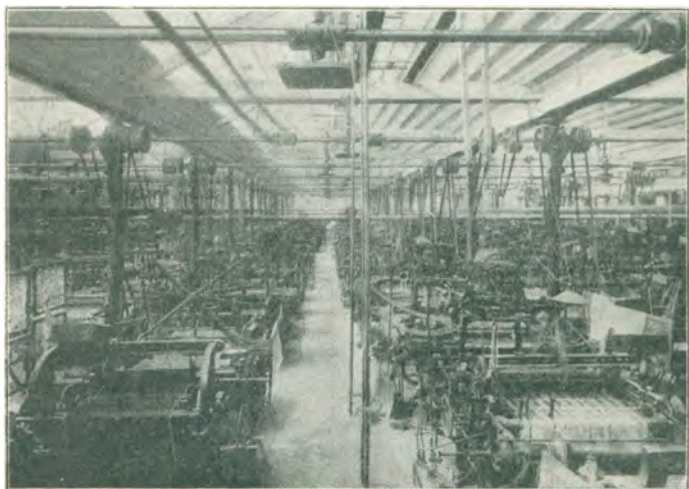
Men det store Monument over hans som over Wessels Liv er Magasin du Nord. Der er af en fremragende Købmand blevet udtalt, at Aarsagen til dets mægtige Opsving maa søges i de sunde Principer, der fra den første Begyndelse prægede dets Ledelse. Der var Orden i Pengevæsenet og Orden

Fra Fabrikerne i Landskronagade.

i Bogholderiet. Der blev leveret Køberne gode Varer til billige Priser, og de to Grundlæggere og Ledere inspirerede Personalet ved fra Morgen til Aften med Liv og Lyst at deltage i Arbejdet. Magasin du Nord er fra den Dag — den 4. Januar 1879 — dets Navn blev indført i Firmaregistret, bygget op over disse to Mænds Købmandsdygtighed og Energi.

Magasinets Historie er en Historie om stadig fortsat Udvidelse og Vækst. Det store Hus, der syntes saa rummeligt og saa imponerende, da det aabnede

En af Vævesalene.

sine Lokaler den 1. December 1893, har siden Aar efter Aar maattet udvide disse Lokaler for at skaffe Plads til den vidtforenede Virksomhed. 6 gamle Ejendomme i Lille Kongensgade er bleven erhvervede og ombyggede, og med senere Ombygning for Øje er endnu 7 Ejendomme i samme Gade og i Vin-gaardsstræde bleven indkøbte, saaledes at Firmaet efterhaanden har beslaglagt 18 af sine Naboejendomme. Endelig har Firmaet forskellige Steder i Byen maattet leje større Lokaler, der benyttes som Systuer, Skræderværksteder og Lagerrum.

Ved Tilbygningen ud mod Lille Kongensgade, udført ved Arkitekt E. Monberg, er Forretningens Plads bleven forøget med en Trediedel. Samtidig er de gamle Lokaler undergaaet væsentlige Forandringer, der alle har taget

Fra Magasin du Nords store Automobilhal.

Sigte paa at skabe Oversigt og Helhed. Som et enkelt Eksempel kan det nævnes, at der er indrettet et stort Fryserum til Opbevaring af Pelsværk, det eneste Anlæg herhjemme af denne Art. Det kan ogsaa fremhæves, at den ved Ombygningen i 1910 paabegyndte Modernisering af Inventariet nu er bleven helt gennemført saaledes, at dette fremtræder efter de nyeste Principer, Varerne fremvises væsentlig i Glasmontrer forsynede med elektrisk Lysindlæg. Efter disse sidste Forandringer kan det i det hele trøstigt siges, at der paa det europæiske Fastland ikke findes et mere moderne indrette Købmandshus end Magasin du Nord. Det staar grundmuret og urokket i fortsat Fremgang og Udvikling.

Om de Dimensioner og det Maal, det nu paa sin 50 Aars Dag har naaet, vil iøvrigt Illustrationerne i denne Bog fortælle bedre end mange Ord. Der skal blot nævnes nogle Tal, som med stor Tydelighed giver Maalet for Virksomhedens Vækst: I 1872 bestod Personalet i København af 25 Personer, i Dag beskæftiger Firmaet 1800 i Hovedforretningen, 600 paa sine Fabriker

samt flere Tusind Syersker ved Hjemmearbejde. Hele dette Personale arbejder under saa gode hygiejniske Forhold, som moderne Teknik har evnet at fremskaffe. I samme Forbindelse skal her nævnes, at Th. Wessel og Emil Vett ved Firmaets 25 Aars Jubilæum i 1893 skænkede 50.000 Kr. til en Pensions- og Understøttelseskasse for Forretningens Personale. Da Firmaet 1. Januar 1900 gik over til Aktieselskab, forhøjedes denne Sum til 100.000 Kr. Efter Wessel og Vets Død skænkede Arvingerne yderligere 100.000 Kr. til Kassen, der nu takket være Selskabets aarlige Tilskud har naaet en Størrelse af ca. 1¼ Million Kr. — I 1915 indstiftede Geheimeetatsraadinde C. Vett en Fri-bolig paa Richsvej for 16 kvindelige Funktionærer fra Magasinet under Navnet „Emil Vett og Hustrus Hus“.

Der ligger en lang Udvikling mellem den nuværende Virksomhed paa Kongens Nytorv og de to smaa første Anlæg: den lille Detailforretning i den krumme og snævre Købstadgyde i Aarhus og det første beskedne en-gros-Lager i de lidet rummelige Lokaler i Efterslægtens Gaard paa Østergade. Men ved Forretningens Tilblivelse og Udvikling har Lykken føjet sig til Arbejdsevnen, Fliden og Dygtigheden og ikke mindst har der været Fremgang i Magasin du Nords Anlæg.

A/S Grøn & Witzke. Skal man tale om de Forretningsgrene, der særligt har sat deres Præg paa København som Storby, saa kommer man selvfølgelig ikke udenom Forsikringsbranchen.

I Forhold til sin Størrelse er Danmark et af de Lande, hvor selve Forsikringstanken har fundet den bedste Jordbund, og mægtige Forsikrings-selskaber er i den sidste Menneskealder vokset op i Storbyen København.

Specielt har Verdenskrigens 3 Aar sat sine dybe Spor i Forsikrings-selskabernes Virken, og helt igennem givet denne Branche et Opsving af Betydning for hele vort lille Samfund. Saavel den enkelte Person som enhver Forretning har nu faaet det eneste rette Syn paa selve Forsikringssagen, at det ikke alene er en Behagelighed, men tillige en Nødvendighed at have saavel sin Person som sine Ejendele forsvarligt forsikrede.

Med andre Ord er Maalet for Grundtanken i al Forsikring naaet — den er bleven en Livsfornødenhed!

Skal man fremdrage et virkeligt talende og storslaaet Eksempel paa hvad dansk Initiativ og Dygtighed har udrettet paa Forsikringsomaad, da træffer man netop Prikken over I'et ved at nævne A/S Grøn & Witzke og Forsikrings-Aktieselskabet „Skandinavia“ paa Kongens Nytorv, — og skal vi i det følgende berette et af de vidunderlige smaa Eventyr indenfor dansk Forretningsverden, som denne heldigvis ejer adskillige af.

Aar 1899 startedes „Skandinavia“ af de to praktiske og dygtige Forretningsmænd, d'Hr. W. Witzke og A. N. Grøn.

Særdeles beskedent begyndte man paa en Førstesal i den gamle Ejendom Hjørnet af Højbroplads og Kirkestræde, de to Chefer og et Par Assistenten, det var hele Personalet. Firmaet hed da A. N. Grøn & W. Witzke (i hvilket Firma Direktør Witzke var indtraadt i Aaret 1892, da det hed G. C. & A. N. Grøn), som repræsenterede en Række kendte og ansete udenlandske Verdensfirmaer i Forsikringsbranchen. Man arbejdede intensivt og dygtigt, op-

rettede Filialer overalt i Landet, ansatte Korrespondenter i Norge, Sverrig. Finland og Rusland, og Forretningen voksede sig stærk og anset.

Dette tilfredsstillende dog ikke d'Hrr.s Virksomhedstrang, og den 1. Juli 1899 startedes da Forsikrings-Aktieselskabet „Skandinavia“, til hvis Start en Række af Landets kendte og ansete Mænd lagde Navn. Aktiekapitalen var 3 Millioner Kr. med først 10 pCt., senere 25 pCt. indbetalt.

Formaalet med „Skandinavia“ var dels at optage en Del af de betydelige Reassurancebeløb, der hidtil var bleven afgivet til udenlandske Selskaber, dels at tilføre den danske Forsikringsverden en Part af de kæmpemæssige Summer, der omsættes paa det internationale Assurancemarked. At d'Hrr.

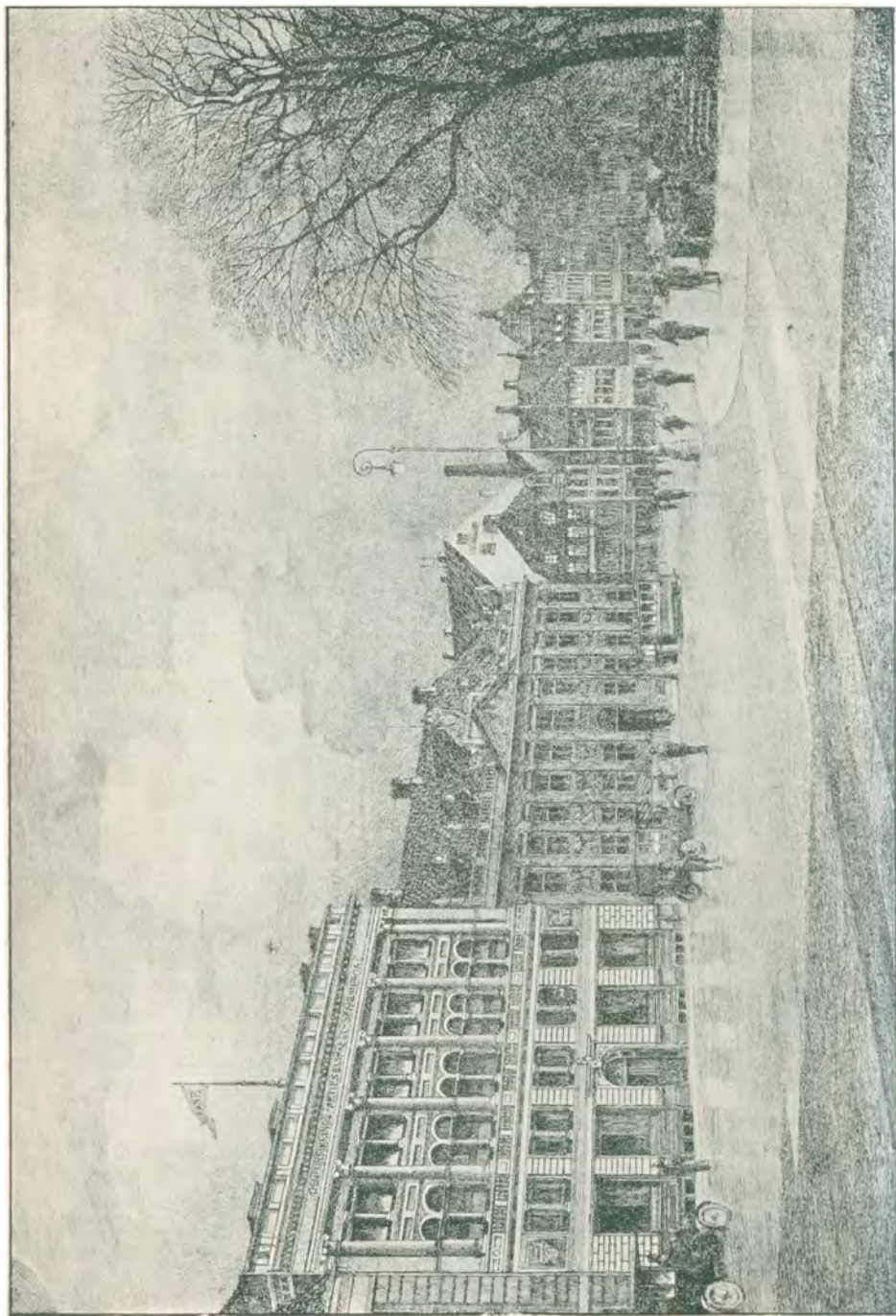
A. V. Grøn

W. Witzke

Direktører Witzke og Grøn var denne store Opgave voksen viste sig snart, med rivende Fart steg Antallet af „Skandinavia“s Forretninger, og snart blev Firmaets Forretningslokaler altfor smaa.

Først flyttede man hen i de rummelige Lokaler i „Pilegaarden“, det hjalp for en Del Aar, men snart blev Pladsforholdene her ogsaa for smaa. Man erhvervede da den — i arkitektonisk Henseende — vidunderligt smukke og monumentale Ejendom paa Kongens Nytorv 6; „Skandinavia“ kom derved til at bo i sit eget Hus i fortrinlige og rummelige Lokaler. Siden da er Virksomheden stadig gaaet støt og solidt fremad, styret af en dygtig Ledelses sikre Haand. Ikke alene at „Skandinavia“ har taget sin forsvarlige Bid paa Genforsikringsomraadet, ogsaa den direkte danske Assurancevirksomhed har nydt godt af Selskabets vaagne Interesse for alle Sider af Forsikringsdriftens udstrakte Omraade. Eksempelvis kan anføres, at d'Hrr. Witzke og Grøn i 1903 deltog i Oprettelsen af det bekendte gensidige Livsforsikringsselskab

„Skandinavias Ejendom.“

„Carentia“ og ligeledes i 1909 bistod ved Organisationen af Forsikringselskabet „Absalon“, der beskæftiger sig med Brand-, Ulykkes-, Syge-, Glas-, Vandskade- og Driftstabsforsikring. I 1914 startedes Forsikrings-Aktieselskabet „Dansk Merkur“, der nu har en Aktiekapital paa 3 Mill. Kr.

Den 1. Maj 1917 fejrede Firmaet Grøn & Witzke under megen Opmærksomhed fra Ind- og Udland sit 25 Aars Jubilæum.

Som et talende Eksempel paa „Skandinavia“s enestaaende Udvikling skal vi lige til Slut anføre, at Præmieindtægten i Aaret 1900 androg 1,5 Mill. Kr. med et Overskud af 2200 Kr., medens sidste Regnskabsaar udviser en Præmieindtægt paa Kr. 59,650,498 med et Overskud paa Kr. 1,665,070 og et Udbytte til Aktionærerne paa 25 pCt. Selskabets Præmie- og Skades-Reserve udgør Kr. 19,138,870. „Skandinavia“ forhøjede i 1918 sin Aktiekapital til 20,000,000 Kr., hvorefter er indbetalt 25 pCt.

Personalet paa Kontorerne her i Byen tæller nu ca. 300 Personer, foruden at Firmaet har Agenturer overalt i Danmark og paa Island, bl. a. ogsaa selvstændige Filialer overalt i Europas Storbyer og desuden i Nord- og Syd-Amerika. — Tal, der ganske taler for sig selv!

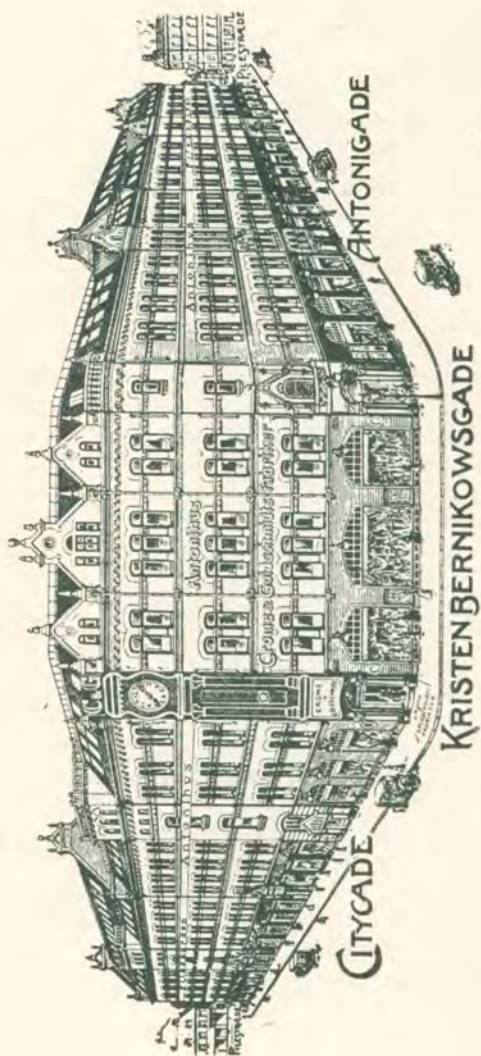
A/S Crome & Goldschmidts Fabriker grundlagdes 1860 af August Friedrich Philip Crome og Moritz Goldschmidt, der begyndte Virksomheden med 50 Fanger i Horsens Tugthus. Fabrikerne, der stadig er udvidede og moderniserede, er beliggende i Horsens og Ribe. 1874 omdannedes Foretagendet til et Aktieselskab med en Aktiekapital paa 800,000 Kr., og havde da en Omsætning af ca. 1 Million Kr. Fabrikerne, der har direkte Udsalg i 121 Byer med Hovedkontor i København, har nu en Aktiekapital af 10 Millioner og har i 1917 omsat for 21 Mill. Kr. I 1918 svinger Omsætningen mellem 30—40 Mill. Kr. Den samlede Virksomhed beskæftiger 1484 Arbejdere, Arbejdersker og Syersker i København og Provinsen foruden 595 Funktionærer, ialt 2079.

Omstaaende Billede er af Hovedudsalget, der er beliggende i Fabrikernes store Ejendomme i „Antonihus“ og „Pilegaarden“ i City med Facade til Antonigade, Kr. Bernikows-gade og Citygade. Her, saavel som i de øvrige Udsalg, der er spredt ud over hele Landet, forhandles Fabrikernes Produkter, der spænder over Klædevarer, Hvidevarer, Tricotage, Tæpper, — som særlig Specialitet Udstyr — og som staar fuldt Maal med Udlandets bedste Frembringelser, idet alle tekniske Hjælpemidler er taget i Brug og intet Middel er skyet, for at naa et virkelig smukt Resultat. Den stadig stigende Omsætning vidner ogsaa kun om Publikums Tilfredshed med den hjemlige Industris Produktion.

Det Danske Kulkompagni er stiftet 1. August 1896 paa Foranledning af Landmandsbanken og Privatbanken, og som en direkte Fortsættelse af J. P. Suhr & Sønns Kulforretning.

Formand for Selskabet blev Etatsraad, Grosserer Wm. Th. Malling, der beklædte Formandspladsen til sin Død 1913; han afløstes af Etatsraad Monberg. Etatsraad, Ingeniør Monberg er tillige Medlem af Bestyrelsen i en Række af vore største Aktieselskaber. Administrerende Direktør er Th. Adler Svanholm.

Det Danske Kulkompagni nøjedes ikke med at fortsætte den Suhrske Kulforretning, men har udvidet den, saa den er bleven en efter danske Forhold meget betydelig Virksomhed.

Aaret efter Starten fuldførtes det store Anlæg i Frihavnen; man fik her et Anlæg paa 45000 Kvadrat-Alen til Raadighed med 650 Fod Kajplads, 24 Fods Vanddybde og direkte Indsejling fra Sundet. Paa dette Areal opførtes

Det Danske Kulkompagnis Hovedkontor.

fem 80 Fod høje Dampelevatortårne, der lossere direkte fra Skibene; hver af disse Elevatorer kan løse 80 Tons i Timen, og saa foregaar Losningen paa en saadan Maade, at Trafiken paa Kajen er uhindret heraf. Kajgaden er 48 Fod bred, med 3 Banespor staar Pladsen i direkte Forbindelse med Provinsen og med Havnebanen. Bag Kajgaden findes 3 Beholdere, der rummer 10000 Tons Kul hver. I de 3 Beholdere og paa den bagvedliggende Plads rummes

60000 Tons Kul og Koks. Til Koksforretningen har Selskabet anskaffet 3 moderne Maskiner, der kan tilberede 8000 hl om Dagen i alle Størrelser. Harpning af Nødekullene besørger af en særlig med elektrisk Drivkraft indrettet Maskine, der tillige besørger Maalning og Læsning. Selskabets Flaade bestaar af 4 1. Klasses Dampere, særlig indrettet til Kultransport og Losning ved Kraner.

Selskabets Aktiekapital udgør 8 $\frac{1}{4}$ Mill. Kr. Hovedkontoret er i Jorcks Passage, København. Den aarlige Omsætning beløber sig til 500,000 Tons Kul, heri indbefattet Salget til Gasværkerne og i direkte Ladninger til Provinserne, samt ca. 35,000 Tons Koks.

A/S *Københavns Bunkerkul Depot* er startet for at kunne yde det store Antal Skibe, der daglig passerer gennem Sundet, de bedst mulige Betingelser med Hensyn til Ekspedition og Priser. Firmaerne C. K. Hansen og Schach Steenberg & Co. har under Navn af A/S *Københavns Bunkerkul Depot*

Generalkonsul
Johan Hansen.

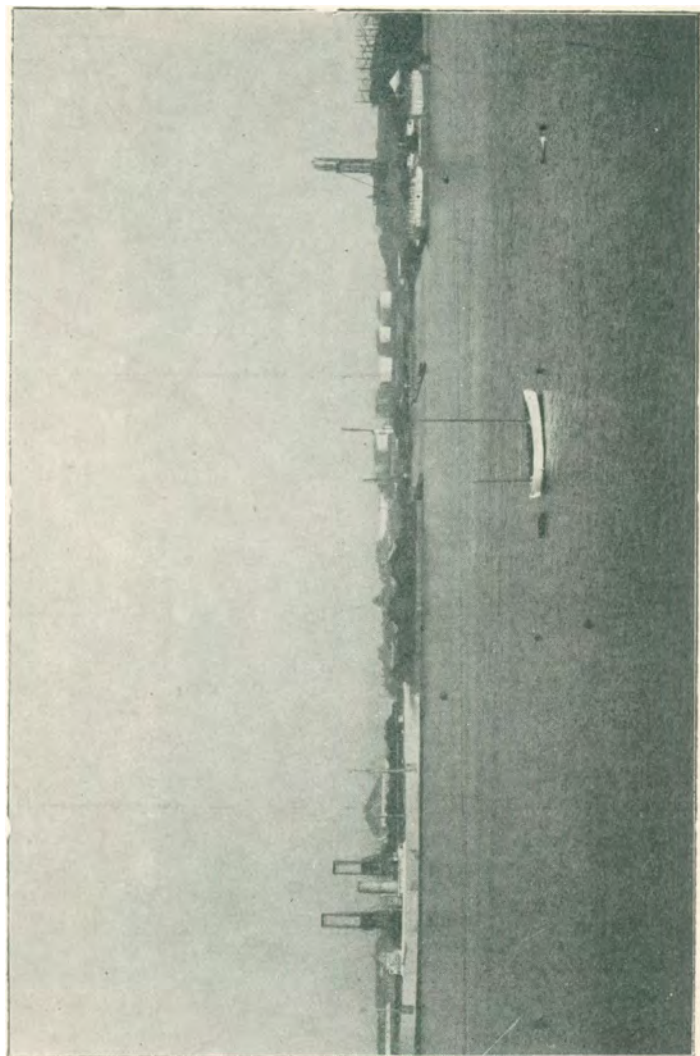
Direktør
Andreas Erlandsen.

dannet en Sammenslutning af deres Kulforretninger med ovennævnte Formaal for Øje, dog saaledes at deres respektive Afdelinger fortsættes som hidtil hver for sig uafhængig af Kulforretningen.

Elektriske Kraner til Kullosning og Indgivning er opført paa Depoterne paa Reden, to paa Nordre og en paa Søndre Depot. Hver Kran indgiver ca. 100 Tons Kul i Timen, og Kullene bliver autoriseret vejede ved automatiske Vægte. Ved Depoterne er der 24 Fod Vand, og til Skibe af større dybtgaende leveres Kullene i Pramme paa Reden, ingen Havne- eller Skibsafgifter er forbunden med at anløbe Reden for Kul og Lodstvang findes ikke.

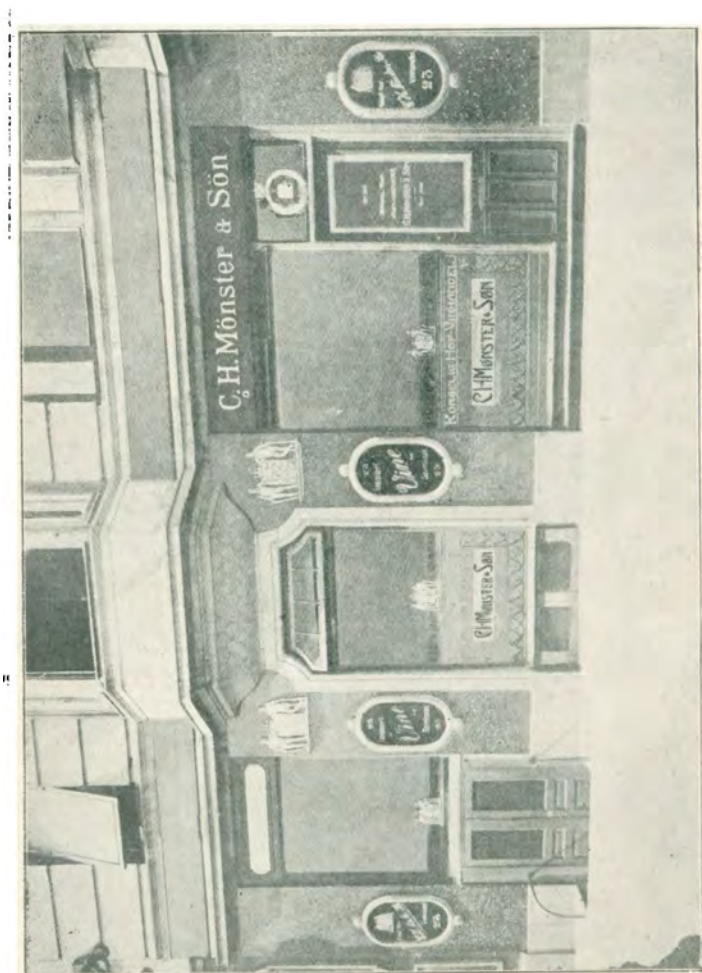
Selskabets Direktion er Generalkonsul Johan Hansen og Direktør Andreas Erlandsen. Firmaets Hovedkontor er paa Toldbodvej 15.

Et af vort Lands mest ansete Vinfirmaer er Firmaet C. H. Mønster & Søn paa Kongens Nytorv. Firmaet kan føre sin Oprindelse tilbage til Aaret 1757, da Johan Jørgen Knop aabnede en Vinstue paa Hjørnet af Østergade og Kongens Nytorv. Johan Knop skabte sig en god Kundekreds og en ret betydelig Forretning, men endnu større blev Forretningen under Efterfølgeren, Oberst Wegeners Ledelse. Adelen og Militæret var Vinstuens stadige Kunder. I Aaret 1829 overtog C. H. Mønster Vinstuen. Kundekredsen blev derefter væsentligt det Kongelige Theaters Skuespillere, Literater og andre be-

Fra Københavns Hunkerkuls Depoter.

tydelige Mænd indenfor Kunstnerverdenen, der her fik deres kæreste Samlingssted i Trediveerne og Fyrreerne, ja helt op i Halvtredserne, indtil Mønster i Begyndelsen af 60erne maatte bekvemme sig til at lukke Vinstuen, for helt at hellige sig Vinhandelen, der stadig blev større og krævede Udvidelse. I

C. H. Mønster & Søn.

1865 optoges Mønsters Søn i Firmaet, der derefter kom til at hedde C. H. Mønster & Søn. 1877 overtoges Firmaet af den nuværende Indehavers Fader, Generalkonsul Emil Arntzen, kort Tid efter fik Firmaet Prædikatet Kgl. Hof Vinhandel. Firmaets nuværende Indehaver er Generalkonsul C. H. Arntzen

Firmaet *Brødrene Andersen*, Østergade og Lille Kongensgade 8—10, Herrekonfection en gros og en detail. Forretningen blev den 22. April 1850

C. H. Mønster.

Generalkonsul
Arnitzen sen.

Generalkonsul
Arnitzen jun.

grundlagt i Grønnegade 27 af afdøde Grosserer Ferd. Andersen, som senere optog sin Broder Carl Andersen som Kompagnon. 1856 blev en gros Forretningen startet og i 1866 flyttedes detail Forretningen til Kongens Nytorv 28, Hjørnet af Ny Adelgade, hvor den forblev til 1916, da saavel detail som en gros Forretningen blev overført til Firmaets egen Bygning Østergade 7—9.

Da Grosserer Carl Andersen i Aaret 1892 afgik ved Døden, blev d'Hrr. Knud Andersen, J. Larsen og Fr. Axelsen optaget i Firmaet. Knud Andersen døde i 1902 og Fr. Axelsen i 1915, hvorefter Grosserer Larsen siden har drevet Forretningen som eneste Indehaver.

Forretningen beskæftiger nu ca. 400 Mennesker og har i Aarenes Løb skabt sig et Navn, som er vel kendt ikke alene her i Landet, men ogsaa ved sine Forbindelser hele Verden over, og har modtaget Guld- og Sølvmedailler fra Udstillingen i København, Amsterdam, London, Wien og Paris.

Firmaet Brødr. Andersens Ejendom paa Østergade.

Firmaet *Julius Tafdrup* er grundlagt 12. December 1889 af Grosserer Julius Tafdrup i en 3-Værelses Lejlighed i Silkegade 6, Firmaet kom dog hurtig i Vækst, og 2.-Salen i samme Ejendom toges i Brug, og da Pladsforholdene dog blev for indskrænkede, flyttedes først til Nytorv 5, og derefter til Vesterbrogade 9, hvor Forretningen endnu er domicilerende, og indrettet med Udvidelser for Øje, saafremt det skulde blive nødvendigt. Virksomh. omfatter Herrekonfektion en gros.

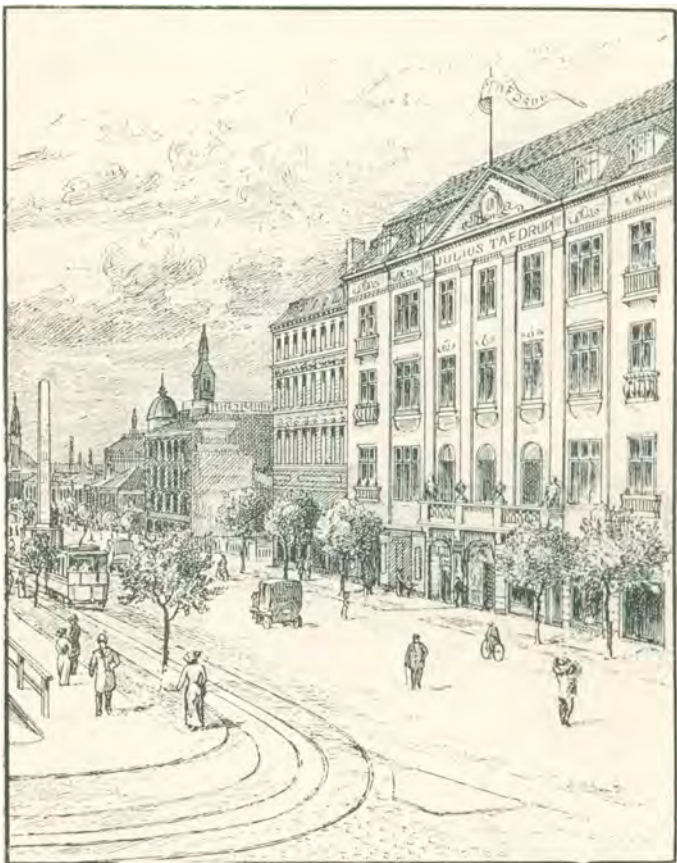

Julius Tafdrup.

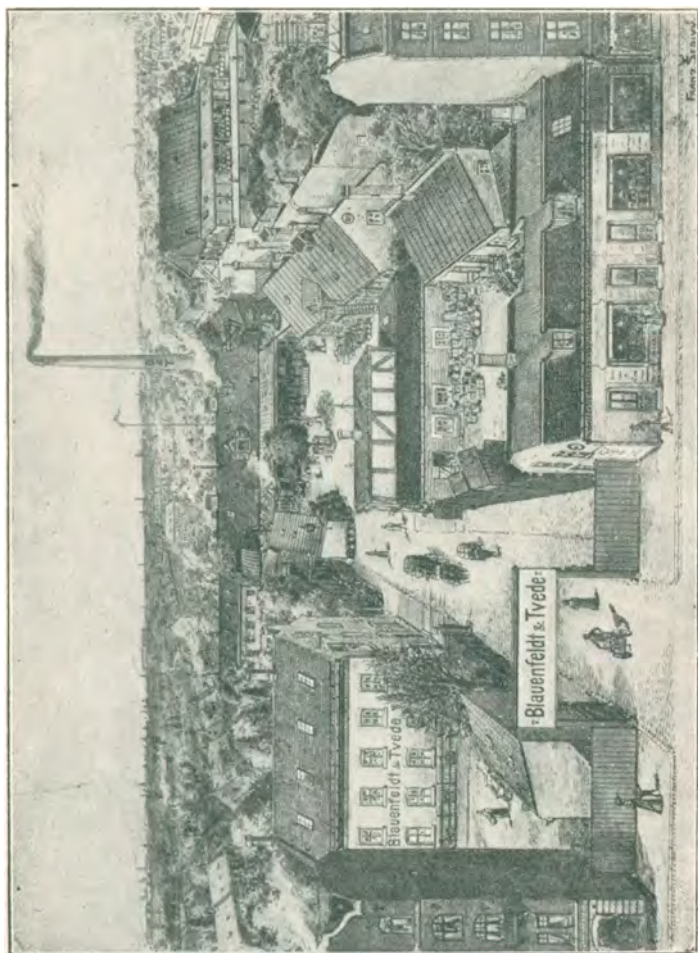
Begyndelsen var meget beskedent, der beskæftigedes kun 10 Mennesker, nu beskæftiges daglig 250.

Forretningens Kundekreds søges kun i Danmark blandt Landets Herrekviperingshandlere og Manufakturhandlere.

Firmaet *Blauenfeldt & Tvede* blev grundlagt i Aaret 1888 af Johannes Blauenfeldt og Hans Tvede. Virk-

Firmaet Julius Tafdrups Forretnings-Ejendom.

Blauenfeldt & Tvedes Etablissement.

somheden beskæftigede dengang kun 3 Personer. Som Specialitet fremstiller Firmaet Mejeripræparater, Smørfarve, Ostefarve, Osteløbe og Syrekulturer.

Desuden en Del Husholdningsartikler, hvoriblandt Soya og Kulør til Saucer, Æggefårve, Citronolieapsler, Vanillietabletter, Farvetabletter til Hjem-

Blauenfeldt.

Tvede.

mefarvning af Stoffer, Vaskeblaat (det anerkendte Brillant Blaåt), Pudsecream, Pudsepomade, Knivpulver, endvidere Polermasse „Grindor“ til Metalvarefabriker.

Firmaet har betydelig Eksport til europæiske og de vigtigere oversøiske Lande. Som Anerkendelse for de fortrinlige Præparater er der tilkendt Firmaet 17 Diplomer, heraf 3 Guldmedailler.

Firmaets Stiftere er begge døde, Blauenfeldt 1912, Tvede 1916. Virksomheden fortsættes uforandret af Enkefru Thyra Tvede, bistaaet af Driftslederen, Ingeniør S. T. Waagepetersen, og beskæftiger normalt 65 Personer.

Firmaet *Mogens Ballins Efterfølger* er grundlagt af Mogens Ballin, der ved sin kunstneriske Virksomhed optog Fabrikation af Kunstgenstande i Tin, Bronze, Messing, Guld og Sølv. Mogens Ballin var Indehaver af Virk-

Mogens Ballin.

H. P. Hertz.

somheden til 1908, da den overdroges til Sølvsmed H. P. Hertz. Ved Overtagelsen var Forretningen i Skoubogade, senere er den flyttet til Frederiksberggade 14.

H. P. Hertz har fulgt Traditionerne fra Forgængeren og stadig søgt Samarbejde med forskellige kendte Kunstnere. Alt, hvad der udgaar fra

Kunstgenstände fra Mogens Bollen.

Juveler Aug. Thomsen i sit Privatkontor.

Firmaet, er absolut eget Arbejde og for en stor Del Haandarbeide udført i begrænset Antal. Ved Virksomheden beskæftiges 30 Personer.

Kgl. Hof Leverandør Juveler *Aug. Thomsen* i Bredgade er Indehaver af det kendte og ansete Firma *V. Christensen*, Bredgade 28. Ved Juveler Thom-

Firm Lokalerne i Bredgade 28.

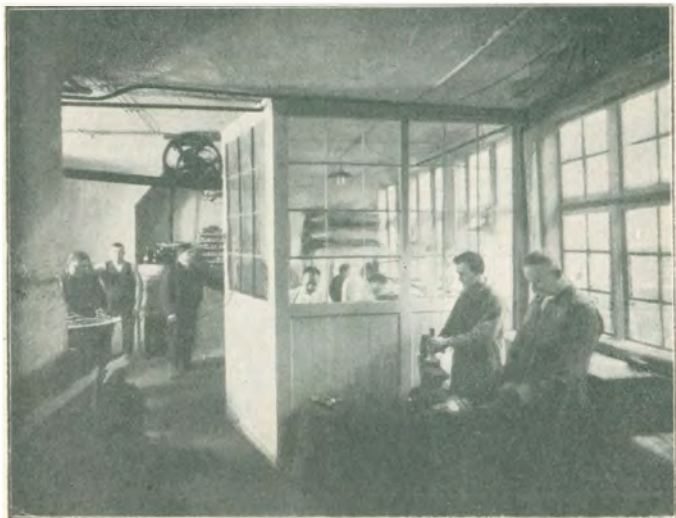

Fra Lokalerne i Bredgade 28.

sens Overtagelse af Firmaet skiftede dette Navn og fortsattes under Aug. Thomsens Navn. Under Juveler Thomsens dygtige Ledelse er Firmaet vokset betydeligt, saaledes beskæftiger dette nu et Personale paa 30—40 Personer. Firmaet, der i Aarenes Løb har leveret mange smukt udførte Arbejder til det danske Hof, fik i Begyndelsen af indeværende Aar Prædikatet af Kongelig Hof Leverandør.

Fra Aug. Thomsens Kontorer.

Fra Dansk Prøvesølvfabrik.

Juveler Aug. Thomsen er tillige adm. Direktør i *A/S Dansk Prøvesølvfabrik*, der har Fabriklokaler i Amaliegade 11. Dansk Prøvesølvfabrik A/S tilvirker foruden Fabrikationer af Sølvvarer mangfoldige Genstande af Guld og platineret Sølv, Prægning af Emblemer, Mønter, Medailler og alle Sorter Emaillearbejder samt kunstnerisk prægede Brugsgenstande, og hvad der ikke

Fra Dansk Prøvesølvfabrik.

Salon: W. A. Bolin, A/S.

maa forglemmes forskellige Juveler og Smykker. — Vi bringer her nogle Interiører fra Virksomhedens forskellige Afdelinger. I Aktieselskabets Bestyrelse sidder Grosserer Emil Davidsen, Sagfører Olaf Larsen og Selskabets adm. Direktør Juveler Aug. Thomsen. Firmaets Hoved-Domicil er Bredgade 28, København K.

Firmaet *W. A. Bolin A/S* stiftedes den 14. November 1918 her i Danmark med Hr. Carl v. Brockdorff som adm. Direktør. Navnet Bolin er godt

Salon: W. A. Bolin, A/S.

J. Jespersen.

C. J. V. Christiansen.

kendt i vore Nabolande og i Rusland, det tilhører en gammel svensk Juvelerslægt, som kan se tilbage paa en mere end hundreedaarig Virksomhed i Rusland. Som kejserlige russiske Hofjuvelerer har Firmaet udført mange store Smykker og hele Parures, som ved de senere Omvæltninger er spredte for alle Vinde. Firmaet har her i Byen etableret sig i stilfulde elegante Saloner Bredgade 67, hvor de glimrende Prøver paa Firmaets sjældne Smag i Sølv, Guld og Brillanter er fremstillede. Firmaet har allerede for flere Aar siden etableret en Filial i Stockholm, indrettet i stilfulde Saloner paa Kungsträdgårdsgatan, og er derigennem traadt i Forbindelse med sine gamle Kunder i Skandinavien, og derved muliggjort det ovennævnte Foretagende.

I de Bolinske Juvelerer genfinder vi den gamle franske Smag og den gamle franske Stilart, som har inspireret Kompositioner af Firmaets Sølvmedearbejde. Kunstgenstandene er udstillet paa en usædvanlig smagfuld Maade.

Automobilfirmaet *J. Jespersen & Johannes Meyer* er grundlagt af Grosserer J. Jespersen 1914. 1919 optoges Grosserer Johannes Meyer, hvorved Firmaet tilførtes betydelig finansiell Støtte. Firmaet har direkte Import af Automobiles, saavel Last- som Luksusvogne fra de bedste Fabriker i Verden, og har opnaaet betydeligt Salg i hele Skandinavien. Foruden det direkte Salg har Firmaet egen Fabrik for Automobiles og Karosserier. Firmaets Hovedudsalg er Vesterbrogade 9, København.

Fra Firmaet J. Jespersen og Johannes Meyers Virksomhed.

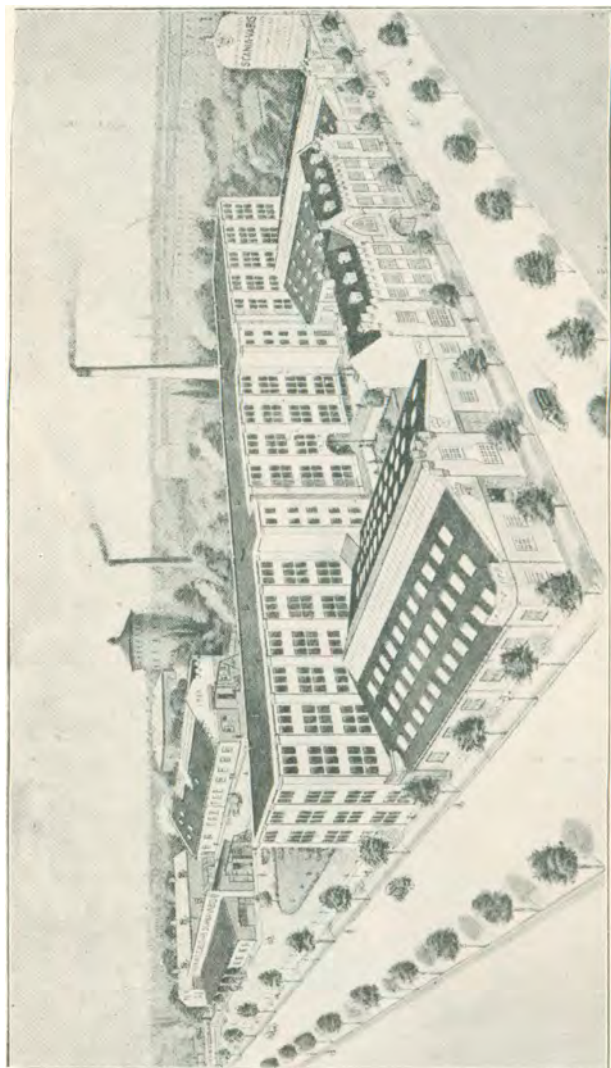
Scania Vabis er oprindelig opstaaet af Vogn Aktiebolaget i Sødertelje. Her i Landet oprettedes Firmaet *Scania Vabis* i Aaret 1. April 1913, idet Grundstenen til den moderne og praktiske Fabrik da nedlagdes. Den første

Scania Vabis Fabriker.

Bestyrelse kom til at bestaa af Direktør Nordemann og Overretssagfører Wulff med Fabrikant C. J. V. Christiansen som adm. Direktør. Fabriken tilvirker Lastvogne og Luksusvogne samt iøvrigt andre Vogne indenfor Automobil-industrien, desuden Tandhjulsfabrikation og Tandhjulsfræsning, Giærkasser og Differentialer. For Øjeblikket har Fabriken i Ordre for 3 Millioner Kr. Gennem Østasiatisk Kompagni spredes dens Specialfabrikata over hele Jorden.

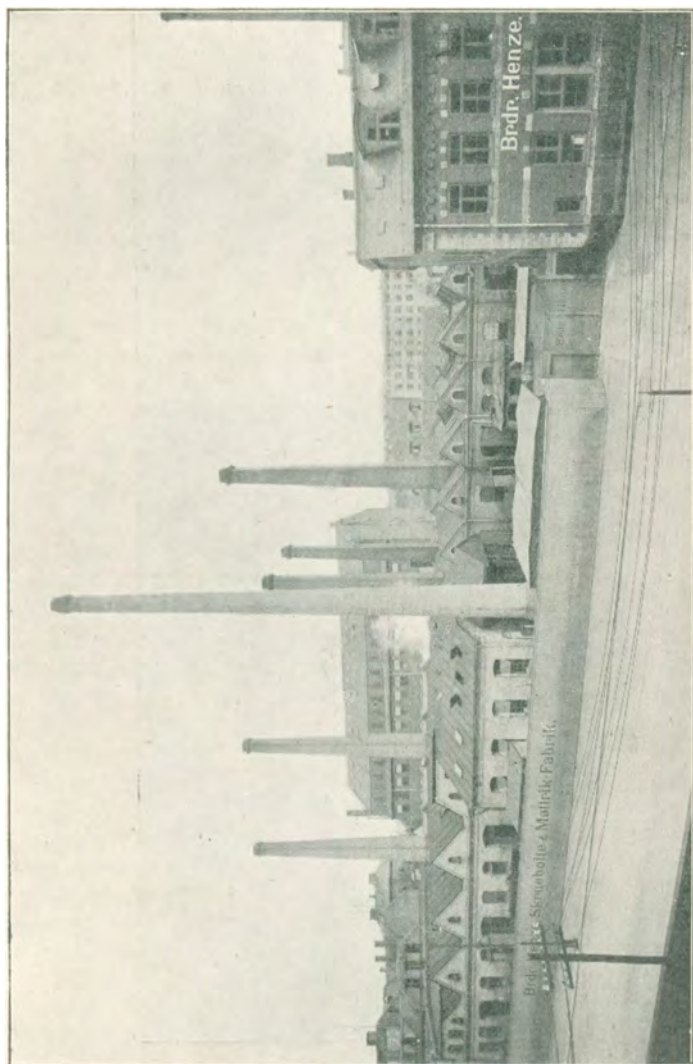
Fabriken har bl. a. leveret Lastvogne til Bryggeriet Carlsberg, Magasin du Nord og saa godt som alle vore andre større Etablissementer. For Tiden af-tager „Al Transport“ en Ordre paa 60 Lastautomobiler.

Den projekterede Udvidelse af Scania-Vabis Fabrikker.

Fabrikens hurtige Vækst skyldes den omhyggelige og praktiske Ledelse, alt bliver udført med Omhu og nøjagtig tilrettelagt, og der er en ypperlig Oversigt over alt. Hver Maaned udarbejdes en nøjagtig Status. Ved Starten beskæftigede Fabrikken 2 Lærlinge og 4 Svende, nu beskæftiges 23 Funktionærer og 130 Arbejdere.

Firmaet *Brødrene Henze* er grundlagt i Aaret 1881 af Brødrene Th. Henze og A. Henze. Virksomheden omfatter Fabrikation af Jernbanemateriel, Skruer, Bolte, Nægler, Nitter og hermed beslægtede Artikler.

Brødrene Henzes Fabrikker.

Begyndelsen var ganske beskednen, den første Arbejderstab var kun paa 5 Personer, men efterhaanden som Firmaets Fabrikata trængte igennem, foretoges betydelige Udvidelser og nu beskæftiges til Stadighed 100 Arbejdere. Fabrik og Kontor er beliggende i Bragesgade, København.

Automobilfirmaet *H. C. Christiansen* er ubestridt det førende indenfor Automobilbranchen i Danmark. Det repræsenterer nogle af vore fineste uden-

Frå H. C. Christiansens Virksomhed.

landske Mærker, som Renault frères, Delaiway, Belevildo, engelsk Daimler, samt adskillige første Klasses amerikanske Firmaer.

Firmaet grundlagdes 1908 af Grosserer H. C. Christiansen. Begyndelsen var meget beskeden, men udvikledes hurtigt til at indtage en Førerstilling ved Grosserer Christiansens enestaaende Dygtighed og Forretningssans. 1916

toges de nye store Værksteder og 1917 Kontorbygningen i Brug. Firmaets forskellige Afdelinger er nu installeret i det store Komplex ved Strandboulevarden. Stifteren af den store Virksomhed Grosserer H. C. Christiansen afgik ved Døden Aar 1918. Efter hans Død fortsattes Firmaet af hans Enke med Frøken Lassen som Prokurist, til det i 1919 overgik til Aktieselskab med Robert Svendsen som adm. Direktør. Foruden den store Virksomhed i København har Firmaet Filialer i Aarhus og Odense.

Firmaet *T. Baagøes Efterfølger*, Fabrik og en gros Lager af Elektroplet. Fabrikationen og en gros Salg af Elektroplet er grundlagt 8. August 1846 af T. Baagø som en en gros Forretning i forskellige engelske Artikler, senere udelukkende engelske Elektropletvarer. I 1873 overtoges den af Grundlæggerens Neve, T. Baagø jun. og J. F. Gottlieb; i 1877 optoges Albert Gottlieb i Firmaet; 1882 udtraadte T. Baagø jun. og Aaret efter døde Albert Gottlieb, hvorefter J. F. Gottlieb og G. F. Gottlieb var Indehavere; førstnævnte udtraadte af Firmaet 1886 og sidstnævnte 1890, efter i 1888 at have optaget Carl Andresen (f. 1854, d. 1906), efter dennes Død er Axel Ammerup (f. 1857), der var indtraadt i Firmaet 1890, Eneindehaver. Efter at Firmaet i flere Aar havde drevet en galvanisk Anstalt, anlagdes i 1885 en Metalvarefabrik for Tilvirkning af Raavarer. Firmaet er tilkendt Sølvmédaille i 1908 for Elektropletvarer, dets Salgsomraade er Danmark og Norge og har Domicil Ny Adelgade 10, København K.

I 1852 fik Guldsmedsvend *Frederik Bloch* kgl. Bevilling til „at anlægge og drive en Fabrik til Metaller Forarbejdning ved Elektricitet uden Hinder eller Indskrænkning af noget Laug.“

Han maatte dog først fremskaffe Anbefaling fra tvende gode Borgere for at være „et respectabelt Menneske af ulastelig Karakter og Vandel“ og yderligere maatte han fremlægge for Polyteknisk Lærestanstalt Prøver af galvanoplastiske Arbejder for at „godtgøre sin Duelighed i denne Art af Arbejder.“ Saaledes var den Tids Krav.

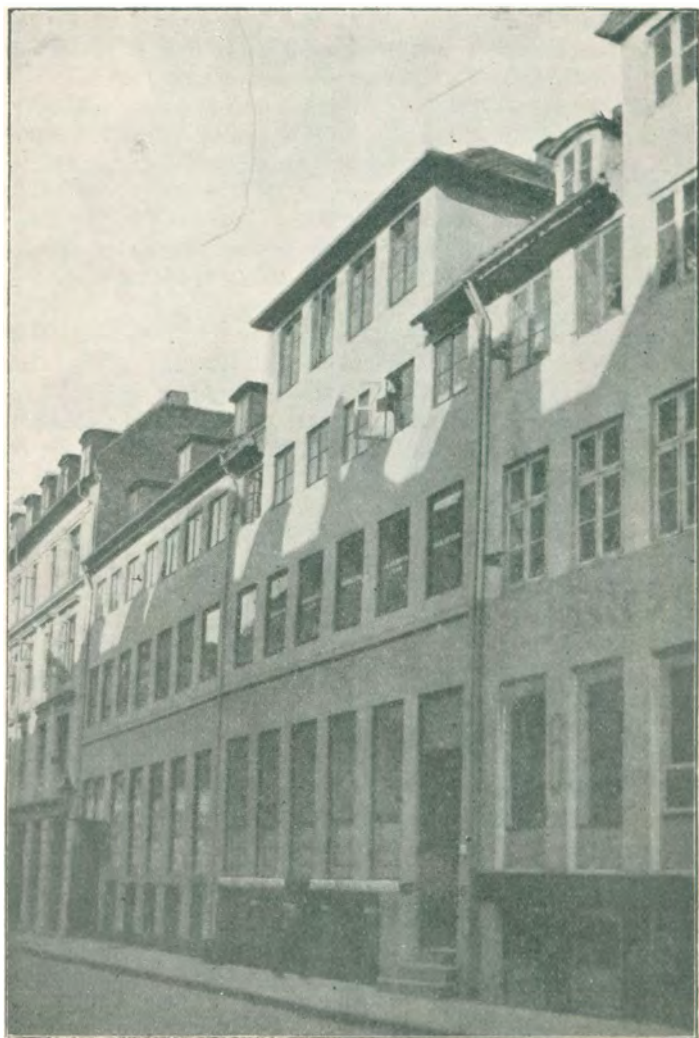
I 34 Aar drev Bloch Virksomheden og bragte den ved sin Dygtighed og Flid frem til Anseelse som den førende indenfor Elektropletbranchen.

I 1886 overtog Valdemar Marck Firmaet, der fortsattes under det gamle Firmanavn. Marck var en dygtig Forretningsmand og dertil en habil Tegner. Han udførte personlig Tegningerne til mange af Firmaets smukkeste Modeller i Corpusvarer og knyttede desuden fremragende Kunstnere til Firmaet. Disse gav Tegningerne til de smukke Bakker, Opsatse m. m. for hvilket Firmaet fik en Række Guld- og Sølvmédaller paa diverse Udstillinger. Saaledes førte Marck Forretningen under stigende Omsætning til sin Død 1899.

Hans Enke fortsatte den til 1904, men solgte den da til Knud Harder, som drev den indtil 1910, da den overtoges af den nuværende Indehaver Fabrikant Jørgen Fenger.

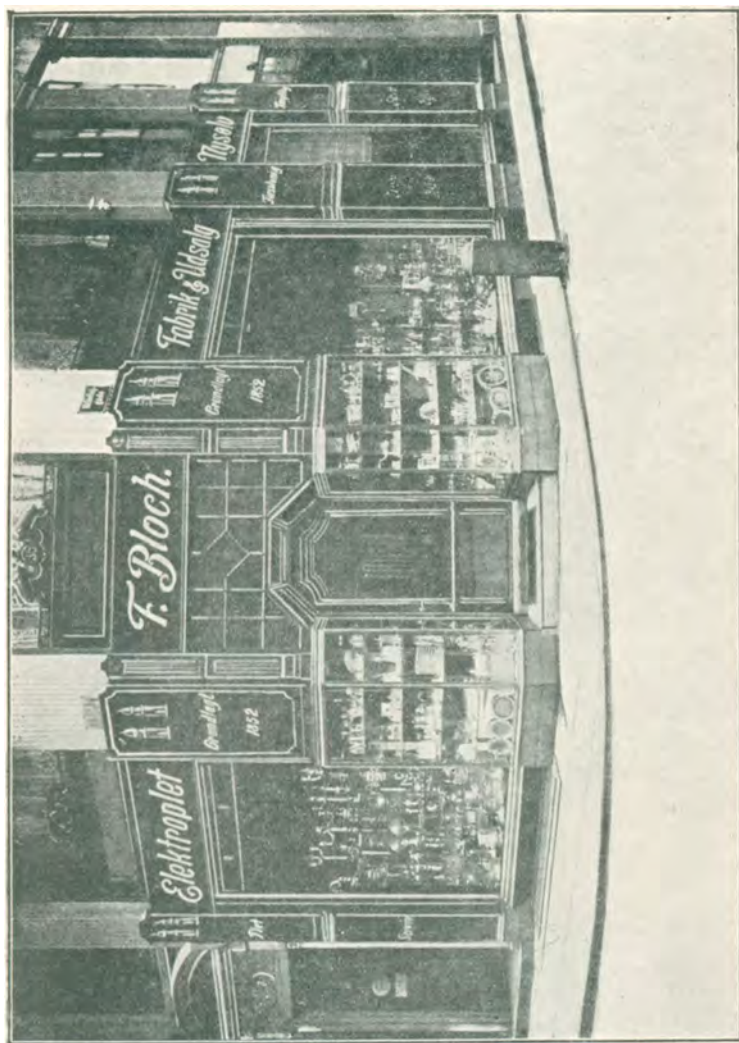
I tidligere Aar var Forretningen væsentligt baseret paa Detailsalget fra Butiken paa Østergade samt paa en Del Hotel- og Skibsleverancer, men fra 1910 oprettedes en en gros Afdeling for Salg til Guldsmide o. a. Videreforhandlere, hvorved Virksomheden blev stærkt udvidet, og optog foruden Salget af eget Fabrikata ogsaa Salg af udenlandsk, navnlig engelsk Plet.

Fra 1912 har Firmaet yderligere optaget ganske andre Brancher, idet der

Fra Firmaet T. Baagoes Eft. Virksomhed.

blev knyttet udenlandske Forbindelser paa Grundlag af hvilke der oprettedes en særskilt Import Afdeling med Eneforhandling for engelske og amerikanske Firmaer.

Firmaet F. Blochs Udsalg paa Østergade.

I 1919 overtog Firmaets en gros Afdeling for Pletvarer Generalrepræsentationen for „The Oneida Community Ltd.“, Oneida, U. S. A., Amerikas største Firma i forsøvede Skeer og Gafler.

Firmaet *Julius Terp* i Østergade er etableret i 1915 af nuværende Indehaver *Julius Terp* som Specialforretning i Broderier, senere optoges Salget

Interiører fra Firmaet Julius Terps Virksomhed.

af Kunstgenstande og forskellige Antikviteter. Forretningen, der er udvidet betydeligt, omfatter nu alle Ejendommens Etager og beskæftiger et Personale paa 80 Personer og 220 Syersker.

Fra Udstillingen hos Nielsen & Lindvad.

Firmaet *Nielsen & Lindvad* er grundlagt den 14. Maj 1914 af Oluf Nielsen og Charles Lindvad. Firmaet driver Handel med Glas, Porcellæn, Fajance og Lysekroner og har Udsalg og Kontorer Frederiksberggade 24, København B.

Joh. L. Torp.

Direktør Fic.

I Aaret 1911 begyndte Grosserer *Johan L. Torp* — samtidig med at han passede sin Stilling som Rejsende for Firmaet *Lewy & Co.* — en en gros Virksomhed i Herrelingeri under meget beskedne Former. Forretningen udviklede sig ret hurtig, saa Grosserer Torp maatte ophøre med sin Rejseplads, og fuldstændig hellige sig sin egen Forretning. 1917 henflyttedes til Købmagergade 49. Fra den ringe Begyndelse er Forretningen udviklet til at beskæftige 42 Personer paa Lageret. 60 elektriske Symaskiner samt 100 Syersker er i stadig Arbejde. Virksomheden omfatter Herrelingeri en gros samt ved Siden heraf Skjortefabrik og Kravattfabrik. Københavns Skjortefabrik Vesterbrogade 99 er inddraget under Virksomheden. Firmaets Hoveddomicil er Købmagergade 49.

A/S De danske Kapselfabriker er grundlagt den 25. Maj 1876 af Fabrikant *J. Wegmann*, idet denne begyndte sin Virksomhed dette Aar i Blegdamsstræde, og ud af denne er det nuværende Aktieselskab opstaaet. Wegmann drev sin Fabrik til 1892. 1903 overgik den til Aktieselskab efter at være

Ejendommen, hvor Grosserer Torp har Forretning.

Fabriks-Interiør fra Grosserer J. L. Torp.

sammensluttet med Københavns Kapselfabrik under Navn A/S Københavns Kapselfabrik J. Wegmann, der senere ændredes til A/S De danske Kapselfabriker. — Virksomheden blev allerede i 1894 henflyttet til Gasværksvej 15, hvor der indrettedes gode Lokaler til Fabrikationen, disse blev allerede i 1907 udvidet betydeligt. Under normale Forhold beskæftiges 70 Personer og fremstilles 24 Millioner Kapsler. Adm. Direktør siden 1903 er Hr. Fic.

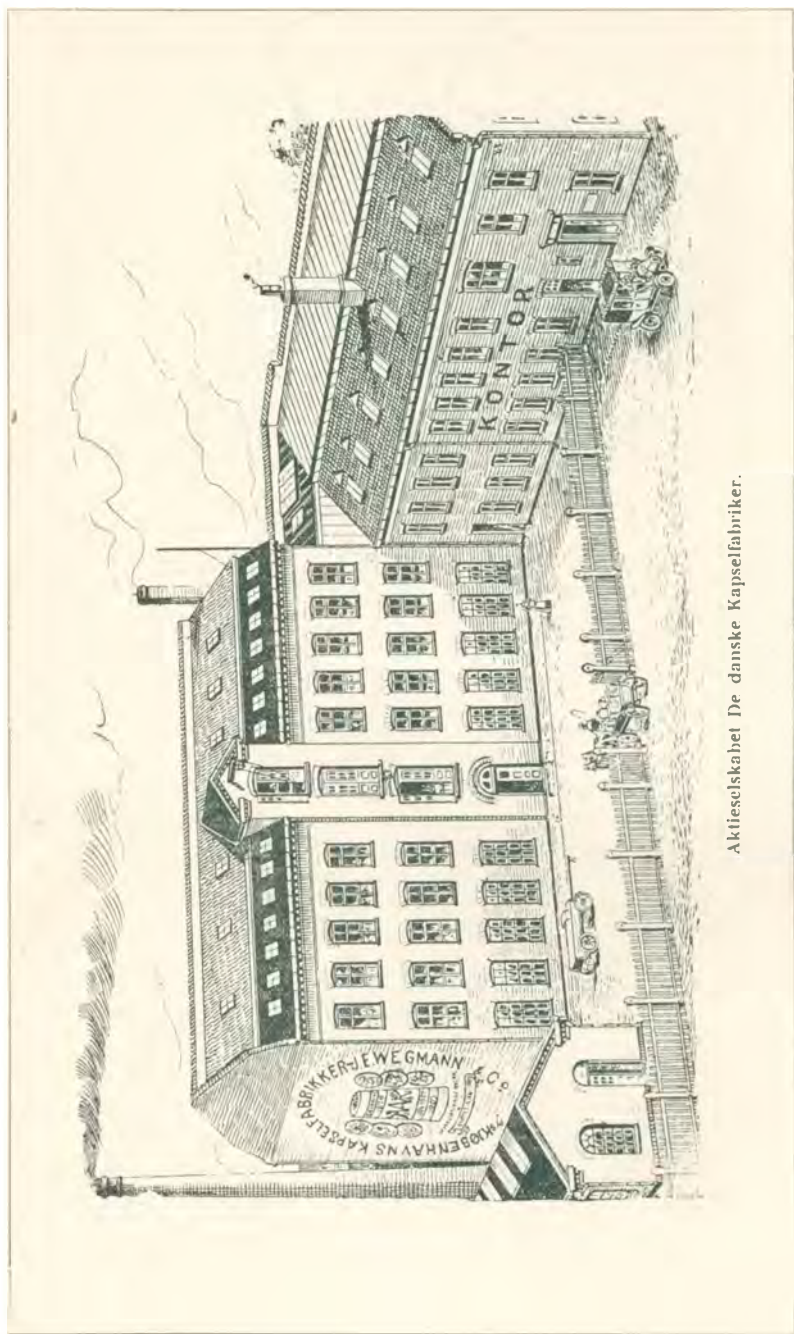
Firmaet *Carl Krumbach & Co.* er grundlagt 1879 af Grosserer Carl Krumbach paa Amagertorv 10 som en gros Forretning i Vine med direkte Import. Stifteren Carl Krumbach drev Forretningen til Aaret 1909, hvorefter Sønnen Carl Louis Krumbach overtog den. Firmaet driver udelukkende en gros Salg af Vine med direkte Indkøb fra Produktionsstederne, og dets Salgsomraade er hele Danmark og Eksport til de øvrige skandinaviske Lande. Firmaet, der endnu har til Huse i Ejendommen Amagertorv 10, er et af Landets største en gros Firmaer indenfor Vinbranchen.

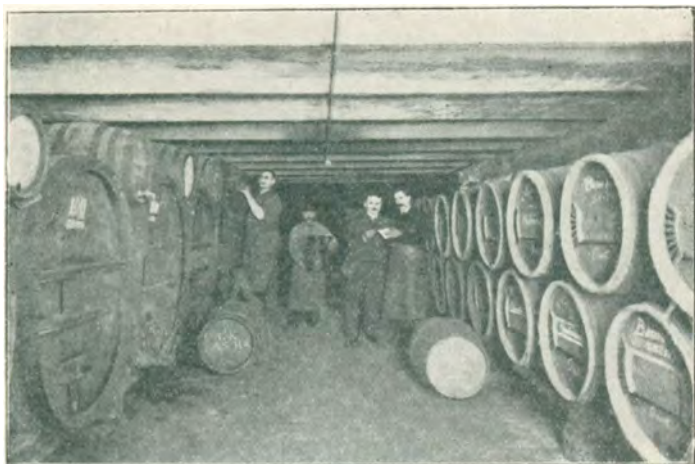
Carl Krumbach.

Carl L. Krumbach.

Aktieselskabet De danske Kapselfabriker.

**Fra Firmaet Carl Krumbach & Co.s store Lagerlokaler
paa Amagertorv.**

Firmaet Carl Østberg & Sønner.

Firmaet *Carl Østberg & Sønner* er grundlagt af Vinhandler Carl Østberg i 1884 i Dronningens Tværgade 3, hvor Forretningen havde Sæde til Aaret 1900, derefter henflyttedes den til nuværende Ejendom Adelgade 101. Firmaet, der har opnaaet Guldmedaille i Wien 1908 og Sølvmedaille i Paris 1897 for sine fortrinlige Vine, driver en gros Forretning med Vine og som en særlig Specialitet skal nævnes Forhandlingen af den bekendte ægte Caloric, som Firmaet har Eneforhandlingen af her i Danmark. Firmaets Domicil er Adelgade 101, København K.

Møbelfirmaet *L. C. Jensen & Hansen* er grundlagt den 26. Novbr. 1878 af Snedkermester L. C. Jensen, senere indtraadte Snedkermester Hansen. Virksomheden omfatter Fabrikation af alle Arter Møbler og har til Stadighed 4) Mand i Arbejde, ca. 80 komplette møblerede Værelser er altid paa Lager i Firmaets Udstillingslokaler. Foruden Indehaveren, Snedkermester Hansen, deltager Sønnen, Arkitekt Aage Hansen, i Virksomhedens daglige Ledelse. Firmaet, der er vokset betydeligt i Aarenes Løb, har frembragt mange stilfulde Møblementter efter egne Tegninger. Vi bringer her nogle Interiører fra Lokaler, som Firmaet har monteret. Firmaet har Fabriks- og Forretningslokaler i Ejendommen Nørrebrogade 54.

Fra Firmaet Carl Østberg & Sønner.

Møblementer, der er fabrikeret af Firmaet L. C. Jensen & Hansen.

Th. Nørlem.

V. Nielsen.

Vinhandler *Th. Nørlem* begyndte i 1902 selvstændig Virksomhed som Vinhandler Store Kongensgade 36—38 efter i 17 Aar at have været ansat hos det bekendte Firma Kgl. Vinhandler Schalburg; senere henflyttede han til Kongens Nytorv 6, og endelig 1909 til Ejendommen Gl. Kongevej 21. — Forretningen driver direkte Import af Vine fra Udlandets bedste Huse og fører kun 1. Klasses Varer, et Princip der er ført igennem ogsaa i Krigsaarene. Kunderne søges blandt Private og de større Restauratører, — og er saavel en gros som en detail.

Nordisk Vin Kompagni. Virksomheden er paabegyndt 1901 af Grosserer Nielsen, jævnt og beskedent med en mindre Vin- og Tobaksforretning, der senere udvikledes til en gros Virksomhed. 1913 paabegyndte Grosserer Nielsen ved Siden af en gros Virksomheden Fabrikationen af en Bitter, der under

Th. Nørlems Vinhandel.

Nordisk Vin Komp. Forretning.

Navnet Birma Bitteren er bleven indført overalt i Landet og findes paa vore største Etablissementer. Virksomheden omfatter nu en gros Vinhandel og Fabrikation af Birma Bitter. Hoveddomicil Falkoner Allé 35, København.

China & Japan Huset paa Købmagergade ved Rundetaarn er grundlagt af M. Johansen i 1904 paa Østerbro. Forretningen var oprindelig Købmands-handel, men Johansen optog Salget af kinesiske og japanske Varer. Da Forretningen skulde udvides, henflyttedes denne til Fiolstræde og senere til

Interiør fra Nordisk Vin Komp.

China & Japan Husel, Købmagergade 54.

nuværende Ejendom i Købmagergade 54, hvor Forretningen nu har gode og moderne Lokaler. Foruden Salget af de kinesiske og japanske Kunstgenstande, som Firmaet faar direkte fra Kina og Japan, forhandles der forskellige Masse-

Firmaet Adlers Forretning.

artikler i Papir og Pappmache af egen Fabrikation. Firmaet driver foruden Detailsalget en gros Forretning i nævnte Artikler til hele Landet.

Adler Cycle A/S startedes i Marts 1897 i Vimmelskaftet 47, handlede oprindelig kun med Cykler; senere henflyttedes til Frederiksborggade 12, hvor den udvidedes til ogsaa at omfatte Skrivemaskiner, Symaskiner og Kassekontrolapparater. Den 15. Januar 1903 henflyttedes til de nuværende Lokaler Sørøstvej 1—3, hvor der optoges en ny Afdeling omfattende Automobiles af alle Arter — Kontor- og Skrivemaskine-Afdelingen fik Domicil Vendersgade

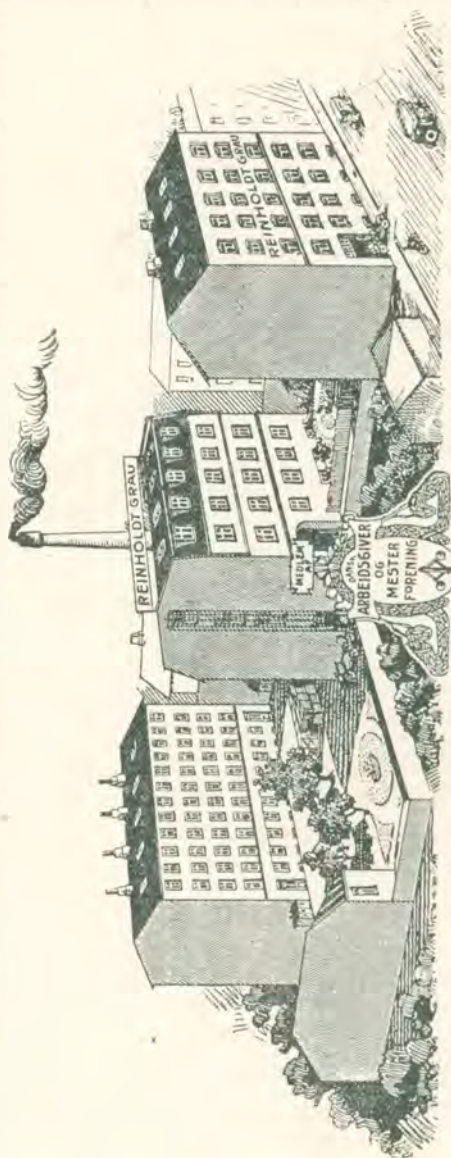

Københavns Møbelmagasin

28. medens den store Ejendom Nansensgade 23 optoges til Lager og Værksteder for Fremstilling af Cykler og Reparationer af Automobiles.

Firmaet fik paa Landsudstillingen i Aarhus 1909 Diplom af 1. Klasse og blev den 7. April 1913 tildelt Prædikatet Kongelig Hofleverandør. Firmaet har siden Starten været ledet af Direktør K. Prim. Efter at Firmaet er henflyttet til Sørøstvej har det optaget og indarbejdet en betydelig Virksomhed i Kontormøbler og Kontorartikler.

Københavns Møbelmagasin, hvis Indehaver er Hr. Poul Rasmussen, er grundlagt i Ny Rosenborg i Aaret 1910. Virksomheden omfatter Fabrikation samt Salg til Videreforhandling af alle Arter af Møbler. Forretningen begyndte beskedent, men har gennem Aarene udviklet sig meget betydeligt, hvilket fremgaar af, at der til Stodighed findes 300 Værelser paa Lager. Her

Fabrikant Reinholdt Graus Fabrikbygning, Kontor og Lager.

Grosserer Peter Jensens Forretnings-Ejendom.

i Landet foregaar Salget hovedsagelig en detail, medens Eksporten til vore Nabolande Sverige, Norge, Finland samt det øvrige Udland kun er en gros.

Firmaets Hoved-Domicil i Danmark er i Ejendommen Ny Rosenborg i København.

Firmaet *Reinholdt Grau* er grundlagt 1911 Vesterbrogade Nr. 24. Den 1. Januar 1918 henflyttet til Viktoriagade 16, som ved Køb var erhvervet til For-

Ejendommen, hvori London har sine Kontorer.

Holmsgaards Møbelfabrik.

retningen. Forretningen grundlagdes af Fabrikant Grau og beskæftigede ved Starten kun 6 Personer, nu beskæftiges 110 ved Hovedforretningen og 200 ude i Byen, fremstiller Manchetskjorter, Flipper og Serviteurs, er forsynet med de bedste Maskiner, der har kunnet fremskaffes, og anvender kun det bedste engelske Materiale ved Fabrikationen. Firmaets Kunder er Landets Herre-ekviperingshandlere. Ved Overtagelsen af Ejendommen Viktoriagade 16 toges hele Mellembygningen i Anvendelse til Fabriken; nu er Pladsen allerede for lille, saa Forarbejdet er begyndt til Anlæg af en hel ny Fabrik.

Gildsig og Larsens Vinhandel, der nu indehaves af Grosserer Peter Jensen, er grundlagt i 90'erne, overtaget af nuværende Indehaver 1896. Firmaet har Hovedudsalg fra A. F. Loehr Bordeaux af Rødvin og Cognak, desuden direkte Import af alle andre Arter af Vine og Spirituosa direkte fra Produktionsstederne. Firmaets Kunder er Urtekræmmerne i København og Købmændene i Provinsen. Grosserer Peter Jensen har selv berejst Landet, først for Teilmann og Waagepetersen, senere for eget Firma. Firmaets Domicil er Overgade neden Vandet 39, København.

Ulykkesforsikringsselskabet „London“ er stiftet 1869. Her i Danmark paabegyndtes Virksomheden i Aaret 1903, og Selskabet har erhvervet sig en smuk Stilling indenfor Forsikringsbranchen. Paa Hovedkontoret er ansat 25 Funktionærer, og Virksomheden har Agentur i alle betydelige danske Kæbstæder.

Ove C. Damby.

Møbelfabrikant *Holmsgaard* grundlagde i Aaret 1910 en Fabrik for Fabrikation af Møbler ude i Finlandsgade. Fabriken specialiseredes efterhaanden, og nu forarbejdes der kun Spisestuemøbler af en ganske bestemt Type. Det er ret naturligt, at der kan opnaas noget virkeligt godt ved kun at beskæftige sig med en bestemt Stilart. Fabrikant Holmsgaard har da ogsaa formaaet at faa sine Spisestuemøbler til at vinde Indpas i alle Hjem. Foruden Salget her i Landet har Fabriken betydelig Eksport til vore Nabolande, Sverige, Norge og Finland.

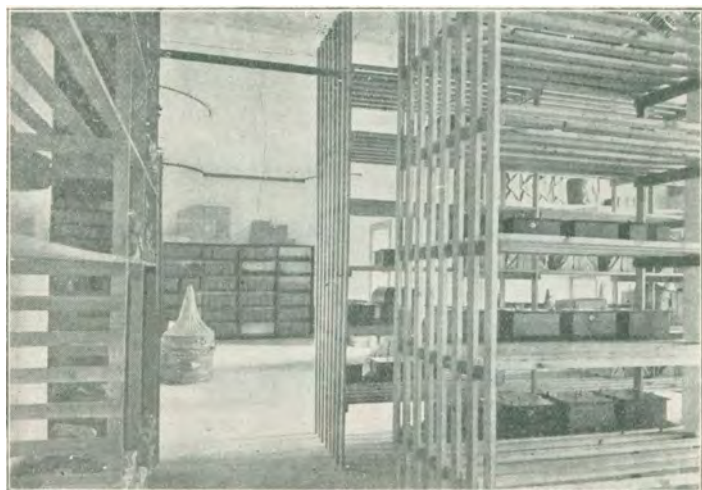

Fra Kontorerne hos Skandinavisk Odeon A/S.

Skandinavisk Odeon Aktieselskab er grundlagt 1912 som et en gros Firma for Import og Forhandling af Talemaskiner og Plader samt derunder henhørende Artikler. Verdenskrigen kom og vanskeliggjorde Handelsforholdene, idet det navnligt viste sig umuligt at fremstille nye Plader med populære Optagelser, da de teknisk uddannede Ingeniører enten maatte deltage i Krigen eller paa Grund af Krigen søge tilbage til deres Hjemlande. Paa Grund af dette Forhold maatte Selskabet selv tage Affære, og det lykkedes Hr. Direktør Damby

Fra Kontorerne hos Skandinavisk Odeon A/S.

Fra Skandinavisk Odeons Fabrik.

Fra Ekspeditionslokale ne hos Skandinavisk Odeon A/S.

ved mangfoldige brydsomme Eksperimenter at bringe det derhen, at man ogsaa uden de hidtil specielt uddannede Ingeniørers Medvirkning kunde fremstille fonogrammatiske Optagelser herhjemme samt bearbejde disse. Endvidere opstod betydelige Vanskeligheder med at fremstille smagfulde og solide Apparater, og ligeledes indenfor dette Omraade har Selskabet ført an i Bestræbelserne for saa vidt som muligt at gøre Krigens Indvirkninger umærkbare overfor Forhandlerne saavel som Publikum. Selskabets Bestyrelse bestaar af Direktør Ove C. Damby, Sophie Kleinert, C. F. Olivarius og A. W. Schimatschek. Firmaets Domicil er Frihavnen, Pakhus C, hvorfra vi bringer en Del Illustrationer af de store Lokaler.

O. A. Bryding.

Dansk Sportsfodtøjsfabrik ved Brdr. Bryding er grundlagt 1904 af Brdr. O. A. Bryding og Th. Bryding. Til at begynde med fabrikeredes udelukkende Sportsfodtøj, senere optoges Fabrikationen af almindeligt Fodtøj, for stadig at kunne holde Virksomheden i Gang imellem Sæsonerne. De gamle Fabrikslokaler paa Aaboulevarden blev snart for smaa, og i 1917 opførte Firmaet en fuldtud moderne Fabriksbygning paa Howitzvej og Fabriken toges i Brug Oktober samme Aar. Firmaet driver Eksport til England, Norge, Sverige og Finland og overalt, hvor dets Fabrikation forhandles, vinder det

Firmaet Brødr. Brydings Fabriksbygning.

En Del af Brødr. Brydings Personale.

Fra Brødr. Brydings Kontorer.

Fra Ekspeditionslokalerne hos Brodr. Bryding

Anerkendelse for Holdbarhed. Virksomheden, der nu ved Fabrikant Th. Brydings Død i 1919 indehaves af Fabrikant O. A. Bryding, beskæftiger daglig et Personale paa 200 Personer. Firmaets Domicil er Howitzvej 5—7, Kbhvn. F.

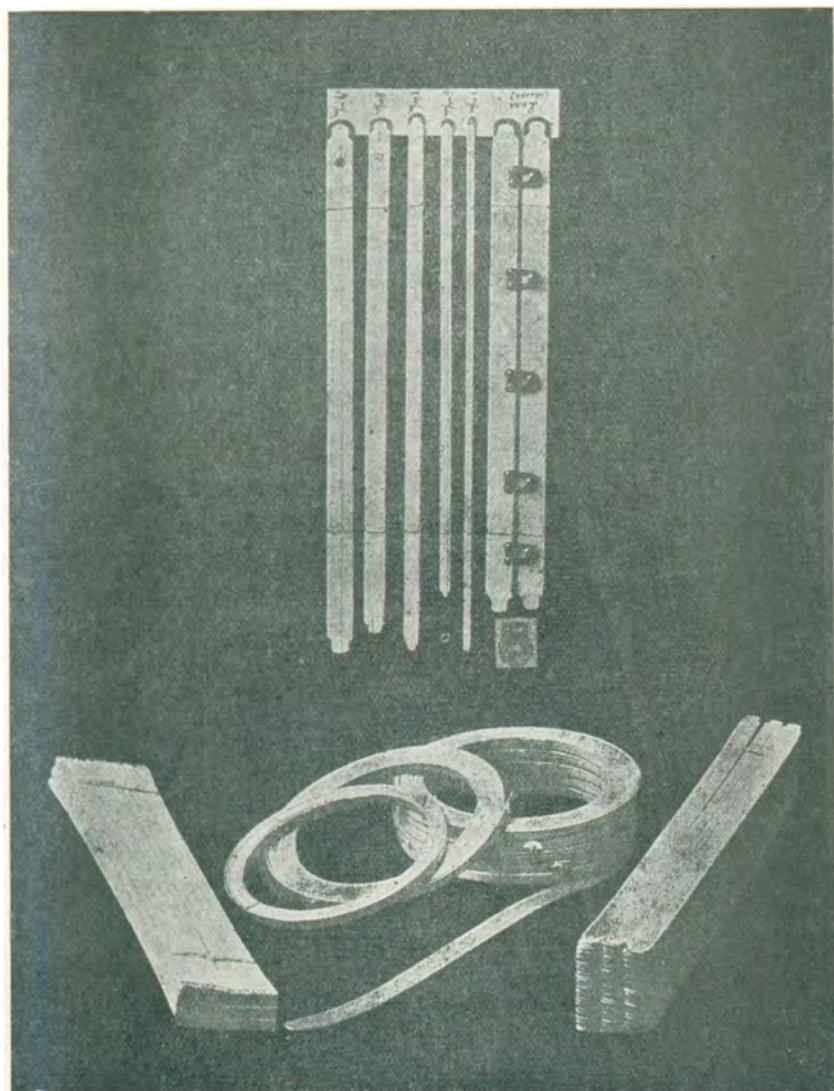
Fabriken *Ferm A/S* er startet 1911 med Domicil i København med Hr. Einar Egense som adm. Direktør og Hr. C. Stenbo som teknisk Leder. Fabrikens Omraade er Fremstilling af Metalvarer, som en særlig Specialitet fabrikeres Korsetfjedre, fremstillet af fint tyndt Staal paa moderne Maskiner, en anden Fabrikationsartikel er Rygstiverne til ortopædiske Bandager, der bl. a. leveres til Landets fineste Bandagistfirmaer. Foruden disse Artikler fremstiller Fabriken Stiver til Huer og Hatte samt Mærkesedler beklædt med Papir men fremstillet af tyndt Staal til Brug ved Forsendelse af Maskiner og grovere Jernvarer, endvidere fremstilles alle Slags beklædte eller ubeklædte Metalbaand. Firmaets Kontorer er i Frederiksborggade 23, København B.

Einar Egense.

C. Stenbo.

Dimensioner for Korsettjædrene er 4, 6, 8, 11 og 14 mm, men saafremt andre Dimensioner ønskes kan de leveres.

Peter Buch.

F. Vibe Hastrup.

Peter Buchs Vinhandel er grundlagt 1897 af Grosserer P. Buch i den Ejendom, hvor nu Turisthotellet er beliggende. Da Helmerhus var bygget, flyttede Forretningen hertil. I denne Ejendom var indrettet gode Lagerlokaler, Ekspeditions- og Kontorlokaler. Firmaet har direkte Import og fører Lagre af alle gangbare Mærker i gode, vellagrede Vine, Likører og Spirituosa. Af specielle Mærker, Firmaet fører frem, skal nævnes en hvid Portvin, der anvendes særlig som Sygevin, forsynet med en af Grosserer Buch komponeret Etiket. Firmaet er indarbejdet i hele Danmark, navnlig paa Øerne, og paa Færøerne. Island har ogsaa tidligere været inddraget under Kundekredsen, men er udgaaet paa Grund af det udstedte Spiritusforbud.

Peter Buchs Vinhandel.

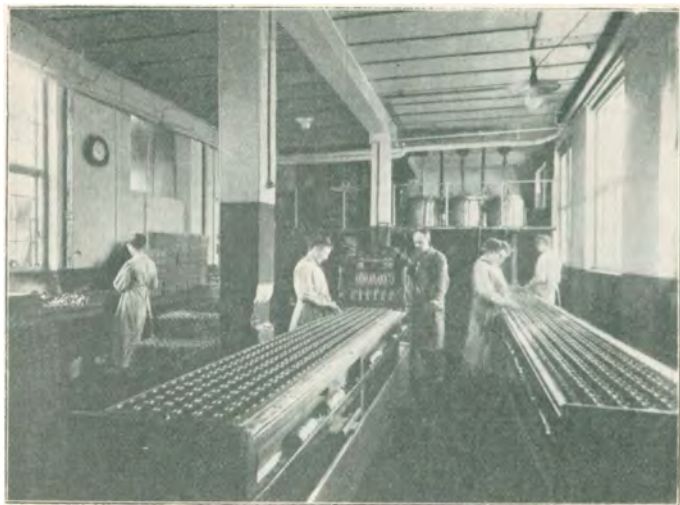

Vibe Hastrups kemiske Fabrikker.

Vibe Hastrups kemiske Fabrikker er grundlagt af Fabrikant Frederik Vibe Hastrup. Begyndelsen var meget beskeden, men det lykkedes hurtigt at faa Virksomheden indarbejdet, og nu er Vibe Hastrups Sko-Cream kendt ikke alene herhjemme, men langt uden for Landets Grænser. Fabrikant Vibe Hastrup drev Virksomheden til sin Død 1904; den fortsættes uforandret af hans Enke, Fru Betty Vibe Hastrup, med Bistand af hendes 3 Sønner. Den daglige Fabrikation er ca. 40000 Æsker Sko-Cream. Firmaet driver betydelig Eksport til Sverig, Norge og Rusland.

Fra Vibe Hastrups kemiske Fabrikker.

Fra Vibe Hastrups kemiske Fabrikker.

— Indenfor Automobil & Cykle en gros Firmaerne finder vi Anledning til at omtale Generalrepræsentationen for Skandinavien og Finland fra den verdensberømte Fabrik Brennabor (Gebr. Reichstein, Brandenburg).

Generalagenturet for en gros Salg i Skandinavien og Finland aabnedes af Grosserer Max Nielsen i Aaret 1914 under Navn af „Gebr. Reichstein“ med Kontor- og Udstillingslokaler Tordenskjoldsgade 3 (ligeoverfor Det kgl. Theater). Senere ændredes Firmanavnet til *Nordisk Eksport Afdeling* for Gebr. Reichstein, Brandenburg. Firmaets Omsætning er i de forløbne Aar gaaet betydelig frem og løber nu op i flere Millioner.

Fabrikens anerkendte Mærker af Automobiler, Motorcykler og Barnevogne har vundet mægtigt Indpas blandt Skandinavien's Befolkning for deres Soliditet og Holdbarhed. Utallige er de Anerkendelser, Diplomer og Guldmedailler, Fabrikken har opnaaet for dets fortrinlige Fabrikata. Fabrikkerne i Brandenburg beskæftiger nu ca. 6000 Arbejdere; dens Barnevognsfabrik, der er en

Fabrikken Brennabor.

Nordisk Eksport Afdeling's Udstillingslokaler.

Interior fra Nordisk Eksport Afdeling.

Interiør fra Nordisk Eksport Afdeling.

af Verdens største, fabrikkerer aarlig 600,000 Barnevogne. Brennbør-Cyklen er et af Verdens bedste Cykle-Mærker. Nordisk Eksport Afdeling ledes med Dygtighed af Grosserer Max Nielsen.

Firmaet *Alfred Andersen*, Frederiksberggade 16, er grundlagt af Indehaveren, Grosserer Alfred Andersen, i Aaret 1913 i Ejendommen Frederiksberggade 25, henflyttede til de nuværende moderne Lokaler, Frederiksberggade 16, i 1916. Virksomheden omfatter Import og Fabrikation af Herre- og Dame-Gummifrakker samt Ulsters. Firmaet, der er Nordens største Specialfirma indenfor denne Branche, beskæftiger 55 Personer i selve Forretningen og 300—400 Syersker i Hjemmene.

Firmaet *C. R. Evers Co.* er grundlagt 24. Juli 1874 og beskæftigede den Gang 3—4 Mennesker; nu er dette Tal forøget til 40. Virksomheden omfatter Fabrikation af Maltpræparater og har vundet betydelig Anerkendelse

Alfred Andersen.

Helmuth Brix.

Fra Kontorerne hos Firmaet Alfred Andersen.

Fra Alfred Andersens Ekspeditionslokaler.

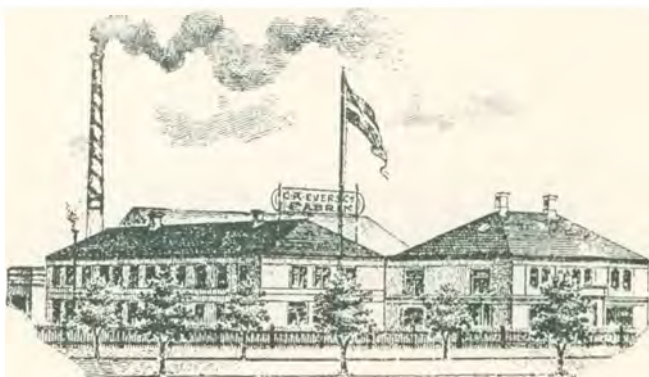

Fra Alfred Andersens Ekspeditionslokaler.

over hele Landet. Ved alle de Udstillinger, hvor Firmaet har deltaget, er dets Fabrikata bleven prisbelønnet, og mere end 300 Læger har anbefalet det.

I Aaret 1895 byggedes den nuværende Fabrik paa Østre Fasanvej, der er indrettet efter de mest moderne Principer og med de mest tidssvarende Maskiner til Opnaaelse af et første Klasses Produkt.

Fabrikens nuværende Indehaver er Helmuth Brix, Søn af Sognepræst J. Bøggild Brix og Hustru Anna Marie, født Nørchau, og under hans Ledelse er det, at Fabriken kan udvise det store Opsving, der ligger omkring Aaret 1900. I den daglige Ledelse deltager Prokurist C. Fjeldborg, der har været knyttet til Firmaet siden 1896. Fabrikant H. Brix overtog Virksomheden 1. August 1886.

C. R. Evers Fabriker.

Firmaet *Julius Heckscher* grundlagdes i Aaret 1852 af Julius Berendt Heckscher, født i København den 31. Januar 1826.

Efter udstaaet Læretid og efter at have opholdt sig forskellige Steder i Udlandet begyndte han sammen med William Heilbuth i Aaret 1852 et Vare-agentur i udenlandsk Manufaktur og overtog samtidig personlig Repræsentationen for Danmark for det østrigske Forsikringsselskab Det k. k. priv. Assicurazioni Generali i Triest i Livs- og Brandforsikring, hvorved hans Interesse for Forsikringsvæsen blev vakt. Særlig kastede han sig over Livsforsikringen, hvis velgørende og samfundsnyttige Formaal han ved enhver Lejlighed, privat som offentlig, forfægtede.

Resultatet af hans Virksomhed udeblev da heller ikke, idet han ikke alene tilførte sit Selskab en Mængde Forsikringer, men ogsaa ved sit ind-

Julius Heckscher.

Frederik Heckscher.

gaaende Arbejde maa siges at have bidraget betydeligt til Livsforsikringstankens Udbredelse.

Kompagniskabet med William Heilbuth ophævedes efter nogle Aars Forløb, og Firmaet fortsættes derefter af Julius Heckscher alene, indtil hans Søn, Frederik Heckscher, i Aaret 1892 optoges som Medindehaver.

For at fremme kollegialt Samarbejde mellem Forsikringsfolk, som den Gang højliges tiltrængtes, blev Forsikringsforeningen efter Julius Heckschers Opfordring stiftet den 30. November 1883, og han blev selv dens første Viceformand. Efter at have deltaget i Bestyrelsesarbejdet i en Række af Aar trak han sig ved Opnaaelsen af 70 Aars Alderen tilbage og udnævntes, som Tak for sin Virksomhed, til Æresmedlem ved en Fest i Hotel „Phönix“ i 1896.

I 1872 overtog Julius Heckscher efter Anmodning af sin Svigerfader, N. L. Dehn, dennes Dampvaskeri i Sølgade 32, som han i nogle Aar drev sammen med sin Svoger, Gustav Dehn, og derefter med sin Søn, cand. polyt. Leopold Heckscher, som Medarbejder, indtil sidstnævnte overtog Vaskeriet alene.

Julius Heckscher var fra 1887—96 Medlem af Repræsentantskabet for det mosaiske Trossamfund. For sin Virksomhed saa vel som for sin Virksomhed i Forsikringssagens Tjeneste, og ikke mindst i Filantropiens, modtog han som Anerkendelse i 1896 Ridderkorset.

Tro mod sin kæreste Tanke arbejdede han i Forsikringssagen til det sidste; den 15. Januar 1897 dirigerede han Generalforsamlingen i Forsikrings-

foreningen; dette blev hans sidste Gerning, idet han derfra gik hjem for ikke mere at rejse sig fra sit Leje, men døde den 20. Januar 1897.

Frederik Heckscher, som nu førte Firmaet videre, fødtes den 21. Januar

Firmaet Julius Heckscher.

1863. Efter at have modtaget Uddannelse i forskellige Manufakturbrancher begyndte han i 1885 at arbejde i sin Faders Forretning, idet han søgte og efterhaanden erhvervede sig en Masse Agenturer, særlig i Manufaktur; som et af de vigtigste maa nævnes Repræsentationen for Slotsgadens Dampvæveri, det senere A/S Mogensen & Dessaus Væverier.

Tanken om at gøre Forretningen til udelukkende Assuranceforretning foresvævede altid Frederik Heckscher, og foruden at han gik i sin Faders Fodspor og udvidede Generali's Portefeuille, saavel i Livs- som i Brandforsikringsbranchen, skaffede han i Aaret 1888 Firmaet Repræsentationen for Ulykkesforsikringsselskabet „Sigyn“ i Kristiania; i 1897 kom endvidere S- og Transportforsikringsselskabet „Rhinsk-Westfalsk Genforsikring i M. Gladbach“ til og nogle Aar efter ligeledes dets Søsterselskab „Rhinsk-Westfalsk Lloyd“. Repræsentationen omfattede tillige Forsikringsaktieselskabet „Heimdal“, som i Firmaet havde en virksom Agent fra Selskabets Stiftelse i 1898, ligesom Frederik Heckscher ogsaa i mange Aar sad i dets Bestyrelse. Som Medstifter af Genforsikringsaktieselskabet „Skandinavia“ sad Frederik Heckscher i Bestyrelsen til sin Død, ligesom han ogsaa i de sidste Aar af sit Liv var Bestyrelsesmedlem for Forsikringsaktieselskabet „Absalon“, saaledes at han i 1914 næsten saa sit Livs Drøm opfyldt; da kom Krigen og truede et Øjeblik med at kulkaste hans mangeaarige Arbejde, men saa snart den første Storm havde lagt sig, og det viste sig, at Danmark kunde holdes uden for Krigen, fremstod der i Efteraaret en ny Forsikringsbranche, nemlig Krigsforsikringen, som snart paa Grund af de mægtige Varetilførsler antog store Former og frembød et nyt Felt for Forsikringsvirksomheden.

I Aaret 1916, den 9. Juli, optog Frederik Heckscher sin Søn, Bruno Heckscher, i Firmaet.

Ingen tænkte den Gang paa, at Kompagniskabet skulde blive af saa kort Varighed, idet det allerede den 21. September 1917 blev brat afbrudt ved Frederik Heckschers Død efter kun 2 Dages Sygeleje.

Forretningen fortsættes nu uforandret med Bruno Heckscher som Eneindehaver.

Firmaet Julius Heckscher arbejder altsaa nu under 3. Generation, og Forretningen vil sikkert blive ledet i det gode Spor, som er anvist af Forgængerne.

Paa Grund af Uoverensstemmelse med Assicurazioni Generali opgav Frederik Heckscher i 1911 Repræsentationen for dette Selskab og overtog samtidig Repræsentationen for „North British & Mercantile Forsikringsselskab, A/S, London og Edinburgh“ for Brandforsikring, hvilket Selskab ligeledes overtog Ulykkes- og Sygeforsikringen efter „Sigyn“, da dette Selskab i Aaret 1916 ophørte med den danske Forretning, samt Spejlglasforsikringen, efter at det hidtil af Firmaet repræsenterede „National Provincial i London“ paa Grund af Krigen trak sig tilbage.

Ved Adskillelsen fra Assicurazioni Generali, hvorved Livsforsikringsforretningen ophørte, lykkedes det Frederik Heckscher at se Opfyldelsen af et længe næret Ønske, idet han af Statsanstalten for Livsforsikring fik Tilladelse til at oprette et Indtegningskontor. Samtidig, i Aaret 1912, købte han Ejendommen Østergade 31, som efter en gennemgribende Ombygning nu fremtræder i sin smukke og ejendommelige Skikkelse. Derved indtraf det mærkelige Tilfælde, at han indførte sin egen Forretning i det samme Hus, hvor han som Lærling tog de første Skridt i Gustav Friedländer & Co.s Herrekviperingshandel.

Grosserer *Martin Dyrbyes* Forretning er grundlagt 1897 Østergade 37. Paa Grund af Forretningens hurtige Vækst blev det nødvendigt at udvide,

Martin Dyrbye.

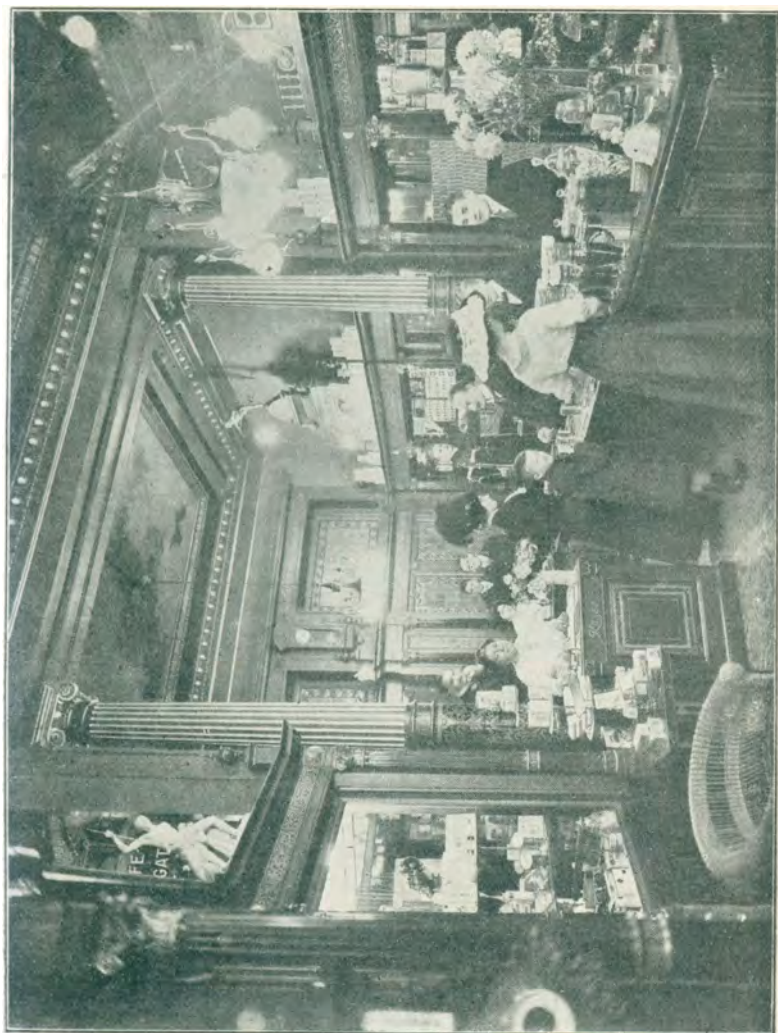
Peder Møller.

hvorfor Ejendommen ved Siden af, Nr. 39, erhvervedes ved Køb, men selv denne Erhvervelse har ikke vist sig tilstrækkelig, og senere er Nr. 3 Købmagergade bleven købt og vil blive indrettet til Forretningens Brug. Virksomheden omfatter Kaffe en gros en detail samt The og Chokolade en detail. Dyrbye er Fagmand, idet han i 30 Aar har arbejdet i Branchen.

Firmaet *Peder Møller*, Vesterbrogade 34—36, Specialforretning i Damekonfektion, kan føre sin Oprindelse tilbage til Aaret 1817, da Forretningen den Gang grundlagdes som almindelig Manufakturforretning. Den nuværende Indehaver, Peder Møller, overtog Forretningen i 1914. Forretningen er under den nuværende Indehavers Ledelse udvidet gentagne Gange, sidste Gang ved Køb af Nr. 34, saaledes at Forretningen nu er installeret i Ejendommen Nr. 34 og 36, dog staar Forretningen atter foran en større Udvidelse. Foruden den specielle Damekonfektion, som Forretningen særlig er baseret paa, der forarbejdes paa egne Systyer, føres et stort Lager af Pelskonfektion.

Martin Dyrbyes Forretning ved Starten.

Firmaet Martin Dyrbyes nuværende Forretningslokaler.

Peder Møllers Forretning paa Vesterbrogade.

Firmaet *P. Albrechtsen & Co.*, Vesterbrogade 10, der hører til vort Lands førende Firmaer indenfor Herrekonfektionen, er grundlagt af *P. Albrechtsen* i samme Ejendom, hvor Firmaet endnu har tilhuse. Forretningen, der gennetagne Gange er udvidet betydeligt, fremtræder nu i en moderne og tiltalende Skikkelse med Lokaler i to Etagér. Den omfatter Herrelingeri og Skræderi samt Herrekvipering. Firmaets Speciale er Klædninger og Uniformer efter Maal.

Firmaet *P. Albrechtsen & Co.*

Den mekaniske Fiskenetfabrikation blev for ca. 40 Aar siden ført her til Landet fra vor Naboprovinns Slesvig gennem Utzons Fiskenetfabrik i Sønderborg. I 1892 startede *N. P. Utzon* Fabriken i København under beskeden Begyndelsesforhold, indtil den fem Aar senere kunde bygge sine egne Fabriker, den ene for Tilvirkning af Fiskenet, paa Mariendalsvej, og kort efter den anden Fabrik for Bomuldsгарner paa Østre Fasanvej.

Af disse Fabrikers Opblomstring og Ledelse fremgaar bl. a. følgende Resultater for Danmarks Fiskeri-Statistik:

Fabrikernes Start	1892		
Danmarks Fiskeproduktion	1895	6	Mill. Kr.
—	—	1900	8 —
—	—	1905	11 —
—	—	1910	14 —
—	—	1915	26 —
—	—	1916	53 —

Utzon sen.

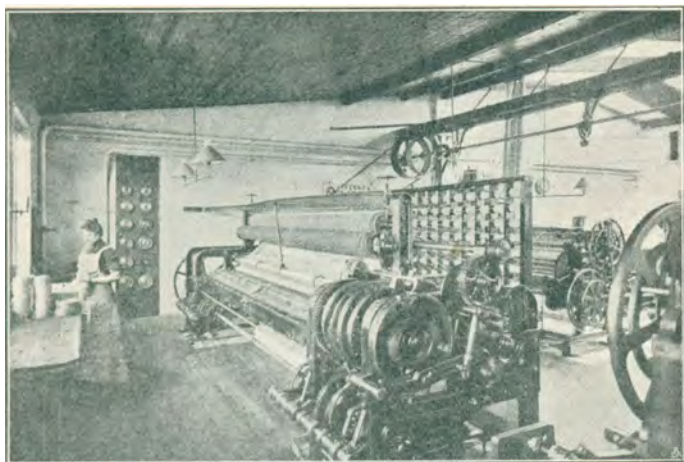
Utzon jun.

At der ogsaa virkes ud over Landets Grænser og efter endnu større Maalestok end til Danmarks begrænsede Forbrug, det viser, at det er den Slags virkelig produktive Virksomheder, som vort Land helst burde have mange af.

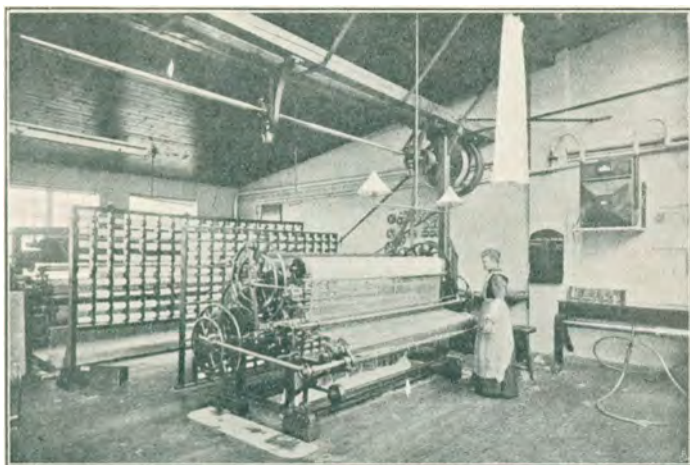
Firmaet er tilkendt Guldmedailler paa de internationale Fiskeriudstillinger i Antwerpen 1894, Stockholm 1897, Bergen 1898, Petrograd 1904.

Utzons Net- og Garnfabrik.

Fra Utzons Net- og Garnfabrik.

Indenfor Guldsmede-Branchen indtager det ansete Firma *Th. Halgreen* en fremtrædende Plads. Firmaet grundlagdes af Guldsmedemester Theodor Halgreen i Aaret 1880 som en mindre Virksomhed, men efterhaanden, som Aarene gik, udvidedes samme. Forretningen, som nu har tilhuse i egen

Firmaet Th. Halgreen.

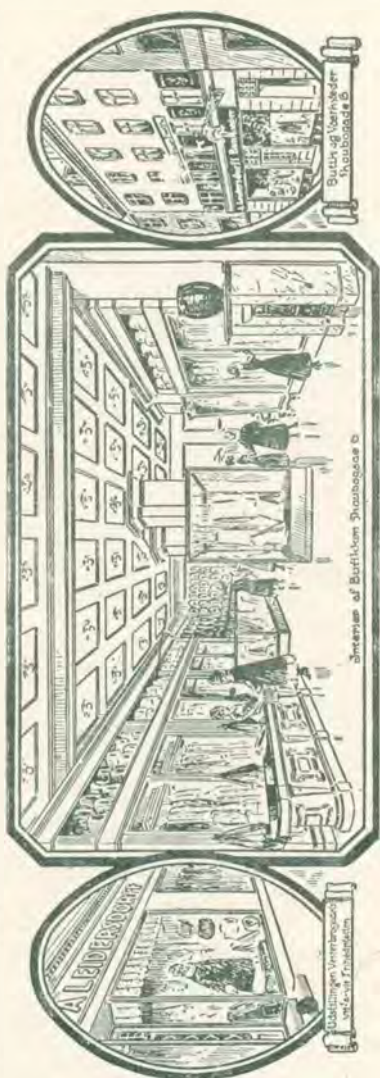
Ejendom i Gothersgade 34, omspænder hele Stueetagen i For-, Side- og Baghus; dens Speciale har fra første Færd været Forlovelsesringe af egen Fabrikation, og det kan uden Overdrivelse siges, at Halgreens Ringe er kendt over hele Landet. Foruden Forlovelsesringe er efterhaanden alt indenfor Guld-, Sølv- og Sølvpletbranchen inddraget under Virksomheden, og findes der heraf et meget stort Udvalg. Firmaets nuværende Indehaver er Grundlæggerens Svoger, Axel J. Petersen, der indtraadte i samme i Aaret 1906.

A. Leidersdorff.

Fritz Heimbürger.

Firmaet A. Leidersdorffs Lokaler.

Firmaet *A. Leidersdorff*, Skoubogade, er grundlagt i Aaret 1907 i samme Ejendom, hvor Firmaet endnu har tilhuse. Begyndelsen var ret beskeden, Kælderetagen var de første Lokaler; efterhaanden, Forretningen voksede, udvidedes Lokalerne, Stueetagen indrettedes til Ekspeditionslokaler, og saa snart Forholdene tillader det, skal 1.-Salen inddrages til Forretningslokaler samt den nyerhvervede Ejendom Nr. 4 ved Siden af. Leidersdorff, der selv er Fagmand, er uddannet dels her i Landet, dels i Udlandets Storbyer. Forretningen omfatter Forarbejdning og Tilvirkning af alle Arter Pelsvarer og Skind, med direkte Indkøb paa selve Produktionsstederne, samt betydelig Eksport til Nabolandene Norge og Sverige. Forretningen, der nu beskæftiger ca. 30 Personer, har Udstillingslokaler i Centralpavillonen ved Centralbanegaarden.

Juveler & Guldmedemester *Fritz Heimbürger*, Købmagergade 63—65,

Fra Fritz Heimbürgers Værksteder.

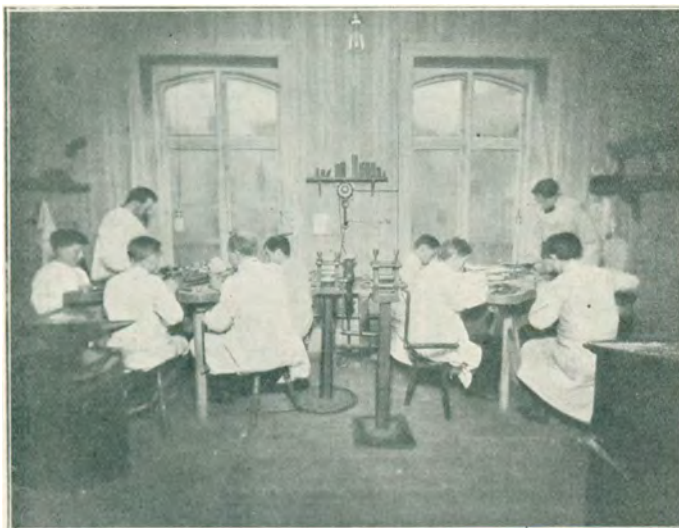
paabegyndte sin Virksomhed i Aaret 1899 uden fremmed Assistance. Efter endt Læretid rejste Fritz Heimbürger til Udlandet og opholdt sig der i 6 Aar og var ansat i de største og fineste Forretninger og kom hjem med rige Erfaringer og Ideer og begyndte sin Virksomhed i Aaret 1899 paa Købmagergade Nr. 63—65. Forretningen er gaaet rask fremad, saaledes at den nu beskæftiger 45 Personer. Heimbürger er meget alsidig og udfører alt Arbejde i Juvel, Guld, Sølv og Emaillé; de Arbejder, der er udgaaet fra Fritz Heimbürgers Virksomhed er mange, blandt andet kan nævnes: La France Roser til Prinsesse Maries Baare, Christian IX.s Medaille, Frederik VIII.s Medaille, Fredsmedaillen og Sønderjydske Genforeningske.

Det Transatlantiske Kompagni, A/S (The Transatlantic Company Ltd.). Kompagniet, hvis Kapital udgør 30 Mill. Kr., er et Finansselskab, der ikke selv driver Handelsforretninger, men interesserer sig med Kapital i større

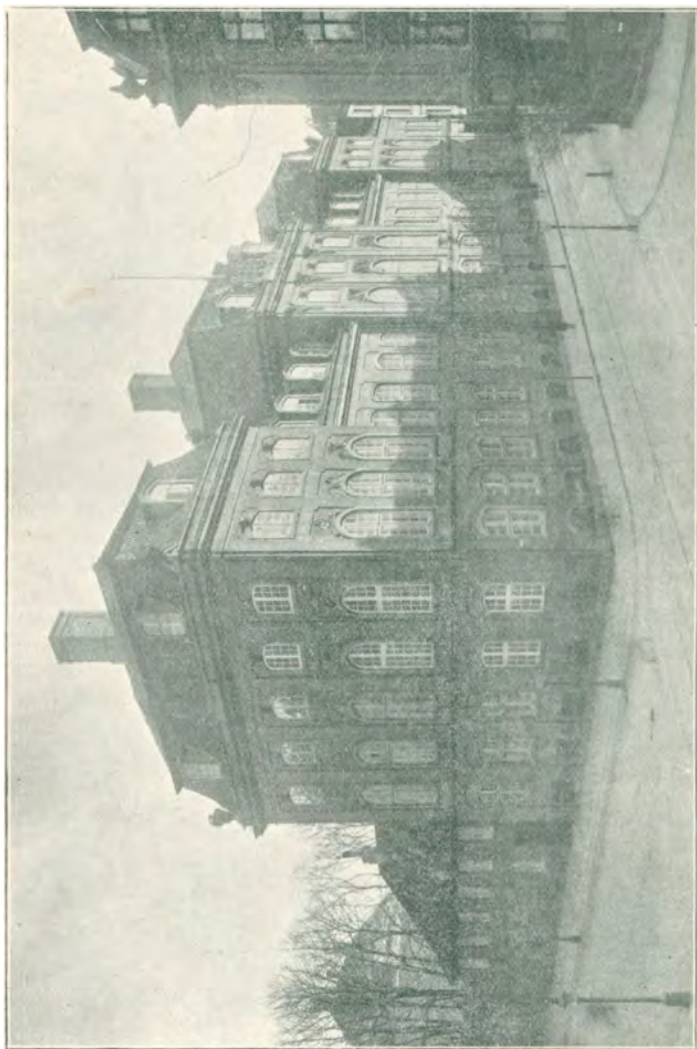
Fra Fritz Heimbürgers Værksteder.

Eksport- og Importfirmaer, som samtidig kontraktmæssig knyttes til den Ring af europæiske og oversøiske Selskaber, hvorfor det Transatlantiske Kompagni danner Centrum.

Fra Fritz Heimbürgers Værksteder.

Som Regel slutter Kompagniet kun Overenskomst med et Firma inden for hvert enkelt oversøisk eller europæisk Land, og alle de Firmaer, hvori Kompagniet er interesseret, er almindelige Eksport- og Importfirmaer, men disse Firmaer knytter hyppigt til sig andre Selskaber med specielle Forret-

Det tidligere Kong Georgs Palæ, nu Det Transatlantiske Kompagnis Ejendom og Hovedkontor.

ningsgrene, saasom Industrivirksomhed, Skov- eller Plantagedrift, Selskaber for Udnyttelse af en Specialartikel etc. Derved kan Det Transatlantiske Kompagni's Organisation indenfor de forskellige Lande blive meget udstrakt, selvom Kompagniet direkte kun er repræsenteret gennem et enkelt Firma inden for hvert Land.

Selskabets Bestyrelse bestaar af Bestyrelsesraadet: Etatsraad E. Glückstadt, Ingeniør M. A. Abrahamson, Grosserer A. Collstrop, Direktør K. F. Knudsen, Godsejer A. F. Lassen, Direktør H. P. Prior, Direktør Kay Reinhard, Bankdirektør O. Ringberg og af Direktionen: Harald Plum, Eskil Yding og O. Aarestrup.

De Lande, hvori Det Transatlantiske Kompagni's Organisation er repræsenteret, er hovedsagelig Hollandsk Indien, Australien, Japan, Sibirien, Rusland, Sverige, Norge, Danmark, Island, England, Frankrig, Spanien, Portugal, Italien, Ægypten, Vest-Afrika, Nordamerika, Mexiko, Brasilien, Argentina, Chile og Equador.

Det Firma, der i Danmark hører til Det Transatlantiske Kompagni's Ring af Selskaber som Handelsfirma for almindelig Eksport- og Importforretninger, er „The United Eksport Co.“, hvis Aktiekapital ligeledes er 10 Mill. Kr., og blandt de Specialfirmaer, der knytter sig til The United Eksport Co., kan nævnes The Crown-Butter Eksport Co., Det danske Frysningsselskab, The Industrial Trading Co. o. m. a.

Det Transatlantiske Kompagni erhvervede i 1917 det tidligere Kong Georgs Palæ, Bredgade 42, hvor den betydelige Centraladministration, som Samarbejdet mellem Firmaerne Verden over kræver, har faaet sit Sæde.

Firmaet *Cornelius Knudsen* blev grundlagt i Aaret 1838 af Instrumentmager Jens Cornelius Knudsen. Efter dennes Død overtog hans Søn, Kgl. Hof-Instrumentmager Th. V. Cornelius Knudsen, Firmaet, som nu indehaves af hans Søn, Kgl. Hof-Instrumentmager Aage Cornelius Knudsen. Etablissermentet, der nu beskæftiger 175 faste Medarbejdere, foruden de til Firmaet knyttede videnskabelige Medarbejdere og Konsulenter, beskæftiger sig med Fabrikation af nautiske, aeronautiske, meteorologiske, fysiske og optiske In-

Kgl. Hof-Instrumentmager Cornelius Knudsens Etablisserment paa Købmagergade.

strumenter. Foruden disse forskellige Afdelinger er der to Detailforretninger, en i Firmaets Ejendom paa Købmagergade og Filialforretningen i Aarhus paa Søndergade. Firmaets mange forskellige Instrumenter har Verdensry og benyttes i alle Lande. Dets nautiske Instrumenter, fremstillet efter Samarbejde med den nuværende Bestyrer af Flaadens Kompasvæsen, Kaptajn Clausen, benyttes næsten i alle Mariner og Koffardiflaader Verden over. Bl. a. benyttes Clausens Kontroltydemaaler, Kompasdeflektor og Loddemaskine i udstrakt Grad; Firmaets aeronautiske Instrumenter: Højdeaalere, Tachometre, Fart-indikatorer og Aeroplankompasserne eksporteres til alle Lande, til de militære Autoriteter. Den nyoprettede Afdeling for Fabrikation af alle Arter Anercid-barometre, med dens Underafdelinger for Rammetræarbejder og Metaltrykkerier, eksporterer disse Barometre til Instrumentmagere, Uhrmagere, Optikere o. s. v. over hele Verden. En ny Afdeling for astronomiske Kikkertopstillinger og Fabrikation af alle Arter Taarnuhre er oprettet under Ledelse af den landskendte Uhrkonstruktør Jens Olsen, som er Hovedværkstedernes Overværk-

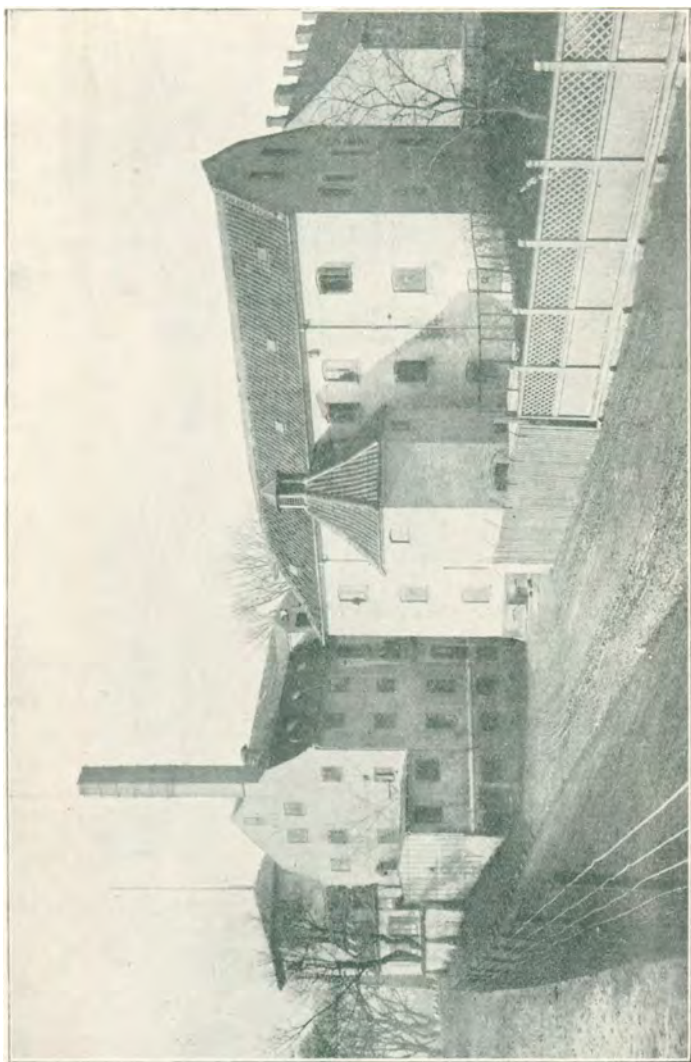
Direktør
E. Flach-Bundegaard.

mester i Samarbejde med fhv. Navigationslærere, Afdelingschef Ulrich Boesen, der har konstrueret forskellige nautiske og meteorologiske Instrumenter. Afdelingen for Stærk- og Svagstrøm installerer bl. a. Lys-, Lyn-, Motor-, Telefon- og Ringeanlæg. Firmaet, der har Domicil paa Købmagergade 15, regnes blandt Verdens førende Firmaer indenfor denne Branche.

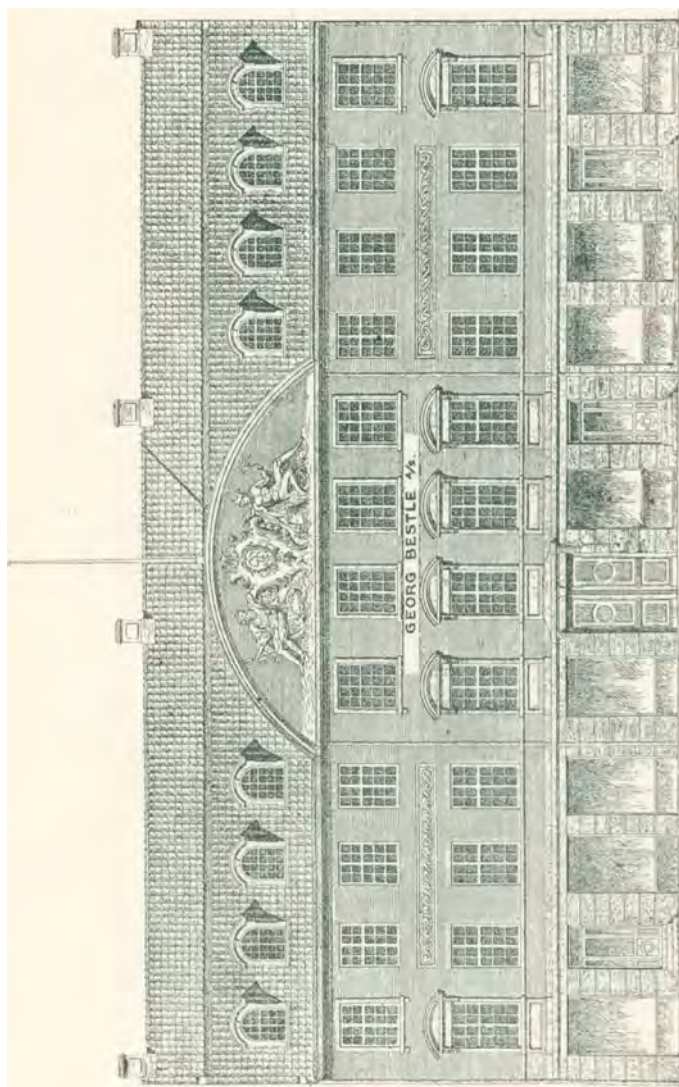
Dansk Instrument- og Apparat-Fabrik (D. I. A. F.) er grundlagt 1912 i Allégade, 1916 henflyttet til den historisk bekendte Voldmølle, Lille Mølle, paa Christianshavns Vold. Virksomheden omfatter Fabrikation af Maskiner og Apparater for kemisk-teknisk Industri (Tabletmaskiner, automatiske Fyldemaskiner, Tubefylde- og Lukkemaskiner, Suppositorilpresser, Urte- og Tinkturplesser, Blande-, Sigte-, Røre- og Knusemaskiner). Administrerende Direktør er Ingeniør E. Flach-Bundegaard. Bestyrelsen bestaar af Fabrikant J. Bundegaard, Vejle, Overretssagfører J. C. Hald, Aarhus, og Ingeniør E. Flach-Bundegaard.

Fabriken har foruden sit store Salg her i Landet betydelig Eksport, navnlig til vore Nabolande Sverige og Norge. Ved Virksomheden beskæftiges 30 Personer. Direktøren, Ingeniør E. Flach-Bundegaard, har, foruden at lede Fabrikken med stor Dygtighed, formaaet at skabe en ideel Ramme om selve Fabrikslokalerne; det skyldes hans Arbejde, at den gamle Voldmølle, hvori disse findes, er bleven restaureret med nænsom og kyndig Haand, hvorved et gammelt Minde om det ældste København er bevaret for Efterverdenen.

Firmaet *Georg Bestle, A/S*, er grundlagt 1886 af Etatsraad Bestle, der gennem Aarene skabte sit Firma et betydelig og anset Navn blandt vore Vinfirmaer. I Marts 1919 overgik Firmaet til Aktieselskab med en Aktiekapital paa 2 Mill. Kr. og med en Direktion, bestaaende af Carl Dreyer, P. Dreyer og Greve Ahlefeldt-Laurvig. Firmaet, hvis Salgsomraade er Danmark alene, har etableret Samarbejde med „United Wine Import Ltd.“ for gennem de større direkte Vareindkøb at kunne byde Kunderne Varerne paa de fordelagtigste Betingelser. Firmaets Domicil er Skindergade 45 og 47, hvor Kontorer, Lagerkældere og Ekspeditionslokaler forefindes.

Dansk Instrument- og Apparatfabrik. Lille Mølle.

Firmact Georg Bestle, A/S.

Georg Jensens Sølvsmiede A/S, er grundlagt af Billedhuggeren og Sølvsmeden Georg Jensen i Aaret 1904, overgik til Aktieselskab 1916 med en Aktiekapital af 60.000 Kr., udvidet 1919 til 1.200.000 Kr. Den nye Værkstedsbbygning i Haraldsgade 118 toges i Brug i 1918. Virksomheden, der omfatter kunstnerisk forarbejdet Sølv og Guld efter Georg Jensens og Maleren Johan Rohdes Tegninger, har opnaaet følgende Udmærkelser: Guldmedaille Brüssel 1910, Diplom d'honneur har købt nogle af Georg Jensens store Sølvarbejder, et ypperligt Bevis paa, hvor højt Georg Jensens kunstneriske Sølvarbejder vurderes af det store Udland.

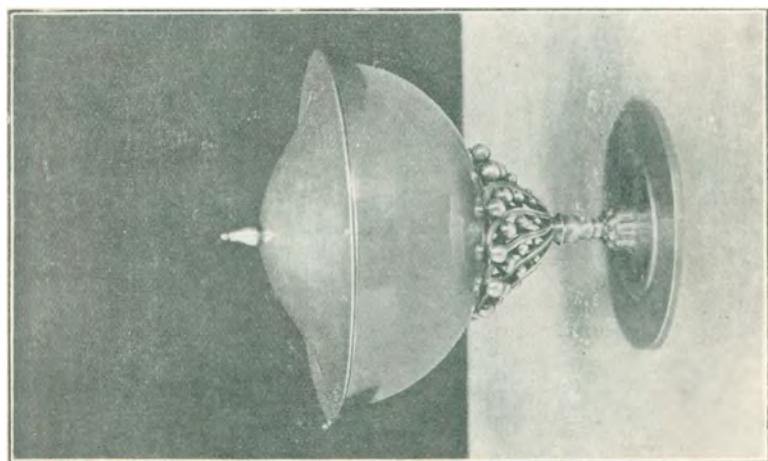
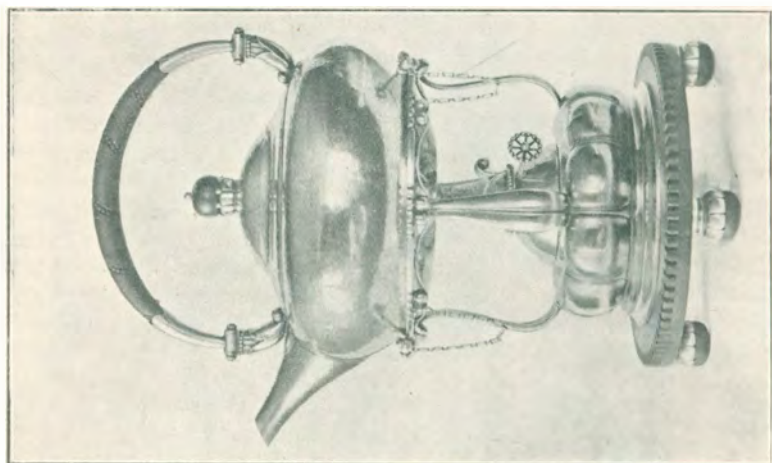
Georg Jensen

Gent 1913, Grand prix San Francisco 1915, kgl.svensk Hof-Sølvsmed & Juvelerer.

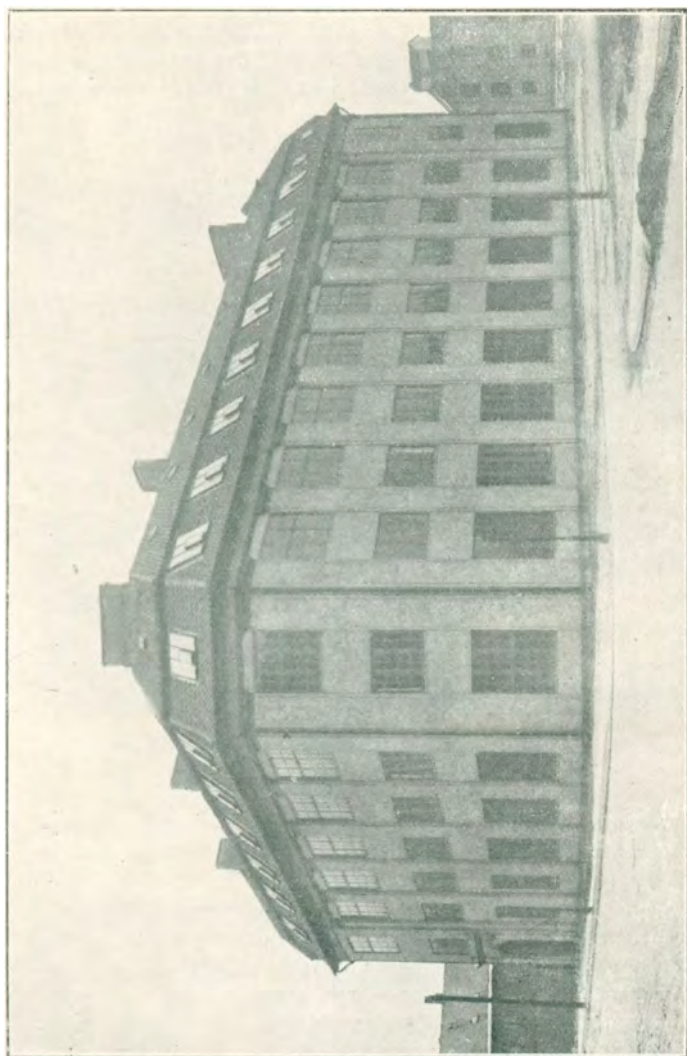
Georg Jensens smukke og ejendommelige Genstande i Sølv og Guld har vakt Opmærksomhed rundt omkring i det store Udland for den kunstneriske Udførelse, der præger hver enkelt Stykke Arbejde. Flere af de større europæiske Museer

Sølvsmedearbejde, udført af Georg Jensen.

Sølvsmedearbejder, udført af Georg Jensen.

Georg Jensens nye store Værkstedbygning i Haraldsgade 118, opført 1918.

En ny Bankinstitution er *Bogføringsinstituttet* i Store Kongensgade 81. Bogføringsinstituttets Formaal gaar ud paa at befri de bogføringspligtige Næringsdrivende for Ulejligheden og Ansvar, som er forbundet med denne Pligt. Mod en rimelig Betaling og ved kyndige Fagfolk paatager Bogføringsinstituttet sig Bogholderiets Anlæg, den daglige Bogføring og det fulde Ansvar for Rigtigheden, idet Institutet til enhver Tid søger at tilpasse Bogføringen efter sine enkelte Klienters særlige Behov og paa en saa praktisk og over-skuelig Maade, at den frembyder en let forstaaelig Oversigt over vedkommende Virksomheders hele Økonomi.

Fra Bogføringsbankens Direktionsværelser.

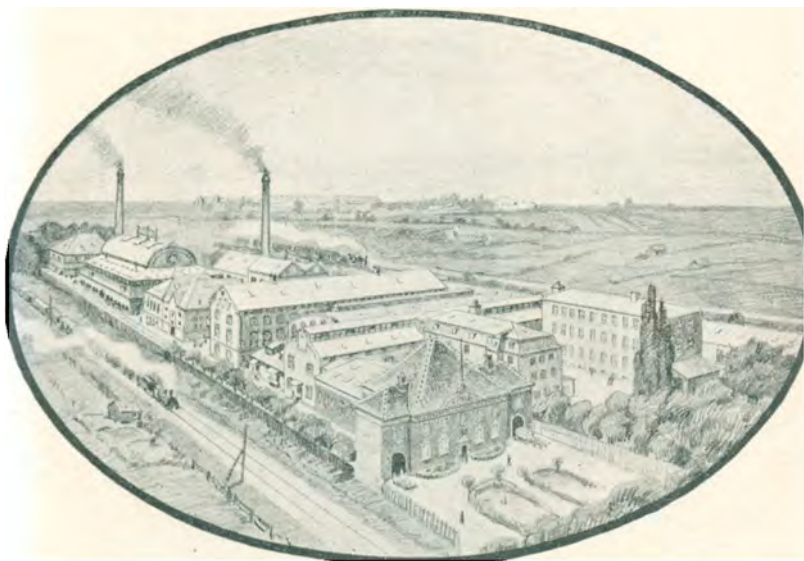
Bogføringsinstituttet udfører endvidere kritiske Revisioner, Statusopgørelser, Skatteopgørelser, Statistik, Tilsyn m. v., hvilke Arbejder kan foretages ved de til Institutet knyttede statsautoriserede Revisorer.

Bogføringsinstituttet ser sig endelig i Stand til i paakommende Tilfælde at yde en passende Kredit (særlig til Indkøb af Varer og Raamaterialer) uden at forlange Kautionsister, idet Institutet, der til Stadighed fører eller reviderer sine Klienters Bøger, med ret stor Nøjagtighed kan afgøre, hvor stort et Beløb vedkommende Klient maa antages at være god for uden anden Sikkerhedsstillelse end den, hans Forretning frembyder.

Akrie kapital Kr. 400.000.

Bestyrelse: J. P. Dahl, Oberst, K. Dm. p. p., Formand, C. Franck, Generalintendant, K. Dm. p. p., O. Lassen, Direktør, Skibsrheder, H. C. V. Møller, Borgmester, K. Dm. p. p., Knud Møller, Overretssagfører, H. Schack, Konsul, Direktør, O. Wahl, admstr. Direktør.

Firmaet *De danske Vin- og Konserver-Fabriker* er fremstaaet ved Sammen-
slutning af de landskendte Firmaer Mads Rasmussen, Faaborg, og J. D. Beau-
vais, København. Sammenslutningen fandt Sted 1906. Aktiekapitalen er Kr.

Fra De danske Vin- og Konserverfabriker.

3 Mill. Firmaets Virksomhed omfatter Fremstilling af alle Arter af Kon-
server og Frugtvine, som Specialitet Cherry Brandy. Adm. Direktør for
Virksomheden er Aage Møller.

Brødrene Jansen. Firmaet grundlagdes i Aaret 1909 af de to Brødre
H. G. og F. E. Jansen, som efter at have sejlet nogle Aar som Maskinmestre
begyndte Forretningen med den lille Kapital, de havde opsparet. Forretningen

H. G. Jansen.

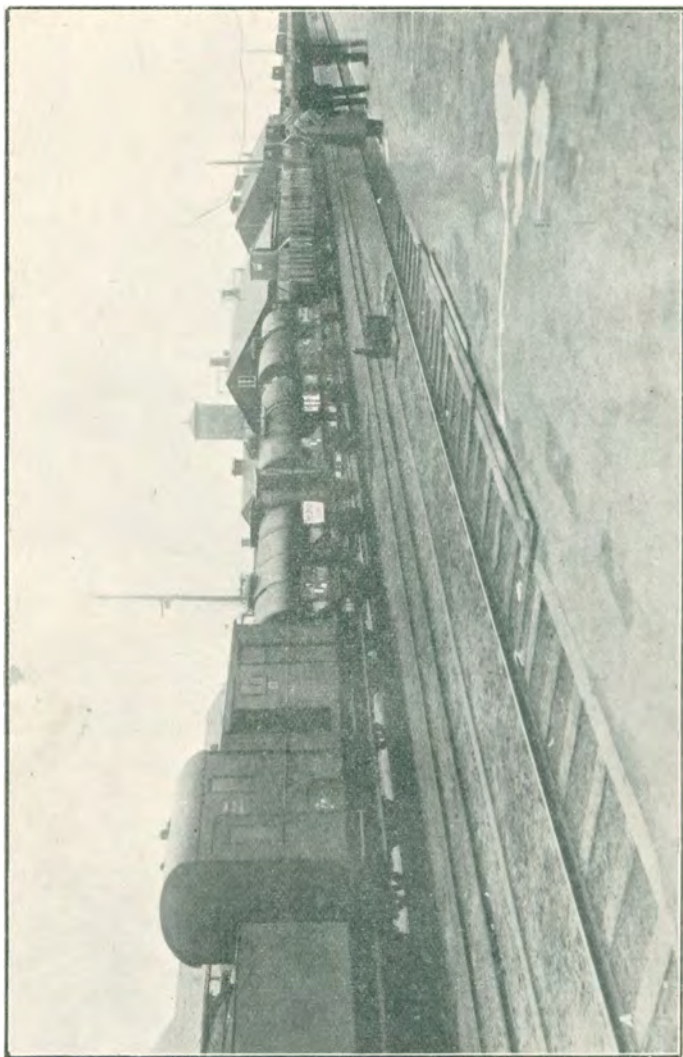

F. E. Jansen.

S. Jansen.

paabegyndtes i en lille Kælder paa Amager uden noget Kontor, men voksede hurtig, saa at det blev nødvendigt at oprette Kontor og Lager inde i Byen, hvilket fandt Sted i St. Strandstræde 19, hvor Pladsen imidlertid paa Grund

Petroleumstog fra Galicien under Krigen til Brødrene Jansen.

af Forretningens rivende Udvikling hurtig blev for ringe og flyttedes da 1917 til de store, rummelige Lokaler i Store Kongensgade 55. Tank'agrene er beliggende i Ingerslevsgade for Olie og Syrevej for Benzin. Firmaets Virksomhed omfatter Import af Benzin, Benzol, Petroleum, Brændselsolier og Smøreolier samt Automobilgummi. I Aaret 1916 indtraadte en tredje Broder, S. Jansen,

i Firmaet. — Forretningen indtager en fremtrædende Plads inden for vort Erhvervsliv og kan som et Bevis herpaa fremdrage, at det lykkedes Firmaet under hele den lange Krigsperiode 1914—1919 at opretholde Importen, saaledes at en beskednen Rationering af Benzin, Petroleum og Olier kunde foretages til Industrien, Landbruget og Fiskeriet. Firmaet sendte nemlig hele gennemgaaende Tog paa 50 Beholdervogne til Galizien efter Varerne, og blev disse Tog fra den tyske Grænse ledsaget af tysk Militær og fra den østrigske Grænse af østrigsk Militær og ligesaa paa Tilbagevejen indtil den danske Grænse, hvorfra det videresendtes til Firmaets Lagre for at spredes over hele Landet. Paa den Maade blev det muligt at holde Hjulene i Gang, og Firmaet har ved sin Forudseenhed været en ubetalelig Sttte for det danske Landbrug, Industri og Fiskeri. Paa hosstaaende Billede ses det første afgaaende Tog fra Vamdrup sydpaa.

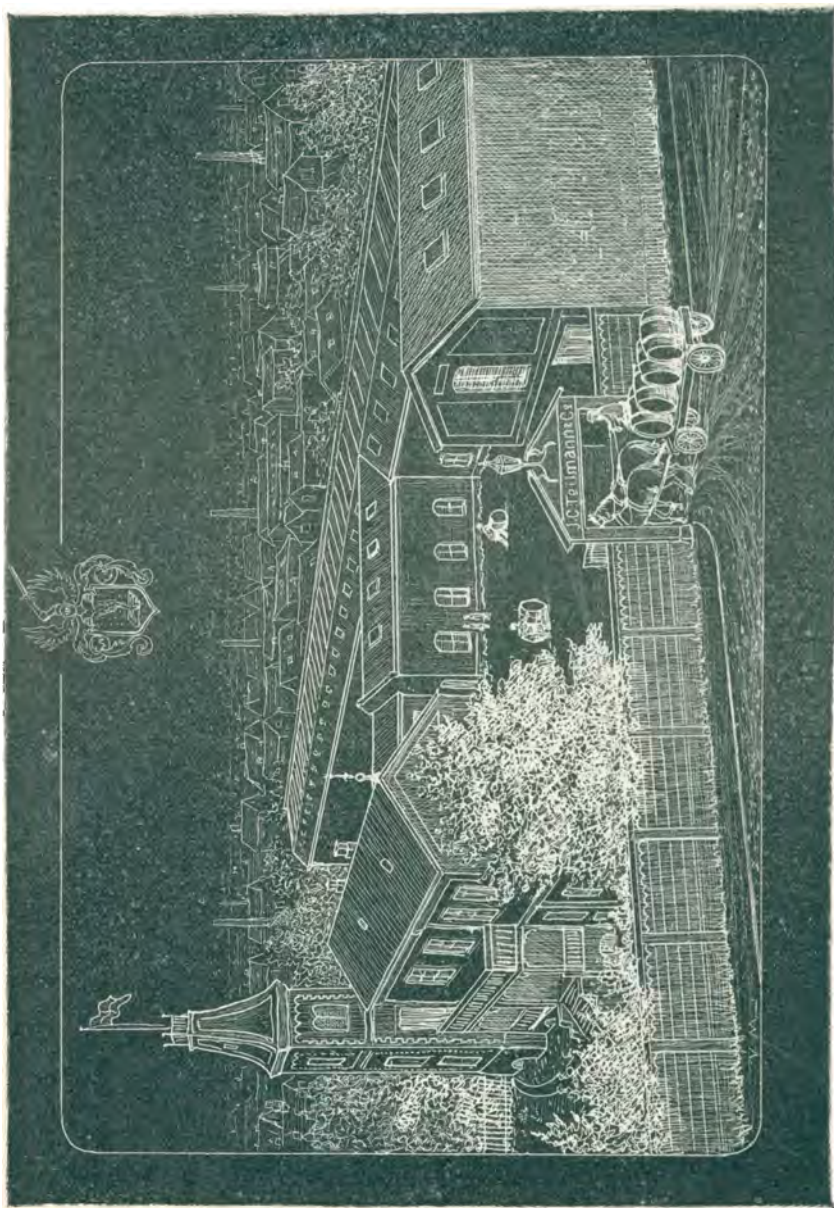
Generalkonsul
J. C. Teilmann.

Firmaet *J. C. Teilmann & Co.* er stiftet i Aaret 1873 af nuværende Indehaver, Generalkonsul Teilmann, paa Hjørnet af Hummergade og Holmensgade. Begyndelsen var ganske beskednen, der beskæftigedes kun 1 Karl foruden Chefen. 1890 henflyttede Forretningen til Landskronagade 1, og nu beskæf-

Fra Firmaet J. C. Teilmanns Lagre.

tiger Firmaet 50 Funktionærer og Arbejdere og har Udsalg i hver eneste By i Danmark, Norge og Sverige. Virksomheden omfatter direkte Import af Vine, Likører og Spirituosa fra Udlandets bedste Huse.

Fra Firmat J. C. Teilmann & Co.

Det gamle kendte Firma *Th. Bergs Eftf.* er grundlagt i Aaret 1866 af Grosserer Th Berg som Specialforretning i Børneekvipering under meget beskedne Former i Stueetagen i samme Ejendom, hvor Firmaets Virksomhed nu optager hele Huset. Th. Berg drev gennem Aarene Forretningen frem til en betydelig Virksomhed, der lige fra sin Begyndelse var den førende i Branchen, og som Tiden gik, øgedes dens Position i saa høj Grad, at der saa at sige ikke var en større By i Danmark, hvor den ikke havde Kunder, og ud over Landets Grænser gik dens Børnedragter til Norge og Sverige. 1896 overtoges Forretningen efter et mangeaarigt Medarbejderskab af Grosserer Sofus Jensen. 1910 oprettede Virksomheden ny Afdelinger for Dame- og Herrekonfektion, idet man gik ud fra, at den overfor de mange Unge, der gennem deres Barndom havde været Forretningens Kunder, var kommen i et Tillidsforhold, der gav Ret til at formode, at de med Glæde vilde benytte

Sophus Jensen.

Th. Berg.

C. F. Hermansen.

sig af disse ny Grene inden for Virksomheden, og Tiden har givet Opfattelsen Ret. 1913 indtraadte Grosserer C. F. Hermansen som Associe i Virksomheden, i hvilken han havde været Fuldmægtig siden 1903. Sophus Jensen døde 1919, derefter blev C. F. Hermansen Eneindehaver.

Firmaet *J. Fisker & Co.* er stiftet den 12. Februar 1884, idet Fabrikant Fisker dette Aar aabnede Frederiksberggades Materialhandel, som han i for-bavsende faa Aar omskabte til en Specialforretning i Parfumer og Sæber. Til at begynde med førte Fabrikant Fisker de den Gang saa efterspurgte franske Parfumer, men allerede ved Juletid samme Aar udsendte han sin første Parfume efter egen Recept: Bouquet Royal, der øjeblikkelig slog an, og efterfulgtes af Esprit du Japan. Disse to Parfumer var af en saa god Beskaffenhed, at de mellem de mange andre Mærker, som Firmaet har ført paa Markedet, endnu indtager en dominerende Stilling. Fabrikant Fisker har haft en lykkelig Haand til at træffe netop den Smag, som tilfredsstiller det købende Publikum. Dette skyldes i første Grad hans Dygtighed som Kemiker, tilsat en god Del Tilbøjelighed for Raffinements.

Fra Frederiksberggades Materialhandel er J. Fisker & Co. vokset til at omfatte foruden Hovedforretningen, der i 1900 flyttede til det af ham opførte Citykvarter, 6 Udsalg i København og til daglig at beskæftige over 50 Mennesker. Forretningen har ogsaa forlængst overskredet Landets Grænser, et betydeligt Kvantum af Fabrikens Varer eksporteres til Sverige, Norge og Fin-

Firmaet Thorvald Bergs Eftf. paa Købmagergade.

J. Fisker & Co.

tand, hvor de nyder samme Anseelse som hos os. Fabrikant Fisker beskæftiger sig ikke længere med Detaillerne i Parfumerforretningen, den daglige Virksomhed varetages af Forretningens dygtige Kemikere.

Fabrikens Hovedkontor er nu Nørregade 34, en gros Salget under Gros-serer Willumsen er Studiestræde 57, Hovedudsalget Østergade 32, Filialer Amagerbrogade 15, Frederiksberggade 30, Frederiksborggade 31, Vesterbrogade 26, Gl. Kongevej 125 og Østerbrogade 50.

Interiør fra J. Fiskers Udsalg i Østergade.

Guldwarefabrikant *Harald Fischers* Virksomhed er grundlagt 1. August 1883 af Harald Fischer. Begyndelsen i det lille Guldsmedeværksted i Grønne-gade var meget beskedet. Efter nogen Tids Forløb henflyttedes Forretningen

Harald Fischer.

til nyere Lokaler i Ny Adelgade 5, og her lagdes Grunden til den nu saa store og landskendte Guldwarefabrik. Efterhaanden som Forretningen fik Fodfæste i København, begyndte Fischer at berejse Landet med de „opfundne matte Broscher“, som i Begyndelsen var hans egentlige Speciale; disse Broscher, som ofte var udført efter egen Tegning i letsælkelig Mønstré, fandt god Afsætning blandt Landets Guldsmede. Udviklingen gik nu gradvis fremad, Lokalerne i Ny Adelgade blev for smaa, og ved Aarhundredskiftet henflyttedes Forretningen til nuværende Domicil Citygade 26, hvor den ved senere betydelige Udvidelser nu er installeret i gode og praktiske Fabriks- og Kontor-

lokaler. Fabrikant Fischer paabegyndte derefter en betydelig Import af færdige udenlandske Varer og lod samtidig Norge berejse af Jacob Rasch, som skaffede Firmaet en betydelig Omsætning deroppe; senere anlagdes et permanent Lager i Christiania, som bestyres af Rasch. Som en væsentlig Grund til det gode Ry, Harald Fischers Virksomhed altid har haft, maa nævnes den dygtige Stab af Medarbejdere, som gennem en længere Aarrække har været knyttet til Firmaet. I den daglige Ledelse af Forretningen deltager nu Harald Fischers Svigersønner, Aug. Petersen og Wilhelm Volck, som har været ansat i Firmaet i en længere Aarrække. Virksomheden, der kun omfatter en gros Salg og Fabrikation af Guldvarer, er vort Lands største Guldwarefabrik og beskæftiger nu et Personale paa 85 Personer.

Fra Kontorerne hos Harald Fischer.

Fra Ekspeditionslokalene hos Harald Fischer.

Fra Harald Fischers Fabrik.

Fra Harald Fischers Fabrik.

Fabrikspersonalet hos Harald Fischer.

Interiør fra S. M. Salomonsens Eftf.

Firmaet S. M. Salomonsens Eftf. Grundlæggelsen af Firmaet gaar tilbage til Aaret 1799; det hører altsaa til de allerældste i Byen. Firmaet har gennem Aarene oparbejdet en Forretning, der hører til de mest anerkendte, ved altid kun at føre reelle 1. Klasses Varer. Virksomheden omfatter Vine, Kolonial

Interiør fra Kgl. Hof Kolonial- og Delikatessehandler Salomonsens Forretning i Bredgade.

og Delikatesser. Firmaet er Leverandør til Hans Majestæt Kongen af Danmark og Hans Majestæt Kongen af Sverige. Firmaets nuværende Indehaver er Sophus Gjørse.

Firmaet Parnow & Co

Parnow & Co. er grundlagt i Aaret 1914. Virksomheden omfatter Damekonfektion, saavel en gros som en detail. I de faa Aar, der er hengaet siden Starten, har Parnow & Co. erhvervet sig en stor Kundekreds, saa Forretningen nu indtager en smuk Stilling indenfor Modebranchen. Det bekendte Hjørne, hvor Firmaet har sine Lokaler i Stueetagen og 1. Sal, er altid sikker paa at

Jac. Olsen.

Andreas P. Holm.

fange Damernes Interesse ved de fikse og altid skiftende Udstillinger, med Aarstidens Specialiteter. Oppe paa 2. Sal er en gros Salget installeret og ledes af Axel Parnow, medens Detailsalget foregaar fra Stueetagens og 1. Salens rummelige Lokaler under Emil Rasmussens Ledelse. Ved Starten beskæftigede Forretningen 40—50 Personer, nu beskæftiger den flere Hundrede Personer og er i stadig Udvikling. Forretningens Domicil er Frederiksberggade 21.

Firmaet *Jac. Olsen* er startet i 1884 under meget beskedne Former af Grosserer Jac. Olsen i Gothersgade 15. Ved Begyndelsen beskæftigedes der kun 2 Personer, nu i 1919 beskæftiger Firmaet ca. 175 Mennesker. I 1890 flyttedes Forretningen til den kendte Ejendom Amagertorv 19, hvor Firmaet nu har tilhuse. Forretningen, der er Landets største inden for Damekonfektion og Pelsvarer, udfører alt paa egne Systyer.

Firmaet *Andreas P. Holm* hører til de yngre Vinfirmaer her i Byen; det har Lokaler i de tidligere af Vinhandler Schoubyes Eftf., Grosserer Olaf Nielsen, benyttede Lokaler og Lagre. Firmaet fører alle Arter af Vine fra Udlandets bedste Huse; som Specialmærke „King Edwards special Liquer Whisky“. Firmaets Domicil er Gl. Kongevej 152. Indehaveren er kendt af det store Publikum fra sin mangeaarige Stilling hos en af Byens større Vinfirmaer.

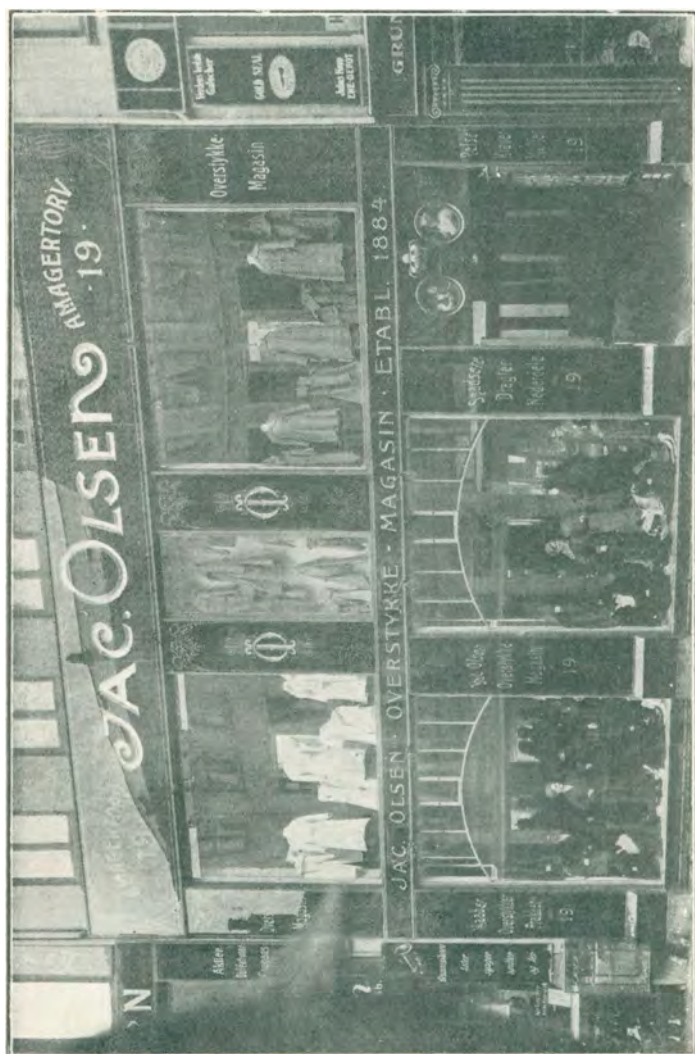
I Aaret 1867, den 20. April, grundlagde *Jesper Nicolaj Jensen* det gamle ansete Skræderetablisement: Nicolaj Jensen, Købmagergade 53. Nicolaj Jensen, der var Jyde fra Vejleegnen, hørte i 80erne til Byens kendte Skikkelser, han var en meget driftig og dygtig Forretningsmand, afholdt af alle. Den nuværende Indehaver af Forretningen, Skrædermester Johan Hansen, der

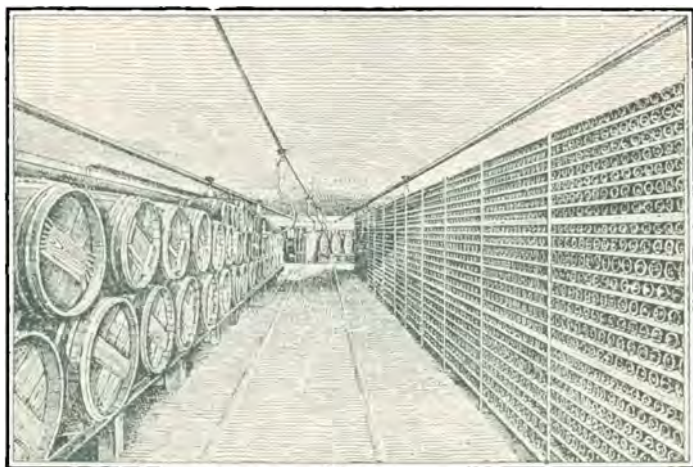
Nicolaj Jensen,
Grundlæggeren.

Johan Hansen,
den nuv. Indehaver.

Firmaet Jac. Olsens Forretning paa Amagerfortov.

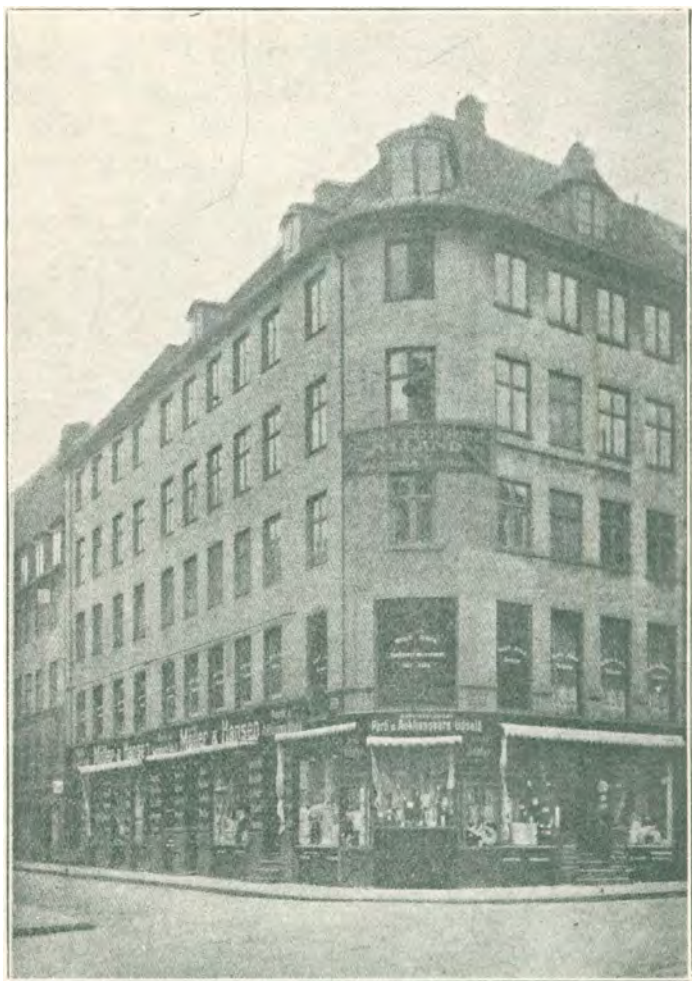

Fra Andreas P. Holms en gros Vinhandel.

King Edward Whisky--Lager.

er Svingersøn af Grundlæggeren, ansattes 1882, 15 Aar gammel, som Medhjelper i Forretningen, og da Nicolaj Jensen 1895 afgik ved Døden, fortsattes Forretningen under det gamle kendte Firmanavn af Enken med Johan Hansen

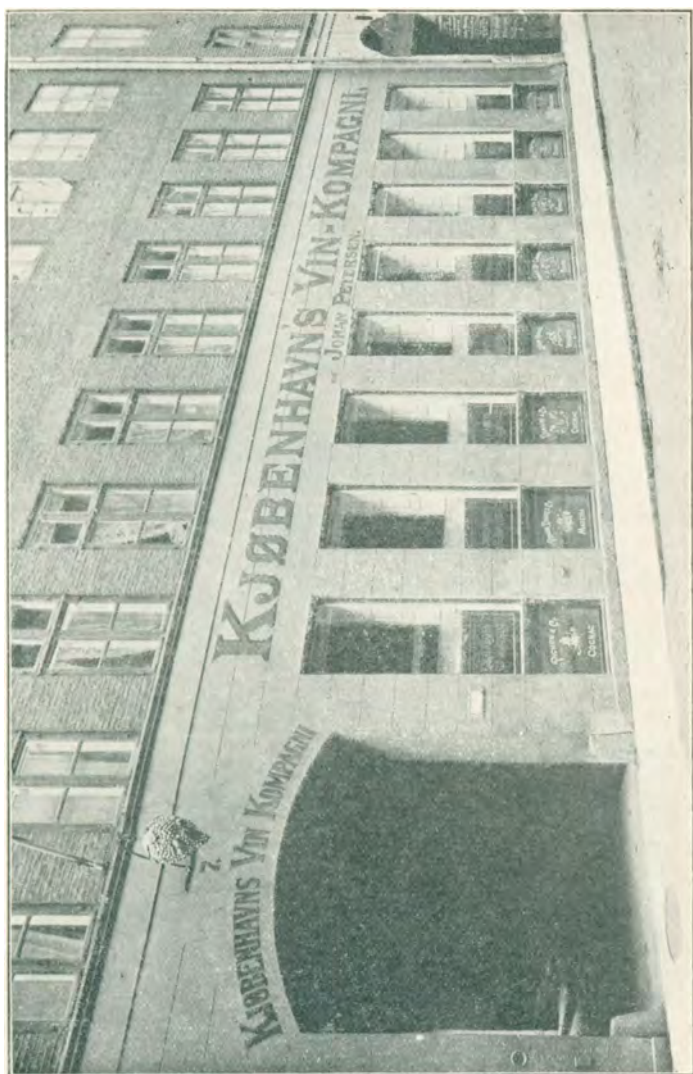

Firmaet Nicolaj Jensen.

som Bestyrer. 1899 overtog sidstnævnte Forretningen og har siden drevet den for egen Regning. Fra 1919 udelukkende en grøt Forretning.

Københavns Vin Kompagni er grundlagt i Aaret 1897 af Vinhandler Johan Pedersen paa Toldbodvej, 1904 henflyttet til nuværende Ejendom i Fiolstræde. Virksomheden omfatter Import af alle Arter af Vine og Spirituosa fra de bedste inden- og udenlandske Huse samt Videresalg en grøt. Begyn-

delsen var ganske beskeden, kun et Par Mennesker til Hjælp, nu beskæftiges 25. Firmaet er godt indarbejdet over hele Landet og har vundet betydelig

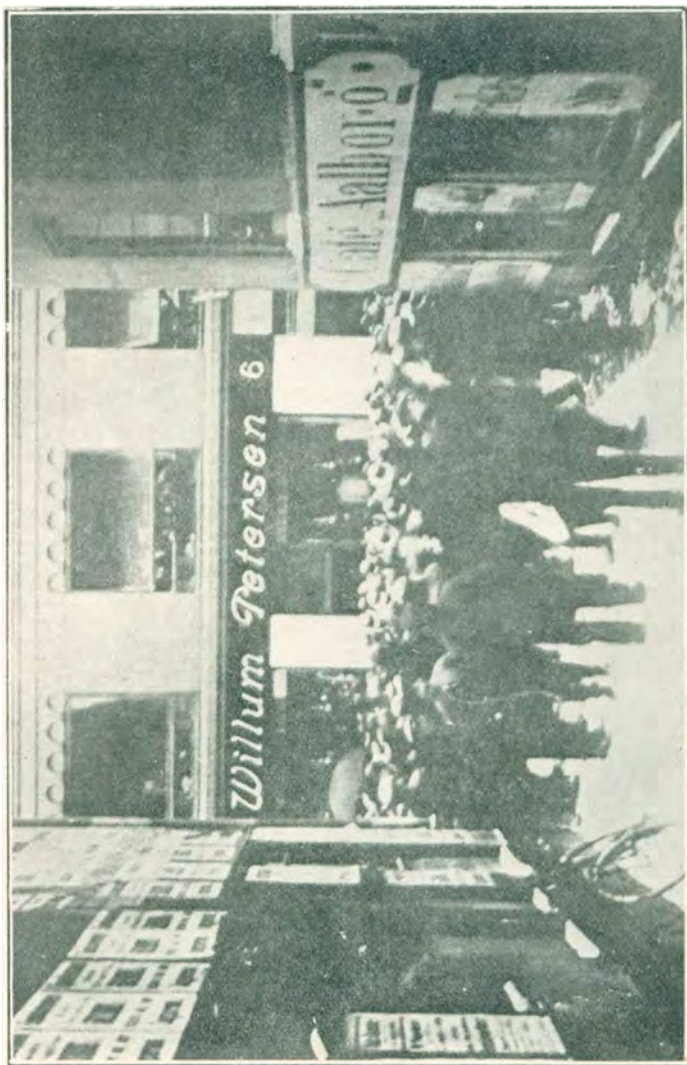

Københavns Vinkompagni ved Johan Petersen.

Anerkendelse for sine fortrinlige Varer. Firmaets Kontorer er Fiolstræde 7 med Lager i samme Ejendoms Mellem- og Bagbygning samt i Frihavnen.

Grosserer *Willum Petersen* grundlagde 1883 selvstændig Forretning i Herreklæder og dermed beslægtede Artikler. 1889 overtoges det over hele Landet gammelkendte Firma I. L. Schmidt, grundlagt 1847.

Virksomheden specialiseredes efterhaanden til særlig at omfatte Fabrik for alle Slags Kitler og iøvrigt alle Arter inden for Branchen. Forretningen er ubestridt den førende paa dette Omraade. Grosserer Willum Petersen

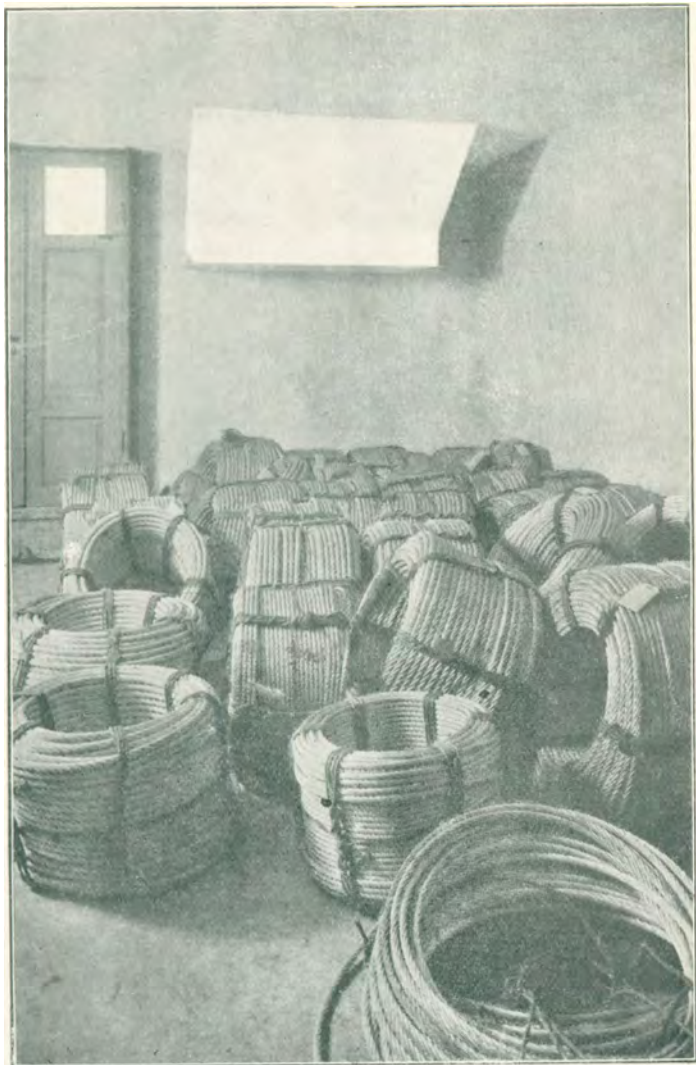

Fra Aabningsdagen i Willum Petersens nye Lokaler.

begyndte ganske beskedent med 1 Lærling, nu beskæftiges foruden Ekspeditions Personalet 65—70 Arbejdere.

Lokalerne blev efterhaanden for smaa, og 1906 henflyttedes Forretningen fra Nr. 4 til 6 i Grønnegade. 1916 optoges Grosserer Willum Petersens Svigersøn, Fr. Holm, som Deltager i Forretningen. Virksomheden omfatter fuld-

stændig Herreekvipering samt Fabrik for Kitler. Forretningen er Leverandør til Københavns Hospitaler, større Fabriksvirksomheder, Burmeister & Wain, Baltica Værft, Nakskov Skibsværft, Raadhuset, Postgaarden og Telegrafvæsenet.

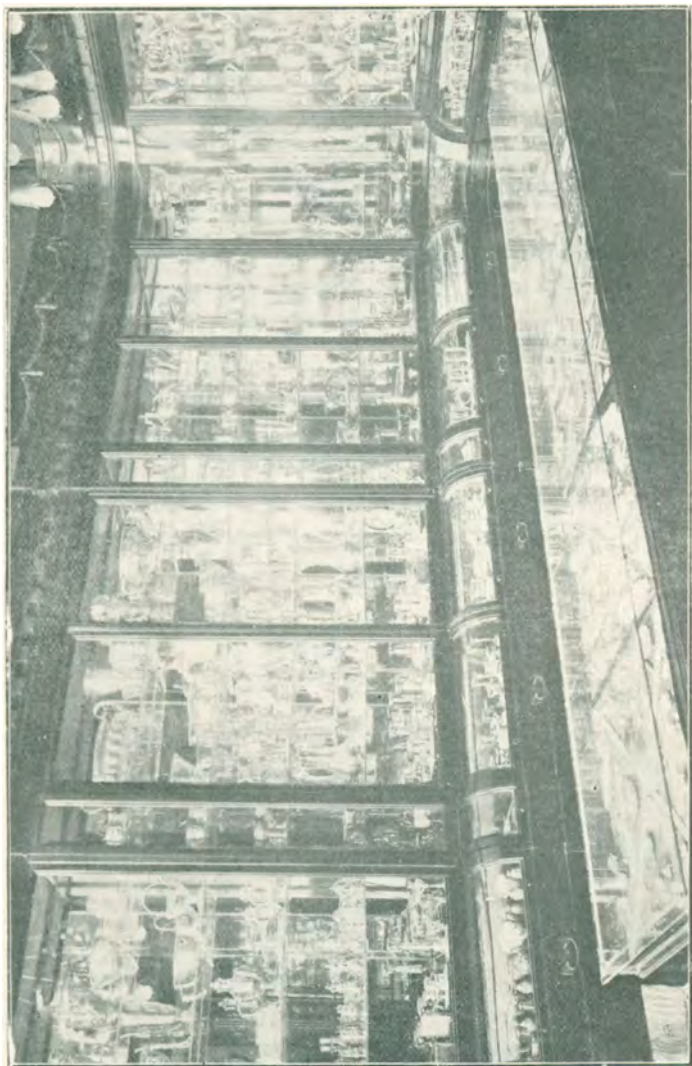
Fra Max Møllers Virksomhed.

Grosserer *Max Møller*, Havnegade, grundlagde sin Virksomhed den 1. April 1914; den omfatter Import af og en gros Handel med alle Artikler henhørende til Skibsværfter og Skibsindustri.

Fra Max Møllers Virksomhed.

Firmaet *Laurits Berth* er grundlagt 1884 af Guldsmed og Juveler Laurits Berth, der drev Forretningen til sin Død i Aaret 1917, hvorefter den overtoges af Sønnen, der fortsætter den uforandret. Virksomheden omfatter alle Arier

Interiør fra Laurits Berths Forretning.

af Guldsmedeartikler og Juveler samt Solvsmedearbejder. L. Berth var en dygtig og afholdt Personlighed, der gjorde sin Stand Ære.

Carl G. Scherfins Vinhandel paa Østerbrogade blev grundlagt i 1896 under Navn af Østerbroes Vinhandel ved Carl G. Scherfin, i samme Lokaler hvor

Fra Carl G. Scherfuss Vinhandel.

Firmaet endnu har tilhuse. Firmaet, der har direkte Import af Vine fra Udlandets bedste Huse, driver foruden Detailsalg ogsaa en gros Salg over hele Landet. I Aaret 1918 erhvervede Vinhandler Scherfin Konserverfabriken i Græsted, som udvidedes og indrettedes med nye Maskiner til Fremstilling af absolut 1. Klasses Produkter. Bl. a fremstiller Fabriken nogle fortrinlige Frugtvine. Paa Fabriken beskæftiges ca. 30 Mennesker, og den drives under Navn af Græsted Konserver- og Frugtvine-Fabrik.

C. B. Møller & Co.s Udsalg.

C. B. Møller & Co.s Tobaksfabrik har Udsalg Østergade 1, Hjørnet af Kongens Nytorv. Foruden egne landskendte Cigarer og Cigaretter føres Udlandets bedste og prisbilligste Frembringelser, tildels som Eneimportør.

Frederiksberg Beklædnings-Oplag er grundlagt i Aaret 1899 som fuldstændig Herreekvipering, Herrelingeri samt Herreskræderi. Der lægges særlig Vægt paa Herrelingeri samt færdigsyede Ting og sideordnet hermed Habitter efter Maal. Forretningen er godt indarbejdet blandt det købende Publikum paa Frederiksberg og er nu en betydelig Virksomhed. Den ledes af Carl Magnussen og er beliggende Falkonerallé 57.

Firmaet *Victor E. Juhl* er grundlagt 1892 i Kompagnistræde, senere henflyttet til større Lokaler Citygade 21 samt til det nyopførte Pakhus C. i Frihavnen, hvor Lager forefindes, og hvor Ekspeditionen foregaar saavel til Danmark som til hele Skandinavien. Virksomheden omfatter Fabrik for Rejse-

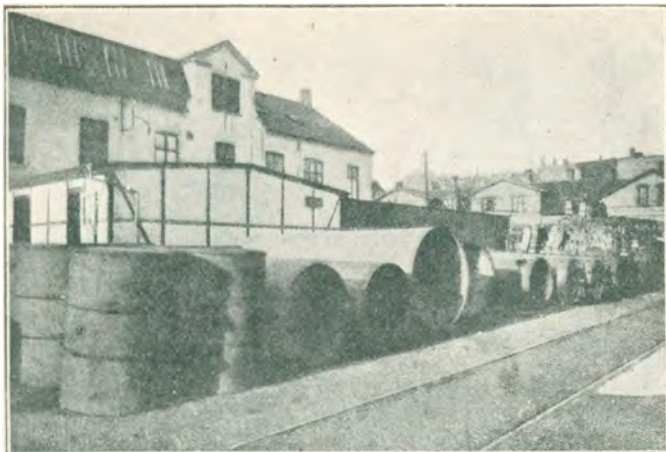

Frederiksberg Beklædnings-Oplag.

artikler og Portefeuillevarer og er startet for at tilfredsstille den store Efter-spørgsel, som der er efter prima danske Varer. Firmaet fremstiller nu prima Varer, der er fuldstændig konkurrencedygtige. Lædervarefirmaet Victor E. Juhl indtager nu en fremskudt Plads paa Markedet og hører absolut til de førende inden for Branchen. Fabrikken for Rejseartikler er Gl. Kongevej 47 B, for Portefeuillevarer Øresundsgade 6, desuden har Firmaet store Lagre i Frihavnen.

Læderarbejder, udførte af Victor E. Juhl.

Fra Firmaet Jensen & Wulff.

Firmaet *Jensen & Wulff* grundlagdes 1912 af Ingeniør Jensen og Konsul Wulff som Fabrikationsfirma for Fremstilling af alle Arter af Oliebeholdere, med særlig Anvendelse af autogén Svejsning. Konsul Wulff afgik ved Døden i Aaret 1913, hvorefter Virksomheden fortsattes uforandret med Ingeniør Jensen som eneste Indehaver. Begyndelsen var ganske beskeden, der beskæftigedes kun 9 Personer, nu 25. Fabriken er Leverandør til vore største Firmaer, her skal blot anføres Orlogsværftet, Thomas B. Thrige, Nielsen & Winther. Fabrik og Konjor er beliggende Peter Andersensvej 17.

{ Firmaet *F. W. Doberck & Søn's Eftf.* er grundlagt af F. W. Doberck 29. August 1846, der drev Firmaet indtil Sønnen, Arthur Doberck, overtog det

Fra Firmaet Jensen & Wulff.

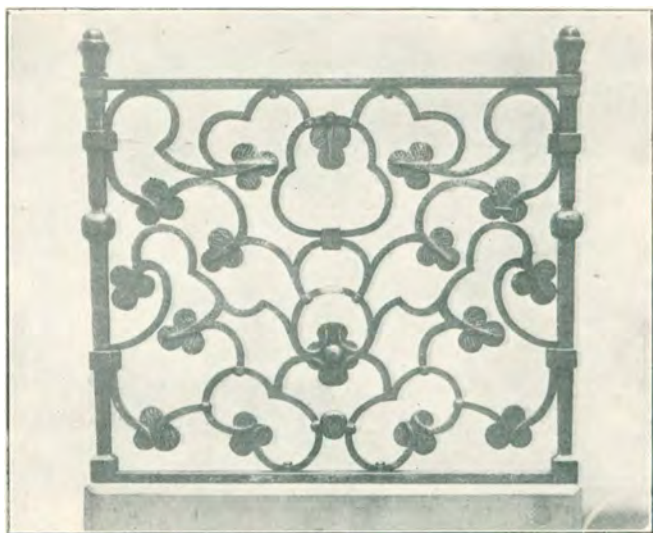
Doberck sen.

Doberck jun.

28. Januar 1886. Efter Dobercks Død overtog C. Amundin Firmaet den 11. Marts 1913. Virksomheden omfatter foruden Kunst- og Kleinsmedie Gørtleri samt elektrisk Installation og en speciel Afdeling for Installation af Gas og Vand. Af Arbejder, der er udført under Amundins Ledelse, skal nævnes: Lysekroner, udført i Bronze og Jern, til det nye Christiansborg Slot, Magasin du Nord, Paladshotellet, Studenterforeningens Festsal, Kvindelig Læseforenings Festsal, K. F. U. M., Landretten i Viborg og Horsens samt til mange Bank- og Forretningslokaler og Kirker hele Landet over; endvidere Elevatorgitrene til Magasin du Nord samt Broncearbejderne mod Kongens Nytorv og Lille Kongensgade.

Fra Firmaets Salgslokaler i Lille Strandstræde ved Sankt Annæ Plads forhandles kunstnerisk forarbejdede Lysekroner Lamper, Lygter, Kaminindramninger, Kaminforsatse, Ildtøj og Ildbukke i Messing, Bronze og Jern samt Smedejerns Porte, Gitre og øvrigt Kunstsmedearbejde, alt udført paa Firmaets

J. P. Chr. Jensen.

Niels Nielsen,
Grundlæggeren.

egne Værksteder og efter Tegning af vort Lands kendteste Kunstnere. Vi bringer herhosstaaende et Billede af et kunstnerisk udført Gitter, tegnet af Bindesbøll, som Statens Museum for Kunstindustri har købt.

Kunstsmedefirmaet *J. P. Chr. Jensen og Sønner* grundlagdes af Nordmanden Niels Nielsen, der løste Borgerskab 13. Juli 1854 og drev Forretningen til 1. April 1877, da hans Lærling, J. P. Chr. Jensen, overtog den og drev den til 1910. 1902 indtraadte Sønnerne Chr. J. Jensen og Vald. J. Jensen som Medarbejdere, indtil de i Fællesskab overtog Forretningen 1910. Forretningen begyndte som almindelig Smedeforretning og førtes som saadan til 1888, i hvilket Aar Chr. J. Jensen blev Svend. Fra dette Tidspunkt blev kunstindustrielt Smedearbejde det væsentlige. Arbejderne udføres saavel i Jern som i Kobber og Messing; der er i de forløbne Aar udgaaet mange smukke Arbejder fra Forretningen, her skal blot anføres, at der er leveret Arbejder til Københavns Raadhus, Glyptotheket, Carlsberg samt Vallø Slot (en Nøgle til Slotsporten, udført efter Tegning af Chr. J. Jensen) samt et Gitter til Christiansborg Slot, se Side 146. Foruden kunstindustrielt Smedearbejde udføres alle Arter at Klejnsmedearbejde.

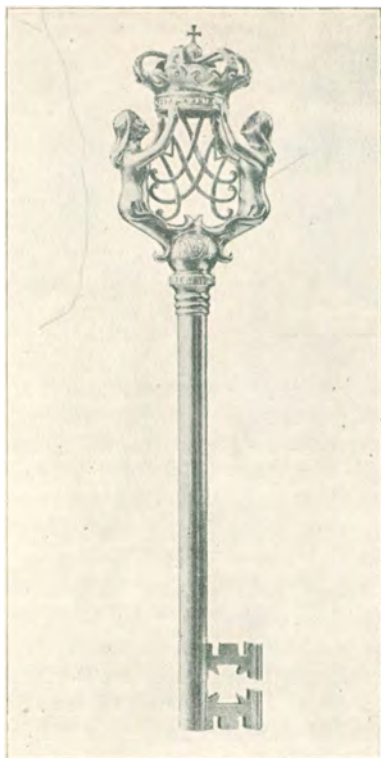
Kunstsmede- og Cicelørfirmaet *Larsen og Dall* er oprettet 1916 af P. Larsen og H. Dall i Store Kongensgade 69. Firmaet udfører alle Arter af dekorative Arbejder i Jern og Metal. Arbejderne udføres dels efter egne, dels efter Arkitekt-Tegninger. Vi bringer Side 147 et Par Illustrationer af Arbejder, udført af Firmaets Indhavere.

Chr. J. Jensen.

Vald. J. Jensen.

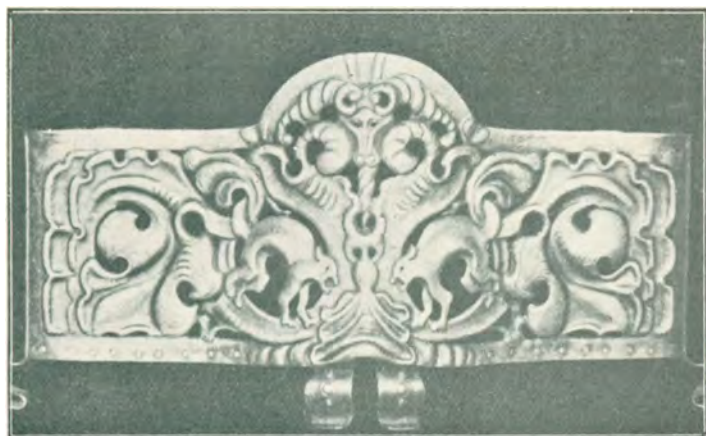
**Kunstsmedet Nøgle til Valla Slot,
udført af J. P. Chr. Jensen og Sønner.**

kunstsmedet Gitter, udført af J. P. Chr. Jensen og Sønner.

Uhrskive i Tin og Bronze, komponeret og udført af Poul Larsen.

Kaminforsats i drevet Jern, komponeret og udført af H. Dall.

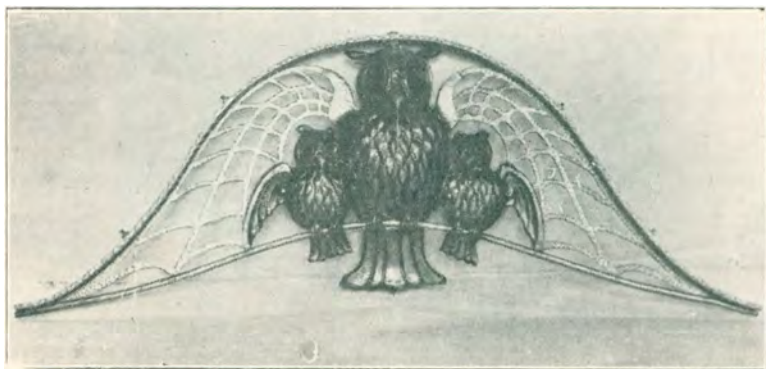

Axel Rasmussen.

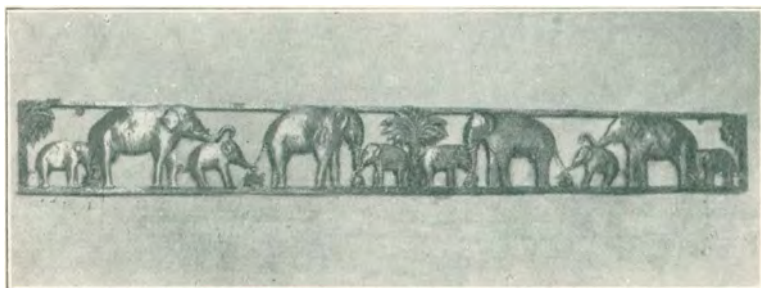
J. Wilhelm Høus.

Kunstsmed *Axel Rasmussen*, Torvegade 34, etablerede sig i Aaret 1913 i Frederiksborggade, men flyttede efter kort Tids Forløb til nuværende Ejendom. Virksomheden omfatter Kunstsmedeartikler, Metalvarefabrikation og

Udført af Kunstsmed Axel Rasmussen.

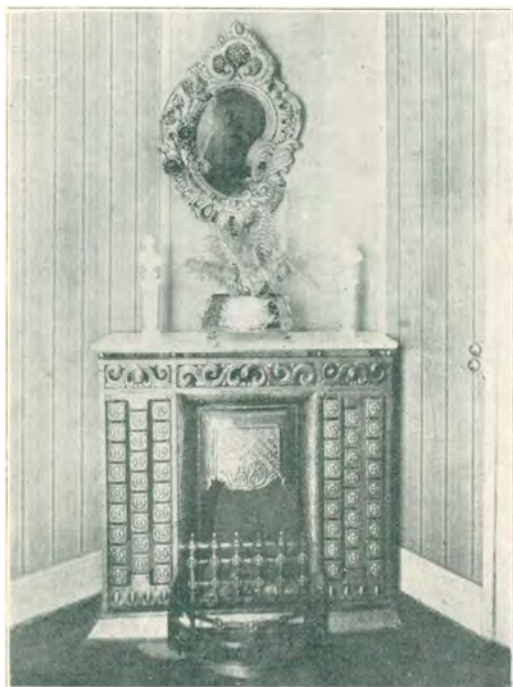
Cicelering. Af Arbejder, der er udgaaet fra Forretningen, skal anføres Bankarbejde, Skranke, Gitter, Lampetter, Lysekroner og andre Dekorationer i Bronze) samt en Rist til et Varmeanlæg, udført efter Tegning af Arkitekt Rasmus Jensen

Udført af Kunstsmed Axel Rasmussen.

til Grosserer Goldstein. Inden for Metalvarebranchen forarbejdes Bord-Flagstænger og Fødder i Messing. A. Rasmussen begyndte Virksomheden ganske ene, nu beskæftiges 7 Svende og 7 Lærlinge. Forinden Rasmussen etablerede sig selvstændig, var han en Del Aar ansat som Værkfører hos Kunstsmed Chr. Christensen paa Fælledvej.

Kunstsmed *J. Wilhelm Haas* grundlagde sin Forretning i Aaret 1901 i Aarhus, hvor han udførte Kunstsmedearbejde til Marselisborg Slot for Arkitekt, Professor Hach Kampmann ved Samarbejde med Billedhuggerne Hansen

Udført af Kunstsmed Haas.

Reistrup og Ølsgaard. Forretningen flyttedes senere til København for at opnaa større Virkefelt; her optoges dekorativt Bygningsarbejde samt Udførelsen af Lysekroner og Kaminer. 1908 udvidedes Virksomheden til at omfatte Jernkonstruktioner samt alt forekommende Smede- og Bygningsarbejde. I de senere Aar har Haas fremstillet kunstnerisk udført Møbelbeslag og Massesfabrikation af Kassetter og Smykkeskrin, Cigar- og Cigaretkasser i hamret Jern og andet Metal, hvoraf for Tiden er flere Tusinde Stkr. i Ordre.

Af Arbejder, som Haas har udført, skal nævnes Kunstsmedearbejde til Marselisborg Slot (Professer Hach Kampmann), Holsteinsgades Skole, Otto Mønsted (Arkitekt Langballe), store Bygningsarbejder for Bygningsinspektør Nicolaj Hansen, Boulevardbanen, Bispebjerg Hospital, Belysningsvæsenets

Fra Kunstsmed Haas' Virksomhed:

Bygning (Arkitekt Rolf Schrøder) samt Arbejder til flere Kirker. Kunstsmed Haas modtog 1903 Sølvmedaille samt Dalhoffs Præmie for kunstindustrielle Prisopgaver og 1908 det Suhrske Legat.

Billedskærerfirmaet *C. A. Blichfeldts Søn* kan føre sin Oprindelse tilbage til Midten af forrige Aarhundrede. Allerede i Fyrreerne lagde Billedskærer C. G. Vith Grunden til det nuværende Billedskærerfirma i samme Lokaler i Brolæggerstræde 3. C. A. Blichfeldt sen. overtog Firmaet den 20. Oktober 1869 og førte det videre med Dygtighed lige til sin Død 1912, da Sønnen, den nuværende Indehaver, overtog Firmaet, som derefter antog Navnet C. A. Blichfeldts Søn. Blandt Arbejder, der er udførte af Firmaet, maa nævnes Billedskærerarbejdet til Frederiksberg Slot efter Branden og Kunstflidslotteriet. Blichfeldt jun. har Sæde i Bestyrelsen for Billedskærerlauget.

Kunstsmedefirmaet *Chr. Christensen & Co.* er grundlagt i Aaret 1889 ved Hillerød, 1907 flyttet til København, Fælledvej 19. Virksomheden omfatter alle Arter af Kunstsmede-Artikler. Den begyndte ganske beskedent med Christensen selv og en Medhjælper, nu har 40 Personer Sysselsættelse hos

C. A. Blichfeldt sen.

C. A. Blichfeldt jun.

Billedskærerarbejde, udført af C. A. Blichfeldts Søn.

Firmaet. Af Arbejder, der er udgaaet fra Virksomheden, skal her anføres, at Firmaet foruden at have leveret Kunstsmedearbejde til en Række københavnske Hjem, til Villaer og Herregaarde (bl. a. Stensgaard, Ark. Mathiesen) Landet rundt, har udført en Række dekorative

Udhængs-Skilte o. s. v. Følgende Bygninger skal særlig nævnes: Studenterforeningens Hus (Ark.erne Plesner og Mathiesen), Østifternes Kreditforening (Ark. Plesner), Paladshotellet (Prof. Rosen), Odense Raadhus (Lysekroner) og Fyens Stifts Sparekasse (Ark. Helweg-

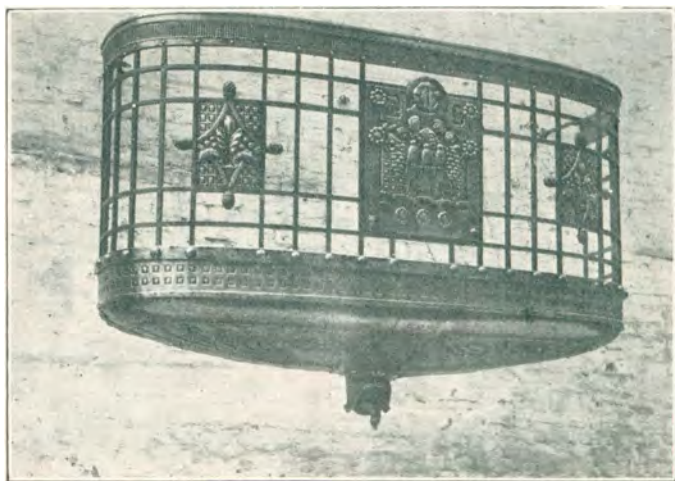
Chr. Christensen.

briksejer Langgaards imponerende Villa (Ark.erne Bocker og Ridder), begge Bygninger i Kristiania. Møller), Tuborg Administrationsbygning (Prof. Rosen), Hotel d'Angleterre (Ark.erne Philip Smidt og Nic. Hansen). Rækken af de Bygninger, Firmaet i sin 30-aarige Bestaaen har været med til at bygge og besmykke, kunde fortsættes i det uendelige. Vi skal indskrænke os til kun endnu at nævne Hotel Bristol (Ark. Rahn) og Fa-

Bygninger i Kristiania.

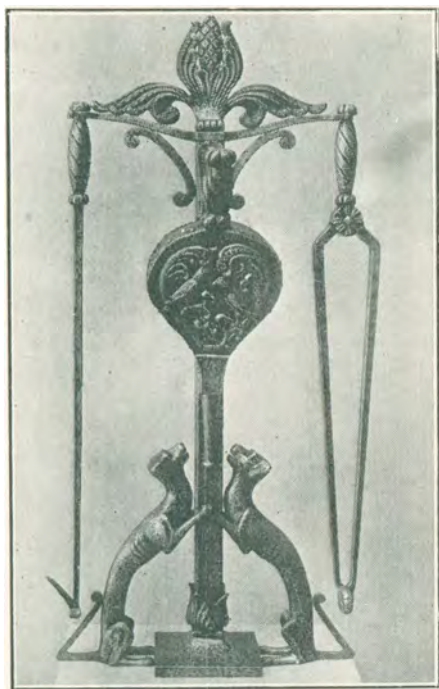

Udført af Kunstsmed Chr. Christensen

Udført af Kunstsmed Chr. Christensen.

Kunstsmed *Ransdal* grundlagde sin Virksomhed 1915 i Store Kongensgade 69. Virksomheden omfatter alle Arter af Kunstsmedeartikler. Hr. Ransdal har i de faa Aar, han har drevet selvstændig Virksomhed, formaaet at skabe sig en smuk Position indenfor Branchen; hertil bidrager ogsaa, at han

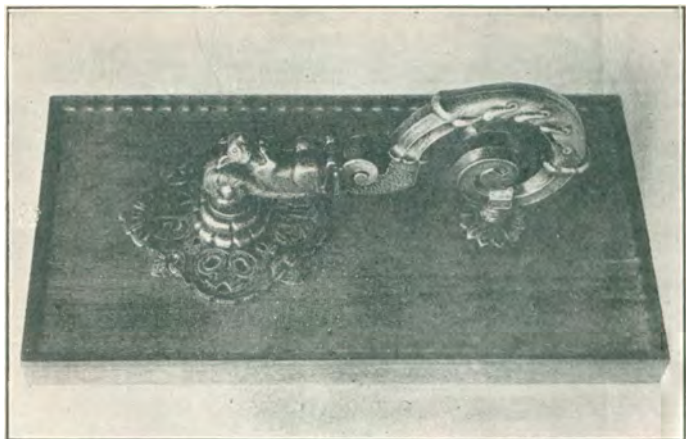
Kunstsmedearbejde
(Svendestykke, tilkendt Sølvmedaille),
udført paa Ransdals Værksted.

gennem flere Aar har være Værkfører hos Firmaet Doberck, Lille Strandstræde. Af Arbejder, der er udgaaet fra Virksomheden, skal her nævnes en Vindfløj i drevet Kobber samt mange smukke Kamin-gittere og Varmeforsatser. Arbejderne udføres dels efter egne, dels efter bekendte Arkitekters Tegninger.

Kunstsmed *L. C. Jensen* etablerede sig 1911. Virksomheden omfatter alle Arter af Kunstsmedearbejder. Hr. Jensen har lært hos Kunstsmed Poulsen, gennemgaaet Fagskolen og Teknisk Skole, og ved eget Arbejde formaaet at føre Forretningen frem, saa den fra en ringe Begyndelse nu beskæftiger 15 Medarbejdere. Af Arbejder, der er udført i Forretningen, skal nævnes: Lysekroner til Nikolaj Kirke i Samarbejde med Cicelør Aage Stenfeldt, samt en kunstnerisk forarbejdet

L. C. Jensen.

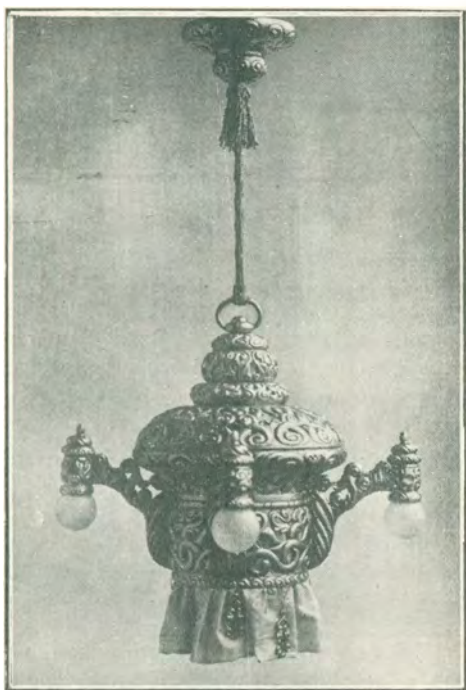

Kunstsmedarbejde (Svendestykke, tilkendt Sølvmédaille),
udført paa A. Randsdals Værksted.

Kunstsmedarbejde, udført af L. C. Jensen,

Dørhammer til Generalkonsul Glückstadts „Norske Hus“ og en Del Lysekro-
ner efter egen Tegning. Hr. Jensen har erholdt Diplom ved en Udstilling,
afholdt af Københavns Haandværkerforening. Hovedmassen af de i Forret-
ningen udførte Arbejde er fremstillet efter egen Tegning.

Kunstnerisk forarbejdet Lysekrone,
udført af L. C. Jensen.

M. E. Grøn.

J. P. Holbech.

Christen Bloch.

■ Firmaet J. P. Holbechs Eftflg. paa Hjørnet af Østergade og Købmager-
gade kan føre sin Oprindelse tilbage til 1825, da M. E. Grøn startede sin

J. L. Gjerulff.

J. O. T. L. Gjerulff.

Ernst Gjerulff.

Forretning i samme Ejendom, hvor Firmaet endnu har sine Lokaler. M. E. Grøn drev Forretningen indtil 1839, da J. P. Holbech og Christen Bloch blev Indehavere. J. P. Holbech fra 1839—1861, Christen Bloch 1839—1869. 1861 indtræder J. L. Gjerulff 1861—1878 og J. O. T. L. Gjerulff 1861—1911 under Firma J. P. Holbechs Eftflg. I Aaret 1903 indtræder den nuværende Indehaver Grosserer Ernst Gjerulff som Medindehaver. I 1911 bliver Grosserer Ernst Gjerulff Eneindehaver af Firmaet. Forretningen, der begyndte ganske beskedent, er i Aarenes Løb gentagne Gange udvidet betydeligt, sidste Gang i 1917, da der oprettedes en Specialforretning i Herrelingeri med Facade mod Østergade.

Forretningen, der nu beskæftiger et Personale paa 50 Personer, omfatter Trikotage, Manufaktur og Herrelingeri med Herre- og Dameunderbeklædning som Speciale, og er inden for Branchen en af Nordens største Forretninger.

Firmaet *Peter F. Heering* kan føre sin Oprindelse tilbage til Aaret 1818, da det ansete Handelshus' Stifter, Peter F. Heering, den 1. December 1818 aabnede sin egen Forretning i den indre By i vor Hovedstad. Ved Siden af Detailforretningen begyndte Heering at fremstille en Kirsebærlikør, den senere berømte Cherry Brandy. Ideen fik Heering fra den i Hjemmene fremstillede Kirsebærbrændevin, der blev lavet efter gamle „Husopskrifter“. Som den fødte Handelsmand, Heering var, saa han straks med sit fremsynede Blik, at denne Kirsebærlikør ved en særegen Behandling og en betydelig For-

Peter F. Heering.

bedring, kunde blive en mægtig Artikel og en glimrende Salgsvarer hele Verden over. Heering benyttede sine udenlandske Forretningsforbindelser til at faa indført sin „Cherry Brandy“. I 'det store Udland, overalt hvor Likøren blev forhandlet, vandt den mægtig Indpas. I Aaret 1833 begyndte Heering, som selv var blevet sin egen Rheder, at bygge Skibe for egen Regning, der dels skulde benyttes til Fragtfart paa europæiske Havne, dels paa Vestindien, Brasilien og andre oversøiske Pladser. I 1838 var Forretningen vokset saa betydeligt, at det blev nødvendigt at købe den store smukke Ejendom Overgaden neden Vandet

Firmaet J. P. Holbech's Eftf. paa Østergade.

Nr. 11, hvor Firmaet endnu har til Huse. Efter en større Ombygning henflyttedes Firmaet i 1839 til de nye Lokaler. Detailforretningen solgtes og Firmaet beskæftigede sig kun med Fabrikationen af „Cherry Brandy“ og Rhederivirksomheden, idet den øvrige en gros Handel med andre Artikler fuldstændig ophørte.

Fra Firmaet Peter F. Heerings Virksomhed.

1868 optages Sønnen Peter N. Heering i Firmaet, der efterhaanden fuldstændig overtog Ledelsen af Firmaet. I 1897 døde Stifteren og Peter N. Heering blev nu Eneindehaver. 1876 blev Firmaet kgl. Hof Leverandør. Foruden til det danske Hof leverede Firmaet „Cherry Brandy“ til det engelske og

R. Dons.

russiske Hof. Overalt paa de store Udstillinger Verden over tilkendtes Firmaet højeste Udmærkelse for dets fortrinlige „Cherry Brandy“. I Begyndelsen af dette Aarhundrede indtraadte Peter N. Heerings to Sønner William og Harald Heering i Firmaet, og har nu i de senere Aar fuldstændig overtaget Ledelsen af det gamle Hus, der stadig fortsætter med Hævdholdelse af de gamle Traditioner, der kendetegner Firmaet Peter F. Heering i den smukke Patriciergaard i Overgaden neden Vandet.

R. Dons' Laboratorium er grundlagt 1914 af cand. pharm. R. Dons og begyndte sin Virksomhed 2. Jan. 1915.

Fra Firmaet Peter F. Heerings Virksomhed.

Laboratorieforstander Dons havde gennem mangeaarig Uddannelse ved pharmaceutisk og polyteknisk Lærestalt samt ved Universitetet i Leipzig og under 11aarig Virksomhed som analytisk Kemiker erhvervet rige Erfaringer for sit Laboratorium, og da der til det fuldt moderne udstyrede Laboratorium knyttedes dygtige og erfarne Kemikere, talte Laboratorieforstander Dons blandt sine Klienter efterhaanden Landets største offentlige og private Institutioner.

R. Dons' kem. Laboratorium.

Den smukke Trappegang i Dons' Laboratorium.

Interier fra R. Dons Laboratorium.

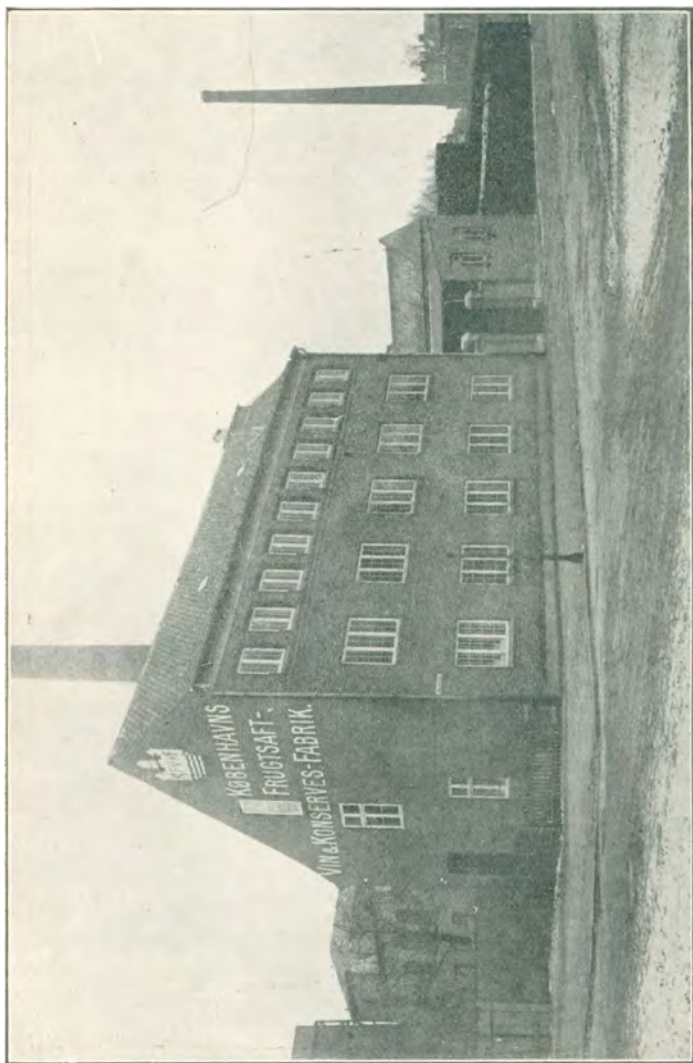

Firmaet William Jeppesen.

Ved Siden af den rent analytiske Virksomhed er Laboratoriet raadgivende i kemiske og bakteriologiske Spørgsmaal, foretager Prøveudtagninger og udfører Kontrol med Leverance og Fabrikation. Laboratoriet er autoriseret af Handelsministeriet i Henhold til Lov af 26. Marts 1898.

Firmaet *William Jeppesen* i Vimmelskaftet Nr. 43 er grundlagt af Gros-serer William Jeppesen under ganske smaa Former. Virksomheden, der omfatter Fabrikation af Dame- og Børnekonfektion udelukkende en gros

Salg, er gennem Aarene arbejdet betydeligt op og hører nu til et af de førende Firmaer indenfor denne Branche og beskæftiger nu et betydeligt Personale. I Firmaet er optaget som Medindehaver Grosserer Jørgen-

Akts. Københavns Frugtsaft, Vin- og Konserverfabrik.

sen, tidligere mangeaarig Prokurist i Firmaet. Den daglige Ledelse af Virksomheden forestaar Grosserer Jørgensen. Firmaets Domicil er Vimmelskaftet Nr. 43. Københavns Frugtsaft, Vin- og Konserverfabrik er grundlagt i Aaret 1893 af Fabrikant Bilsted i Fredericiagade, senere henflyttet til Kong Georgsvej 23.

1916 overtoges Virksomheden af Fabrikant S. M. Plum og under hans Ledelse har den vokset sig stor og anerkendt, saa Forholdene paa den gamle Fabrik blev for smaa. 1918 i Juni Maaned henflyttedes til den nyerhvervede Ejendom Hammershusgade 10, og her er indrettet en fuldt moderne Fabrik, der gør det muligt at udnytte det ny, der er fremkommen paa dette specielle Omraade. Virksomheden omfatter Tilvirkning af Frugt-safter og gærede Frugtvine samt Boullion-Ekstrakt.

Den daglige Arbejdskraft er 20 Personer, i Sæsonen ca. 100 Personer. Domicil Hammershusgade 10, København.

Sølvsmed *Evald Nielsen* begyndte i Aaret 1907 en beskeden Virksomhed med haandforarbejdede Sølv-arbejder, kun bistaaet af 1 Lærling. Firmaets første Værksted og Udsalg aabnedes i Raadhusstræde 11. Det varede ikke længe inden Evald Nielsens Sølvarbejder vandt Indpas, og Forretningen voksede fra Dag til Dag, saaledes at den nu beskæftiger 20 Arbejdere. Foruden Lokalerne i Raadhusstræde har Firmaet erhvervet Ejendom i Vestervoldgade Nr. 21, hvor Cicelør og Monteringsværkstederne samt et ganske dejligt Udstillings- og Udsalgslokale findes, medens selve Sølvsmedien stadig er i Raadhusstræde 11. Det er ganske pragtfulde Arbejder, der er udgaaet fra Evald Nielsens Værksteder i Aarenes Løb, hovedsagelig efter hans egne Tegninger, og eller i Samarbejde med vore betydeligste Kunstnere.

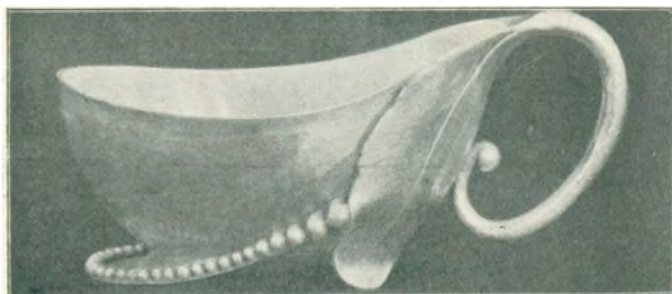
Evald Nielsen.

Indenfor Standen udfører Sølv- og Guldsmed Evald Nielsen et stort Arbejde, og hans Kolleger har valgt ham til Oldemand for Københavns Guldsmedelaug.

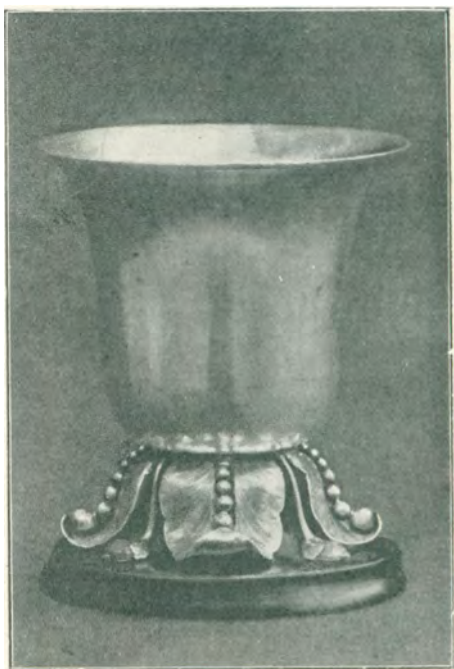
Firmaet *A/S Johansen & Bruun* er grundlagt i København af Grossererne Johansen & Bruun 15. November 1892, oprindelig som Smørfirma, senere udviklet til at omfatte Smør, Fedt, Margarine og Æg. Hovedvirksomheden ligger i Skindergade Nr. 31, København, og herfra forsendes Varerne til de 72 Udsalg, der er spredt ud over Landet.

Firmaet „Svenska Smöraffär“ er et Datterfirma; herunder sorterer 30 Udsalg i Sveriges Byer.

I Firmaet er Hr. Echardt Madsen optaget som Deltager.

Sølvarbejde, udført af Evald Nielsen.

Sølvsmedearbejder, udført af Ewald Nielsen.

Firmaet A. S. Johansen & Bruuns Personale.

Sølvsmed *Kaj Bojesen* kom oprindelig i Købmandslære indtil sit 18. Aar. Efter at have været i Sølvsmedelære i 3 Aar, rejste han til Schw. Gmünd i Würtemberg og besøgte Skolen for Ædelmetalindustri, arbejdede derefter et

Kaj Bojesen.

Aarstid i Paris og besøgte samtidig Aftenskolen for Kunstindustri. Efter sin Hjemkomst arbejdede han nogen Tid hos Dragsted. 1913 overtog Kaj Bojesen et mindre Værksted efter Oscar Dahl, som senere henflyttedes til Nybrogade Nr. 14. Begyndelsen var meget beskeden, men Virksomheden udviklede sig hurtig og nu beskæftiges 18—20 Mand.

Kaj Bojesen ønsker ikke at udvide mere, idet han ikke vil drive Fabrikation i stor Stil, men lægge Vægt paa, at hvert Stykke, som udgaar fra hans Værksted, bærer hans personlige Præg, og at det saavel i teknisk som kunstnerisk Henseende er uden Lyde.

Sølvsmedearbejde, udført af Kaj Bojesen.

Chr. Fratz.

Oluf Poulsen.

Urtekrammer *Chr. Fratz* grundlagde den 7. Oktober 1869 en Forretning med Urtekramvarer, som det hed i Datidens Forretningssprog. Denne Forretning grundlagdes paa Hjørnet af Østerbrogade og Ryesgade. 1879 henflyttedes den til Hjørnet af Østerbrogade og Nordre Frihavnsgade, men efterhaanden som Forretningen udviklede sig, blev det nødvendig for Alvor at finde Lokaler, der kunde skaffe bedre Rumforhold som en virkelig Ramme om Forretningen. Disse Lokaler fandtes Østerbrogade 84, og her indrettedes saa en virkelig moderne og tidssvarende Butik med gode Pladsforhold og hygiejnisk i enhver Henseende.

Virksomheden, der nu omfatter Kolonial, Konserves, Delikatesse og Vin, hører til en af Byens bedste Forretninger indenfor Branchen. Den overtoges 1903 af Grosserer *O. P. Poulsen*, og det skyldes vel nok væsentlig hans Arbejde, at den er arbejdet op til det, den er.

Chr. Fratz' Eff. Forretning.

Interiør fra Firmaet Fratz' ENF.

Før Krigen var det almindeligt, at de større Købmandsforretninger selv importerede sin Vin, de fleste er hørt op dermed, men Grosserer Oluf P. Poulsen importerer stadig sin Vin fra Produktionsstederne.

Adam Graeser

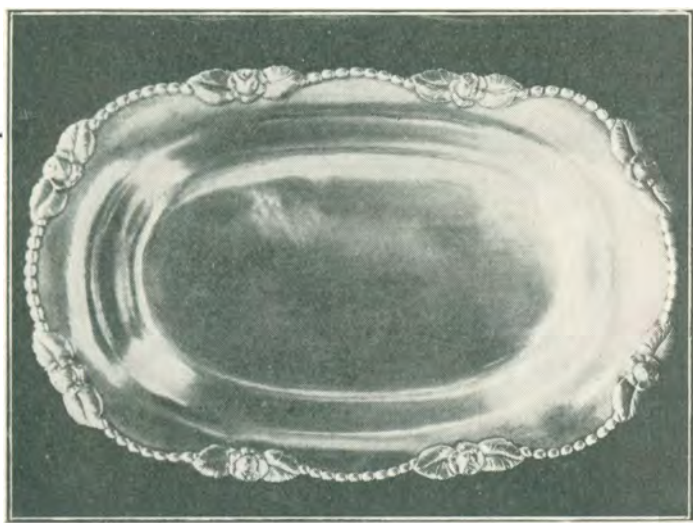

L. Frederiksen.

Sølvsmed og Cicelør *Adam Graeser* har faaet sin første Uddannelse hos Hofjuveler Michelsen. I Aaret 1916 begyndte han selvstændig Virksomhed, der omfatter kunstforarbejdede Sølvsmedearbejder, navnlig Skeer og Bonbonnierer, og disse Arbejder har i betydeligt Omfang fundet Vej til vore Nabolande, Sverige og Norge, samt her i Landet.

Sølvsmed Adam Graeser er i Færd med at erhverve sig et Navn, og fortsættes Virksomheden i samme Spor, har den en betydelig Fremtid for sig. Alle Arbejder, som udgaar fra Virksomheden, er udført efter Graesers egne Tegninger. Virksomhedens Domicil er Griffenfeldtsgade 23.

Blomsterforretningen „Acacia“ er grundlagt i Aaret 1911 af Blomster-

Sølvsmedearbejder, udført efter egen Tegning af Adam Graeser.

Blomsterforretningen «Acacia».

handler *L. Frederiksen*, Falkoneralle. Der var ganske vist en ældre Forretning paa Pladsen, men den var saa aldeles ude af Drift, saa der maatte begyndes paa bar Bund; men i Løbet af nogle faa Aar lykkedes det at arbejde den op, saa den ikke alene er en af de bedste paa Frederiksberg, men ogsaa i København.

Interiør fra Blomsterforretningen «Acacia».

Virksomheden omfatter alt til Blomsterforretning hørende, Handel med Planter af alle Arter, fra de billigste til de mest kostbare og afskaarne Blomster. Forretningen paatager sig Udsmykning af enhver Art, Borddekoration, Kirkedekoration samt Lcvering af Kranse fra eget Binderi. Forretningen beskæftiger normalt 8 Medarbejdere. Domicil: Falkoneralle Nr. 1.

I Aaret 1900 den 4. April lejede Handelsgartner Otto Petersen et Stykke Jord i Rødovre og begyndte her sin Virksomhed. 1906 flyttede han ind til København, hvor han lejede et Stykke Jord Amagerbrogade 11 og samtidig aabnede et lille Udsalg paa Frederiksberg. Paa den lejede Jord oprettede han et moderne Gartneri, som i Løbet af faa Aar førtes frem til at blive af endog meget væsentlig Betydning. Den første Begyndelse var beskeden nok, en Træbarak var hele Bebyggelsen, men ogsaa dette ændredes; først blev Grunden købt, senere, i 1915, paabegyndtes Opførelsen af en moderne stilfuld Ejendom, hvor der indrettedes gode og rummelige Lokaler, indeholdende Afdelinger for de forskellige Grene, Forretningen er udviklet til, Blomsterudsalg, Frøforretning og Kontorer.

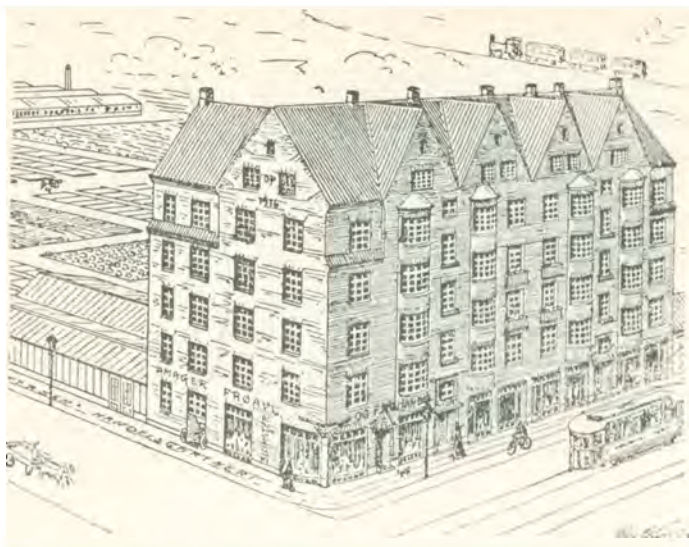

Otto Petersen.

Handelsgartner Otto Petersen var en Foregangsmand, og har indlagt sig stor Fortjeneste af sin Stand ved det Pionerarbejde, han har udført. Fra den ringe Begyndelse er Virksomheden udviklet til at omfatte Planteskole, Frøavl, Tiltrækning af Roser, et enkelt Eksempel, der bærer Navnet Otto Petersen, er særlig kendt, samt Tiltrækning af Asier. Ved de forskellige Udstillinger

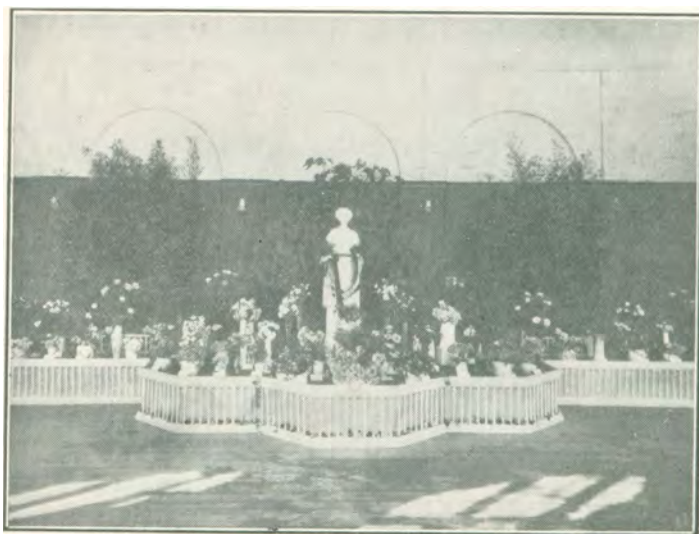
Det gamle Hus, hvori Otto Petersen grundlagde Forretningen.

Den nuværende Fjendom, hvori Firmaet findes.

er 'der tilkendt ham ialt 7 Sølvmedailler, i 1912 Sølvmedaille for en Rose, Prinsesse Margrethe, og samme Aar Sølvmedaille for Asier.

Handelsgartner Otto Petersen afgik ved Døden den 4. December 1916, og med ham gik en dygtig og foretagsom Mand bort; forinden havde han dog haft den Glæde at se sin Virksomhed ført frem til noget af det bedste inden-

Fra en Udstilling, hvori Firmaet Otto Petersen deltog.

Fra Otto Petersens Rosenmarker.

for Branchen. Virksomheden fortsættes uforandret af Enkefru Petersen, der med usædvanlig Dygtighed leder det store Foretagende. Dens Domicil er Amagerbrogade 11, København.

Slagtermester *Albert Mou* grundlagde sin Forretning St. Strandstræde 4. April 1903, hvor den havde til Huse indtil Aaret 1907, da den henflyttedes til nyere og større Lokaler paa St. Annaplads 14.

Virksomheden omfatter Slagteri og Handel med 1. Kl.s prima Kød, Okse-, Kalve- og Lammekød. Albert Mou, der nu beskæftiger 7 Personer, er Leverandør til De forenede Dampskibsselskabs Skibe.

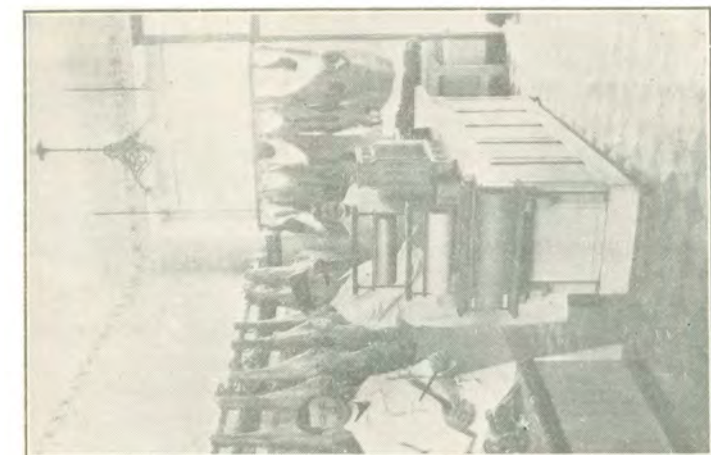

Albert Mou.

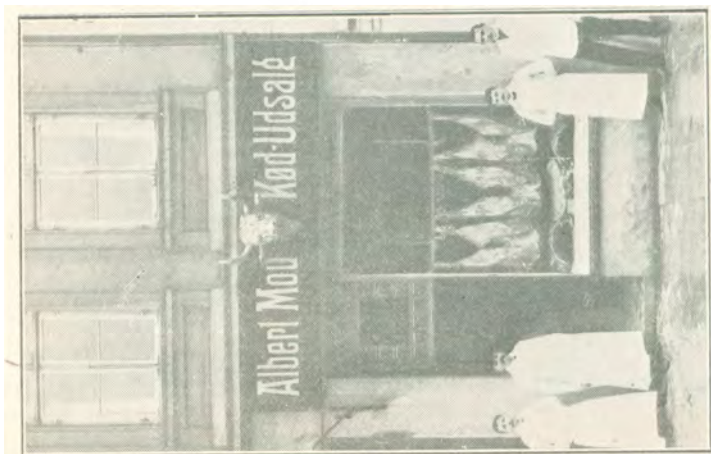
Firmaet *Kjær & Sommerfeldt* er grundlagt i Aaret 1875 af Grossererne Kjær og Sommerfeldt i Strandgade paa Christianshavn. Firmaet, der havde til Huse i Strandgade, flyttede senere til Højbroplads 12 og ved Stranden 14. — Senere hen (1903) fik Firmaet sine nuværende smukke Lokaler i Kristen Bernikowsgade.

Fra Aaret 1890 var Grosserer Kjær Eneindehaver, 1897 døde Grosserer Kjær og Forretningen fortsattes af Enken Fru Kjær med Sønnen Erik Kjær som Leder, indtil Grosserer Erik Kjær i 1917 overtog Firmaet for egen Regning.

Virksomheden omfatter direkte Import af Vine fra Udlandets største Produktionssteder og Firmaet Kvaliteter er kendt over det ganske Land.

Interiør fra Albert Mous Forretning

Albert Mous Forretning paa Set. Annæplads.

Kjør & Sommerfeldts Forretning.

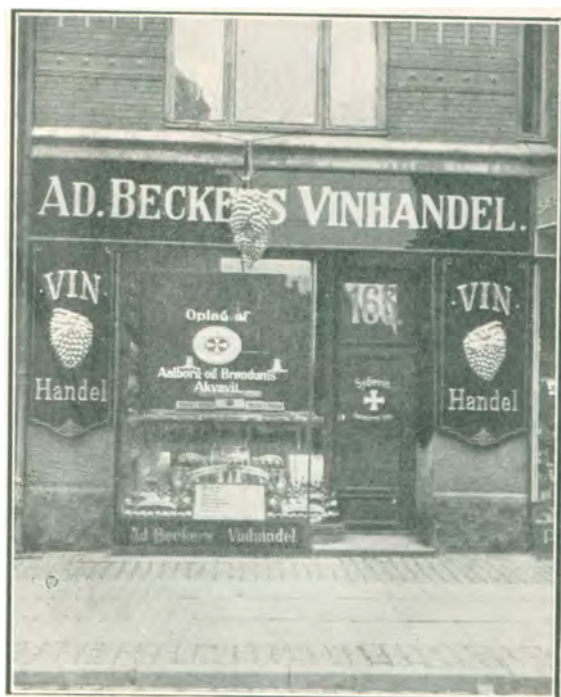
Interiør fra Kjør & Sommerfeldts Forretning.

Ad. Beckers Vinhandel er grundlagt i Aaret 1891 Nørrebrogade 53, hvor et ældre Brændevinsudsalg overtoges. Dette Udsalg kompletteredes og udvidedes senere til Vinhandel og henflyttedes til 163 i samme Gade, hvor Virksomheden udelukkende kom til at omfatte Vinhandel saavel en gros som en detail samt Cigarer. Forinden Henflytningen til de ny Lokaler foretoges en gennemgribende Restaurering af disse, og nu fremtræder saavel Ekspeditionslokalet som Lagerlokalerne i en fuldstændig moderne og tidssvarende Skikkelse.

Ad. Becker.

Virksomheden omfatter Vinhandel med direkte Import fra Udlandets bedste Huse samt Fabrik for alkoholfri Vine; særlig fremføres en Calorich, der har vundet betydelig Indpas og som er garanteret fuldstændig alkoholfri. Firmaet har Leverance til Urtekræmmere og Kolonialhandlere i København og Provinsen. De af Firmaet fabrikerede alkoholfri Vine er underkastet Steins Analyse.

Ad. Beckers Vinhandel.

Interiør fra Ad. Beckers Forretning.

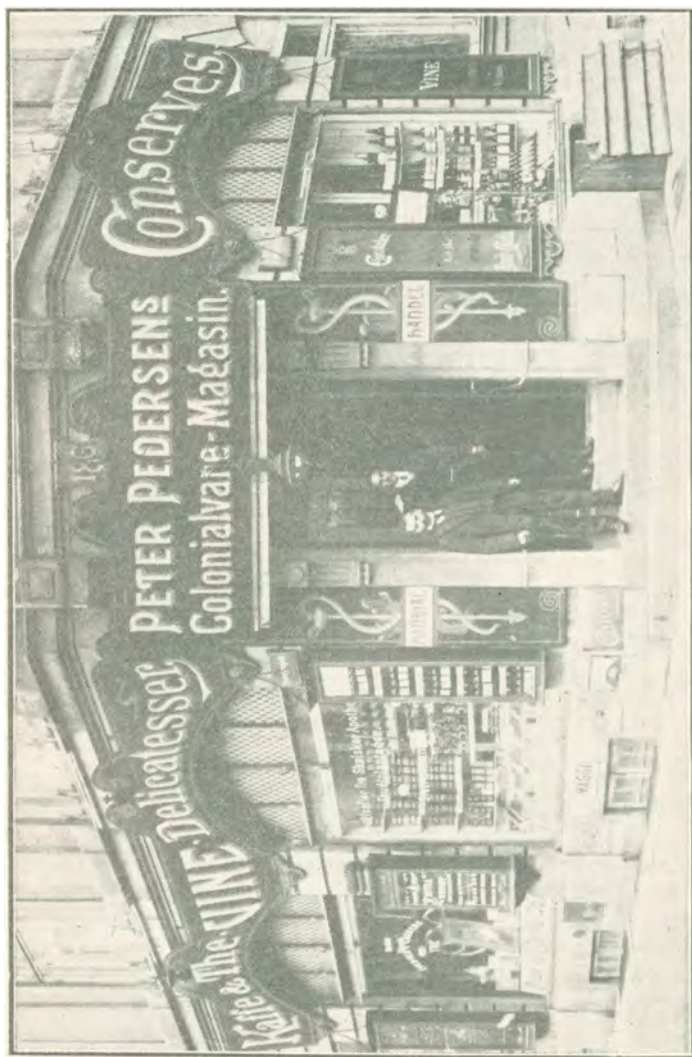
Peter Pedersen.

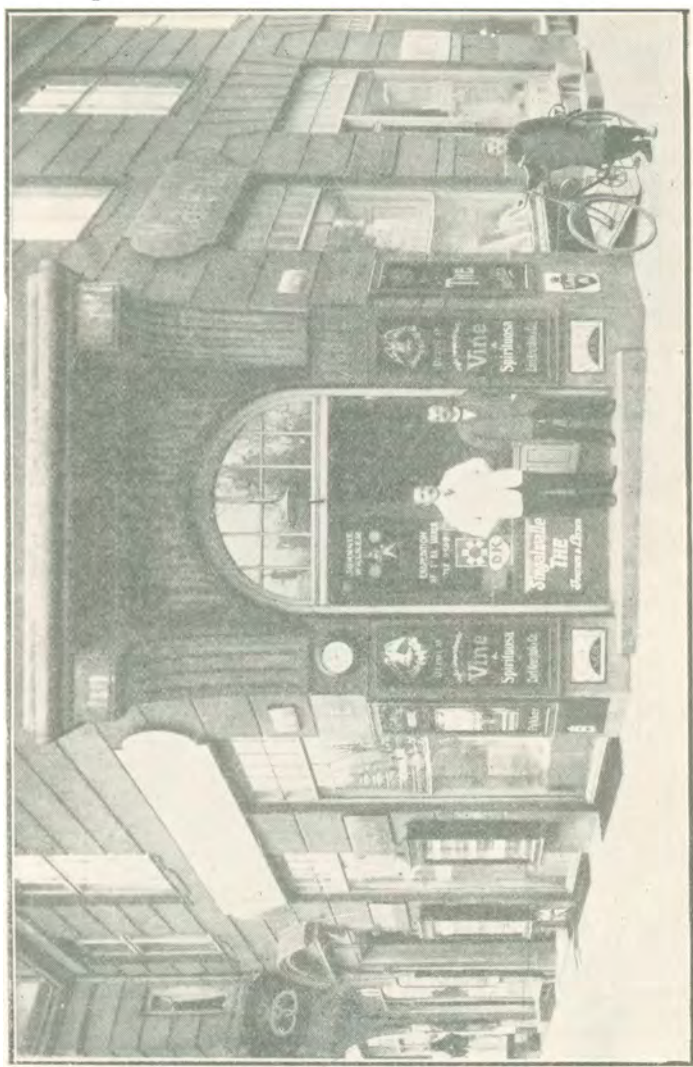
Harald Hansen.

Købmand *Peter Pedersen* paa Vesterbrogade 86 overtog sin Købmandsforretning i Aaret 1910. Forretningen, der begyndte ganske beskedent i 1902, var paa flere Hænder indtil den Aaret 1910 overtoges af Købmand Peter Pedersen, der i Løbet af faa Aar oparbejdede sig en god Forretning. Forretningen omfatter nu Kolonial, Konserves og Delikatesse samt Vin og Frugtsafer (Skelskør Frugtsafer).

Købmand *Harald Hansen* overtog i Aaret 1915 en ældre Forretning i Frederiksberg Alle Nr. 19, som han fra en ringe Begyndelse førte frem til en virkelig god Forretning indenfor Branchen. Virksomheden omfatter Kolonial, Vin, Delikatesse, Kaffe, The og Chokolade samt Materialvarer den beskæftiger foruden Chefen selv, der daglig deltager i Arbejdet, 1 Kommis og 2 Dreng.

Peter Pedersens Forretning.

Harrold Hausens Forreling.

Firmaet *Lund & Thorsen* er grundlagt af Hans Andreas Lund og Ole Peter Thorsen. 1840 optoges F. C. Jørgensen, der i længere Tid havde været ansat i Firmaet. Lund døde 1842, Thorsen 1863, samtidig indtraadte dennes Søn, der døde i en ung Alder. F. C. Jørgensen fortsatte alene til Begyndelsen af 80erne, da Sønnen, Ole Thorsen Jørgensen, og 1886 A. C. le Sage de Fontenæu optoges som Kompagnoner. O. Th. Jørgensen døde 1887, de Fontenæu 1907; samme Aar overdroges Firmaet til den nuværende Indehaver, A. Bojesen.

Virksomheden omfatter en gros Salg af Klæde og Foerstoffer samt Import. Gennem de mange Aar, Firmaet har drevet Forretning, har det vundet en betydelig Anseelse, som ikke er bleven beskaaret under de vanskelige Forhold i Krigsaarene. Firmaet har gennem mange Aar haft Domicil i den bekendte Hjørne-Ejendom Amagertorv og Højbroplads, men er i 1919 henflytte til egen Ejendom, Rosenborggade 3. Hos Firmaet er beskæftiget 15 Personer.

Firmaet Lund & Thorsens gamle Domicil
paa Amagertorv.

**Firmaet Lund & Thorsens nye Ejendom
i Rosenborggade 3.**

P. C. Otto, sen.

Fru Otto, sen.

S. B. Otto, jun.

Konditor *P. C. Otto* grundlagde sin Virksomhed i Aaret 1870; han var Indehaver til 1909, og drev den frem til at være en af de betydeligste Virksomheder indenfor Branchen, kendt og anerkendt over den ganske By. 1909 afgik Konditor Otto ved Døden, hvorefter Forretningen overdroges til Sønnen *S. B. Otto*.

Den første Begyndelse skete paa Hjørnet af Fredericiagade og Borgergade. Her var Forretningen i 25 Aar, men henflyttede i Jubilæumsaaret til Store Kongensgade 37, hvor ny og moderne Lokaler toges i Brug, ligesom de fremkomne tekniske Hjælpemidler anvendes. Virksomheden omfatter Konditori med Severingsret i Lokalerne, Butiks- og Bestillingsforretning. Foruden denne betydelige Forretning er Firmaet Leverandør til forskellige større Etablissementer, saaledes Hotel Kontinental, Prins Vilhelms Palæ og Bispebjerg

P. C. Otlos Konditori i St. Kongensgade.

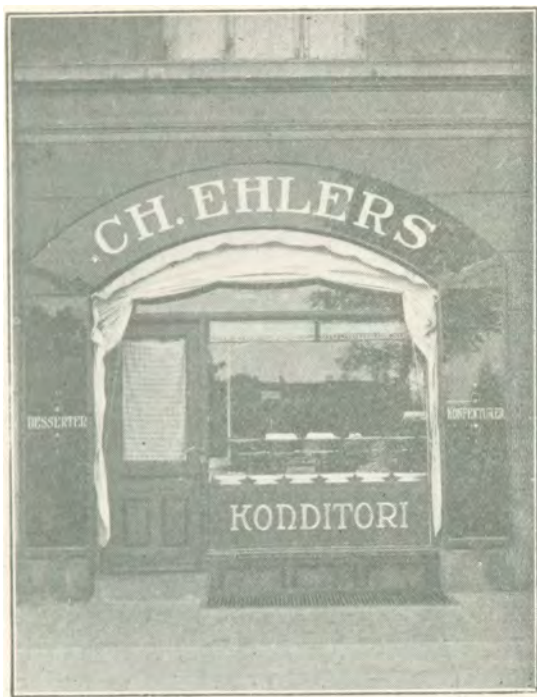
Hospital. Konditoriet har gennem de forløbne Aar forstaaet at bevare det gennem Aarene erhvervede gode Navn. —

Konditor *Charles Ehlers*, Strandvej 3, begyndte sin Virksomhed i Aaret 1908 og erhvervede sig hurtig et godt Navn indenfor Branchen, et Navn, som han gennem Aarene har forstaaet at holde i Hævd. Virksomheden tog hurtig Fart; allerede 1914 oprettedes en Filial paa Strandvej 29.

Virksomheden er moderne indrettet, forsynet med gode Ovne og Redskaber og har elektrisk Drift. Den omfatter Konditori med Severingsret i Lokalet af Konditori-Frembringelser. Konditor Ehlers Fabrikata paa Konditoriets Omraade er anerkendt over hele Landet og navnlig har hans Smørkage fundet Vej til mange Hjem. Virksomheden beskæftiger 10 Medarbejdere.

Charles Ehlers.

Charles Ehlers Filial paa Strandvejen 29.

Interiør fra Hovedforretningen hos Konditor Ch. Ehlers.

Ch. Ehlers Hovedforretning paa Strandvej 3.

Konditor *Poul Bocher* overtog i 1917 det af Frk. Agerlin i 1879 grundlagte Konditori. Begyndelsen var ganske beskedn i en lille Butik paa Værnedamsvej, men da Forholdene ændrede sig og der begyndte at komme Fart i

Povl Bocher.

P. Larsen.

Forretningen, blev Forretningens Rammer for smaa og det blev nødvendigt at finde større og mere passende Lokaler; disse fandtes Frederiksberg Alle 44. Frk. Agerlin drev Forretningen til 1895, da hun overdrog den til Konditor Skov, som overdrog den til Poul Bocher, efter at have udvidet den til en betydelig Virksomhed. Konditor Bocher har for sin Uddannelses Skyld rejst en Del i Udlandet og været ansat i flere større Virksomheder i Tyskland og Schweitz, bl. a. hos den bekendte Hellbrecht i Berlin.

Virksomheden omfatter Konditori med Servering i Lokalerne af Konditoriets Frembringelser samt alle alkoholfri Drikke, Kaffe, The og Chokolade. —

Interior fra Konditoriet »Agerlin« ved Povl Bocher.

Interiør fra Konditoriet „Agerlin“ ved Poul Bocher.

Bagermester P. Larsen begyndte sin Virksomhed i Aarhusgade 1. Begyndelsen her var ganske beskednen. Der beskæftigeds kun Hr. og Fru Larsen, men efterhaanden som Aarene gik, blev Forholdene for smaa. Forretningen henflyttede derfor til større og bedre Lokaler Østerbrogade 132, hvor et nyt og fuldstændig moderne Bageri indrettedes, forsynet med gode Ovne og øvrigt Tilbehør, ligesom selve Ekspeditionslokalet tilfredsstiller ethvert Krav.

Bagermester P. Larsens Virksomhed, der omfatter saavel Bageri som Konditori, er efterhaanden vokset frem til at være en af de bedste indenfor Branchen, beskæftiger ialt 23 Personer.

Foruden selve Hovedforretningen har Virksomheden flere Udsalg ude omkring i Byen.

„Konditoriet Richardt“ grundlagdes 1870 af Konditor Jepsen, der overdrog det til Konditor Richardt, som drev Forretningen i ca. 25 Aar. Den nuværende Indehaver, Konditor Niels Prehn, overtog Forretningen i 1918, og driver nu Forretningen under Navnet „Konditoriet Richardt“. „Konditoriet Richardt“ har vundet sig et betydeligt Navn og hører til de bedste indenfor Branchen.

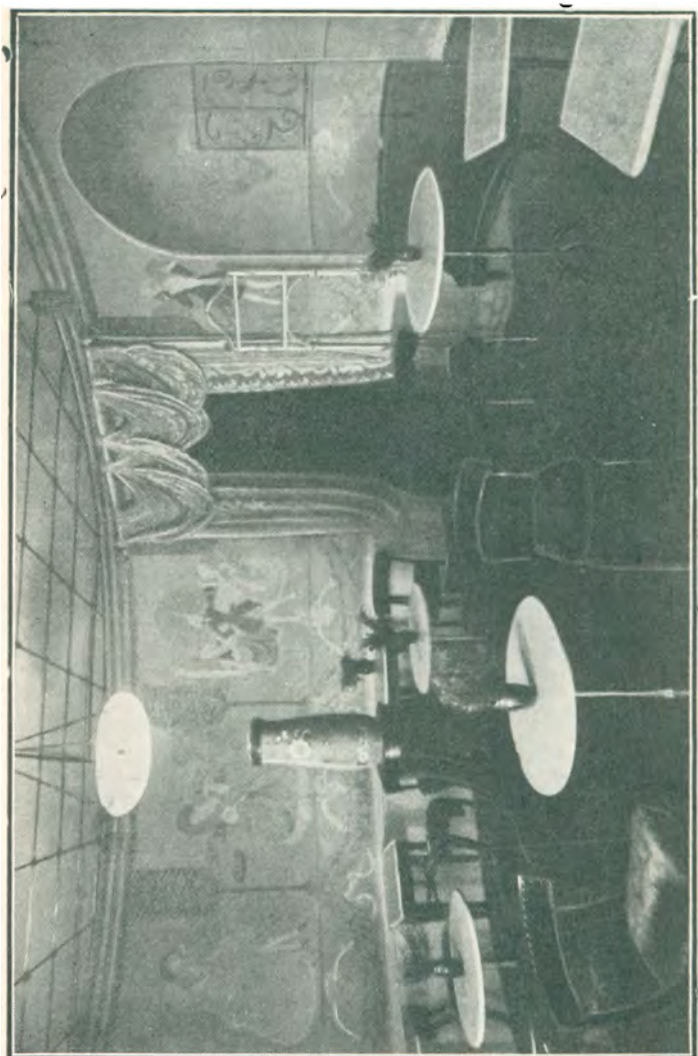

Niels Prehn.

Konditoriet omfatter, foruden Servering af Konditoriets Frembringelser, en betydelig Bestillingsforretning med Isanretninger til festlige Lejligheder. Forretningen beskæftiger 12—14 Personer og dens Domicil er Vesterbrogade 52, lige overfor den kgl. Skydebane.

P. Larsens Forretning paa Østerbrogade.

Interiør fra Konditoriet i Richardt's Lokaler.

Konditor *H. Rodian* begyndte sin Virksomhed Gl. Kongevej 93 i Aaret 1912, men under langt mere beskedne Forhold end nu; der beskæftigedes 4 Medarbejdere, nu 10, foruden Hr. og Fru Rodian, der daglig deltager i Ar-

Hugo Rodian.

Johs. Runge.

C. Randstrup.

bejdet. Lige som det har været nødvendigt at antage mere Medhjælp. har det været nødvendigt at udvide saavel Forretningslokalet som Konditoriet, hvorved er opnaaet at alt er moderne. Virksomheden omfatter Konditori med Serveringsret i Lokalet af alle alkoholfri Drikke.

Konditor Rodian paatager sig alle Arrangementer ved festlige Lejligheder og fremstiller forskellige Marzipan-Anretninger, hvoraf en smuk Udstilling altid findes; særlig ved Juletid tiltrækker denne Udstilling mange Folk, der beundrer de fremstillede Ting og den smukke Maade, de er arrangerede paa.

Interiør fra Hugo Rodians Konditori.

Konditor Rodian har forinden han begyndte selvstændig Virksomhed været ansat i forskellige af vore større Etablissementer. Foruden selve Butiksforretningen er Firmaet Leverandør til en Del større Virksomheder.

Hugo Rodians Konditori paa Gl. Kongevej.

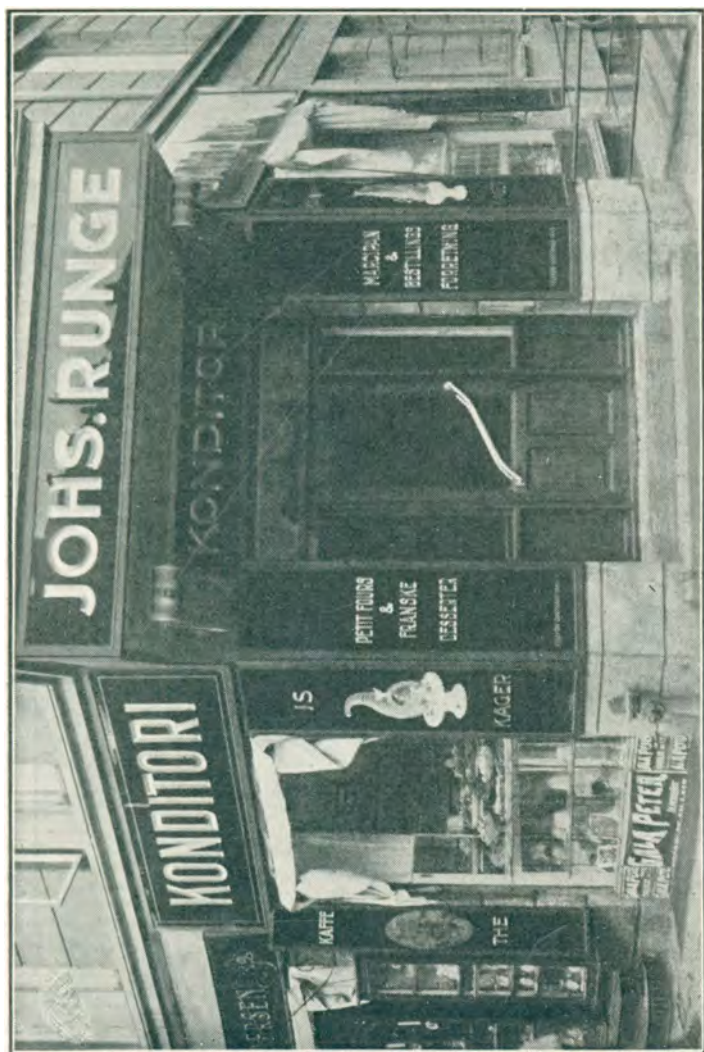
Konditor *Johs. Runge* overtog i Aaret 1919 en ældre Forretning paa Godthaabsvej, efter i en Del Aar at have været Konditor paa Etablissementet „Marienlyst“, Hotel „Kongen af Danmark“ og Hotel „Dagmar“. Efter Overtagelsen af Forretningen har Johs. Runge omforandret og moderniseret denne, saaledes at denne nu fremtræder i en fuldt ud moderne og tidssvarende Skikkelse.

Virksomheden omfatter Konditori med Servering af Kaffe, The og Chokolade og er Leverandør til flere af vore kendte Restauratører. Paa Kogekunstudstillingen for Kokke i Odd-Fellow-Palæet fik Johs. Runge tilkendt højeste Udmærkelse samt en Sølvskaal, udsat af Frk. Nimb.

Einar H. Nielsen.

Konditor *Einar H. Nielsen*, Gl. Kongevej 163, overtog i Aaret 1913 den af Konditor Darwil i Aaret 1906 grundlagte Virksomhed. Ved Overtagelsen var Forretningen ude af Drift og havde endog været lukket et halvt Aar, men ved et energisk Arbejde af Hr. og Fru Nielsen er det lykkedes at føre den frem til en betydelig Virksomhed, forsynet med gode Ovne og i det hele saa moderne og tidssvarende som mulig. Virksomheden omfatter Konditori med alt herhenhørende, Butik, Bestillingsforretning samt Servering i Lokalet af alkoholfri Drikke. Forinden Konditor Nielsen begyndte selvstændig Virksomhed, har han været

JOHS. RUNGES FORRETNING.

Einar H. Nielsen Konditori paa Gl. Kongevej.

ansat i flere af vore større Etablissementer og har tillige lært Kogekunsten. Firmaet beskæftiger 5 Medarbejdere foruden Hr. og Fru Nielsen. Dens Domicil er Gl. Kongevej 163.

Alfred Dragsted.

Frantz Dragsted.

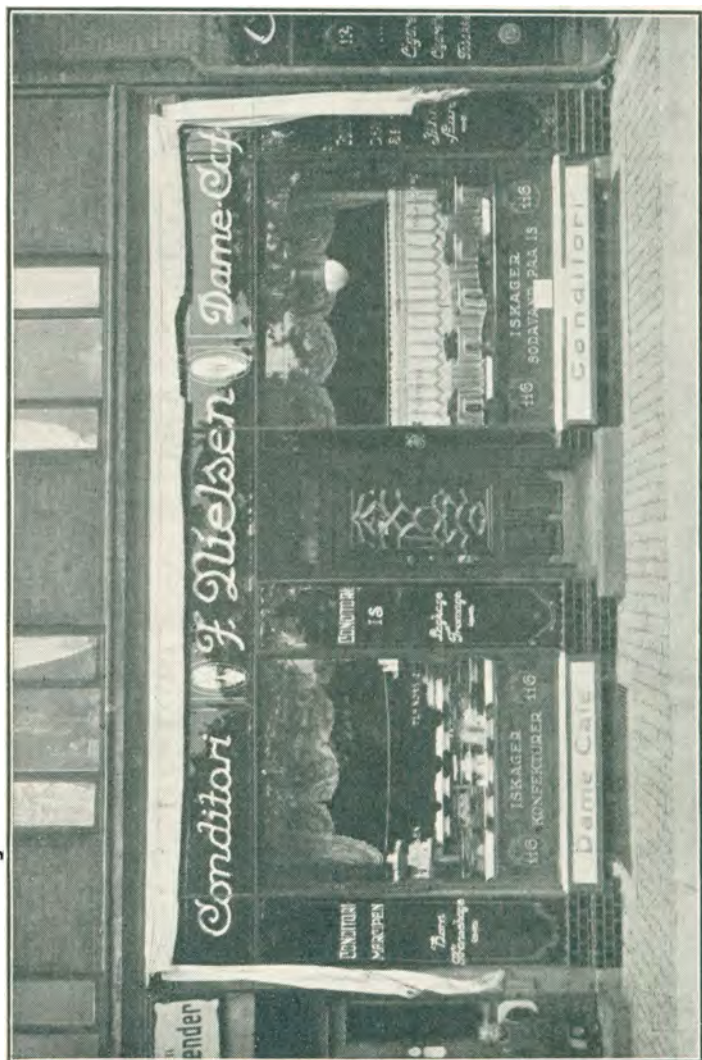
I Aaret 1905 grundlagde Konditor *J. Nielsen* sin Virksomhed Nørrebro-gade 116. Begyndelsen var meget beskednen, der beskæftigedes kun Hr. og Fru Nielsen, men ved et energisk Arbejde er det lykkedes at føre den frem til en meget betydelig Virksomhed indenfor Branchen. Gennem de forløbne Aar har det været nødvendigt at udvide og omforandre saavel Butikslokaler som Konditori og forsyne dette med gode Ovne og moderne tekniske Hjælpe-midler samt indlægge elektrisk Drivkraft. Virksomheden omfatter foruden Konditori tillige Serveringsforretning med alle alkoholfri Drikke.

Ved den store nordiske Kogedstilling tilkendtes der Konditor *J. Nielsen* Guldmedaille for Marzipanarbejde. 1919 trak Konditor Nielsen sig tilbage fra Virksomheden og overdrog denne til sin Svoger, Hr. C. Ransstrup, der fortsætter i det samme Spor. Ved Virksomheden beskæftiges 12 Medarbejdere.

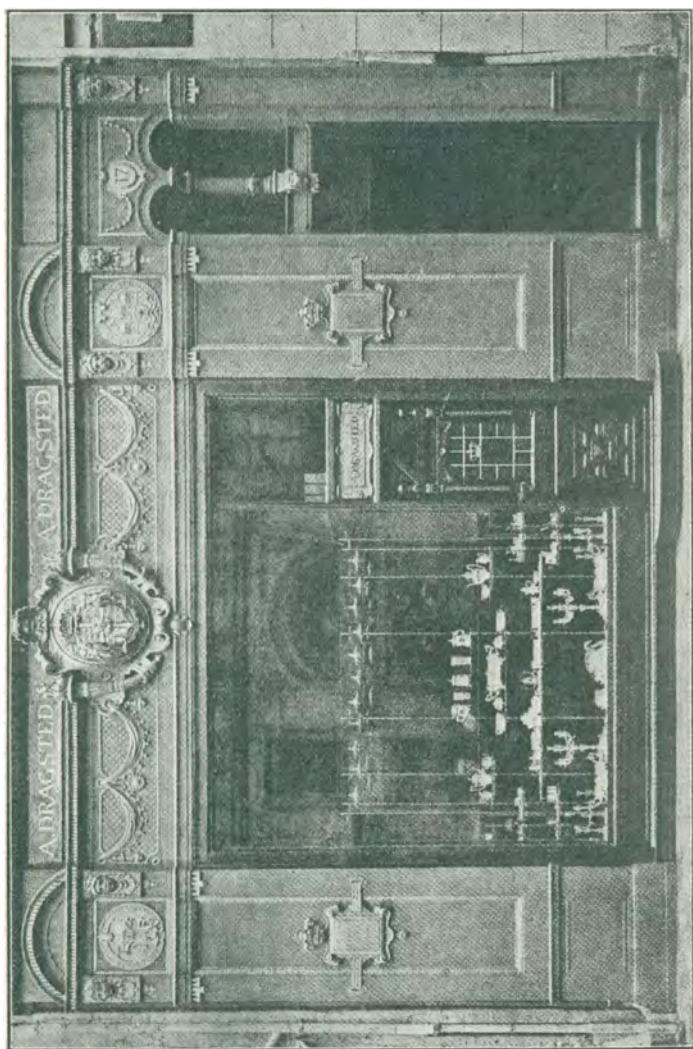
Det gamle ansete Juvelerer-Firma *Dragsted* i Bredgade kan føres tilbage til Aaret 1854, da A. Dragsted løste Borgerskab som Guldsmed den 30. November; A. Dragsted drev Firmaet indtil Sønnen F. Dragsted optoges i Forretningen 1875. Firmaets nuværende Indehavere Aage Dragsted og Einar Dragsted, Sønner af Frantz Dragsted, overtog Firmaet 1918.

Mange sjældne og kunstnerisk forarbejdede Ting i Guld er udgaaet fra Dragsteds bekendte Forretning, der overalt har vakt Beundring for den kunstneriske Forarbejdning af det ædle Metal.

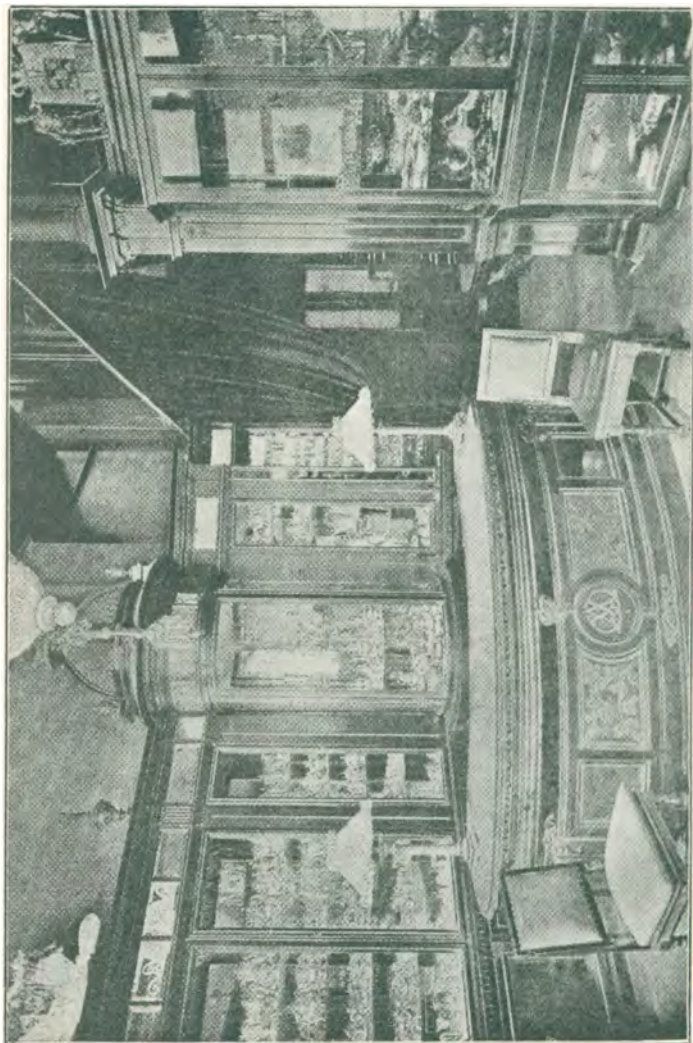
Firmaet *P. Broberg jun. Eftfl.* er grundlagt i 1846 i Dyvekes gamle Gaard paa Amagertorv under meget beskedne Former. Grundlæggeren, P. Broberg, begyndte en lille Forretning i Kælderetagen, senere udvidedes Forretningen til ogsaa at omfatte Stueetagen. P. Broberg drev Forretningen til sin Død 1879. Derefter drev Sønnerne Jens B. Broberg og Laurits Broberg Firmaet sammen indtil 1886, da Jens Broberg udtraadte og Laurits Broberg drev da Forretningen indtil 1910, da Sønnen, Andreas Broberg (den nuværende Indehaver), overtog Forretningen. Virksomheden, der i Aarenes Løb er gaaet betydelig frem, beskæftiger nu 20—25 Personer og omfatter nu Hvidevarer. Sengeudstyr, Gardiner samt en betydelig Afdeling for orientalske Tæpper.

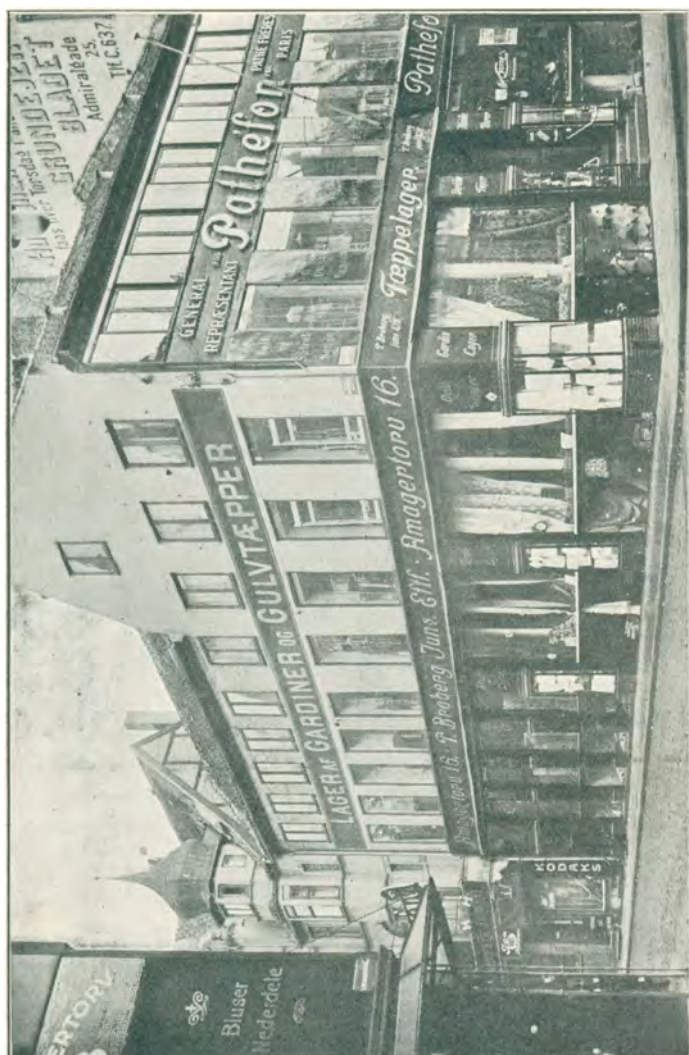
J. Nielsens Konditori ved C. Ransstrup.

Facaden af kgl. Hof Guldsmed-Drægsted's Forretning i Bredgade.

Kgl. Hof Guldsmid Drøgteds Forretning i Bredgade.

P. Broberg jun s Efterfl., Amager Torv 16.

Det gamle ansete Firma *Hofbager Valdemar Olsen* i Store Kongensgade Nr. 34 er grundlagt af Bagermester Olsen. Begyndelsen var meget beskeden; efterhaanden som Firmaets 1. Kl.s Varer vandt Indpas i vor Hovedstad voksede

Kgl. Hofbager Valdemar Olsens Forretning.

Forretningen, og Firmaet blev da Leverandør til mange af vore større Etablissementer og Institutioner. Firmaet er tilkendt Prædikatet kgl. Hofbager.

Den nuværende Indehaver, kgl. Hofbager Valdemar Olsen, optoges i]Firmaet i 1906. Eneindehaver siden 1912.

Firmaet *Duzaine Hansen* er grundlagt 16. Januar 1883 under meget beskedne Former i Østergade 45 af Fabrikant Duzaine Hansen. 1897 henflyttedes til større Lokaler Østergade 29, hvor Firmaet havde til Huse indtil

Duzaine Hansen.

Aug. Gerner.

E. C. Mortensen.

Aaret 1908, da det blev nødvendigt at foretage en større Udvidelse af Forretningen. Den henflyttedes da i 1908 til de nuværende Lokaler i Østergade 24, hvor der indrettedes smukke og moderne Butikslokaler. Forretningens Specialitet er Frembringelse af moderne Korsetter i bedste Fabrikata fra Udlandets [mest anerkendte Fabriker, samt Lager af alle Arter løse Corsetdele.

Firmaet driver foruden Import en betydelig Eksport og en gros Forretning i Danmark, Norge, Sverrig og Finland og har Filialer i de større Provinsbyer og i København, samt Eneudsalg hele Danmark over.

Firmaet, der beskæftiger 40 Personer foruden Syerskerne, er tilkendt Sølvmedaille i København 1888 og i Malmø 1896.

Fabrikant Duzaine Hansen leder Firmaet bistaaet af Sønnen, Prokurist Andre Duzaine Hansen.]

Vin]firmaet *Aug. Gerners Eftfl.* er grundlagt i Aaret 1874 af Grosserer Aug. Gerner med Forretningslokaler i Vestergade Nr. 26, 1907 henflyttes til Raadhuspladsen, men maatte allerede i 1912 søge andre Lokaler, som erhvervedes ved Køb af Dronningens Tværgade Nr. 6. I denne Ejendom skabtes en stilfuld Ramme om den store Forretning, som det efterhaanden var lykkedes at skabe. Aug. Gerner var Indehaver til 1901, da han traadte tilbage]og overdrog Forretningen til Grosserer E. C. Mortensen, og det er under hans Førerskab, at Forretningens Vækst kan siges at have taget Fart.

Virksomheden omfatter Import af alle Arter af Vine fra selve Produktionsstederne i fine udsøgte Kvaliteter — og en gros Salg. 1918 byggedes en Fabrik for Fremstilling af Frugtsaft og Frugtvine; ogsaa denne Gren af Virksomheden har vundet betydelig Indpas over hele Landet, og Aug. Gerners Frugtsaft er skattet af vore Husmødre.

Virksomheden beskæftiger 28 Medarbejdere. Dens Domicil er Dronningens Tværgade 6, København.

Interiør fra Duzaine Hansens Forretning i Østergade.

Facaden af Duzaine Hansens Forretning i Østergade.

Den smukke gamle Port i Aug. Gerners Eft.s Ejendom.

Fra Aug. Gerners Eft.s Virksomhed.

Fra Kontorerne hos Aug. Gerners Effn.

Fra Aug. Gerners Effn.s Virksomhed.

Dansk Rejsebureau ved Direktør Olaf Lassen, Bernstorffsgade 2, der hører til et af vore største og fineste Bureauer, med Hovedkontor i Bernstorffsgade 2 (Panoptikonbygningen), har Forsalg af Billetter til alle vigtigere Pladser i Ind- og Udland, Dampskibsbilletter, Sovevognsbilletter, Luksusstogsbilletter, Køjepladser, Jorden rundt.

Dansk Rejsebureaus norske og svenske Turistafdeling har Kontorer i Kr. Bernikowsgade 1; i Centralbanegaardens Ankomsthall findes Bureauets Filialkontor. Foruden disse Kontorer her i Landet, har Bureauet Repræsentationskontorer i Malmø, Gøteborg, Stockholm, Petrograd, Paris. Direktør Olaf Lassen driver foruden Bureauvirksomheden en betydelig Dampskibsrederivirksomhed samt Speditionsforretning.

I 1921 indrettes der nye og store Kontorer i Ejendommen Amagertorv 24 til Bureauet.

Olaf Lassen.

Dansk Rejsebureaus Kontor i Bernstorffsgade.

Dansk Rejsebureaus Kontor i Kr. Bernikowsgade.

Brønderslew.

Lohse.

Lohse jun.

Firmaet *Brønderslew & Lohse*, Amagertorv, er grundlagt 1872 af d'Hrr. Brønderslew og Lohse. I Aaret 1900 udtraadte Lohse, 1910 Brønderslew og 1915 overtoges Firmaet af den nuværende Indehaver, E. Lohse, men fortsatte stadig efter de gamle Traditioner, afpasset efter Nutidens Krav. Firmaets Navn har altid haft en god Klang indenfor Næringslivet i København, og dets Stilling er Aar efter Aar bleven mere betrygget. Ved Starten i 1872 var Forholdene jo smaa, men eftersom Aarene gik, fulgte Virksomheden med i Udviklingen, og hører nu til en af vore bedste. Den omfatter Skræderi og Herreekvipering. Ved Firmaet beskæftiges 35 Personer. Dets Domicil er Amagertorv 31, København.

Brønderslev & Lohses Forretning paa Amagerlorv.

Thomas Bendixen.

L. G. Møller.

Firmaet *Thomas Bendix*, København, er grundlagt i Aaret 1915. Virksomheden omfatter Fabrikation en gros af Herre- og Drengekonfektion. Firmaet, der allerede nu, 6 Aar efter Starten, beskæftiger 200 Mennesker, har hovedsagelig vundet sin store Kundekreds hele Landet over ved kun at fremstille den finere Konfektion og anvende de bedste Kvaliteter i engelske Stoffer, og Arbejdet og Pasformen har naaet en saadan Højde, at det erstatter bestilt Skræderi.

L. G. Møllers Vinhandel er grundlagt 1854 af Vinhandler Dreyer, den

Ejendommen paa Amager Torv, hvori Firmaet Thomas Bendixen
har Fabrik og Kontorer.

Det gamle Hus,
hvorl Firmaet grundlagdes 1854 af Vinhandler Dreyer.

Gang var til Forretningen knyttet en meget besøgt Vinstue. 1914 overtoges Forretningen af Grosserer L. G. Møller, som bortforpagtede Vinstuen til Andreas Petersen, der driver den efter de gamle Principper.

Grosserer L. G. Møller driver direkte Import af Vine fra Udlandets bedste Huse og Videresalg en gros & en detail til vore største Restaurationer i København og Provinsen samt betydelig Salg til Private.

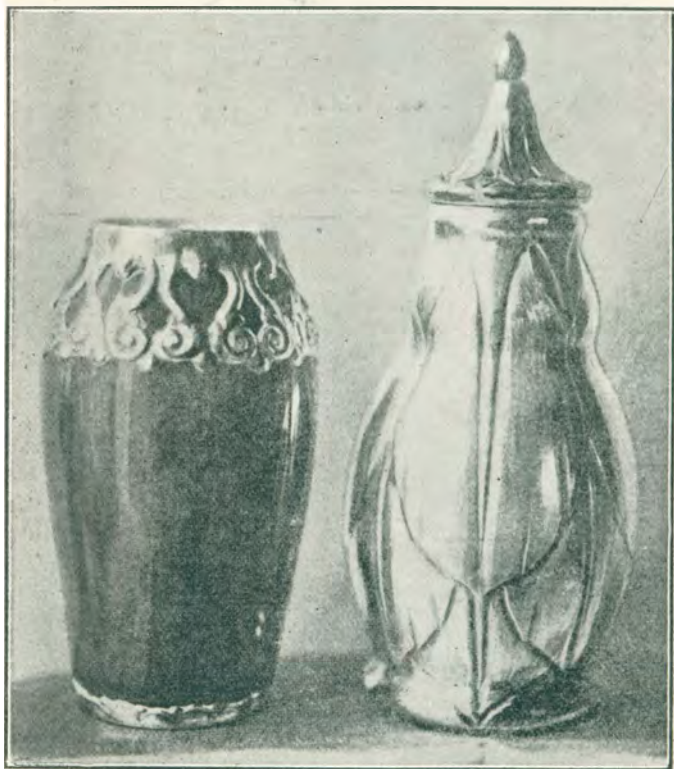
Firmaets Domicil er Vesterbrogade 67, København.

Fra Vinfirmaet L. G. Møller.

A/S Erik Magnussen er grundlagt i Aaret 1901 af Sølvsmed Erik Magnussen i Dannebrogsgade 6, hvor der indrettedes et Atelier hos Kunsthandler Magnussen af Firmaet Winkel & Magnussen. Firmaet flyttedes senere til Hyskensstræde 9.

Sølvsmed Erik Magnussen har et godt Navn indenfor Dansk Kunsthaandværk; ved de smukke Arbejder, han har ført frem, præget med sjælden Finhed og Kunstsans. Intet Arbejde udgaar fra Etablissementet, som ikke er tegnet af Kunstneren selv. —

To Vaser, udført af Sølvsmed Erik Magnussen.

Bonbonniere, udført af Sølvmed Erik Magnussen.

Carlis Hansens Fabrik for Kontormøbler er grundlagt af Fabrikant Carlis Hansen i Aaret 1883. Fabriken, der er Landets største Fabrik for Kontormøbler, var den første i denne Branche her i Landet, og var saaledes den banebrydende for Fremstilling af de praktiske amerikanske Kontormøbler, der har vundet saa mægtigt Indpas i vort Land.

Fabriken, der begyndte ganske beskedent, beskæftigede ved Begyndelsen kun fem Mand, men beskæftiger nu et betydeligt Personale.

Forretningens Domicil er Frederiksborggade 52.

Firmaet *J. F. Nielsen*. „Det hvide Hus“, er grundlagt 1895 i Slagelsegade som en detail Forretning i Kolonial, Konserves og dermed beslægtede Artikler, senere udvidet til ogsaa at omfatte en gros Salg. Tanken med at oprette dette Etablissement var at etablere et Magasin indenfor Kolonialbranchen i Lighed med Stormagasinerne indenfor Manufakturbranchen, og Eksperimentet er lykkedes. Begyndelsen var beskedent nok; det første Aar var Omsætningen kun 20,000 Kr., nu er den over 500,000 Kr. aarlig. Efterhaanden er hele Ejendommen taget i Brug; den er moderne og praktisk indrettet i alle Maader med store lyse og luftige Lokaler, hvor den køvende Kunde kan tilfredsstille

Carlus Hansens Forretning i Frederiksborggade.

Firmaet «Det hvide Hus» Forretnings Ejendom.

sit Behov af alle de Varer, som kræves i Husholdningen. Særlig er Forretningen baseret paa at levere til Selskabsbordet. Firmaet har desuden en direkte Import af Vine fra Udlandets bedste Huse, og saavel en gros som en detail Salg af disse. Det, der har været det bærende Princip i Forretningen, har været et tilfreds Klientel og en tilfreds Medhjælperstab.

Virksomheden beskæftiger 20 Personer. Foruden Hovedforretningen i Slagelsegade har Firmaet Filial i Bredgade.

Interiør fra «Det hvide Hus».

•Det hvide Hus• Filial i Bredgade.

Carl Jonsen.

F. O. Carlson.

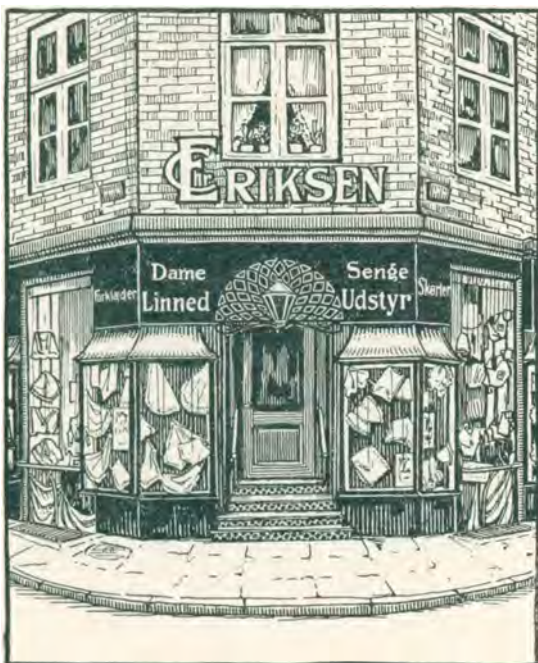
Chr. Eriksen.

Et af vore største Firmaer indenfor Urmagerbranchen er *F. O. Carlsons Eftfl.* Carl Jonsen, Amagervej 31. Firmaet er grundlagt i Sverrig 1877 af F. O. Carlson. I 1911 oprettedes i København en Filial af Hovedforretningen I Løbet af 5 Aar oprettedes her en betydelig Forretning i Ure fra vore mest bekendte Urforretninger i Verden. Forretningen her i København beskæftiger nu 10 Personer, og dens nuværende Indehaver er Carl Jonsen.

Firmaet *Chr. Eriksen* er oprindelig grundlagt af en Silke- og Klædekræmmer. 1850 overtoges det af Joh. G. Richter, der til de tidligere førte Varer føjede Boghandler-Artikler og Sadelmager-Varer. 1882 overtoges Forretningen af Adam Jensen, der antog Firmanavnet Joh. G. Richters Eftfl. 1888 blev Chr. Eriksen og Alexis Omøe optaget i Virksomheden, der samtidig forandrede Karakter, idet den væsentlig gik over til Forhandling af Brudeudstyrs-Artikler. Omøe udtraadte 1898, og 1903 indtraadte

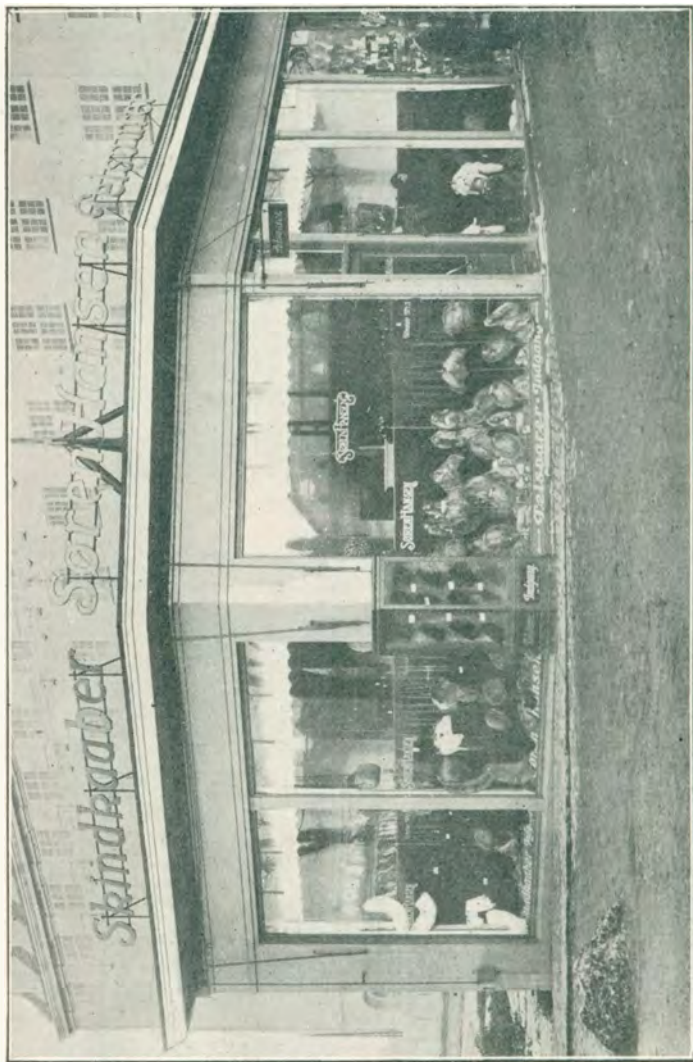

F. O. Carlsons Effels Forretning paa Amagertorv.

Firmaet Chr. Eriksens Forretning.

Julius Zahle; samtidig hermed forandredes Firmanavnet til Eriksen & Zahle, men 1903 udtraadte Zahle, hvorefter Chr. Eriksen fortsatte alene og under eget Navn. Virksomheden er gennem de forløbne Aar udvidet og moderni-

Søren Hansens Forretning paa Vesterbrogade.

seret adskillige Gange, og fremtræder nu i en fuldstændig moderne og tidsvarende Skikkelse; dens Domicil er Kronprinsensgade 16, København.

Pelsvarefirmaet *Søren Hansen*, Vesterbrogade 4, er grundlagt af Indehaveren Søren Hansen i 1916 med direkte Import af alle Arter Skind, der tilberedes paa Fabriken i Istedgade. Forretningen, der begyndte ganske be-

skedent, beskæftiger nu 15—20 Personer, er saavel en gros som en detail, og hører nu til en af Hovedstadens førende indenfor denne Branche.

Guldsmedemester *Th. Herss* paabegyndte sin Virksomhed i 1912, idet han dette Aar overtog den af Søstre Holm 1900 grundlagde Forretning i

Th. Herss.

Heegaard.

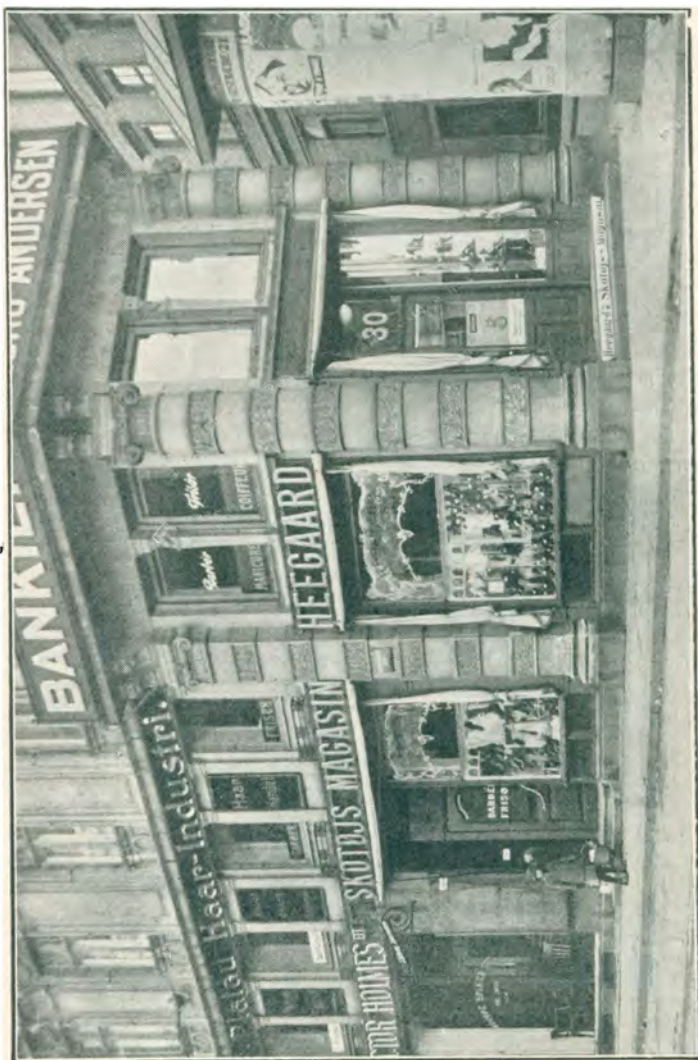
Store Kongensgade 21. Guldsmed Herss er Fagmand og udfører efter Bestilling Arbejder i Guld og Sølv paa eget Værksted. Hr. Herss erholdt i 1900 Præmie for udført Svendestykke.

Heegaards Skotøjsmagasin grunlagdes af Grosserer Heegaard i Aaret

Th. Herss' Forretning i St. Kongensgade.

1902. Virksomheden omfatter Handel med Fodtøj af alle Arter fra Udlandets og Indlandets bedste Huse, saavel Luksusfodtøj som almindeligt Fodtøj samt Forarbejdning af Fodtøj paa egne Værksteder.

Heegaards Skotøjsmagasin paa Kongens Nytorv.

Ved Ekspeditionen er beskæftiget 8 Medarbejdere. Virksomheden, der er en af de største indenfor Branchen, har til Huse i egen Ejendom, Kongens Nytorv 30, København.

Isenkræmmerfirmaet *Johannes Møller* i Frederiksborggade 30 oprettedes i 1870. Forretningen overtoges af den nuværende Indehaver Johannes Møller i 1914. Forretningen, der omfatter Køkkenudstyr, elektriske Lamper og Lysekroner samt Glas og Porcelæn, beskæftiger et Personale paa 10—12 Personer. Lokalerne omfatter baade Kælder- og Stueetagen.

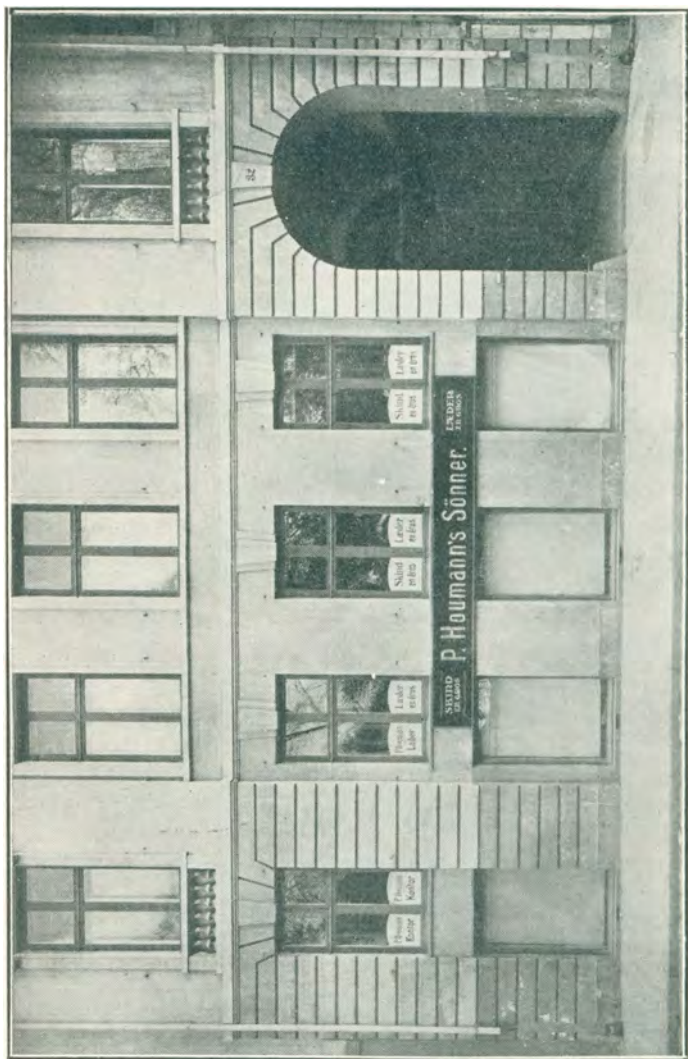
Johannes Møllers Forretning i Frederiksborggade.

Firmaet *P. Houmann's Sønner* er grundlagt 1878 af Grosserer P. Houmann i Aabenraa Nr. 5, henflyttede 1909 til Kronprinsessegade 32, hvor ny og moderne Lokaler var indrettet til Forretningens Brug. Virksomheden omfatter Import af Skind af alle Arter samt Læder, som Firmaet videresælger en gros til Landets Skotøjsfabriker og Læderhandlere, dog særlig i København.

Firmaet startede ganske beskedent uden nogen som helst Medhjælp, men arbejdedes hurtigt op. Grosserer P. Houmann døde i 1914 og Forretningen indhaves nu af hans 2 Sønner R. Houmann og Chr. Houmann under Firma P. Houmann's Sønner. Firmaet beskæftiger foruden de to Chefer, der daglig deltager i Arbejdet, en Lagerchef, en Bogholder samt flere Kuske.

Forretningens Domicil er Kronprinsessegade 32, København.

Firmaet *Viggo C. Møllers Eftfl.*, Ny Østergade 12, er grundlagt 1858 af B. C. Engel, der drev Firmaet til sin Død 1888, hvorefter Engels Enke drev Forretningen til den i 1893 overtoges af Viggo C. Møller og af denne udvidet til at omfatte saavel en detail som en gros Salg. I Aaret 1910 overtoges Firmaet af Peter Koch, der var Indehaver til 1918, da den nuværende Indehaver, H. Palsbøll, overtog Forretningen. Virksomheden omfatter foruden Herreskrædderi og Herreekvipering en gros og en detail Salg af Herrekonfektion.

P. Houmann's Söner.

Firmaet Viggo C. Møllers Eftf.

M. Zernichow.

A. J. Zernichow.

City Vinhandel ved A. J. Zernichow er grundlagt af Brødrene Zernichow, der drev Firmaet sammen indtil 1914, da M. Zernichow afgik ved Døden. Derefter fortsatte A. J. Zernichow Firmaet som eneste Indehaver. Foruden Importen af de finere Druevine fra selve Produktionsstederne fabrikkerer Firmaet de landskendte læskende alkoholfri Vine og Likører, der er indført overalt i Danmark og paa Island. Detailudsalget i København er beliggende i Kr. Bernikowsgade.

City Vinhandel.

Interiør fra City Vinhandel.

Aktieselskabet *William Farre* er grundlagt Aaret 1900 under Navn af „Dansk Fonograf-Magasin“, som den første Forretning her i Landet i denne Branche. Senere hen overgik „Dansk Fonograf-Magasin“ til Akts. William

William Farre.

Rolf Lorentzen.

Farre, Generalrepræsentant for det verdenskendte Firma Pathéfon „Pathe freres“ i Paris, med William Farre som Akts. Generaldirektør, og Direktør Rolf Lorentzen som Leder af den danske Afdeling. Generalrepræsentationen strækker sig over Danmark, Norge, Sverrig og Finland.

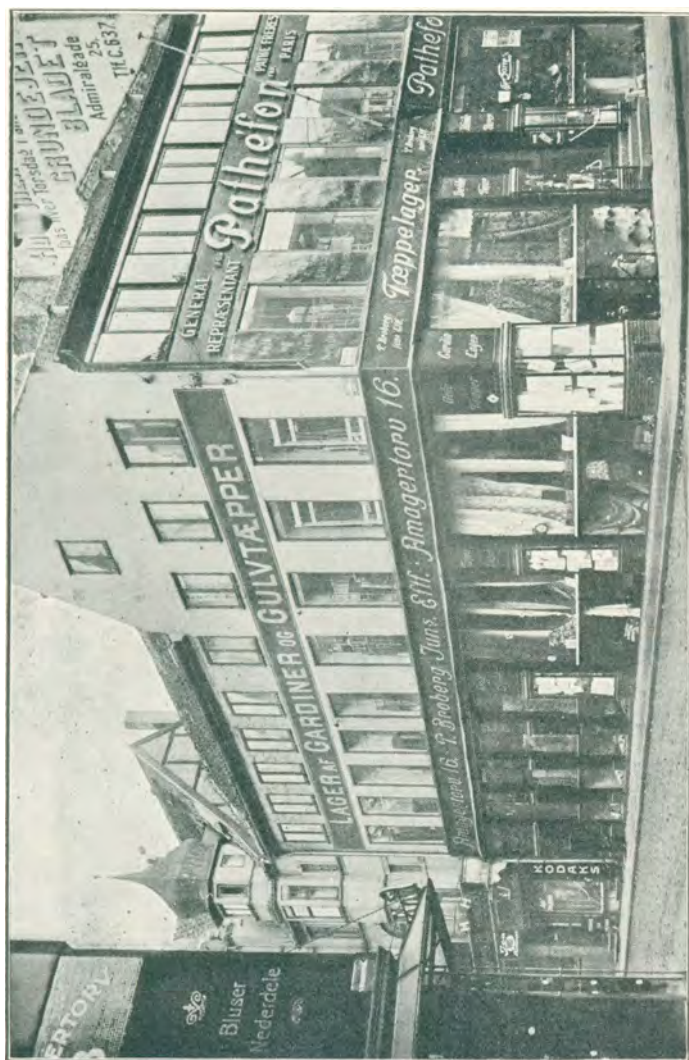
Firmaets Hovedudsalg i Danmark er beliggende paa Amagertorv i København. Foruden en gros og en detail Salg af alle Arter Musikinstrumenter fra Verdens største Fabriker fremstilles der paa Fabrikken i Klosterstræde Fonografvalser. Vi bringer her et Billede af en Del af Hovedfabrikens Arbejdere i den verdenskendte franske Virksomhed Phatéfon „Pathe freres“ i Paris

Et Billede af Arbejdere i den verdensberømte Fabrik Pathe freres i Paris.

Akts, William Farres Hovedudsalg paa Amagertorv.

Ejendommen paa Amagerlorv, hvor Akts. William Færre har Kontor og Udsalg.

Firmaet *Viktor Rasmussen* er grundlagt i Aaret 1918 i Østergade 26, hvor Firmaet disponerer over hele første Etage til Østergade og Kr. Bernikowsgade. Virksomheden omfatter Import af raa og beredte Skind fra selve

Viktor Rasmussen.

H. Justesen.

Fangststederne i det nordlige Rusland, Sibirien, Amerika og England samt øvrige øversøiske Steder. De raa Skind beredes af selve Firmaet og videre-sælges en gros til Landets Bundtmagere og større Konfektionister samt iøvrigt over hele Skandinavien, hvor Firmaet indarbejdes mere og mere.

Bundtmager *H. Justesen* startede sin Forretning efter i en Aarrække at have været ansat i Magasin du Nords Pelsvareafdeling. Bundtmager Justesen har i de faa Aar, han har drevet Forretning i Ny Adelgade 6, skabt sig en god og solid Kundekreds, og Forretningen kan glæde sig ved en god Fremgang.

Fra Firmaet Viktor Rasmussens Kontorer.

Fra Firmaet Viktor Rasmussens Virksomhed.

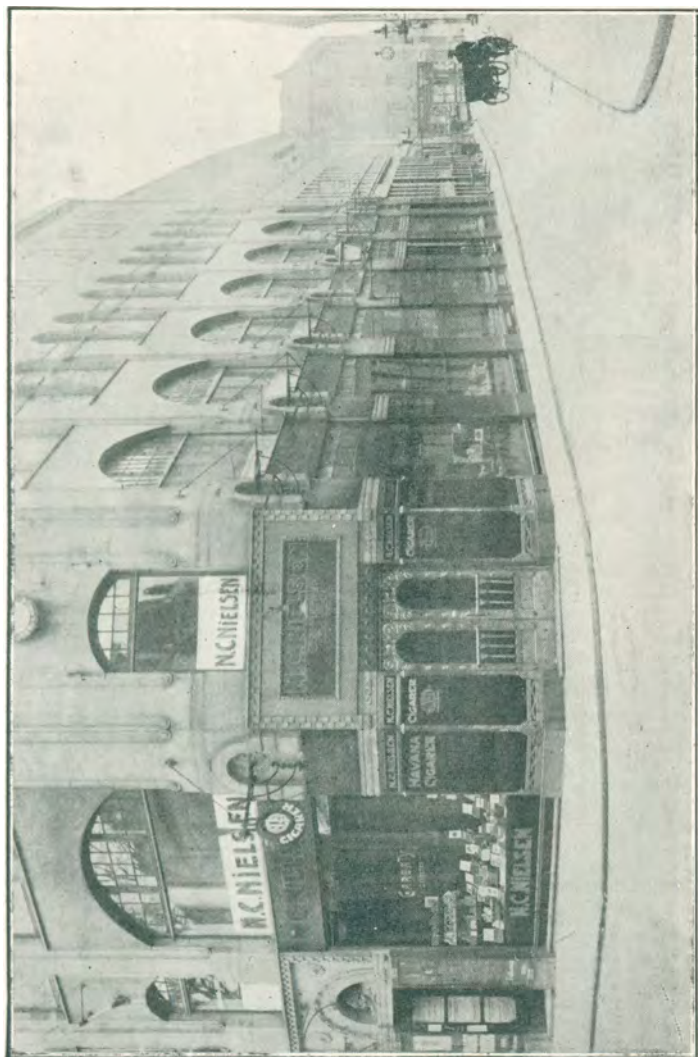
Tobaksfirmaet *N. C. Nielsen* er grundlagt 1898 af Fabrikant *N. C. Nielsen* i Kolding og senere henflyttet til København. Virksomheden omfatter Import, Fabrikation og en gros Salg af Tobakker, Cigarer, Cigaretter og Piber. Firmaet har Import af følgende Mærker: *I. Garbaty*: Cigaretter, *Abdulla & Co.*: Cigaretter, *D. S. Paneris*: Cigaretter, *Borgstrøm jun.*: Cigaretter, *Reed Tobacco Co.*: Cigaretter. *I. & T. Hodge*: eng. Shagtobakker, *Dobies*: eng. Shagtobakker, *Dirk Hubers*: holl. Røgtobakker, *Larus & Brother Co.*: amerikanske Tobakker og har Udsalg i saa godt som alle Landets Byer: Aarhus, Aalborg, Randers, Vejle, Fredericia, Herning, Esbjerg, Ribe, Kolding. Hovedudsalget i København er Amagertorv 33, og desforuden Udsalg i Nygade 4, Vimmelskaflet 43, Vesterbrogade 4, Østerbrogade 44, Gl. Kongevej 127, Smallegade 42, Købmagergade 47, *H. C. Ørstedesvej* 44. Firmaets Hoveddomicil er Amagertorv 33, København K.

Firmaet *Adolf Andersen*, Østergade 36, er grundlagt af Grosserer *Adolf Andersen*. Firmaet omfatter en gros Handel med Manufakturvarer. Grosserer *Adolf Andersen* var inden Starten Rejsende i Skandinavien for et af vore største Firmaer i Manufakturbranchen og har saaledes i den forløbne Aarrække som Repræsentant erhvervet sig et udmærket Kendskab til vore Handlende. Firmaets Kontorer er Østergade 36.

Firmaet „*Populær*“, Blaagaardsgade Nr. 11, er grundlagt af *Hr. C. E. Andersen* i Aaret 1907. Begyndelsen var ganske beskedent. Forretningen var installeret i en ganske lille Butik, men Udvidelse blev hurtig nødvendig. Virksomheden omfatter fuldstændig Herrelingeri samt Hatte som Hovedartikel. I Stueetagen forefindes Herrelingeri, medens i Salen er forbeholdt Hatteafdelingen. Firmaet er gennem de forløbne Aar vokset sig stort og indtager

H. Justesens Forretning.

Ejendommen, hvortil Firmaet N. C. Nielsen har Kontorer og sin Hovedforretning.

**Parti fra Østergade.
I Forgrunden Ejendommen, hvor Grosserer Adolf Andersen
har sine Kontorer.**

Interiør fra Forretningen Populær.

en fremskudt Plads indenfor vore Herrslinger-Forretninger. Firmaet beskæftiger 6 Personer foruden Chefen; dets Domicil er Blaagaardsgade Nr. 11, København N.

Fra Magasin Populærs Afdeling paa 1. Sal.

Magasin Populær.

Bagermester *Herman Svanberg* begyndte sin Virksomhed i Aaret 1892 i Ahornsgade 6 paa Nørrebro. Her blev Forholdene dog hurtig for smaa, og allerede 1900 henflyttedes til Smallegade Nr. 43 paa Frederiksberg, hvor gode og sunde Lokaler indrettedes til Forretningen og selve Bageriet. Dette Skridt, som her toges, viste sig hurtig at være rigtig, og fra dette Tidspunkt kan Forretningens hurtige Vækst skrives. Begyndelsen i 1892 var beskeden, der beskæftigedes kun 3 Arbejdere, nu beskæftiges 24 Arbejdere, og Bagermester Svanberg har foruden Hovedudsalget i Smallegade ca. 30 Udsalg i Byen.

Herman Svanberg.

Forretningen har gennem de forløbne Aar undergaaet flere Forandringer, og er nu fuldt paa Højde med de Fordringer, der kan stilles til et første Klasses Bageri og Konditori, det er forsynet med de bedste og nyeste Ovne og Redskaber, og har elektrisk Drift.

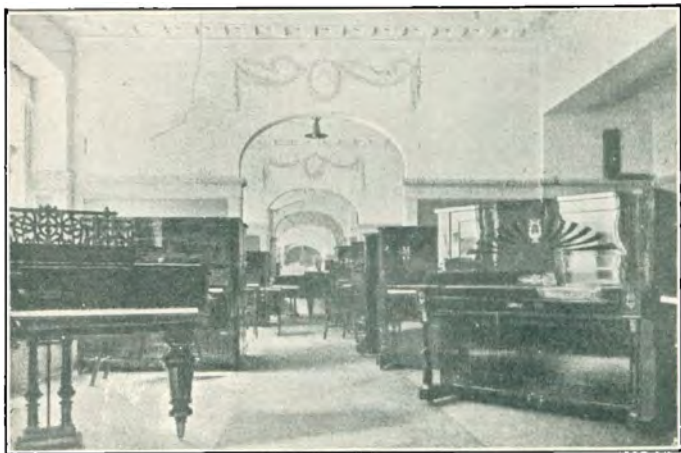
Bagermester Herman Svanberg har lært sit Fag i Sverige, men kom her til Byen i en ung Alder, og har arbejdet i flere af vore bedste Virksomheder indenfor Branchen.

Herman Svanbergs Forretning.

Blandt de Firmaer, der har bidraget til at skabe den moderne danske Pianoortefabrikations smukke Navn, indtager *Herman N. Petersen & Søn* en fremtrædende Plads.

Firmaet grundlagdes 1849 af Herman N. Petersen, der efter syv Aars Ophold i Udlandet havde været Værkfører paa J. N. Gades Fabrik (Komponisten

Interiør fra Herman N. Petersens Udstillingslokaler i Bredgade.

Gades Fader). Med ganske smaa Midler begyndte han at fremstille de dengang moderne taffelformede Klaverer. Hans Fabrikat vandt sig hurtig et godt Navn. Skridt for Skridt arbejdede han sig frem, fik Patent paa en Række Forbedringer i Fabrikationen.

I Aaret 1889 trak han sig tilbage og Sønnen Herman N. Petersen jun. overtog nu Ledelsen. Under hans dygtige Ledelse voksede Forretningen betydeligt.

I 1897 købtes den Castenskjoldske Gaard i Bredgade Nr. 23. I Hovedbygningen indrettedes smagfulde Udstillingslokaler og i Gaarden opførtes en ny Fabriksbygning med nyeste og mest moderne Maskiner.

I 1914 overgik Firmaet til Aktieselskab med 1 Million Kroners Aktiekapital og med Fabrikant Herman N. Petersen jun. som adm. Direktør.

Firmaet, der nu beskæftiger 100 Arbejdere, er kgl. spansk Hof-Leve-
randør, har Filialer omtrent i alle danske Byer samt egen Ejendom med Udstillingslokaler i Aarhus, Odense, Horsens og Kolding. —

Firmaet *Hilligsøe, Kædt & Co.* blev grundlagt i 1875 med et Etablissement i Manchester under Firma Paulsen, Kædt & Co. og en Filial i København — en gros Forretning i engelsk Manufaktur — under Firmaet Hilligsøe, Kædt & Co. Af de 3 Deltagere døde Aug. Hilligsøe i 1896 og P. A. Paulsen, der i en Række af Aar var dansk Konsul i Manchester, i 1901. A. Peschcke Kædt har siden været eneste Indehaver. Hilligsøe var hjemmehørende i Danmark, Paulsen og Peschcke Kædt var Skolekammerater fra Flensborg.

Manchester-Forretningen blev etableret og drives fremdeles som Eksportforretning med Forbindelser i Skandinavien, Holland og indtil Krigens Begyndelse ogsaa i Tyskland. Forretningens videre Udvikling ses af føl-

Peschcke Kædt.

gende Oplysninger: I 1880 etableredes Detail-Forretningen Messen, i 1890 sammen med et skotsk Firma Københavns Gardinfabrik i Lyngby. I 1892 Messens Dampvæveri, i 1895 Kjøletøjsforretningen en gros, i 1899 Konfektion en gros med Tilvirkning af Kaaber, Overstykker, Kostymer m. m.

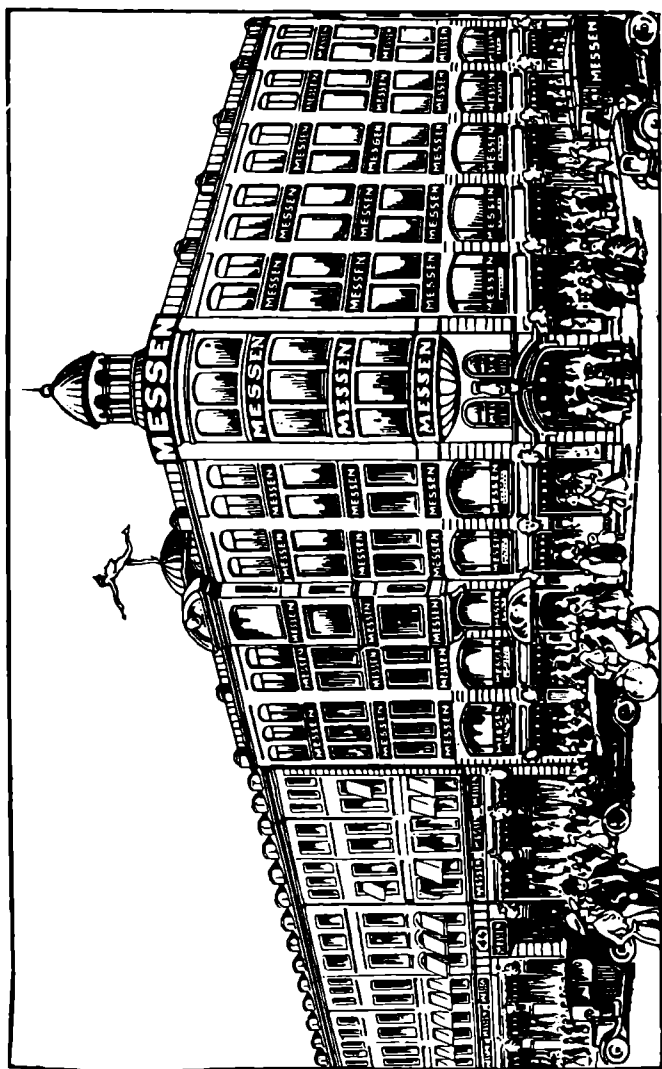
Hver af disse Hovedafdelinger har sit eget Personale og staar under en særskilt Ledelse. 12 Rejsende, 3 for engelsk Manufaktur, 3 for Konfektion, 3 for Kjølestofferne, 2 for Gardinfabriken og 1 for Manchester-Firmaet, besørger Salget til en gros Forbindelserne i København og Provinserne.

Virksomheden optager nu, 1921, hele Ejendommen Nr. 42 Købmagergade og Dele af Nr. 44 og 46. Nr. 42 tilhører Firmaet. I Nr. 44 og 46 drives Forretningen i lejede Lokaler.

De nuværende Ledere af Forretningens Hovedafdelinger er følgende:

Firmaet i Manchester, John E. Champion, Messen, Direktør A. W. Schmidt, Engelsk Manufaktur en gros, B. Weber, Konfektion en gros, Direktør Otto Petersen, Kjølestoffer en gros, Sophus Larsen, Gardinfabriken i Lyngby, Direktør Frode K. Arntzen.

Firmaets nuværende Prokurist i København er cand. polyt. A. Wagner Smitt. Chefen, Peschcke Kædt, er Medlem af Bikubens Forretningsudvalg og af Bestyrelsen for A/S Crome & Goldschmidt's Fabriker.

Firmaet Messens Ejendom paa Købmagergade.

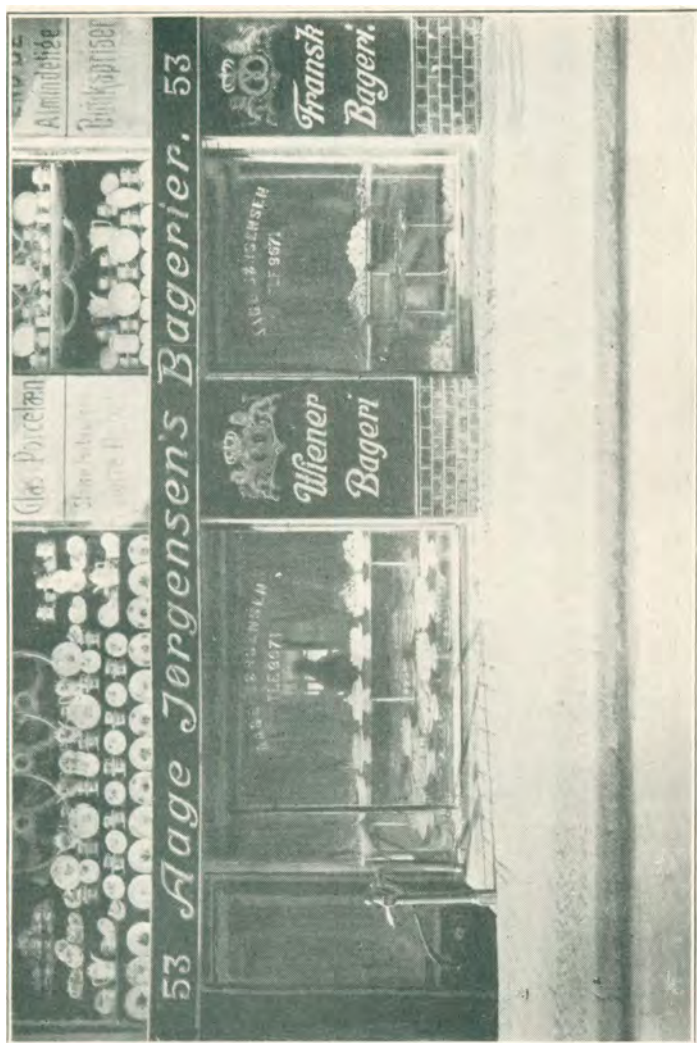
Hintzes Konditori, Amagerbrogade.

Konditor *Joh. Hintze* overtog 1. September 1920 for egen Regning Konditoriet, Amagerbrogade 232, som var stiftet 1913 som Aktieselskab med Hr. *Johs. Hintze* som administrerende Direktør. — Konditoriet er udstyret fuldstændig moderne med gode Ovne og øvrigt Tilbehør, og er baseret udelukkende paa Konditori med Butik og Bestillingsforretning. Hr. *Joh. Hintze* har, forinden han etablerede sig herhjemme, i 5 Aar opholdt sig i Udlandet, og været ansat paa de største Etablissementer.

J. P. Nielsens Forretning.

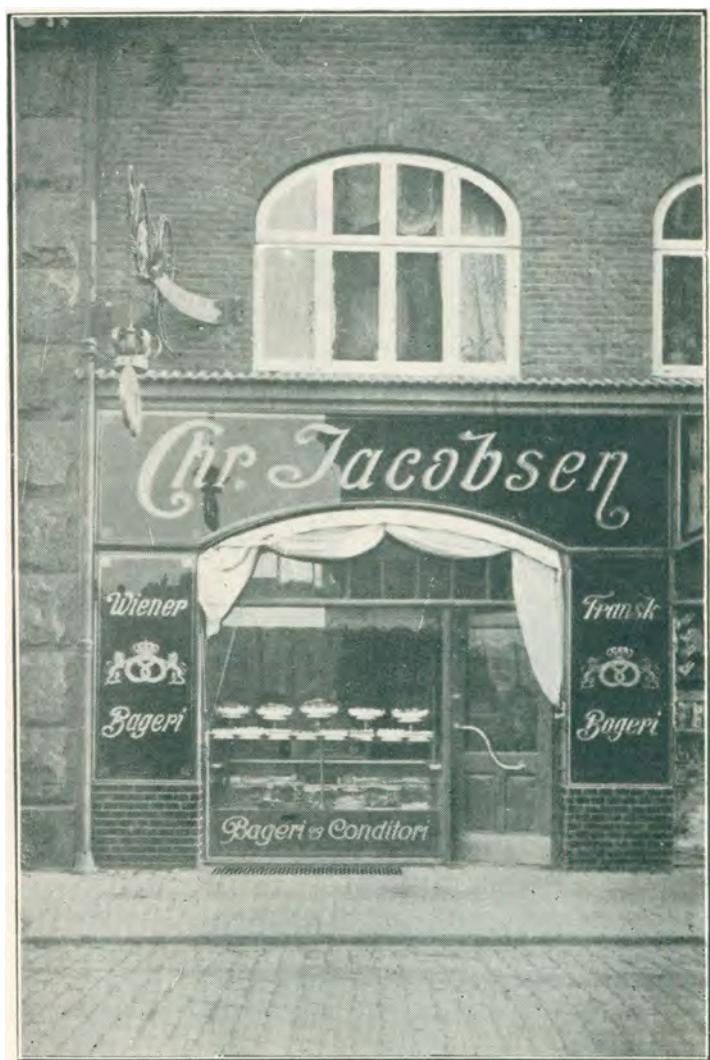
Bagermester *J. P. Nielsen*, Nørrebrogade 63, overtog i 1919 en lille Forretning, der kun beskæftigede 1 Svend i Bageriet. Ved *J. P. Nielsens* Paapasselighed og Dygtighed samt kun at benytte gode Varer, har han arbejdet den frem til at beskæftige 4 Svende i Bageriet og 2—3 Damer i Forretningen. Forretningen omfatter Wiener- og Kagebageri.

Aage Jørgensen's Forretning i Falkoneralle.

Bagermester *Aage Jørgensen's* Forretning i Falkoneralle 53 er en meget gammel Forretning, idet den er grundlagt af Indehaverens Fader 1879; Aage Jørgensen overtog Forretningen 1904. I Aaret 1920 optoges Hr. Henning Jørgensen og Hr. H. C. Jensen som Kompagnoner. Aage Jørgensen er Direktør for Bagermestrenes Rugbrødsfabrik i Heimdalsgade.

Forretningen omfatter Wiener- og Kagebagerier.

Chr. Jacobsens Forretning paa Christianshavn.

Bagermester *Chr. Jacobsen* overtog sin Forretning i 1912 efter Bagermester *Jensen* af Firmaet *Møller & Jensen*, som havde drevet Forretningen i en Aarrække. Forretningen, der nu beskæftiger en Sned Mennesker, har foruden Hovedforretningen i Dronningensgade 44 Filial i Leifsgade 5 samt Levering af Brød til et betydeligt Antal Udsalg Byen over. Som Deltager i Forretningen er optaget Sønnen *W. Jacobsen*.

Forretningen omfatter Wiener- og Kagebageri samt alt indenfor Branchen.

Konditoriet „Sønderborg“ ved H. Rosenvinge-Hansen.

Konditoriet „Sønderborg“, Classensgade 40, ved Konditor H. Rosenvinge-Hansen er grundlagt den 1. Oktober 1913 af H. Rosenvinge-Hansen. Rosenvinge-Hansen er uddannet hos den i sin Tid saa bekendte Konditor Frederiksen, Nørrebrogade 13. — Konditoriet „Sønderborg“, der er indstalleret i moderne og smukke Lokaler, har skabt sig en betydelig Kundekreds i de forløbne Aar, væsenligst paa Grund af, at den fører udelukkende 1. Klasses Varer.

Konditoriet har, foruden finere Konditorkager, en betydelig Bestillingsforretning.

Bagermester A. Echwald overtog 1911 den i Aaret 1770 grundlagte Virksomhed, som gennem de skiftende Tider har haft til Huse i samme Ejendom og gennem flere Generationer har været i den samme Slægt, Slægten Brockmanns Eje. Ved Overtagelsen i 1911 var den nærmest i Stagnation, men kom hurtig i Vækst. Bagermester Echwald foretog flere Omforandringer og indrettede en tidssvarende Forretning, der nu beskæftiger 10 Medarbejdere. Firmaet har, foruden Butikforretning, Leverancer til flere større Institutioner bl. a. Sukkerfabrikerne.

Virksomheden omfatter saavel Bageri som Konditori. Hovedforretning Torvegade 28. Filial Torvegade 2. — Bagermester Echwald er Kredsformand for Christianshavn og Sundby.

A. Echwalds Filial.

A. Echwalds Forretning, Torvegade 28.

H. Nielsens' Forretning paa Lyngbyvej.

Bagermester *Hans Nielsen*, Lyngbyvej 41, begyndte sin Virksomhed i Aaret 1914, samtidig med at Ejendommen toges i Brug. Herindrettedes et Mønsterbageri, der hurtigt fik Fodfæste og nu er et af de bedre indenfor Branchen. Ved Starten beskæftigedes kun 1 Lærling, nu beskæftiges 4 Svende 1 Lærling og 3 Expeditricer. Virksomheden omfatter saavel Bageri som Konditori.

Christen Petersens Forretning, Ægirsgade 49.

Bagermester Chr. Petersen, Ægirsgade 49, overtog Forretningen i 1910 efter Bagermester Petersen. Ved Christen Petersens Overtagelse i 1910 beskæftigedes kun 2 Mand og en Dame i Virksomheden; nu er den arbejdet op til at beskæftige 6 Mand og 2 Damer samt Leverance til 11 Udsalg. Forretningen omfatter Wiener- og Kagebageri samt Konditori og Bestillingsforretning.

Egidius Olsens Forretning.

Bagermester *Egidius Olsen*, *Baggesensgade 33*, overtog i 1912 Bagerforretningen, *Baggesensgade 33*, som er grundlagt 1908. Egidius Olsen har i den forløbne Aarrække arbejdet Forretningen frem, saaledes at den beskæftiger 2 Svende i Bageriet. Forretningen, der har fire Udsalgssteder, omfatter Wiener- og Kagebageri.

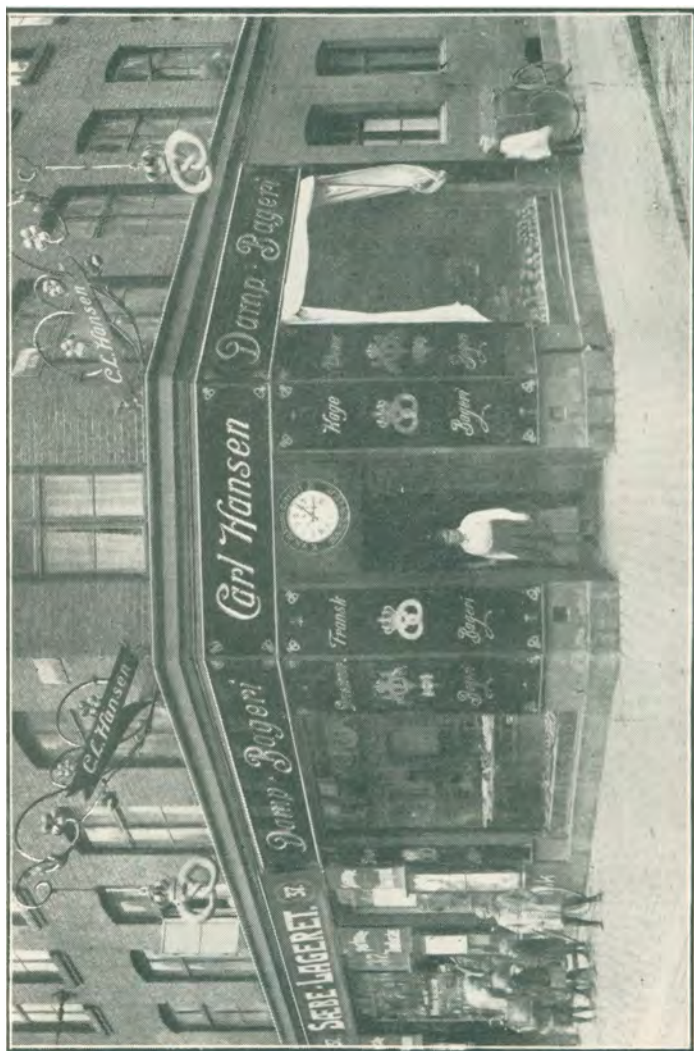
Bagermester *Carl Hansen* overtog i 1914 den af Bagermester *Jessen*, *Istedgade 37*, grundlagte Forretning, der var grundlagt 1896. Carl Hansen var forinden Overtagelsen ansat hos Bagermester *Hans Christensen*, *Rigensgade*, hvor han arbejdede ca. 19 Aar. Forretningen, der nu beskæftiger 3 Svende og 2 Damer, er efter Carl Hansens Tiltrædelse arbejdet betydeligt frem.

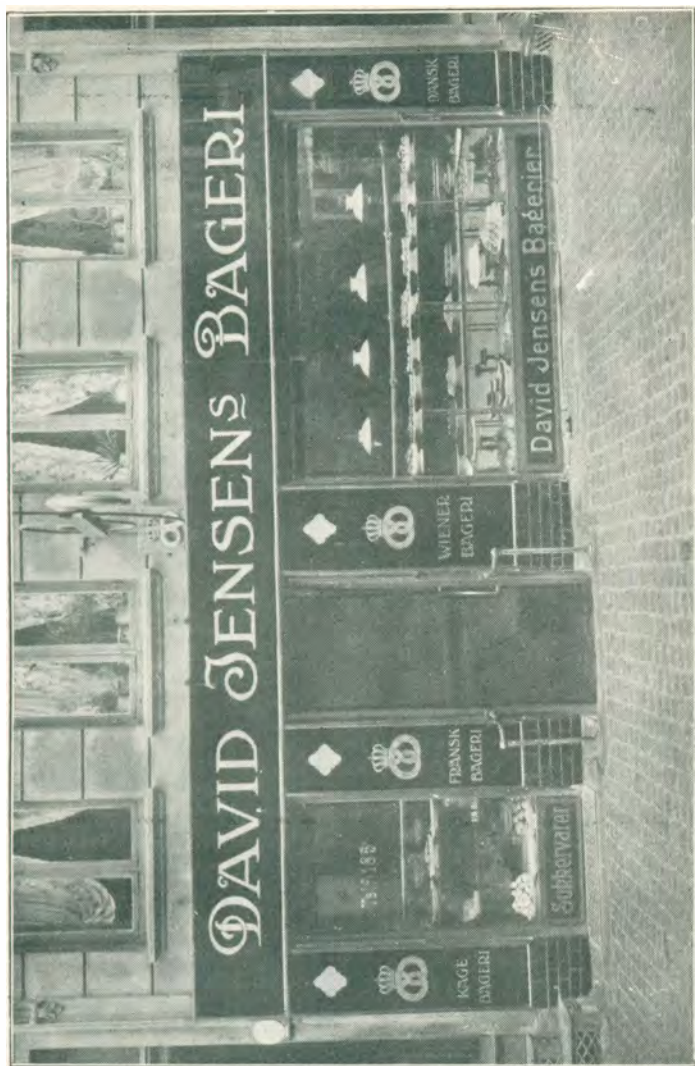
David Jensen.

Einar Nordskjold.

Carl Hansens Forretning.

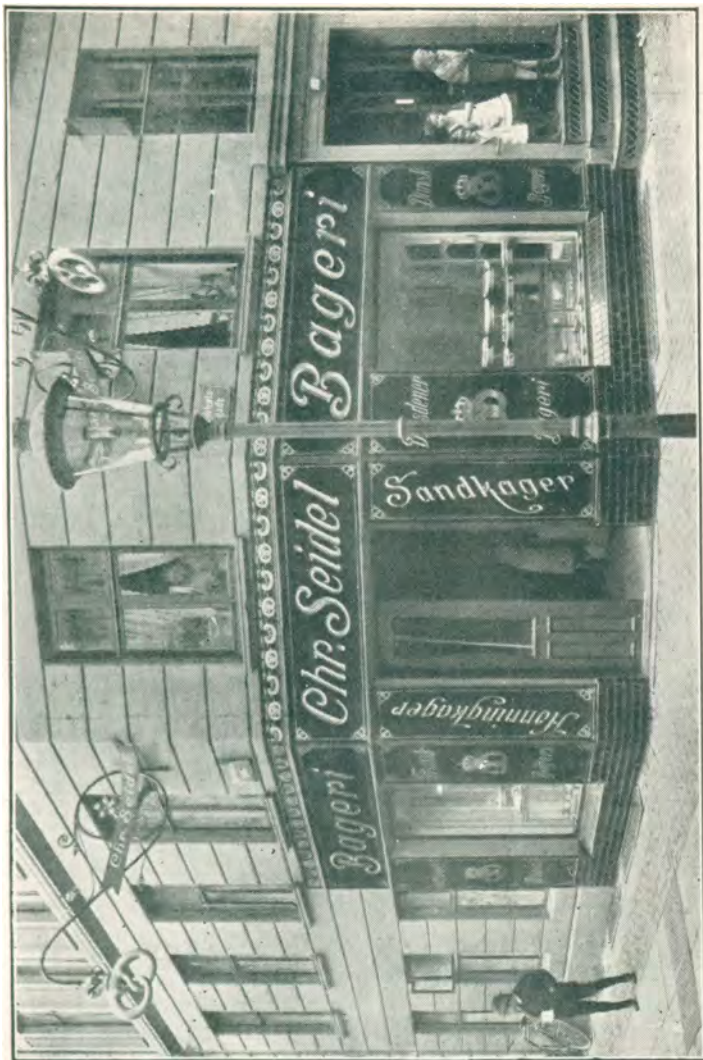
David Jensens Forretning.

Bagermester *David Jensen* overtog i Aaret 1899 den i Aaret 1884 af Bagermester Fritze grundlagte Forretning Istedgade 120. — Ved Overtagelsen i 99 var Bagermester Jensen fuldstændig ene om Arbejdet, men Forretningen vandt hurtig Indpas, og beskæftiger nu 8 Medarbejdere foruden Hr. Jensen selv, der daglig deltager i Arbejdet. Virksomheden omfatter saavel Bageri som Konditori og er fuldstændig tidssvarende i enhver Henseende. Indenfor Lauget indtager Bagermester Jensen en agtet Stilling, og er af sine Kolleger valgt som Bestyrelses-Suppleant i Lauget.

Einar_Nordskjolds Forretning.

Bagermester *Einar Nordskjold* begyndte sin Virksomhed Lyngbyvej 83 den 17. Maj 1918. Virksomheden, omfatter saavel Bageri som Konditori, er indrettet fuldstændig moderne i enhver Henseende. Ved Grundlæggelsen beskæftigedes 1 Svend, nu beskæftiges 4 Svende, 2 Lærlinge og 3 à 4 Jomfruer. Virksomheden er udelukkende Butiksforretning med 5 Udsalg. Hoveddomicil Lyngbyvej 83.

Chr. Seidels Forretning.

Bagermester *Chr. Seidel* overtog 1916 den af hans Fader *Otto Seidel* grundlagte Bagervirksomhed, Hjørnet af Valdemarsgade og Dybbølsgade. Grundlæggelsen fandt Sted 1906, og Forretningen har stadig haft til Huse her. Kvarteret var ved Grundlæggelsen i sin Vorden, men er nu efterhaanden gaaet over til at blive et af de mest folkerige, og dette har ganske naturligt haft sin Indflydelse paa Forretningen. Denne er nu ført frem til at være betydelig indenfor Branchen og beskæftiger 7 Medarbejdere. Under Bagermester *Chr. Seidels* Ledelse er Virksomheden, der omfatter saavel Bageri som Konditori, moderniseret og indrettet fuldstændig tidssvarende i enhver Henseende.

Chr. Janniches Forretning.

Bagermester *Chr. Janniche* begyndte Forretning i Aaret 1919 ved Amagerport 12. Bageriet er fuldstændig moderne indrettet, forsynet med gode Ovne og øvrigt Tilbehør. Forretningen er udelukkende Butiksforretning. Domicil „Ved Amagerport 12“.

Chr. Janniche.

Albrecht Hansen.

Konditor *Albrecht Hansen* aabnede i 1908 en Konditorvirksomhed i N. Farimagsgade 68, som gennem de forløbne Aar er ført frem til at indtage en smuk Stilling indenfor Branchen. Ved Grundlæggelsen beskæftigedes kun 1 Medarbejder, nu beskæftiges 7 Medarbejdere. 1917 aabnedes en Filial, Nørrevoldgade 92. Saavel Hovedforretningen som Filialen er indrettet fuldstændig moderne i enhver Henseende. Virksomheden omfatter udelukkende Konditori. Hoveddomicil, N. Farimagsgade 68, Filial, Nørrevoldgade 92.

Albrecht Hansens Konditori.

Albrecht Hansens Filial paa Nørrevoldgade.

Bagermester *Anker Larsen* begyndte sin Virksomhed i 1908 paa Gl. Kongevej 103. Forretningen begyndte ganske beskedent, men er gentagne Gange udvidet, og fremtræder nu i tidssvarende og moderne Udstyrelse. Selve Bageriet er forsynet med gode Ovne og gode Maskiner, og Forretningen i sin Helhed er virkelig første Klasses.

Virksomheden omfatter saavel Bageri som Konditori; i Bageriet er beskæftiget 5 Mand og i Butiklokalet 3 Expeditricer. Forretningens Domicil er Gl. Kongevej 103.

H. Anker Larsen.

Wigand Johansen.

Interiør fra Albrecht Hansens Konditori.

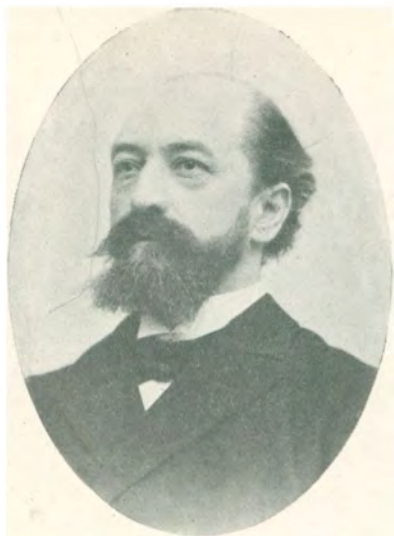
Wigandt Johansen overtog i 1918 den af Bagermester Schiang grundlagte Forretning, Blegdamsvej 42. Bagermester Wigandt Johansen ombyggede og moderniserede Forretningen efter Overtagelsen, saaledes at den fremtræder i en tidssvarende Skikkelse. Wigandt Johansen, der nu beskæftiger 6 Personer, har i den korte Tid drevet Forretningen godt frem, saa den indtager en smuk Stilling indenfor Kvarterets Bagerforretninger.

H. Anker-Larsens Forretning.

Wigandt Johansens Forretning.

P. F. Steen. — Den tidligere Indehaver.

P. F. Steens Konditori, Frederiksborggade 9, København K., blev grundlagt 14. Maj 1842 af Kuckembager *Chr. Celiuss Kofoed*, der døde i Efteraaret 1846. Enken giftede sig 1849 med Kagebager *Henrik Clemens Sørensen*, som drev Forretningen til 1886, hvorefter hans Svingersøn *Peter Frederik Steen* overtog Forretningen indtil hans Død 1895. Enken førte derefter Forretningen til 1909, hvor den blev overtaget af Sønnen *Aage Steen*, som nu er Indehaver.

Aage Steen. — Formand for Københavns Konditorforening.

P. F. Steens Konditori, saaledes som det såg ud ved Grundlæggelsen.

P. F. Steens Konditori efter Omforandringen.

Bagermester *Johan Aschengreen* overtog i 1919 den af Faderen i 30 Aar drevne Forretning paa Amagerbrogade 148. Efter J. C. Aschengreen Død drev Bagermester Nygaard Forretningen i 9 Aar, hvorefter Sønnen af J. C. Aschen-

J. C. Aschengreens Forretning paa Amagerbrogade.

green, Johan Aschengren overtog Forretningen. Johan Aschengreen, der har lært Bageriet hos Bagermester Wienholtz, Vesterbrogade, fører nu Forretningen videre med Hævdholdelse af Forretningens gamle Traditioner: at føre virkelig første Klasses Varer. Forretningen beskæftiger nu 7 Personer.

J. C. Aschengreen.

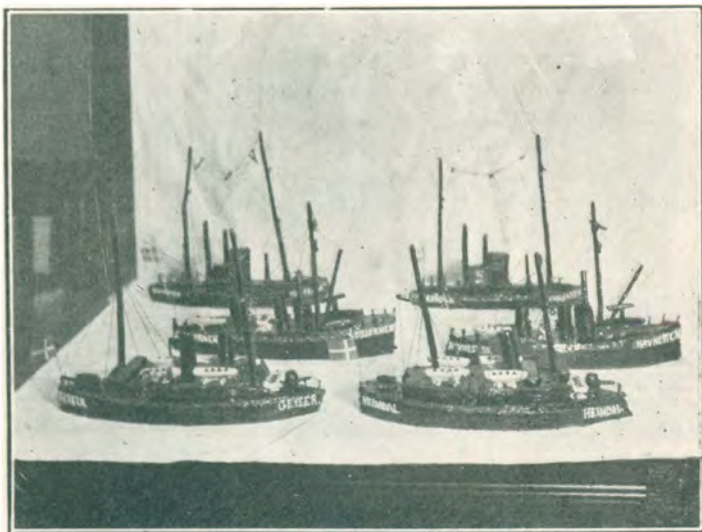

Johan Aschengreen.

Ejnar M. Petersen.

Konditoriet *Salon de Paris* er grundlagt den 16. September 1910 af Hr. Ejnar M. Petersen, Store Kongensgade 83. Forinden Hr. E. M. Petersen begyndte selvstændig Virksomhed, var han Bestyrer af Truelsens bekendte Forretning, der særtig var berømt for sit jødiske Bagværk, og besøgt af, ortodoxe Jøder, og denne Gren af Virksomheden har han ført med til sin egen Forretning. Konditoriet *Salon de Paris* er ved Dygtighed ført frem til et af vore bedste; det er fuldstændig moderne indrettet. Virksomheden omfatter Konditori, Fabrikation af Truelsens bekendte Mandelmælksis og jødisk Bagværk samt alle øvrige til Branchen hørende Fabrikata. Ved festlige Lejligheder leveres de hertil hørende Is-Anretninger efter enhver Idé og Tegning. — Vi bringer et Billede af saadanne Arrangements leveret i Anledning af Færgen „Fyen“s Indvielse. paa Orlogsværftet, hvor selve Færgen var fremstillet som Borddekoration ved Festmiddagen.

Et Bestillingsarbejde udført af Konditor Ejnar M. Petersen.

Salon de Paris.

Bagermester *Vald. Hjorth Hansen* overtog 1908 den af Bagermester F. Hjorth Hansen i 1885 grundlagte Forretning, Helgolandsgade 15. Bageriet er under Vald. Hjorth Hansens Ledelse arbejdet betydeligt frem og beskæftiger 10 Medarbejdere. Det er moderne udstyret, forsynet med gode Ovne og Maskiner og bekendt for sit fortrinlige Bagværk, til hvilket kun anvendes 1. Klasses Varer. Virksomheden omfatter saavel Bageri som Konditori. Ved en i 1905 paa Sct. Thomas her i Byen afholdt Udstilling tilkendtes Firmaet 1. Klasses Diplom.

F. Hjorth Hansen.

Vald. Hjorth Hansen.

Osvald Nymann.

Hjorth Hansens Forretning.

Slagtermester *Osvold Nymann*, Nørrebrogade 74, overtog i Februar 1917 den af Slagtermester Anthon Hansen grundlagte Forretning. Virksomheden omfatter Slagterforretning med Forhandling af prima 1. Klasses Kød. Slagtermester Nymann har ført Forretningen frem til at være af virkelig Betydning indenfor Branchen. Foruden Butiksforretning har Firmaet Leverance til en Del af Byens større Restaurationer.

Osvold Nymanns Forretning.

Interiør fra Osvold Nymanns Forretning.

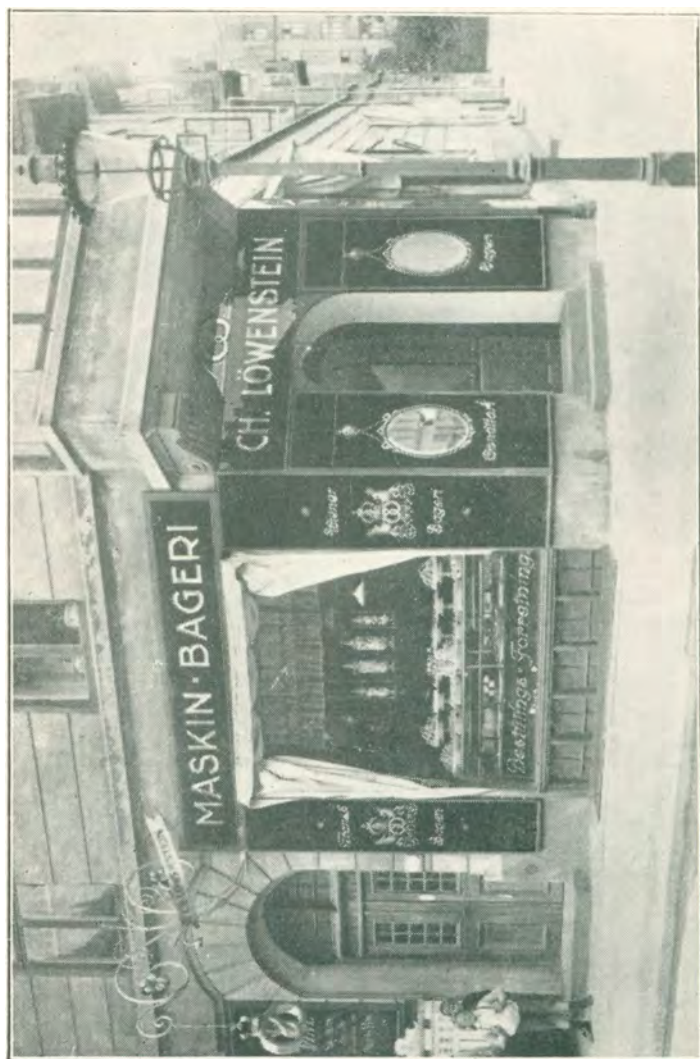
Bagermester *Emil Andersen* overtog i Aaret 1913 Bageriet Borgergade 134, hvis Oprindelse gaar mere end 100 Aar tilbage i Tiden, og er gennem de svundne Tider undergaaet forskellige Forandringer. Begyndelsen fandt

Emil Andersens Forretning.

Sted i Kælderen, saa rykkede den op i Stueetagen og hele Ejendommen er senere ombygget. I Aar finder yderligere en større Udvidelse Sted, saaledes at Forretningen nu i enhver Henseende er fuldt paa Højde med det bedste. Ved Virksomheden beskæftiges 9 Medarbejdere. Virksomheden omfatter saavel Bageri som Konditori; dens Domicil er Borgergade 134, København.

Bagermester *Ch. Löwenstein*, Godthaabsvej 16, begyndte sin Virksomhed i 1905 paa Nørrebro. Forholdene blev efterhaanden for smaa, og bedre Lo-

Ch. Löwensteins Forretning.

kaler til Forretningen lejes paa Godthaabsvej 16. Her oparbejdedes en betydelig Forretning, der nu beskæftiger 8 Personer. Forretningen omfatter Wiener- og Kagebageri samt Bestillingsforretning.

Bagermester *A. O. Seitzberg*, Willemoesgade 37, begyndte selvstændig Virksomhed i Aaret 1915. Forretningen var først 3 Aar i Borgergade 87, men henflyttedes i 1918 til nyere og mere tidssvarende Lokaler i Willemoes-

A. O. Seitzbergs Forretning.

gade 37. Bagermester A. O. Seitzberg har her oparbejdet sig en god Forretning, der nu beskæftiger 7 Personer. Foruden Bagerivirksomhed har Seitzberg sideordnet med denne drevet Bisquitfabrik med en gros Salg.

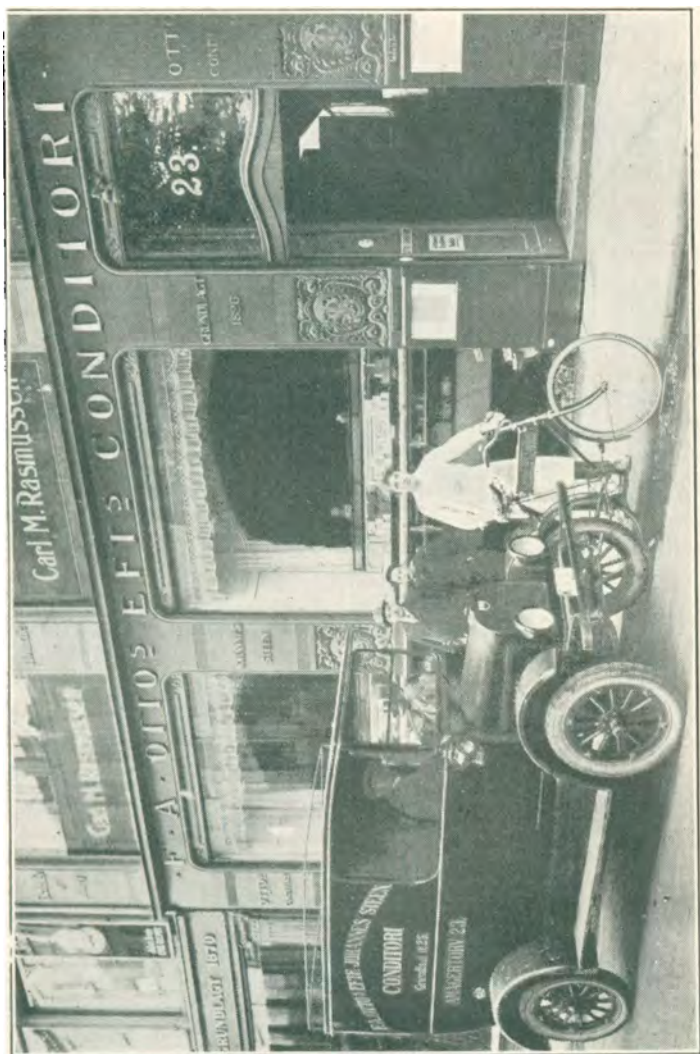
Københavnske Bagermestres nye Rugbrødsfabrik.

Københavnske Bagermestres nye Rugbrødsfabrik A/S, Hejmdalsgade. Aktieselskabet er stiftet den 5. April 1918 og har paabegyndt Virksomheden i Oktober 1919. Ejendommen, hvor Fabriken er installeret, er købt af De danske Spritfabriker — og indrettet saa moderne som muligt. Fabriken producerer udelukkende Rugbrød, og leverer fortrinsvis Brød til Bagermestre i

Interiør fra Rugbrødsfabriken.

København og paa Frederiksberg. I Aktieselskabets Bestyrelse sidder Bagermestrene Ludvig Andersen (Formand), N. C. Jønson (Næstformand), R. Madsen, Louis Johansen. Vald. Jochimsen.

F. A. Otto's Eftf. Konditori paa Amagertorv 23.

Suppleanter: Bagermestrene Herman Nielsen og David Jensen.
Administrerende Direktør er Bagermester Aage Jørgensen.

Ved Starten beskæftigedes 25 Personer, nu beskæftiges 40, og dette skyldes det fortrinlige Produkt, som fremstilles. Fabriken arbejder hele Døgnet for at kunne tilfredsstille den store Efterspørgsel.

Konditoriet *F. A. Otto*, Amagertorv 23. Konditoriet er grundlagt af Konditor *F. A. Otto* 1826. Han var Indehaver til 1863, da han overdrog den til *Carl Vilh. Holm*, som drev Forretningen til 1886. 1886 den 1. November indtraadte Konditor *Johannes Steen* i Virksomheden og drev den frem til en efter Datidens Forhold meget betydelig Forretning, der stadig har været i Udvikling og nu er en af Hovedstadens bedste Forretninger. 1872 købtes nuværende Ejendom, Amagertorv 23, og indrettedes til Forretningens Brug. 1905 fandt en fuldstændig Ombygning Sted, og et Mønster-Konditori indrettedes. 1918 optoges Sønnerne *Otto* og *Oscar Steen* som Medindehavere. Virksomheden omfatter Konditori med Levering af større og mindre Kager, samt Is-Anretninger, og har Expeditioner over hele Landet. Til Konditoriet er knyttet en meget søgt Kafé. Virksomheden er tilkendt Guldmedalje ved Udstillingen i København 1908. Til Virksomheden er knyttet ca. 30 Medarbejdere.

Firmaets Indehaver, Hr. *Johannes Steen*, var Formand for Københavns Konditorforening til 1921.

Konditoriet „*La Glace*“, Skoubogade 3, er grundlagt af Konditor *Nicolaus Henningsen* 1870 i Kælderetagen og under smaa Forhold. Det varede dog ikke længe, inden Forretningen blev kendt, og Konditor *Henningsen*, der afgik ved Døden 1878, havde den Glæde at se den vokse frem. Efter *Henningsens* Død fortsatte hans Enke Forretningen. Hun giftede sig efter nogle Aars Forløb med *Th. Schrøder*, der var en dygtig Personlighed, og hvis energiske Arbejde for en stor Del har bidraget til Forretningens Vækst. 1909 døde *Th. Schrøder*, og Enken maatte paany overtage Ledelsen, som hun med sjælden Dygtighed har varetaget gennem de forløbne Aar, bistaaet af Sønner *Nicolaus Henningsen* og *Fru Henningsen*. Hr. *Nicolaus Henningsen* og *Frue* leder nu fuldstændig Forretningen. Virksomheden omfatter Konditori med alt herhenhørende, Specialitet: Overflødighedshorn, og det er en kendt Sag, at et Overflødighedshornet leveret fra „*La Glace*“, er det, som det skal være. Gennem de forløbne Aar er Konditoriet undergaaet forskellige Forandringer, og 1895 foretoges en gennemgribende Udvidelse, saaledes at Stueetagen inddroges under Virksomheden. Ved Virksomheden beskæftiges 20 Personer. Domicil: Skoubogade 3, København K.

I. H. Weidemann.

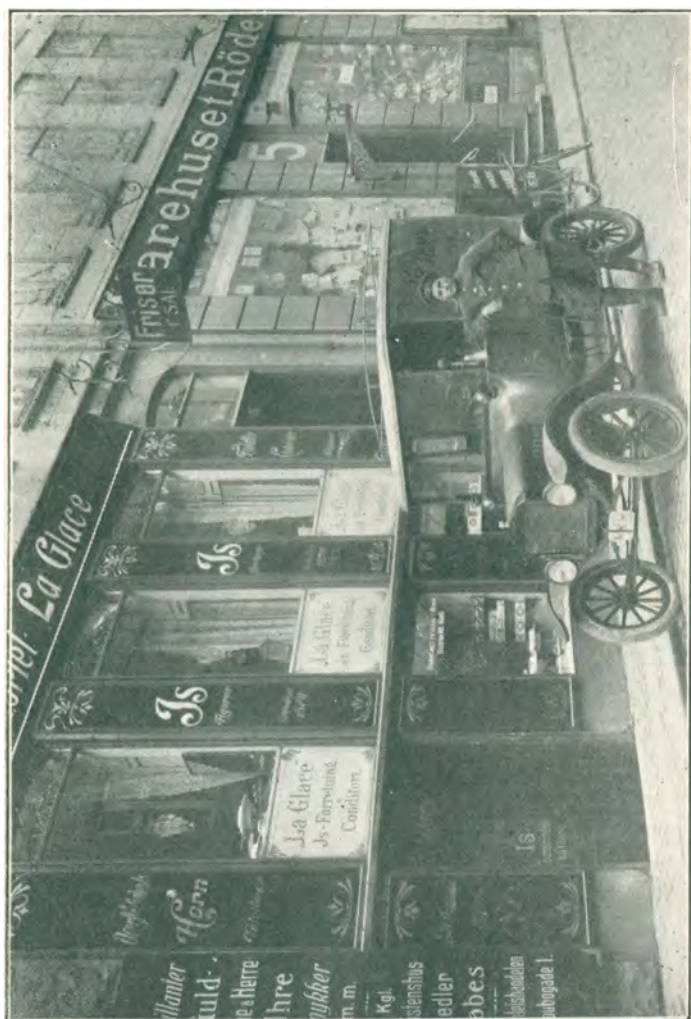

Johs. Weidemann

Sofus Weidemann.

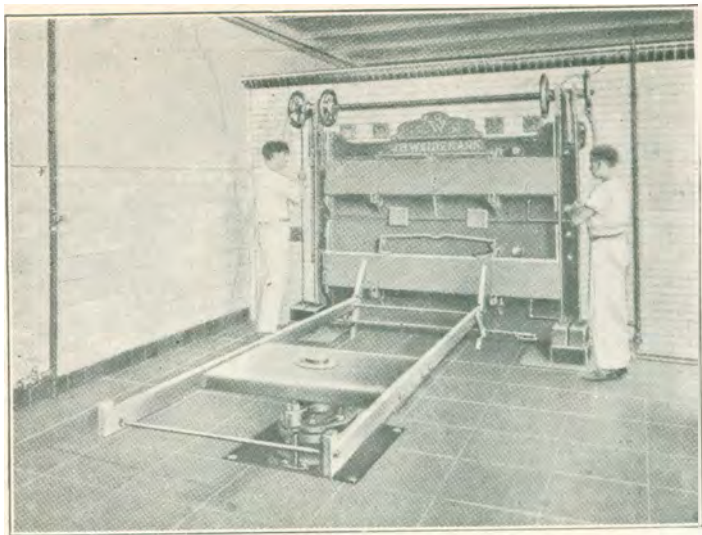
Firmaet *I. H. Weidemann & Sønner*, Ø. Søgade 34, er grundlagt i Slutningen af Halvfjerdsene. I Aaret 1888 byggede Fabrikant Weidemann den første Bagerovn. Begyndelsen var nu gjort indenfor Bageribranchen og Weidemanns moderne og praktisk byggede Ovne vandt hurtigt Indpas i hele

Konditoriet „La Glace“, Skoubogade.

Skandinavien. Fabrikant I. H. Weidemann var Indehaver af Virksomheden indtil sin Død 1919.

De nuværende Indehavere, Ingeniør Johs. Weidemann og Arkitekt Sofus Weidemann, der fortsætter Firmaet efter Faderens Død 1919, indtraadte

Bagerovn. Fabrikat: I. H. Weidemann & Sønner.

som Medindehavere af Firmaet 1900. Firmaet er tilkendt 1. Klasses Medaljer og Diplomer ved forskellige Udstillinger.

Firmaet har optaget en særlig Gren indenfor Virksomheden, der beskæftiger sig med Fremstilling af Bagerimaskiner. Firmaet, der beskæftiger ca. 25 Personer, har udført 1000 Anlæg i Skandinavien og Udlandet.

Norsk Bageri. Fabrikat: I. H. Weidemann & Sønner.

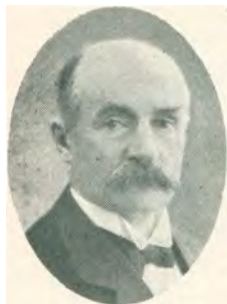

S. Meistrups Konditori.

S. Meistrups Konditori, Frederiksberg Allé 68, er grundlagt 1893 i samme Gade Nr. 70 af Konditor S. Meistrup. 1908 henflyttedes den til de nuværende Lokaler i Nr. 68. Foruden Konditori og Bestillingsforretning har Forretningen Leverancen til flere større Etablissementer. Forretningen, der er installeret i moderne og smukt udstyrede Lokaler, beskæftiger nu 7—8 Personer.

Interiør fra S. Meistrups Konditori.

Petrus Bøggild.

Aug. Almbloom.

Axel Petersen.

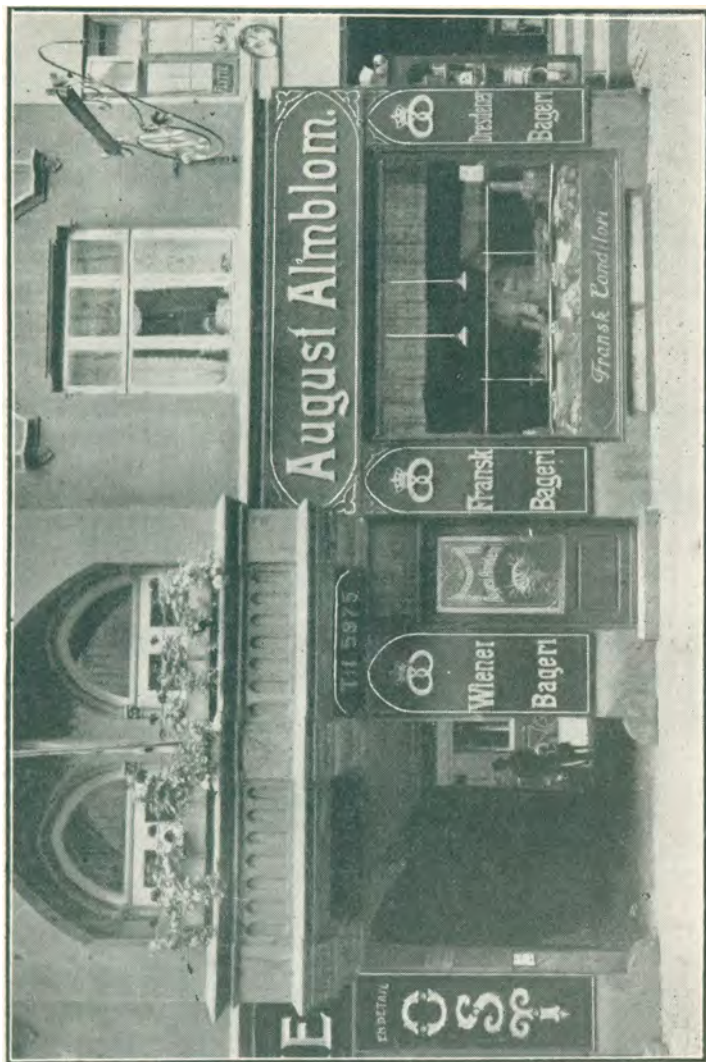
Kgl. Hof Urtekræmmer *Petrus Bøggild* grundlagde sin Forretning i Aaret 1885. Den 23. Maj 1906 tildeltes Hr. Købmand Petrus Bøggild Prædikatet af Kgl. Hof Urtekræmmer for sine Leverancer gennem mange Aar til det Kgl. Hof. Forretningen, der omfatter alt henhørende til en 1. Klasses Urtekramforretning, er i de forløbne Aar arbejdet støt og roligt fremad. Foruden sin daglige Virksomhed har Petrus Bøggild udført et stort Arbejde indenfor Menighedsplejen og igennem dette Arbejde lært mange Mennesker at kende, som han personlig har hjulpet og ydet Støtte i deres trange Kaar.

Bagermester *August Almbloom* grundlagde sin Forretning 1887, Store Kongensgade 59. Her var Forretningen til 1899, da den henflyttedes til Vesterbrogade 119. Bagermester Aug. Almbloom afgik ved Døden 1910. Forretningen fortsættes uforandret af Enkefru Almbloom, der har forstaaet at føre

Petrus Bøggilds Kgl. Hof Urtekramhandel.

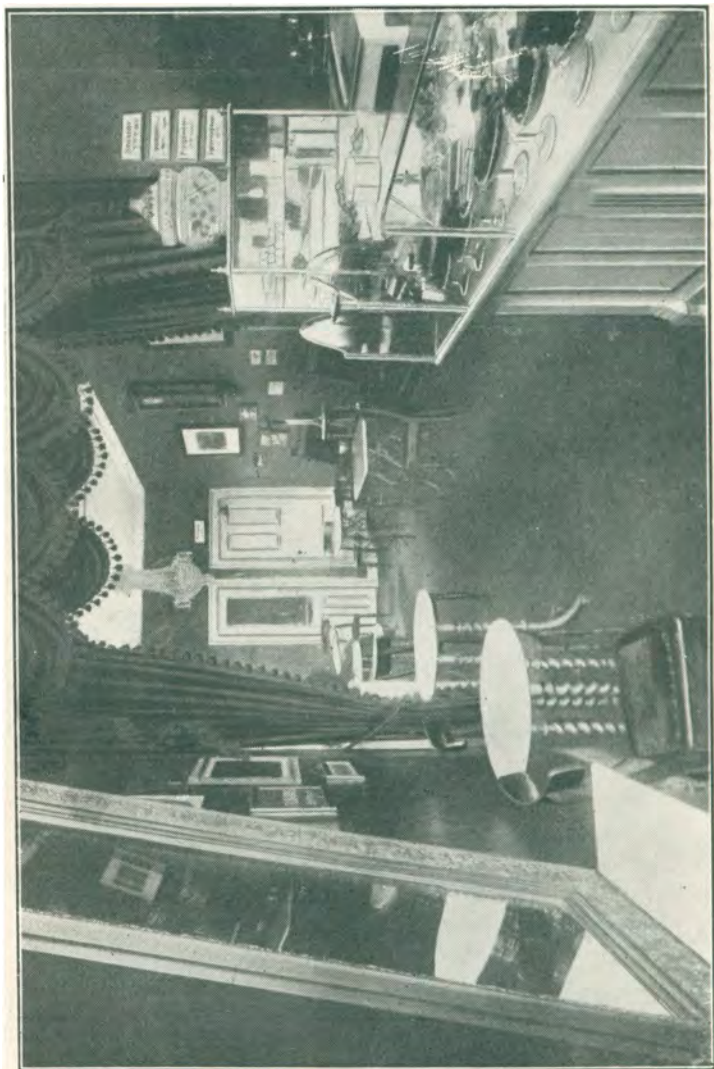
den frem til en god Forretning, der beskæftiger 10 Medarbejdere. Virksomheden omfatter saavel Bageri som Konditori og er fuldstændig moderne og og tidssvarende indrettet. Domicil: Vesterbrogade 119. Udsalg: Østerfari-

Aug. Almblooms Forretning.

magsgade 32. Bagermester Almbloom var en afholdt Mand, der besad flere Tillidshverv. Han var i mange Aar i Bestyrelsen for Københavns Bagerlaug. Efter Almblooms Død har Enkefru Almbloom som anført med usædvanlig Energi ført Forretningen videre bistaaet af en dygtig Mestersvend, der har været i Forretningen i 20 Aar.

Konditor *Axel Petersen* overtog i 1907 en ældre Forretning paa Østerbrogade 118. Begyndelsen var ganske beskeden, der beskæftigedes kun Hr. og Fru Petersen, men det lykkedes hurtigt at sikre en meget betydelig Kunde-

Interiør fra Axel Petersens Konditori.

kreds i det store Østerbrokvarter, saaledes at fremmed Hjælp blev nødvendig. I Aaret 1918, under den spanske Epidemi, rev den spanske Syge Konditor Petersen bort fra den Virksomhed, han havde oparbejdet til en af de be-

tydeligste paa Østerbro. Fru Petersen fortsætter nu Forretningen som eneste Indehaver med Forretningens mangeaarige Mestersvend som Bestyrer af Bagieret. Forretningen omfatter Konditori og Bestillingsforretning.

Interiør fra Axel Petersens Konditori.

Slagtermester C. V. Larsen, Rantzausgade 38, overtog en ældre Detailforretning indenfor Slagterbranchen, som han nu driver som Detailudsalg. Foruden Detailforretningen driver Slagtermester Larsen Eksport hele Landet over, samt til vore Nabolande Norge og Sverige.

C. V. Larsens Forretning.

Interiør fra C. V. Larsens Forretning.

Fra L. P. Larsons Udstilling.

Snedkermester *L. P. Larson*, Gothersgade 41, begyndte i Aaret 1906 under meget beskedne Former med Værksted og Lager i Gothersgade 41. L. P. Larson udvidede hurtig sin Forretning, idet han specialiserede sin Forretning til udelukkende at fremstille Møbler i den gamle Almuestil, de saakaldte Bondemøbler, samt stilfulde hvide Møbler. L. P. Larsons stilfulde Møblementer vandt mægtigt Indpas overalt i Skandinavien, saaledes at Virksomheden nu beskæftiger ca. 25 Personer.

Fra L. P. Larsons Udstilling af Bondemøbler.

Holger Kryger.

Hans Borgwardt.

Købmand *Holger Kryger*, begyndte sin Virksomhed i Aaret 1911, Vesterbrogade 196. Virksomheden omfattet Detailsalg i Kolonial, Vin, Konserver og er velassorteret i enhver Henseende. Forretningens Specialitet er dens Kaffehandel, der er ført betydelig frem, og har vundet betydelig Anerkendelse; iøvrigt lægges der Vægt paa kun at føre prima Varer. — Ved Virksomheden er beskæftiget 2 Kommisser og 2 Bude foruden Hr. Kryger selv, der daglig deltager i Arbejdet.

Bagermester *Hans Borgwardt* overtog i Aaret 1918 den af Bagermester Christensen 1905 grundlagte Forretning, Dybbølgade 25. Forretningen var ved Overtagelsen i god Drift og er stadig vedblevet at være dette, selv under Krigens vanskelige Aar. Bageriet er nutidsvarende indrettet og Salgslokalet ligeledes. Virksomheden omfatter saavel Bageri som Konditori og beskæftiger 5 Medarbejdere foruden Hr. og Fru Borgwardt, der daglig deltager i Arbejdet, og som har forstaaet at skabe et godt Klientel, der, særlig om Søndagen er saa talrigt, at den store Butik er fuld af Folk. Forretningens Domicil er Dybbølgade 25.

Firmaet *Otto Drewsen*, Vester Voldgade 101, er grundlagt i 1872 i Nyborg som Isenkramforretning af O. Drewsen. 1895 begyndtes der med en speciel Afdeling for Cykler og en Fabrik for Cykledæk, der tilvirkedes ved Haandarbejde. 1897 flyttedes hele Cykleafdelingen her til København sammen med Gummifabriken. Forretningen havde til Huse i Nr. Voldgade 27, senere udvidedes den og flyttede nu til Vesterbrogade 2C, „Axelhus“. Her døde i 1902 Grundlæggeren, og Forretningen førtes nu videre af Hr. Forretningsfører J. Jensen og Hr. Forretningsbestyrer Chr. Larsen indtil 1907, da Forretnings-Indehaveren, Fru E. Drewsen, optog sine Nevøer, Chr. Larsen og E. Beck, som Medindehavere af Forretningen. I 1910 tilførtes der Forretningen en speciel Afdeling for Elektriske Artikler med tilhørende Fabrik, som installeredes i Firmaets Ejendom, Sct. Knudsvej 41. 1909 flyttedes Forretnings-Lokalerne til Farvergade, hvor den forblev til Sommeren 1920, da Forretningen overtog sin Ejendom i V. Voldgade 101. Foruden alle de før nævnte Brancher Firmaet repræsenterer, har den ogsaa faaet en Afdeling for Motorcykler og Dele til Automobiles.

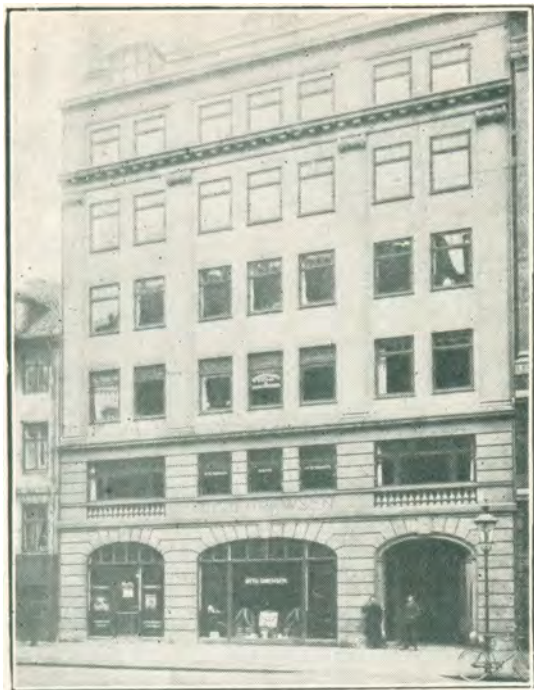

Holger Krygers Forretning.

I 1913 oprettede Firmaet en Filial i Aarhus, der omfatter alle Brancher som Hovedforeningen. Virksomheden beskæftiger ca. 50 Personer i sine Virksomheder.

Herman Omes Eftf., Hans Borgwardt.

Firmaet Otto Drewsens Virksomhed i Vestervoldgade 101.

Otto Drewsens Fabrik for Elektriske Artikler.

Karl Petersen.

Lauritz Petersen.

Firmaet *Karl Petersen & Co.* er grundlagt af Fabrikanterne Karl Petersen og Lauritz Petersen i Aaret 1896 som en gros Virksomhed, der efterhaanden overgik til Fabrikation. Firmaets første Begyndelse var i meget smaa Lokaler i en Ejendom i Studiestræde. Her blev Forholdene dog for smaa og større og mere tidssvarende Lokaler erhvervedes i Ejendommen Amaliegade 34, hvor der indrettedes Fabrikations-, Ekspeditions- og Kontor-

Karl Petersen & Co.s Fabriksudsalg paa Vesterbrogade.

Karl Petersen & Co.s Fabriksudsalg i Vimmelskafter.

lokaler til Firmaet. Firmaets kendte Mærker „Fuente“, „Drachmann“, „Runeberg“, „Schiller“, „Goethe“ og „Olaf Poulsen“ har i den forløbne Aarrække vundet betydeligt Indpas overalt i Skandinavien.

Firmaet, der foruden Forhandlere hele Landet over, har 10 Fabriksudsalg i København, driver en betydelig en gros Forretning i Norge, Sverrig, Finland og Rusland.

F. Wienholtz.
Grundlæggeren.

V. Wienholtz.
Den nuv. Leder af Forretningen.

Peter Andersen.

Firmaet Karl Petersen & Co. er Generalrepræsentant for det verdens-
 rømte engelske Firma Robert Sinclair Tobacco Co. Ltd., Newcastle.

En af Vesterbros største Bagerforretninger er F. Wienholtz, Vesterbro-

F. Wienholtz's Forretning, Vesterbrogade 131.

gade 131. Forretningens Lokaler samt Bageriet er udstyret med alle Nutidens
 Fordringer og er fuldt paa Højde med Tidens Krav. Bagermester F. Wien-
 holtz begyndte ganske beskedent med et ringe Personale, men naaede inden
 sin Død at beskæftige ikke saa faa Mennesker i sin Virksomhed. Efter Ba-

Peter Andersens Forretning.

germester F. Wienholtz Død fortsattes Forretningen af Enken med F. Wienholtz Broder, Bagermester Vilhelm Wienholtz som Leder af Bageriet.

Vinhandler *Peter Andersen*, Herluf Trollesgade 9, begyndte sin Virksomhed i 1882. Virksomheden omfatter Import af alle Sorter Vine fra Udlandets bedste Huse, samt en gros og en detail Salg til Restaurationer og private Kunder.

Virksomhedens Domicil er som anført Herluf Trollesgade 9 Kbhvn. K.

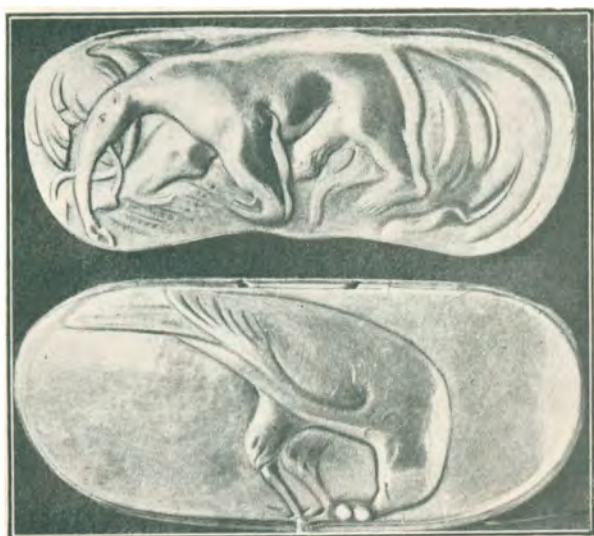
Firmaet *Georg Eckardt*, Købmagergade 60, er grundlagt af Georg Eckardt i Slagelse i Aaret 1880. I Aaret 1897 henflyttedes Virksomheden til København. I Aaret 1912 indtraadte Sønnen Chr. Eckardt i Firmaet og blev i 1916 Medindehaver af Virksomheden. Foruden Fabrikation og en gros Salg af Dame- og Herre-Linned, som er Firmaets Speciale, omfatter Firmaet ogsaa Salg af Manufakturvarer en gros med Salgsomraade hele Skandinavien over. Firmaet, der disponerer over to Etager i Ejendommen Købmagergade 60, beskæftiger nu af Hjemmesyysker et Par hundrede Mennesker.

Interiør fra Georg Eckardts Virksomheder.

Ejendommen Købmagergade 60, hvor Firmaet Georg Eckardt har Lokaler.

Sølvarbejder udført af Sølvmæd Kastor Hansen.

Kastor Hansen.

C. Wulff.

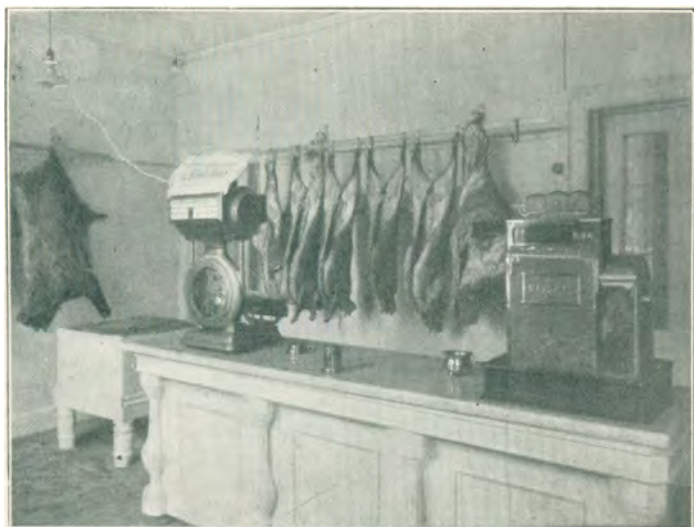
Sølvsmed *Kastor Hansen* var en dygtig Kunstner, som har udført mange værdifulde og kunstneriske Arbejder i Sølv og Guld, som længe vil bevare hans Navn for Efterverdenen. I en ung Alder og alt for tidlig for hans frodige Kunst, bortrev Døden ham, men forinden havde han dog haft den Glæde at se, at hans Livsværk var lykkedes. Vi bringer her nogle Billeder af Arbejder, der er udgaaet fra hans Haand.

Den af Slagtermester C. Wulff drevne Forretning er grundlagt af Slagtermester Schou i Aaret 1904, overtaget af Slagtermester C. Wulff 1. Januar 1920. Virksomheden omfatter Slagteri og Forhandling af prima 1. Klasses Varer af de forskellige Kødsorter. I den korte Tid Slagtermester Wulff har været Indehaver af Forretningen, har han forstaaet at føre den frem til en virkelig god Forretning, udstyret saa hygiejnisk og tidssvarende som muligt og forsynet med gode Maskiner og øvrigt Tilbehør.

Forretningens Domicil er Frederiksberg Allé 31.

C. Wulffs Forretning Frederiksberg Allé 31.

C. Wulffs Forretning Frederiksberg Allé 31.

Blomsterhandler *Alfred Schous* Forretning (Klemps Eftfl.), Store Strandstræde, grundlagdes af Handelsgartner Klemp, tidligere Gartner ved Haveselskabet, i Aaret 1856 i Store Kongensgade, efter 5 Aars Forløb henflyttet til Store Strandstræde. Efter at have drevet Forretningen i 40 Aar, afstod Klemp den i 1896 til Alfred Schou, der hurtig forstod at skabe sig et Navn ved sine smukke Frembringelser indenfor Faget. Prinsesse Marie blev gjort bekendt med dette, og blev snart Forretningen en trofast Kunde, og flere og flere af Hoffets Damer søgte Virksomheden. I 1914 tilkendtes der Blomsterhandler Schou Prædikat Kgl. Hofleverandør. Firmaet har leveret Kranse og Blomster-Arrangementer til Hertuginde af Cumberland, Kejserinde Dagmar, Dronningen af England og mange andre. Virksomhedens Specialitet er Kransebinderi, men iøvrigt leverer den alt hørende til Faget; dens Domicil er Store Strandstræde 15.

Alfred Schou.

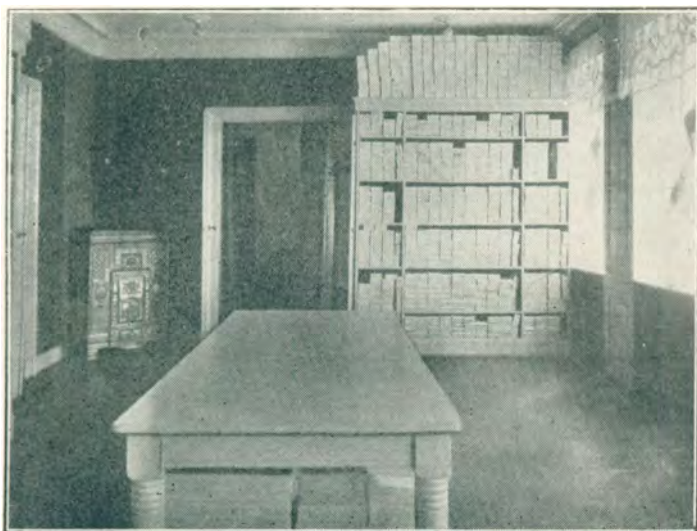

Kgl. Hof Blomsterhandler Alfred Schou i St. Strandstræde.

Fra Firmaet Louis Lohses Ekspeditionslokaler.

Lohses Korset-Lager ved Louis Lohse, Nørregade 26, er grundlagt i Aaret 1913 af Louis Lohse. I 1916 erhvervedes Ejendommen, hvor Firmaet har til Huse, for bedre at skabe et virkeligt første Klasses Storstadsmagasin for Import og Fabrikation af Korsetter. Firmaet, der i den forløbne Aarrække siden Starten er arbejdet betydeligt frem og har vundet et anset Navn indenfor

Fra Firmaet Louis Lohses Lokaler.

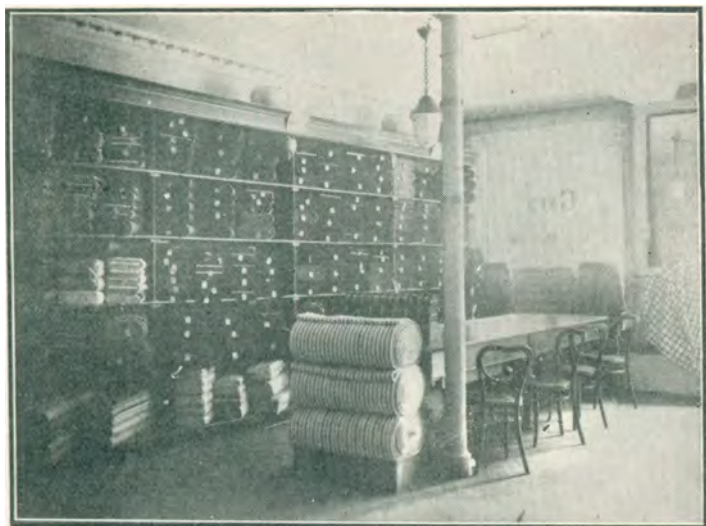

Fra Firmaet Geras Ekspeditionslokaler, Østergade 38.

vore Korsetmagasiner, fremstiller og forhandler engelske og amerikanske Korsetter og som særlig Speciale franske Korsetter efter egne Modeller. Fabrikant Louis Lohse, der begyndte med et Personale paa 2 Personer, beskæftiger nu 18–20 Personer og disponerer over saavel Stue som første Sals-
etagen i Ejendommen Nørregade 26.

Fra Geras Lokaler, Østergade 38.

Fra Geras Lokaler, Østergade 38.

Firmaet *Gera*, Østergade 38, er grundlagt i København i Aaret 1892 som Udsalg fra Gera-Fabrikerne. 1914 omdannedes Firmaet til Aktieselskab med d'Hrr. Knud Hansen og Nygren som administrerende Direktører. 1918 udtraadte Nygren og 1919 ophævedes Aktieselskabet, hvorefter Grosserer Knud Hansen fortsatte som Eneindehaver. — Virksomheden omfatter Import af engelske,

Fra Geras Lokaler, Østergade 38.

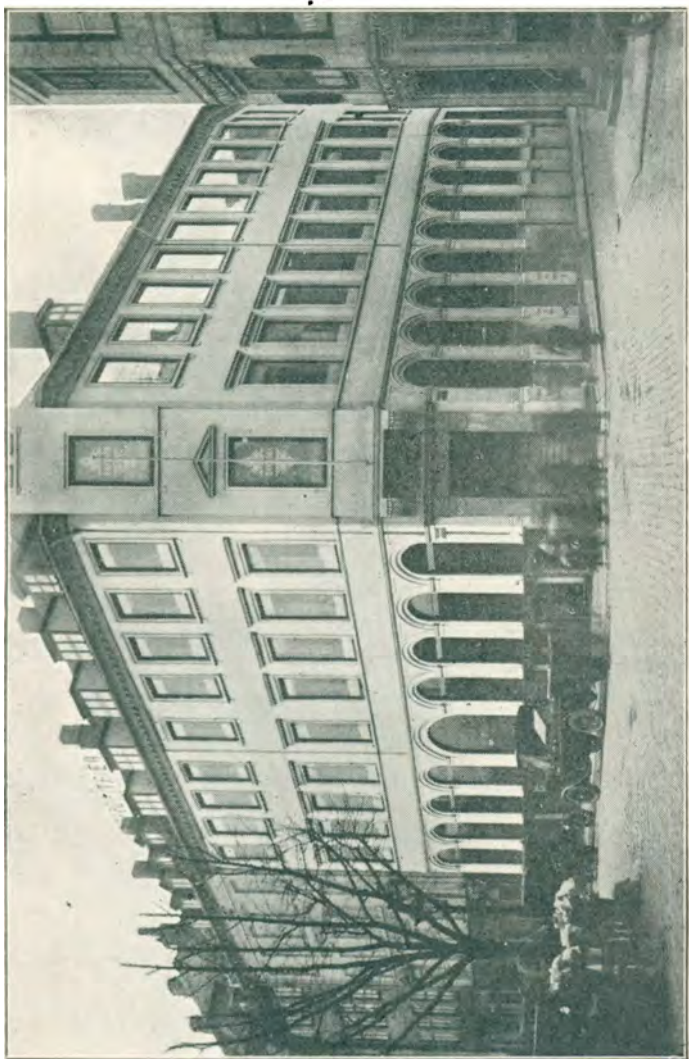
Fra Emil Jørgensens Lokaler i Frihavnen.

amerikanske, franske og schweitziske Klædevarer samt Mode- og Silkevarer, saavel en gros som en detail Firmaet har Eksport til hele Skandinavien. — Virksomhedens Domicil er Østergade 38, hvor Forretningen er installeret i store og rummelige Lokaler — de største Forretningslokaler i sin Art i København. Firmaet beskæftiger 9 Ekspedienter.

Fra Emil Jørgensens Lokaler i Frihavnen.

Grosserer *Emil Jørgensen*, Frihavnen, overtog i 1908 Eneforhandlingen fra det verdenskendte Firma D. M. C. (Dollfus Miig & Co.), der fremstiller Garn, Broderi- og Kunstvævningsartikler. Firmaet, der har Kontor og Lager

Aktieselskabet C. Olesens Ejendom paa Højbroplads.

i Manufakturhuset i Frihavnen, beskæftiger 27 Personer. Firmaet har Repræsentationen for Norge, Sverige og Finland.

C. Olesen, Aktieselskab, Højbroplads, København K, omfatter Fabrikation og Handel med Møbelstoffer samt Handel med alle Slags udenlandske og danske Tæpper, og har bl. a. leveret Tæpper og Gardiner til Rigsdagsfløjen i Christiansborg Slot.

Georg C. Møller.

Vilh. Christiansen.

Aktieselskabets Kapital er 3,000,000 Kr. Bestyrelsesraadet bestaar af Overretssagf. I. Werner, Formand, Grosserer N. C. Carøe, Kommitt. N. Schack Eyber, Grosserer C. L. I. Olesen og Generalkonsul P. M. O. Wessel. Direktionen: C. L. I. Olesen, C. C. M. Lewysohn og I. F. T. Løve. I 1909 tilkendes Firmaet Diplom paa Landsudstillingen i Aarhus.

Firmaet *Vilh. Christiansen*, forhen Georg C. Møllers Eftfl., Bredgade 6 og Kongens Nytorv 8, er grundlagt af Grosserer Georg C. Møller i 1864, Grosserer Georg C. Møller, der var en anset og afholdt Mand, drev Firmaet.

Georg C. Møllers Efterf., Georg Christiansens Ejendom i Bredgade, hvori Firmaets Kontorer findes.

Firmaet Georg C. Møllers Efterf.s Kontorer i Bredgade 6.

indtil Grosserer Vilh. Christiansen overtog det i 1908. Under Grosserer Vilh Christiansens Ledelse er Firmaet drevet mægtigt fremad og staar nu som de skandinaviske Landes største Vinfirma. Firmaet har Hovedkontorer i egen Ejendom i Bredgade 6 med Lagerkældere og Ekspeditionslokaler i til-

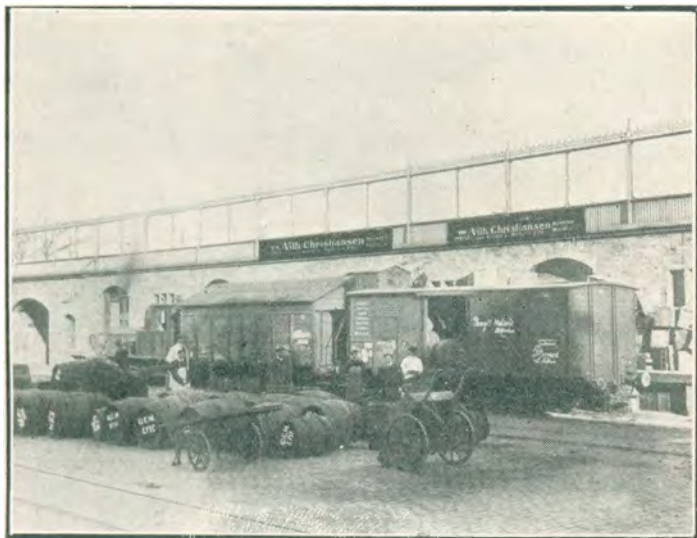
Fra Georg C. Møllers Efterf.s Lagerbygninger i Store Strandstræde 9.

Fra Georg C. Møllers Efterfølgende Lagre.

stødende firetages Ejendomme med Facade til St. Strandstræde 9. Foruden Lagerkældrene i St. Strandstræde har Firmaet Lagre i Strandgade 29, Kongens Nytorv 8 samt i Frihavnen, hvor Firmaets Garager findes. I Bordeaux har Firmaet Lager i Rue de Payenne. Virksomheden omfatter Import af Vine direkte fra Produktionsstederne i Udlandet samt en gros Salg af alle Sorter Vine i Danmark, Norge og Sverige.

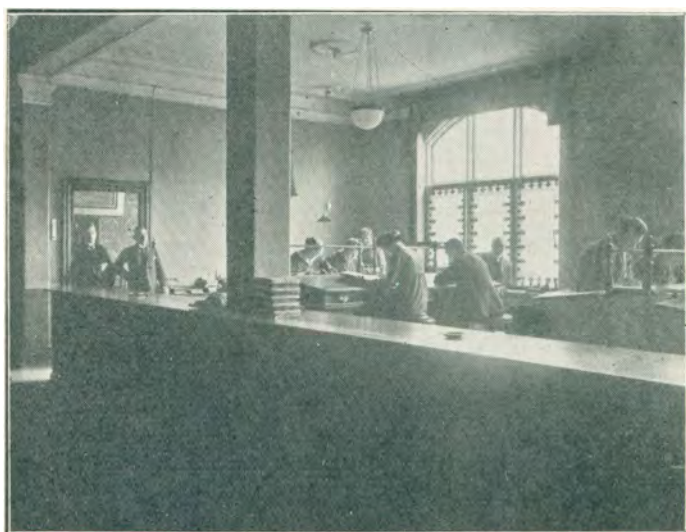
Fra Georg C. Möllers Efterf.s Garagebygning i Frihavnen.

Firmaet *Joh. Bigler & Søn* er grundlagt i Aaret 1844 paa Hjørnet af Grønnegade og Gl. Mønt. Virksomheden omfatter Fabrikation af Herrekonfektion og er gennem Aarene ved Dygtighed og Flid arbejdet frem til at være et af de førende Firmaer indenfor Branchen. Firmaets Historie er Herrekonfektionens Historie gennem Tiden, idet Firmaets Udvikling falder sammen med denne. Den af Firmaet fremstillede Herrekonfektion er saa ideel, at den fuldstændig erstatter bestilt Arbejde, og hvad Prisbilligheden angaar taaler den enhver Konkurrence.

1874 trak Johan Bigler sig tilbage og overdrog Forretningen til sin Søn, V. J. Bigler, som flyttede den til Ny Østergade 3 og installerede den i høje, lyse Lokaler og gjorde den saa tidssvarende som mulig. I nogle og tredive Aar var Forretningen her, og i 1901 indtraadte en Broder, A. A. Bigler, som Medindehaver, til han 1909 ved Broderens Død blev Eneindehaver. 1912 flyttede Forretningen til Gl. Mønt 4, og 1916 indtraadte 3 Sønner som Prokurister i Virksomheden. Denne fortsættes efter de gennem Aarene hævdvundne Traditioner og er i stadig Udvikling. Hele Landet berejses af faste Rejsende, og større og større Kundekreds inddrages under Virksomheden.

Fra Firmaet Joh. Bigler & Søn's Fabriksvirksomhed.

Fra Firmaet Joh. Bigler & Søn's Kontorer.

Johan Heinrich Schalburg.

Johan Frederik Schalburg.

Firmaet *Joh. Fr. Schalburg* er grundlagt i Aaret 1817, idet Johan Heinrich Schalburg dette Aar nedsatte sig som Vinhandler i Nyborg. Schalburg havde Heldet med sig, og hans Vine, som han tog hjem direkte fra de fjerne Lande, vandt hurtig Indpas paa de fynske Herregaarde. 1832 afgik han ved Døden, og den betydelige Forretning overgik til Sønnen, Johan Frederik Schalburg, som drev Forretningen i samme Spor som Faderen, men Tiderne var bedre, og Vinene, som han overtog, havde faaet Tid til at forædles, og Forretningen gik stadig frem. Ved hans Død 1862 overgik Forretningen til Sønnen, Jean Heinrich Schalburg, og han førte den videre under sin Faders Firmanavn og indførte den blandt Hovedstadens Publikum, hvor den hurtig vandt Fodfæste. I Begyndelsen var Kunderkredsen kun ringe, men ved et dygtigt Arbejde naaede den hurtigt op blandt de første og største Vinforretninger i Hovedstaden. Firmaet Joh. Fr. Schalburg bød de bedste Betingelser for at kunne levere de bedste Vine til overkommelige Priser, og gennem Filialer og Udsalg spredt over hele Landet har det erhvervet den store Kunderkreds. Jean Heinrich Schalburg afgik ved Døden 1905, og hans Enke, Fru Bertha A. Schalburg, overtog Forretningen, idet hun som Medindehaver optog J. L. Bøye. 1915 afgik Bøye ved Døden og K. Petersen Bach indtraadte som Leder og er sammen med Fru B. Schalburg ansvarlig Indehaver af Firmaet. K. Petersen Bach kom i Lære hos Vinhandler Berendt, Aalborg, og har senere i 20 Aar været ansat hos Vinhandler Martin Jensen; han er altsaa ind-

J. H. Schalburg.

K. Petersen-Bach.

Gaardinteriør fra Joh Fr. Schalburg.

Johan Fr. Schalburg, Facaden mod Stormgade.

traadt i Forretningen med et grundigt Kendskab til sit Fag. I Bordeaux anlagde Jean Schalburg under Firma Joh. Fr. Schalburg en Forretning, der har Domicil 43, Allées Boutant. Forretningen staar under Firmaet i København, der har Lokaler Stormgade 8.

1917 tildeltes der Firmaet Prædikatet: Kgl. Hof-Leverandør.

Grosserer *P. Mathiasen* grundlagde sin Virksomhed i Aaret 1886 i Hørsholm som Manufakturhandel en detail, flyttede 1910 til København, Løvstræde

Ejendommen, hvori Grosserer P. Mathiasen har sine Lokaler.

Hermann Pahl sen.

Hermann Pahl jun.

Hugo Pahl.

!0, hvor Virksomheden fortsattes som en gros-Forretning i Manufaktur og Konfektion. Er i de senere Aar arbejdet frem til at beskæftige 4 faste Rejsende og 100 Arbejdere. Da Pladsforholdene i Løvstræde blev for smaa, henflyttedes til Krystalgade 15, hvor Firmaet nu er installeret i gode, tidsvarende Lokaler. Firmaets Specialitet er Fabrikation af Nederdele.

Firmaet *Hermann Pahl* er grundlagt af Grosserer Hermann Pahl 1874. 1900 indtraadte en Broder til Grundlæggeren, som ligeledes hed Hermann Pahl. 1907 indtraadte Grosserer Hugo Pahl efter at have tilbragt nogle Aar i Udlandet. Grundlæggeren afgik ved Døden 1918.

Virksomheden omfatter Silkevarer en gros, beskæftiger 7 Rejsende i Danmark, Norge, Sverige og Finland samt 35 Medarbejdere. Begyndelsen var ganske beskedet, Omsætningen androg nogle faa 100,000 Kr.; nu maa den regnes i Millioner. Firmaets Domicil er Købmagergade 62—64.

Fra Hermann Pahls Virksomhed.

Fra Hermann Pahls Virksomhed.

Richardts Dessert-Fabrik er grundlagt i 1915 i Absalonsgade 26, senere paa Grund af Pladsmangel henflyttet til Gl. Kongevej 47, hvor nye og gode Fabrikslokaler indrettedes. Fabrikken er den første i sin Art her i Landet, idet Fabrikant Richardt har faaet Ideen hertil ved sine Rejser i Udlandet og Arbejde paa de største derværende Fabrikker. Virksomheden omfatter Fabrikation af Desserter og Chokolade, samt en gros Salg til Landets største Konditorier og Confekturedsalg, samt Eksport til Norge.

Ved Grundlæggelsen beskæftigedes 6 Personer; nu beskæftiges 32 Personer.

Firmaets Domicil er Gl. Kongevej 47.

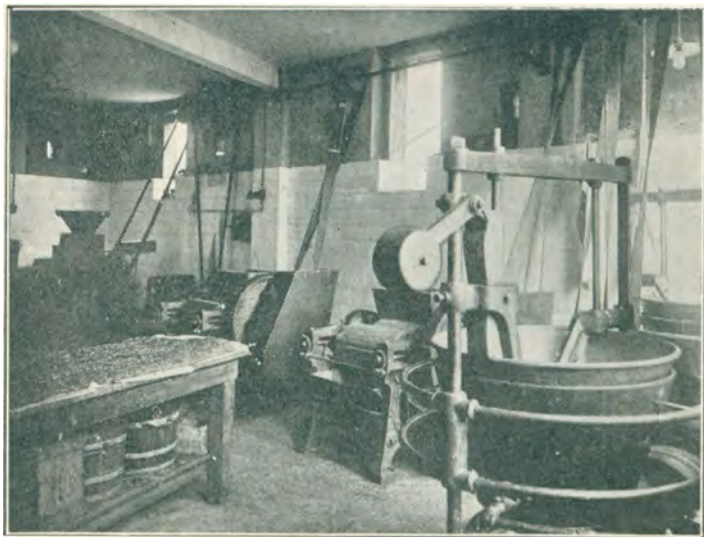
Conditor Richardt.

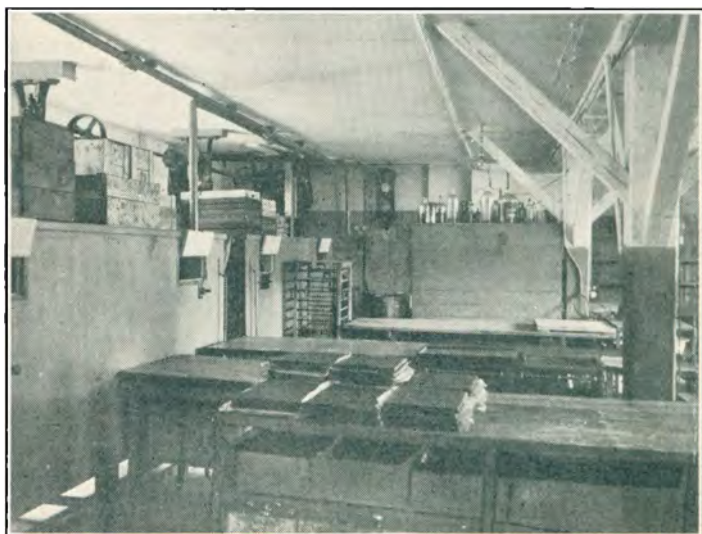
Richardt,
tidl. Indehaver.

Richardt jun.,
nuv. Indehaver.

Fra Richardts Dessert-Fabrik.

Fra Richardts Dessert-Fabrik.

Eksteriør fra Firmaet J. C. Hammeken-Jensen.

Firmaet *J. C. Hammeken-Jensen* er grundlagt i Aaret 1916 og omfatter Fabrikation og Forhandling af Kontormøbler, Kartoteker og iøvrigt alt til Kontorbrug hørende. Begyndelsen var ganske beskedent; der arbejdede kun 2 Mand paa Værkstedet, nu er det ført frem til at beskæftige 20 Mand. Firmaet har

Interiør fra Firmaet J. C. Hammeken-Jensens Lokaler.

forestaaet Fabrikation og Leverance af Kontorinventar til flere af vore større Institutioner. Firmaets Domicil er Nørrevoldgade. Foruden Salg her i Landet har Firmaet betydelig Eksport til hele Skandinavien.

Fra Firmaet F. W. Hyllested & Co.

Vinfirmaet *F. W. Hyllested & Co.* er grundlagt 1840 af Vinhandler F. W. Hyllested i Bordeaux, som Eksportfirma i franske Vine, senere er Forretningen henflyttet til København. 1895 overtoges Firmaet af Grosserer S. Eegholm, der var Eneindehaver til 1. Januar 1918, da Grosserer Aage Suen-

Fra Parfumerie Breining (Madsen & Wivel).

son indtraadte i Firmaet. Virksomheden omfatter Import af Vine direkte fra Produktionsstederne samt en gros Salg til Private. Blandt Firmaets Kunder findes det meste af vor Landadel samt større Godsejere. Firmaet er Kgl. Hof-Vinleverandør. Domicil: Dronningens Tværgade 8.

Interiør fra Parfumerie Breining (Madsen & Wivel).

Firmaet *Madsen & Wivel* er grundlagt 1902 af Grossererne Madsen & Wivel. Grosserer Madsen afgik ved Døden 1913, hvorefter Firmaet fortsattes uforandret til 1917, da Grosserer Rosenstand optoges i dette.

I Aaret 1912 overtoges Parfumerie Breining, der drives som Detailforretning. Virksomheden omfatter Import og Eksport af Parfume og Toiletartikler med en gros-Salg her i Landet samt Salg til Sverige, Norge og Finland. Parfumerie Breining, der har Udsalgslokale i Østergade, har Udsalg af Parfumer, Toiletartikler, Haar og Haararbejde og drives som Detailforretning under Hovedvirksomheden.

Alb Skjoldberg.

Johs. Rich.

Th. Gjerulffs Eftfl., Alb. Skjoldberg, Købmagergade 47. Forretningen etableredes i Aaret 1888 af Th. Gjerulff, og førtes under dette Navn indtil Aaret 1910, da den overgik til et privat Aktieselskab under Navnet Th. Gjer-

Interior fra Th. Gjerulffs Eftf.

Fra Th. Gjerulffs Efterfølgers Virksomhed.

ulffs Eftf. A/S, hovedsagelig ejet af Alb. Skjoldberg, der i flere Aar havde været associeret med Th. Gjerulff og L. Thorndal.

Da sidstnævnte i 1917 afgik ved Døden, overtog Alb. Skjoldberg Forretningen alene, ophævede Aktieselskabet og førte Forretningen videre under Firmanavn: Th. Gjerulffs Eftf., Alb. Skjoldberg.

Fra Johs. Riis's Virksomhed.

Virksomheden, der beskæftiger et Par Hundrede Mennesker, omfatter Fabrikation af Herreklæder for en gros-Salg samt en gros-Salg af Klædevarer og Foerartikler for Herreklæder med Salgsomraade: de skandinaviske Lande.

Firmaet *Johs. Rich*, Farvergade 8, er grundlagt 1918 af Grosserer Johannes Rich, som en gros Firma i Klædevarer. Grosserer Johs. Rich startede sammen med Grosserer Blichfeldt i Aaret 1912 Firmaet Rich & Blichfeldt. Firmaet ophævedes i 1918, idet Indehaverne fortsatte med en gros-Salg af

Fra Johs. Richs Virksomhed.

Klædevarer under eget Firmanavn. Johs. Rich beholdt Firmaets Lokaler i Farvergade samt en Del af Personalet. Virksomheden omfatter en gros-Salg af Klædevarer og Foerstoffer med Salgsomraade: Danmark, Norge og Sverige.

Firmaet *Jørgen Kornerup A/S*, Farvergade 6—8—10, København, er grundlagt i Aaret 1897 af Herreborg & Sworch A/S som specifik Smaatingsforretning, men kunde ikke rigtig faa Fodfæste. 1903 var Situationen saaledes, at Forretningen enten skulde opløses eller ny Mænd indtræde i Ledelsen. Grosserer Jørgen Kornerup, der tidligere i 25 Aar havde drevet Forretning i Kallundborg, blev derefter tilkaldt og fik overdraget Ledelsen. Under Grosserer Kornerups Ledelse er Forretningen fra en absolut Smaatingsforretning udvidet til en fuldstændig Lingeriforretning. Virksomheden var først installeret i Vingaardsstræde, senere henflyttet til Farvergade 6—8—10, hvor hele Etagen gennem tre Ejendomme benyttes. Virksomheden beskæftiger 50 Mennesker.

Fra Firmaet Jørgen Kornerups Lokaler.

Fra Firmaet Jørgen Kornerups Lokaler.

W. Reinvald.

Krydsfinér-Importen ved *Reinvald & Co.*, Nørrebrogade 217, er grundlagt som Aktieselskabet Krydsfinér-Importen med adm. Direktør W. Reinvald som Leder af Aktieselskabet. I Aaret 1918 overgik Aktieselskabet til Interessentselskabet Reinvald & Co. Virksomheden, der nu beskæftiger 50—60 Mand, omfatter Træ- og Finérhandel samt Savværk og som særlig Speciale Krydsfinéring af danske og finere udenlandske Træsorter.

Københavns kontrollerede Vinhandel, Farvergade 15, er grundlagt af Vinhandler Hans Andersen i Aaret 1909. Virksomheden omfatter Import samt en grossalg af Vine og Spirituosa i fine, udsøgte Varer, og intet Salg foregaar, forinden Varen er kontrolleret af Steins kemiske Laboratorium.

Firmaets Kunder er hovedsagelig Københavns og Provinsens Restauratører. En Søn af Grundlæggeren, Hr. H. T. Andersen, leder den daglige Forretning, medens Grosserer Hans Andersen selv berejser Provinsen.

Firmaets Domicil er som anført Farvergade 15, København.

Dampvaskeriet „Aladdin“, Max Müllers Vej 3. Soigneringsanstalten „Fix“ er grundlagt i Aaret 1902 af Direktør L. Bartholdy Norrby. Begyndelsen var meget beskeden; der beskæftigedes dengang ved Soigneringsanstalten 1 Mand, men efterhaanden som Forretningen voksede (i 1911 blev den udvidet med Dampvaskeriet „Aladdin“) og vandt Indpas paa Byens største Hoteller og

Fra Krydsfinér-Importen (Reinvald & Co.).

Fra Krydsfinér-Importen (Reinvald & Co.).

Pensionater, blev Personalet større og større, saaledes at der paa Dampvaske-riet beskæftigedes ca. et halvt hundrede Arbejdere. Som et Bevis paa Virksomhedens store Opsving kan nævnes, at Soigneringsanstalten har ca. 8000 Kunder.

Firmaets Kontor og Fabrik er Max Müllersvej 3, København.

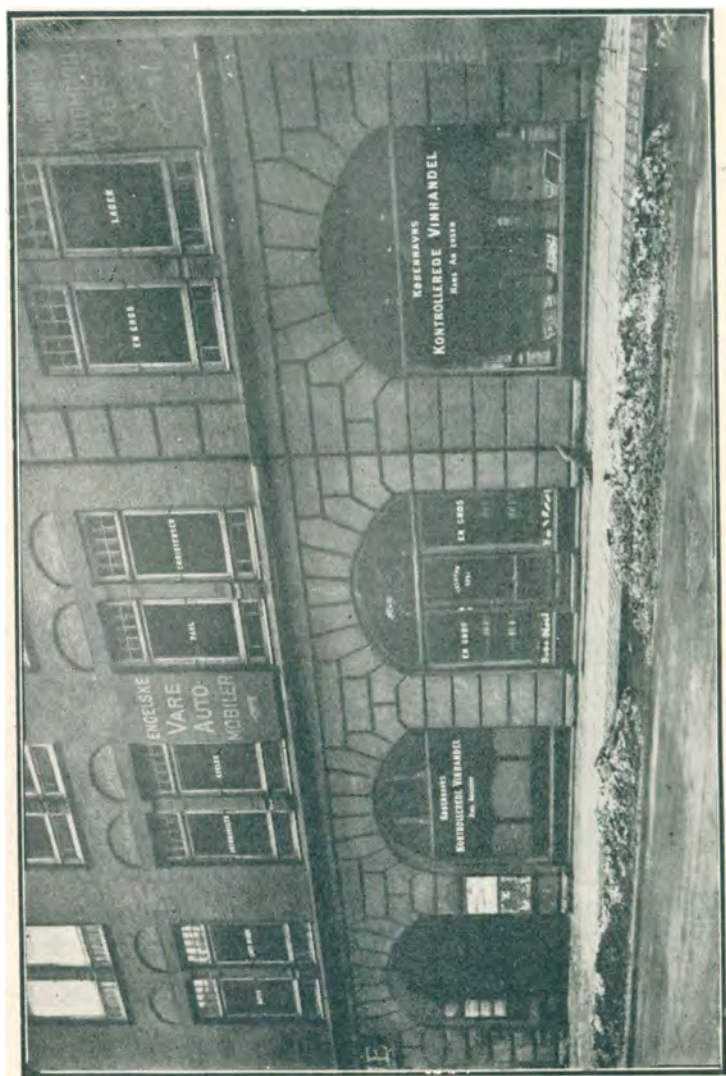
Oluf Hansen A/S, Jagtvej 7, er stiftet 1915 som Aktieselskab med Oluf Hansen som Leder af den daglige Virksomhed. Virksomheden, der er saavel en gros som en detail, omfatter Forhandling af alle Arter Pelsvarer samt Fabrikation. Hovedartiklen er Fabrikation af Herre- og Dame-Skindpelse, Kraver, Muffer samt Huer. Direktør Oluf Hansen har, forinden han overgik i denne Virksomhed, været Værkfører hos det bekendte Firma Stern und Sohn, Køln. Virksomheden, der begyndte ganske beskedent, er gennem Aarene arbejdet frem til at være meget betydende, og den har gentagende Gange maattet udvide.

Virksomhedens Domicil er Jagtvej 7, København.

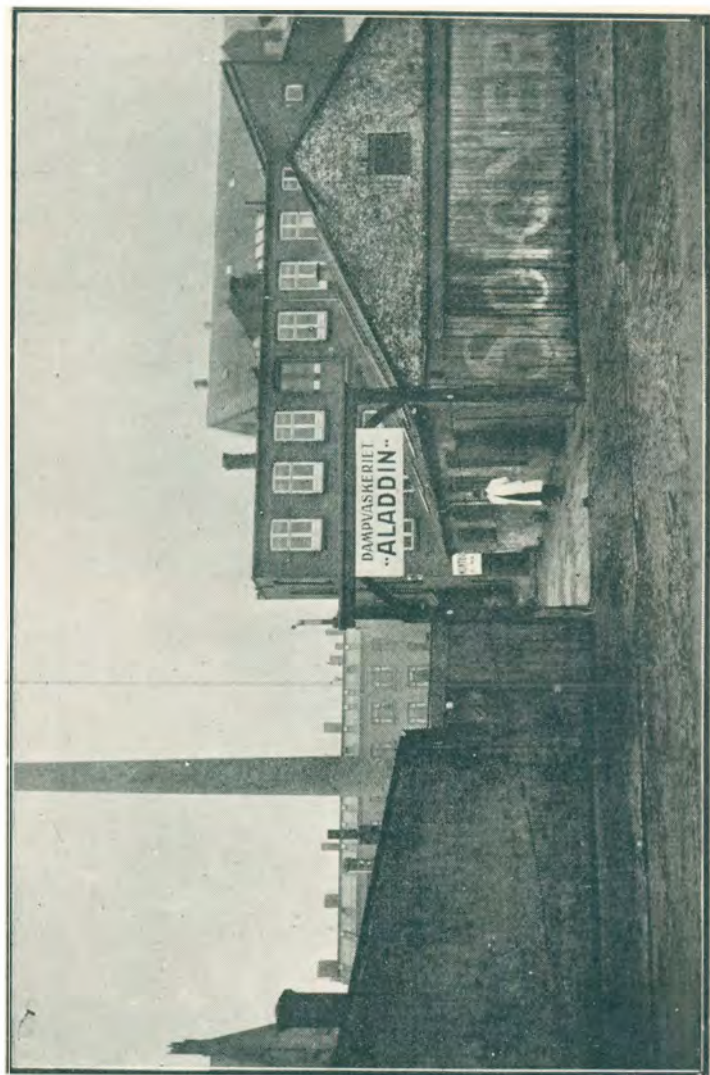
Vinhandler *P. Stig Andersen* paabegyndte sin Virksomhed i Aaret 1916 i de Lokaler, som i sin Tid benyttedes af Vinhandler Brandt. I disse Lokaler havde der gennem 'en Aarrække været drevet Forretning i Vin, idet Vinhandler Brandt 1875 etablerede sig her.

Forretningen er under Stig Andersens Ledelse gaadt betydelig frem, saaledes at Lokalerne i Hyskenstræde 10 blev for smaa, og ny og mere tidsvarende erhvervedes Vestergade 17, hvor Forretningen nu er installeret.

Virksomheden omfatter Vinhandel, saavel en gros som en detail, med direkte Import fra de bedste Huse i Udlandet, samt Fabrikation af en Caloric-Punsch, der under Mærket „Dansk Flag-Punsch“ er udmærket indarbejdet

København's kontrollerede Vinhandel i Farvergade.

Dampvaskeriet "Aladdin". Max Müllersvej 3.

Oluf Hansens første Forretning.

Fra Firmaet Oluf Hansen, Jagtvejen.

P. Stig Andersen.

hos vore Købmænd og Restauratører Landet over. Firmaet har, foruden ovennævnte, betydeligt Salg af danske Likører og iøvrigt i alle 1. Klasses Varer indenfor Branchen. Firmaet er Leverandør til Købmænd og Restauratører i hele Danmark og beskæftiger en fast Stab af Repræsentanter og Pladsagenter.

Firmaets Domicil er som anført Vestergade 17, København.

Buntmager *Chr. Bech*, Værnedamsvej 15, overtog i 1914 en gennem flere Generationer i samme Slægt ført Forretning. Denne Forretning var *Chr. Bech* Indehaver af til 1917, da han begyndte en ny Forretning i Nr. 15, Værnedamsvej, som han endnu er Indehaver af. Virksomheden omfatter Fabrikation af alle Arter af Pelsværk og som Hovedartikel Herre- og Dame-Pelse. Buntmager *Bech* er Fagmand og har for sin Uddannelses Skyld arbejdet i Udlandet: Tyskland, Holland og Belgien.

Firmaet *Larsen & Hertzprung*, Griffenfeldtsgade 35, er grundlagt 1. Septbr. 1915 af Indehaverne *Larsen & Hertzprung*.

Virksomheden, der begyndte med 4 Medarbejdere, beskæftiger nu en Snes Personer og omfatter Herre- og Damekonfektion efter Bestilling, og udført paa egne Værksteder af Fagfolk. Forretningen, der har Kunder hele Byen over, leverer Bestillinger saavel kontant som paa Afbetalingsrater.

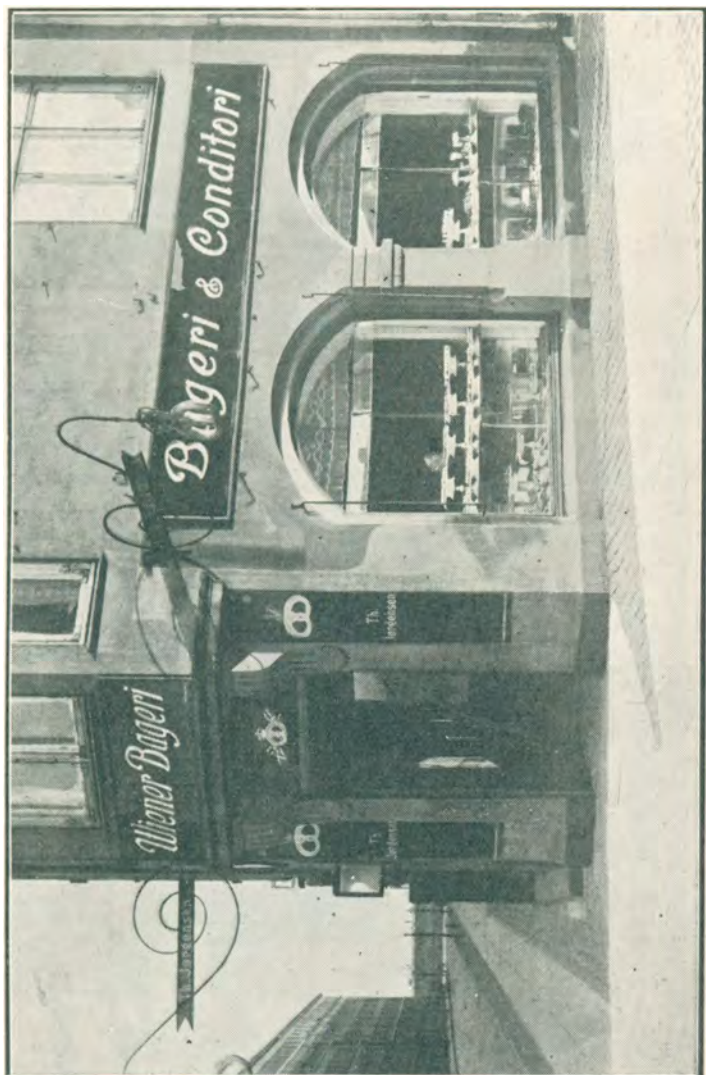
Stig Andersens Forretning.

Chr. Bechs Forretning, Værnedamsvej.

Larsen & Hertzsprungs Forretning.

Th. Jørgensen's Forretning, Strandboulevard 70.

Th. Jørgensen.

C. G. Clausen.

Th. Jørgensen, Strandboulevard 70, overtog i 1915 Bagerforretningen Strandboulevard 70 efter i en Aarrække at have drevet Bagerforretning paa Hjørnet af Købmagergade og Kultorvet. Til Bagermester Jørgensen købte Borgerskab i København, var han fra 1904 til 1909 Medindehaver af det ansete Bagerfirma P. Jensen, Volmerhus, Aarhus. Th. Jørgensen er Kredsformand i Bagerlauget samt Bestyrelsesmedlem af Østerbros Bager- og Conditoreforening.

Bagermester C. G. Clausen, Thorsgade 31, overtog sin Forretning 1909 efter Bagermester Alfred Johansen. Efter Clausens Overtagelse er Forretningen arbejdet støt og roligt fremad og beskæftiger nu 6 i Bageriet og 3 Ekspeditricer. Bagermester C. G. Clausen er Kredsformand i Bagerlauget samt Bestyrelsesmedlem i Nørrebros lokale Bagermesterforening og Næstformand i Bagerlaugets Sangkor.

C. G. Clausens Forretning, Thorsgade 31.

Svend Lassens Frøhandel.

Svend Lassens Frøavl og Frøhandel. Forretningen startedes i Efter-aaret 1908 under meget beskedne Former med et lille Udsalg paa Østerbro i København og optog straks Salg af Havefrø og Blomsterløg som Specialitet, samtidigt startedes der et Forsøgsgartneri, hvor alle forhandlede Sorter efterhaanden prøvedes, ligesom ogsaa udenlandske Nyheder optoges til Dyrkning og Prøve og bragtes i Handelen, dersom de viste sig at passe til vore hjemlige Forhold. Efterhaanden voksede Forretningen sig saa stor, at Forholdene blev for smaa, og Forretningen flyttedes derefter til større Lokaler i den indre By. Ogsaa her blev Pladsen efterhaanden for lille, og Firmaet har

to Gange efter den Tid maattet udvide Lokalerne, sidst i Foraaret 1919 med en Række Lokaler i Linnésgade 24, København, hvor en gros-Eksport-Afdelingen nu har til Huse, medens Københavns-Ekspeditionen som hidtil foregaar fra de kendte Lokaler i Byens nyeste Centrum, Nørrevold 21, lige over for Boulevardens Ankomststation.

Knud Junge.

Købmand *Knud Junge* overtog i Aaret 1920 den af Købmand Victor Hansen grundlagte Forretning. Virksomheden omfatter Forhandling af Kolonialvarer, Vin, Konserver og Delikatesser i prima udsøgte Kvaliteter. Forinden Købmand Junge begyndte selvstændig Virksomhed, har han været ansat i flere af Provinsens bedste Firmaer.

Virksomhedens Domicil er Allégade 31.

Knud Junges Forretning i Allégade 31.

Bøgelund-Jensens Forretning paa Raadhuspladsen.

Firmaet '*Bøgelund-Jensen* er grundlagt 1892 i det den Gang ikke helt færdige „*Helmerhus*“, hvor det siden har haft sit Domicil. Firmaet grundlagdes af Købmand Bøgelund-Jensen, der oparbejdede en Forretning, der snart blev kendt af det ganske Land for sine ypperlige Varer. Firmaet omfatter alt, hvad der hører til et Hjems Udstyr indenfor Isenkram- og Køkken-

Bøgelund-Jensen.

udstyrsbranchen. Utallige er de Anerkendelser, der er tilkendt Firmaet fra tilfredse Kunder saavel som fra Udstillings-Autoriteter; der er saaledes tilkendt det Guldmedaille 1908 og Sølvmedaille 1912. Købmand Bøgelund-Jensen afgik ved Døden 1917.

Firmaet *Daniel J. Pitzner*, Nørrebrogade 178, blev i Aaret 1920 overtaget af Bagermester Johannes Pitzner, der forinden Overtagelsen af denne Virksomhed i 3 Aar har drevet selvstændig Forretning. Virksomheden omfatter Bageri og Konditori og er udstyret moderne og tidssvarende i enhver

Daniel J. Pitzners Forretning, Nørrebrogade 178.

Henseende. Bagermester Daniel J. Pitzner overtog Virksomheden i 1908 efter Bagermester S. F. Jensen, som grundlagde Forretningen i Aaret 1896, hvorefter han aabnede en ny Forretning Frederikssundsvej 8. Daniel J. Pitzners Navn har en god Klang indenfor alle Kredse, og hans Efterfølger, Bagermester Johannes Pitzner, har forstaaet at beholde det engang vundne Renomé.

Interiør fra Daniel J. Pitzners Bageri og Konditori.

Sophus Arildsens Efterfølgende Forretning i St. Kongensgade 18.

Firmaet *Sophus Arildsen* er grundlagt af Slagtermester Arildsen 1887, henflyttede 1889 til egen Ejendom Store Kongensgade 18, hvor Forretningen siden har haft til Huse. Arildsen var Indehaver til 1916, da han overdrog Virksomheden til Slagtermestrene Carl Zingenberg og Hans Johansen. Zingenberg har i 18 Aar været ansat hos Arildsen. — Virksomheden omfatter Slagteri-Udsalg af alle Arter af Kød, Flæsk samt Charcuterie. Til Virksomheden er knyttet en moderne indrettet Pølsefabrik. Virksomheden betegnes som en af de bedste indenfor Branchen. Beskæftiger 21 Medarbejdere.

Domicil: Store Kongensgade 18.

V. Bockelunds Efterf.s Forretning.

Firmaet *V. Bockelunds Efterf.* er grundlagt af Købmand W. Bockelund i Aaret 1875 Virksomheden, der er saavel en gros som en detail, omfatter Kolonialvarer, Vin, Konserves, Delikatesser m. m., men kun i udsøgte 1. Klasses Varer. Købmand Bockelund var Indehaver af Virksomheden til 1919, da han overdrog den til sin mangeaarige Medarbejder, Grosserer V. Hansen,

Interior fra V. Bockelunds Efterf.s Forretning.

H. V. Siigers Forretning.

der fører Forretningen videre efter de hævdvundne Traditioner, og Forretningen maa nu betegnes som en af de førende indenfor Branchen.

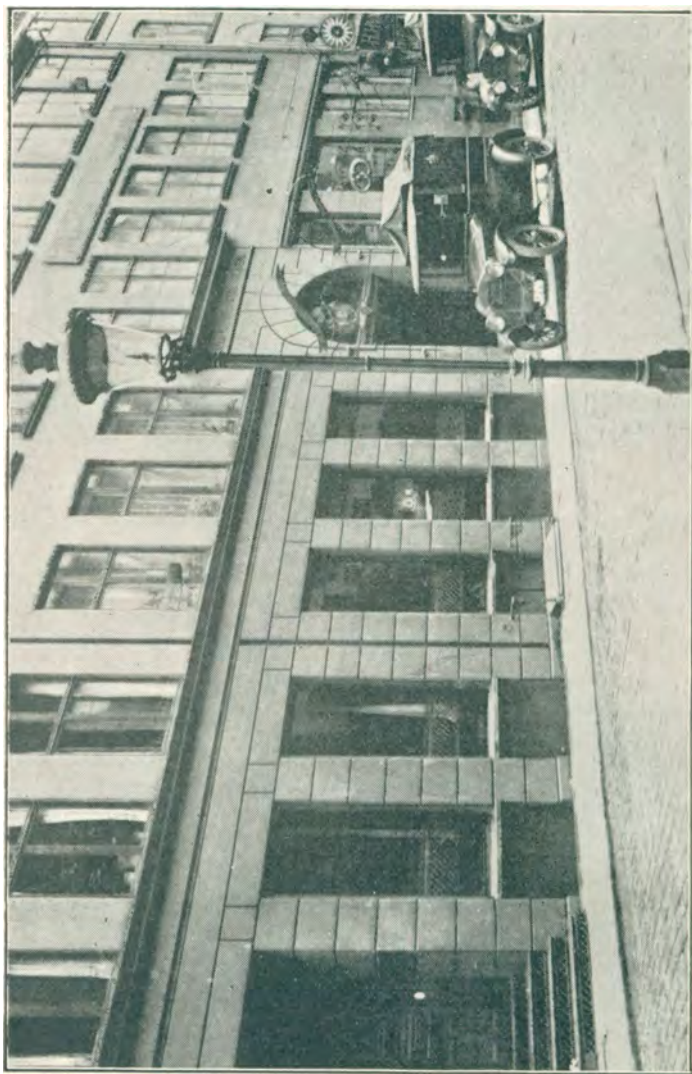
Domicil: Højbroplads 21, Ved Stranden 20, København.

Købmand *H. V. Siiger*, Stormgade 2, overtog 1916 den af Købmand Julius Meyer i 1847 grundlagte Forretning. Forinden Overtagelsen af denne

Interiør fra H. V. Siigers Forretning.

Forretning havde Købmand Siiger i 6 Aar drevet Forretning i Stormgade 31. Virksomheden omfatter Forhandling af alle Arter Kolonialvarer, Vin, Kon-

Firmaet Hofbager Olsens Søn's Forretning i St. Strandstræde.

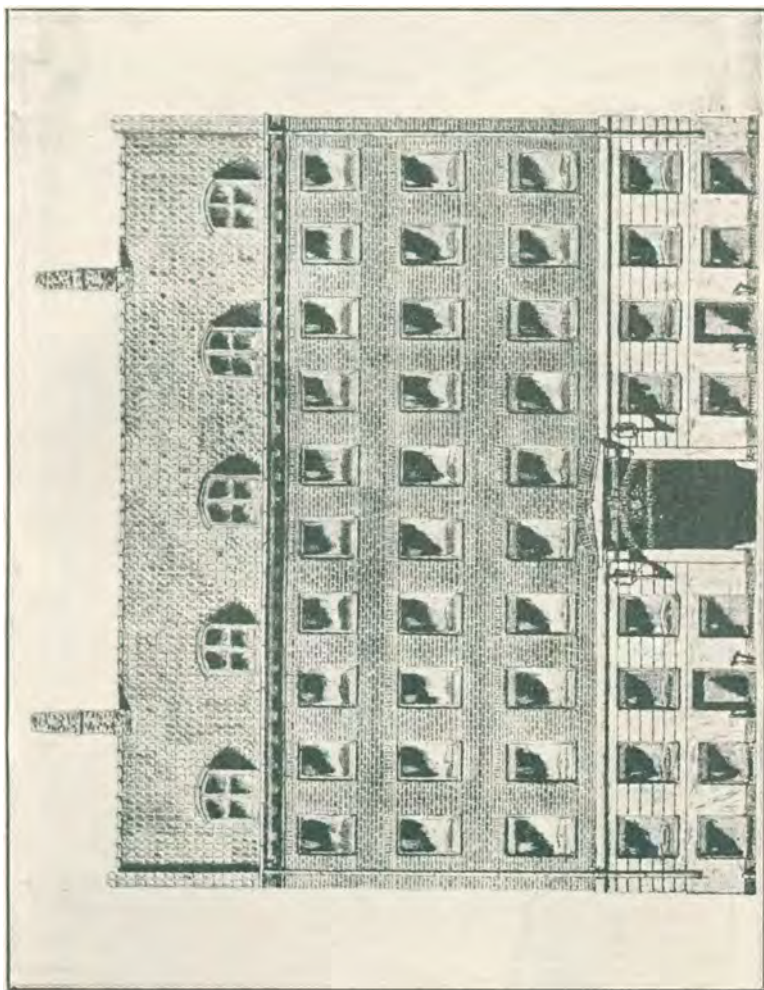
serves og Delikatesser i fine, udsøgte Kvaliteter. Forretningens Domicil er som anført Stormgade 2, København.

Firmaet Kgl. Hofbager *Olsens Søn* er grundlagt i Store Strandstræde 12 i Aaret 1778, overgik 1846 til C. L. Olsen. Efter C. L. Olsens Død 1865 bestyrede Sønnen I. L. W. Olsen Forretningen for Moderen til 1868, da han

selv overtog den. I. L. W. Olsen afgik ved Døden 1897. Forretningen overtoges derefter af hans Søn, nuværende Indehaver John Olsen.

Virksomheden omfatter Bageri og Konditori samt Rugbrødsfabrikation med indregistreret Mærke: „Ilwo“. Beskæftiger 176 Personer.

Firmaets Domicil er Store Strandstræde 12.

Firmaet *Uhrenholdt & Christensen* er grundlagt 1. Juli 1916 af Grosserer Uhrenholdt. I Slutningen af Aaret indtraadte Grosserer Christensen som Associe. Virksomheden omfatter Import af Strømper og Handsker samt en gros-Salg af disse Artikler til Landets Manufakturhandlere og Specialforretninger. Virksomheden er i de faa Aar, der er hengaaet siden Grundlæggelsen, arbej-

det frem til en betydelig Faktor indenfor denne specielle Gren af Storhandelen. Virksomheden beskæftiger 14 Damer og Herrer samt 3 faste Rejsende.
Domicil: Klosterstræde 23.

Firmaet N. I. Hjordts Efterf.s Forretning i Gothersgade 16.

Firmaet *N. I. Hjordts Efterfølger* er grundlagt 1855 af N. J. Hjordt. 1876 overtaget af nuværende indehaver, Grosserer Axel Duckert. Virksomheden omfatter alt indenfor Børnekonfektion. 1890 foretoges en Udvidelse, saa-

A. Duckert.

A. Duckert jun.

Ditlev Duckert.

ledes at Virksomheden tillige kom til at omfatte en gros-Virksomhed. 1893 henflyttedes til Gothersgade 26. 1. August 1914 overtog Grosserer Axel Duckert Forretningen Gothersgade 26, medens Grosserer Axel Duckert sen. henflyttede en gros-Afdelingen til Niels Juelsgade 11, hvorfra han leder denne. Hovedvirksomheden omfatter Børneudstyr samt Børnekonfektion, undtagen Babyudstyr, og Herrekonfektion efter Bestilling. Foruden Hovedafdelingen har Firmaet en Detailafdeling i Frederiksborggade 44. Virksomheden beskæftiger 170 Personer.

Bagermester *Asakofskys Efterf.*, H. Jensen, Allegade 14, overtog i Aaret 1916 den i 1817 grundlagte Forretning Allegade 14. 1852 overtoges Forretningen af Bagermester Asakofsky, som 1898 overdrog den til sin Søn. Asakofsky jun. var Indehaver til 1916, da Bagermester Jensen overtog den. Virksomheden, der omfatter Bageri og Konditori, har altid haft et godt Navn, og dens Renomé er bibeholdt gennem de skiftende Indehavere.

Bagermester *Otto Hegner*, H. C. Ørstedesvej 35, grundlagde sin Virksomhed i Aaret 1901 under meget beskedne Forhold med kun 1 Syvend som Medhjælp. Gennem Aarene er den arbejdet frem til at være den førende i Kvarteret.

1920 bortforpagtede Hegner Virksomheden til Bagermester Viggo Christensen, der er udlært hos Hegner og har været ansat i Virksomheden i 18 Aar. Virksomheden omfatter Bageri og Konditori og er fuldt moderne i enhver Henseende. Foruden Hovedforretningen, H. C. Ørstedesvej 35, har Forretningen 2 Udsalg og 1 Filial.

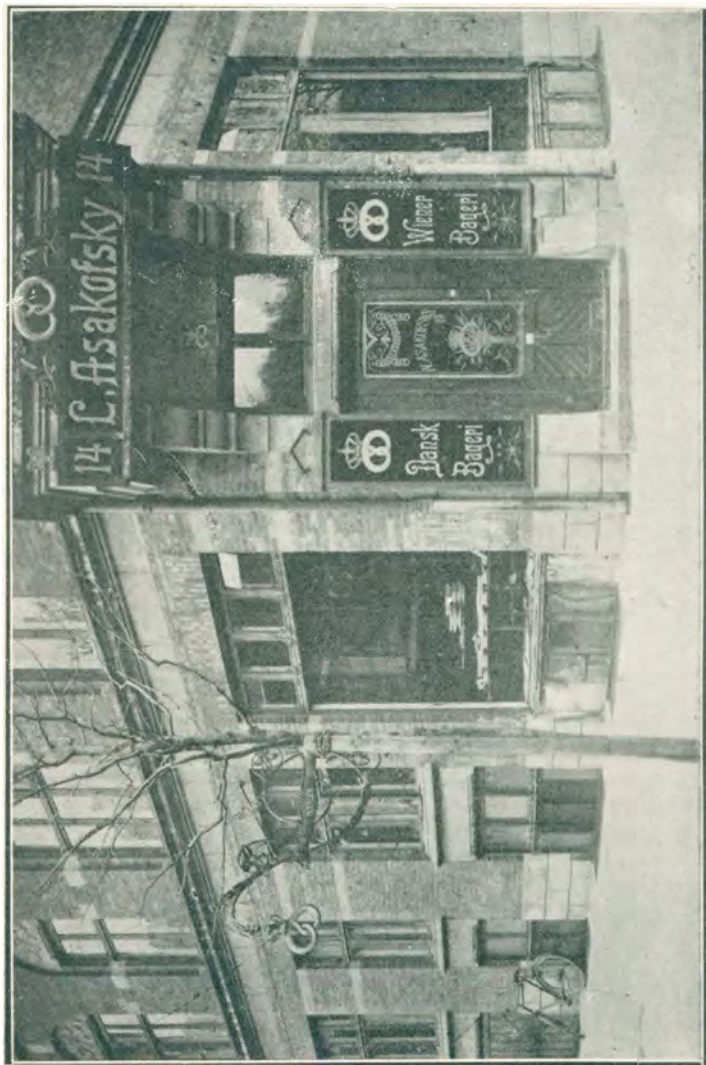
H. Jensen.

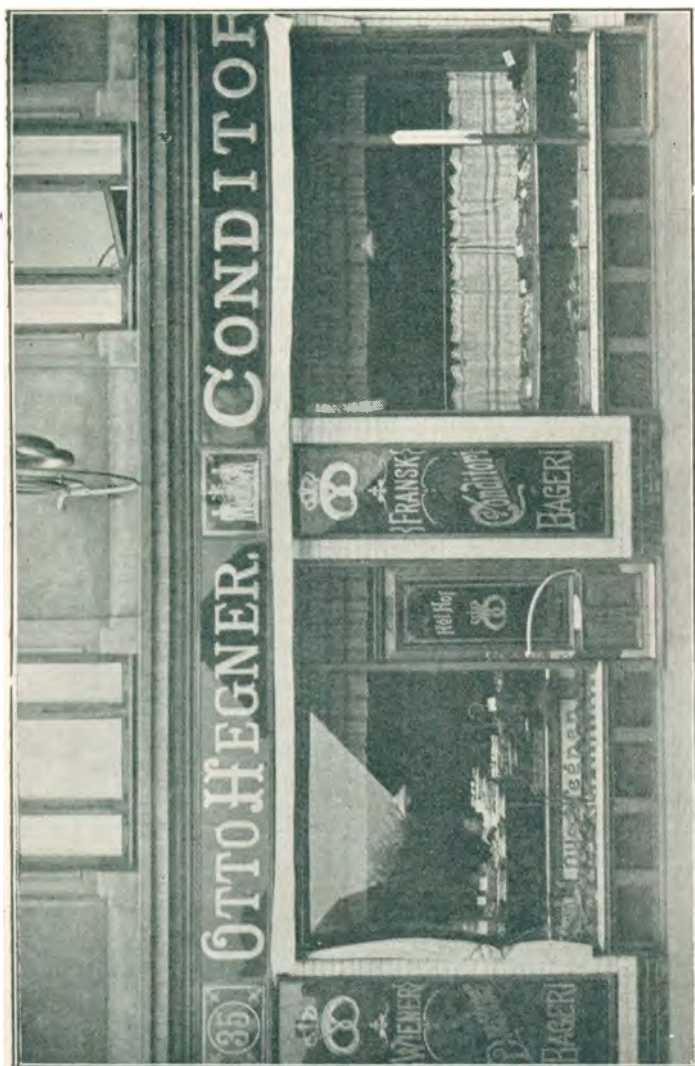
Otto Hegner.

Viggo Christensen.

Asakofsky's Efterf.s Forretning i Allégade 14.

Olto Hegners Forrelnng paa H. C. Ørstedsvaj 35.

Olga Saltoft.

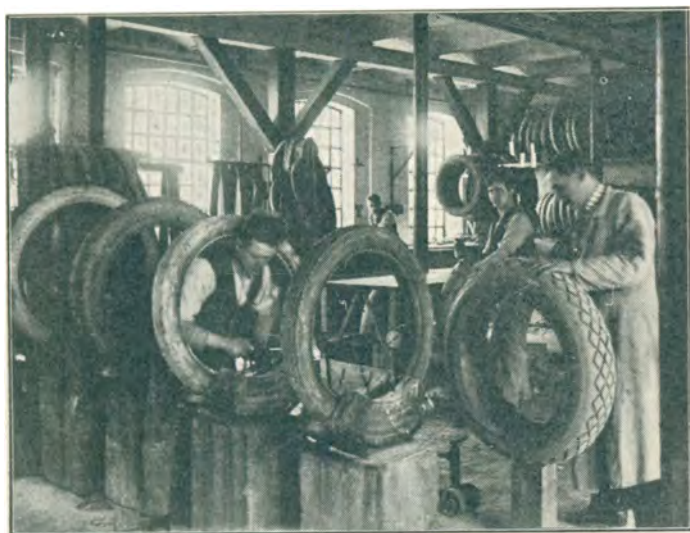
Hellerup Pelsvaremagasin, hvis Indehaver er Frk. Olga Saltoft, er grundlagt 1. August 1913 paa Strandvejen 88 i en ganske lille Butik, men efter nogle Aars Forløb henflyttet til større og bedre Lokaler Strandvejen 98. Virksomheden omfatter Fabrikation og Forhandling af alle Arter af Pelsværk. Forinden Frk. Saltoft begyndte selvstændig Virksomhed, har hun været ansat hos de bekendte Firmaer Moresco og P. le Dous og har herigennem erhvervet en udmærket Fagkundskab. Frk. Saltoft tilskærer og tilrettelægger selv Materialet, der forbruges i hendes gennem Aarene betydeligt udviklede Forretning.

Olga Saltofts første Forretning.

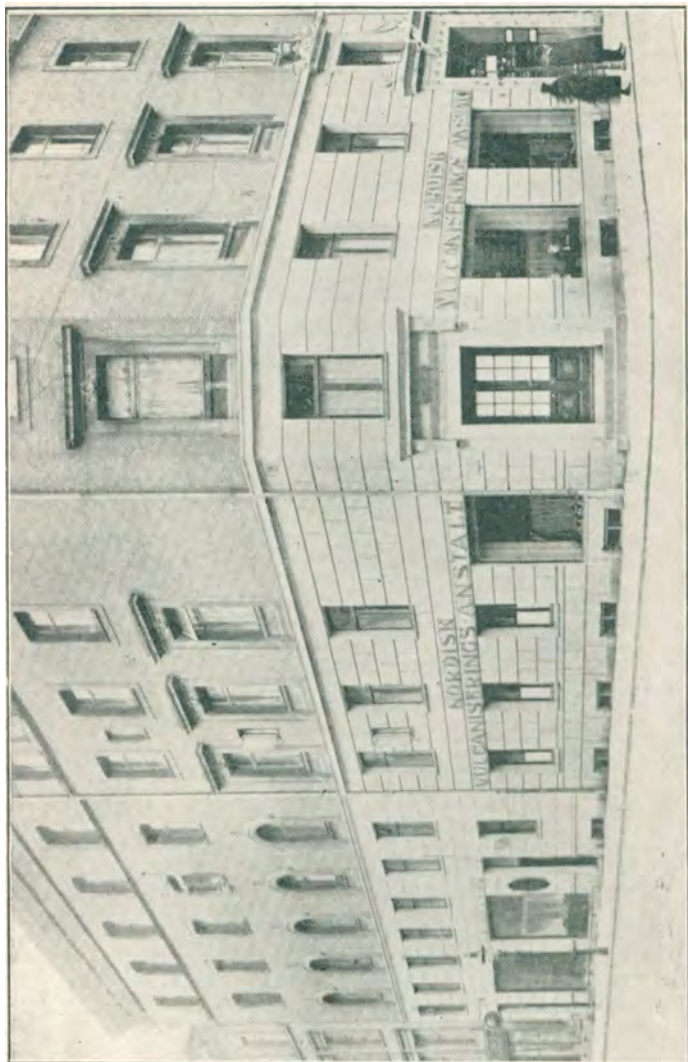

Olga Saltofs Forretning, Strandvejen 98.

Interiør fra Nordisk Vulkaniserings-Anstalt.

Nordisk Vulkaniserings-Anstalt, der grundlagdes i Ryesgade 23, er gennem de forløbne Aar ført frem til at være et af vore mere betydende indenfor Branchen. Pladsforholdene i Ryesgade blev hurtigt for smaa, hvorfor

Nordisk Vulkaniserings-Anstalts Udstillingslokaler og Kontorer i Bredgade.

Firmaet erhvervede Lokaler i Bredgade, Hjørnet af Fredericiagade, hvor et smukt, moderne Udstillingslokale straks fanger Opmærksomheden. Foruden Hovedforretningen her i København, har Firmaet en stor og kendt Filial i Aarhus.

Mynsters Magasin, Falkonerallé 29.

Herreekviperingsforretningen *Mynsters Magasin* er grundlagt af P. E. Winther, som 1912 optog O. Mynster Petersen som Kompagnon. 1918 overtog sidstnævnte Firmaet for egen Regning. Virksomheden omfatter fuldstændig Herrelingeri, Hatteforretning samt Skræderi.

Virksomhedens Domicil er Falkonér-Allé 29, København.

C. Friis-Hansen & Co.s Forretning, Chr. X's Gade 2.

Automobilfirmaet *C. Friis-Hansen & Co.* er grundlagt i 1916 med Domicil Chr. IX.s Gade 2. Virksomheden omfatter Import af Motorcykler og Automobildele. Firmaets Specialitet er det kendte Mærke Harley Davidson. Til Virksomheden er knyttet et stor Reparationsværksted samt Lager af Gummi, Cykledele og Automobildele.

Bagermester *Emil Jørgensen*, Smallegade 23, begyndte sin Virksomhed 1903. Virksomheden omfatter saavel Bageri som Konditori og er moderne og tidssvarende i enhver Henseende.

Henrich Raaschou.

Isenkræmmer *Henrich Raaschou*, Islands Brygge 23, grundlagde sin Virksomhed i Aaret 1911. Virksomheden omfatter alt indenfor Isenkram, Glas og Porcellæn i særskilt Afdeling, samt elektriske Artikler. Firmaet er velassorteret i enhver Henseende og fører et komplet Lager i Køkkenudstyr, saavel som i alle Afdelinger indenfor Branchen

Henrich Raaschous Forretning paa Islands Brygge.

Johannes Jensens Forretning, Griffenfeldts Gade 23, i

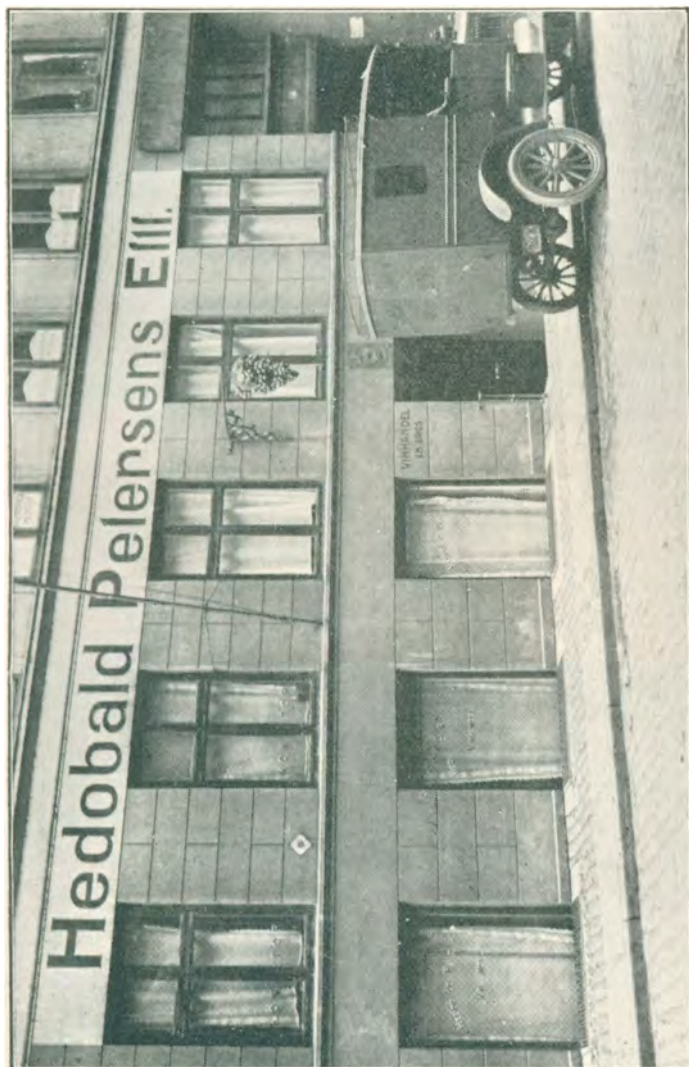
Viktualiehandler *Johannes Jensen*, Griffenfeldts Gade 23, overtog i Aaret 1919 en ældre Forretning i Viktualiebranchen, som han har udstyret moderne og tidssvarende. Virksomheden omfatter alt inden for Fedevarebranchen og er i god og solid Fremgang.

Sølvsmed *Emil Snedker* begyndte sin Virksomhed i Aaret 1915 med Værksted i Schacksgade 14. Fremstiller udelukkende hamrede, haandfor-

Sølvsmed Emil Snedkers Forretning og Værkstedet.

arbejdede Sølvarbejder efter egen Tegning. Det kendte Muslinge-Mønster, der har vundet Indpas over alt, er fremstillet af Sølvsmed Emil Snedker. Virksomheden, der begyndtes uden Medhjælp, beskæftiger nu 8 Personer paa Værkstedet og er i stadig Udvikling.

Vinfirmaet Hedobald Petersens Efterfs Forretning.

Hedobald Petersen.

Vilhelm Hansen.

Vinhandler *Hedobald Petersen* grundlagde sin Virksomhed i Aaret 1877. 1918 overtoges Firmaet af Grosserer Lauritz Poulsen, tidligere Medindehaver af Vilh. Voss' Vinhandel, som sammensluttede det med Firmaerne Wilh. Petersen & Søn, Københavns Vin-Import og fl.

Samtidig med Sammenslutningen henflyttedes Firmaets Hoveddomicil til Hauserplads 16. Virksomheden omfatter Import af alle Arter af udsøgte Vine og Spirituosa samt en gros-Salg af disse overalt i Danmark.

Firmaet *Wilhelm Hansen*, Farvergade 17, er grundlagt i Aaret 1875 som Detailforretning i Manufaktur. Er senere overgaaet til en gros Salg. Samtidig hermed optoges Fabrikation af Børnebeklædning. Lokalerne i Farvergade 17, hvor Firmaet nu har Domicil, overtoges for ca. 10 Aar siden og moderniseredes og indrettedes saa tidssvarende som mulig. I Virksomhedens Ledelse er Sønnen, Volmer Hansen, optaget.

Fra Vilhelm Hansens Virksomhed.

Fra Firmaet Vilhelm Hansens Virksomhed.

Vinhandler *Seidelin*, Islands Brygge 11, begyndte sin Virksomhed 1915 med Import af Vine og Spirituosa, en detail- og en gros-Salg. Gennem de forløbne Aar er Forretningen ført frem og har vundet betydelig Anerkendelse for sine fortrinlige Varer.

Seidelins Vinhandel paa Islands Brygge.

Andreas Palsholms Forretning, Nørrebrogade 35.

Buntmager *Andreas Palsholms* Forretning, Nørrebrogade 35, er grundlagt 1905, overtaget af Palsholm i Aaret 1914. Virksomheden omfatter Import af Skind og Fabrikation af alle Arter af Pelsvarer. Forretningen er under Buntmager Palsholms Ledelse ført frem til en af vore mere betydende indenfor Branchen.

Firmaet *Blangstrup Johansen* er grundlagt i Aaret 1911 i Ryesgade 58. 1917 overtoges en Forretning Værnedamsvej 14, og samtidig afstodes Forret-

ningen i Ryesgade. Virksomheden omfatter Fedevarer samt alt i Paalæg og Fjerkræ i prima udsøgte Varer. Samtidig med Overtagelsen af Forretningen

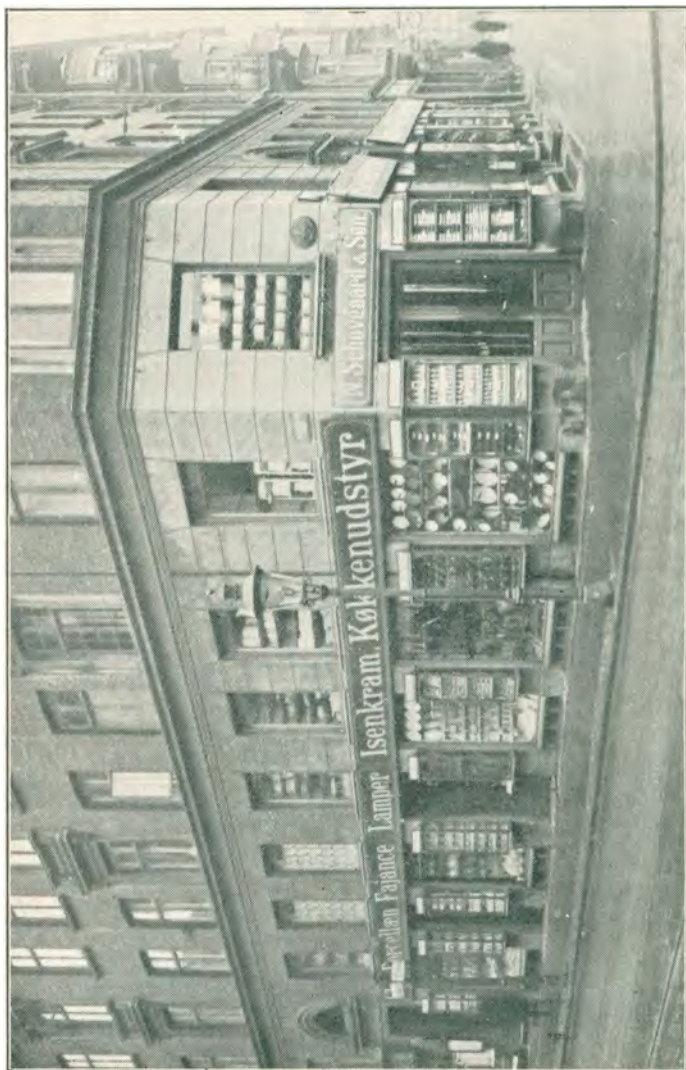

Blangstrup Johansens Forretning paa Værnedamsvej.

Værnedamsvej 14, gennemgik denne en gennemgribende Forandring og Modernisering, og er i enhver Henseende tidssvarende.

Hr. Blangstrup Johansen er af sine Kolleger indvalgt i Bestyrelsen for den faglige Forening og er ved sidste Valg til Borgerrepræsentationen blevet Medlem af denne.

Firmaet *N. Schovgaard & Søn* er grundlagt af Grosserer N. Schovgaard i Aaret 1885 og omfatter alt indenfor Isenkrbranchen med saavel en grossom en detail-Salg. Firmaet er grundlagt og har stadig til Huse i Ejendom-

Firmaet N. Schovgaard & Søn's Forretnings.

men Aaboulevarden 54. Gennem de forløbne Aar er Firmaet ført frem til et af vore mere betydende indenfor Branchen. Grosserer Schovgaard leder endnu med usvækket Kraft den store Virksomhed.

N. Schovgaard.

P. Hansen.

Handelsgartner *Valdemar Nielsen* grundlagde sin Virksomhed i Bredgade 34 i Aaret 1913 den 21. December.

Virksomheden omfatter alt indenfor Branchen, har Handel med grønne Planter, blomstrende Planter og afskaarne Blomster. Forretningen paatager sig Dekorationer af enhver Art, Borddekorationer saavel som Kirkedekora-

Interiør fra Valdemar Niensens Forretning i Bredgade.

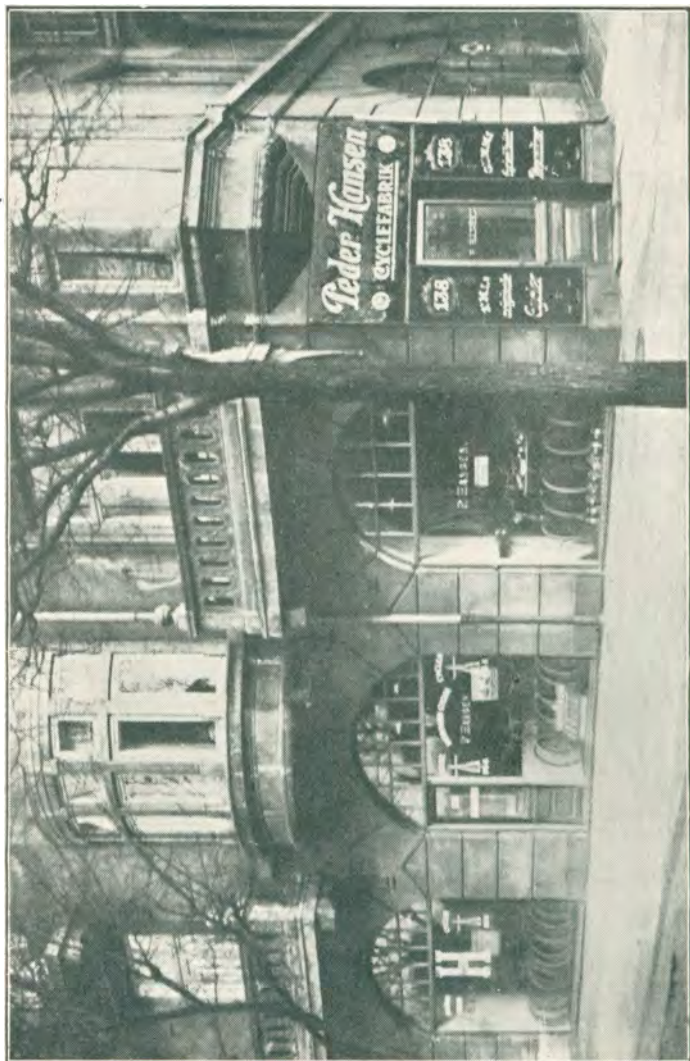
tioner samt iøvrigt alle Blomsterarrangementer, dens Kunder findes spredt over hele Landet samt i Norge og Sverige; desuden er Hr. Nielsen Leve randør til Foreningen af Embeds- og Bestillingsmænd samt Læger.

Hr. Nielsen er Fagmand og har for Uddannelsens Skyld arbejdet i Tyskland og England.

Fabrikant *P. Hansen* begyndte sin Virksomhed i Aaret 1910. Virksomheden omfatter Import af Cykler, Cykledele samt Gummi. Firmaets Speci-

alitet er Mærket B. S. A., desuden føres alle øvrige kendte Mærker. Til Virksomheden er knyttet et betydeligt Reparatonsværksted.

Domicil: Østerbrogade 138.

P. Hansens Forretningslokale, Østerbrogade 138.

Konditor *I. Thuesens* Virksomhed er grundlagt i Aaret 1884, omfatter udelukkende Konditori og er iidssvarende og moderne. Til Konditoriet er knyttet Serveringslokale. Konditor Thuesen er Redaktør af Bageri- og Konditor-Tidende. Konditoriets Domicil er Vesterbrogade 94.

Firmaet *Valdemar Hommel*, Lavendelstræde 5, er grundlagt 1864 af Købmand Peter Haureberg, der var Indehaver til 1. Januar 1908, da det overgik til nuværende Indehaver, Grosserer Valdemar Hommel, som har været i For-

Valdemar Hommels Forretning i Lavendelstræde.

retningen fra Lærling. Virksomheden omfatter Kolonial en gros som en detail og har en betydelig Handel paa Grønland til derværende Etablissements og Embedsmænd. Ved Grundlæggelsen var Virksomheden ret beskeden, men

udvikledes hurtig og fik navnlig udpræget Landhandel. Virksomheden beskæftiger 17 Medarbejdere og omfatter Kolonial, Hørkram og Vin med direkte Import. Domicil: Lavendelstræde 5.

A. Moesgaards Forretning paa Gl. Kongevej 94.

Købmand A. Moesgaard overtog 1911 den af Købmand Nyborg 1880 grundlagte Forretning. Virksomheden omfatter Forhandling af Kolonial, Vin, Konserves og Delikatesser og som særlig Specialitet Forhandling af Dansk

A. Moesgaard.

Cornelius Ottosen.

Cornelius Ottosen jun.

Bihonning, for hvilket Produkt er erholdt højeste Udmærkelse 1916. Virksomhedens Domicil: Gl. Kongevej 94.

Firmaet Cornelius Ottosen er grundlagt i Aaret 1884 af Fabrikant Cornelius Ottosen, Regnegade 9, men da Forholdene her hurtig blev for smaa henflyttedes til nuværende Ejendom Gl. Mønt, hvor nye, smagfulde Lokaler

Interiør fra Cornelius Ottesens Forretning

indrettedes. Virksomheden omfatter Fabrikation af Silkehatte samt Forhandling af alle Arter af prima Hatte og Huer fra Ind- og Udlandets bedste Fabriker, navnlig engelske Fabrikata. Virksomhedens Domicil er Gl. Mønt 4.

Cornelius Ottesens Forretning, Gl. Mønt 4

G. Ahrenkiels Forretning, Raadhusstræde 6.

Købmand *G. Ahrenkiels* Forretning, Raadhusstræde, er grundlagt af det kendte Firma *Moses G. Melchior* for ca. 100 Aar siden og har været drevet i samme Ejendom i alle de mange Aar, overtaget af Købmand *G. Ahrenkiel* 1905. Omfatter Forhandling af Kolonialvarer en detail, og Juletræsdynt en gros. Domicil: Raadhusstræde 6.

J. M. Pfefferkorns Forretning.

G. Ahrenkiel.

Købmand J. M. Pfefferkorn, Nørrebrogade 44, overtog i Aaret 1905 den af Købmand Paaske i Aaret 1875 som Specialforretning i Mel og Gryn grundlagte Forretning, i hvilken Forretning han har været ansat først som Lærling, senere som Kommis og nu som Indehaver. Forretningen er efter Pfefferkorns Overtagelse undergaaet den Forandring, at der til de tidligere Ar-

J. M. Pfefferkorn.

tikler er føjet Kolonialvarer, Vin, Konserver og Delikatesser i prima, udsøgte Varer.

Buntmager J. W. Jensen grundlagde sin Virksomhed i Aaret 1910, Øster Farimagsgade 31. Virksomheden omfatter Forhandling af alle Arter af Pelsvarer samt Fabrikation af Herre- og Damepelse. Buntmager Jensen er Fagmand og har for sin Uddannelse rejst i Udlandet, og alt, hvad der udgaar fra Virksomheden, er tilvirket under Fagmandens Garanti.

J. W. Jensens Forretning, Østerfarimagsgade 31.

Nordisk Skiltefabrik, Vesterbrogade 137, er grundlagt i Aaret 1910 af Hr. Meyer. Virksomheden omfatter Fabrikation af alle Slags Skilte. Specialitet: Glasskilte. Hr. Meyer har faaet sin Uddannelse i Zürich og har derefter i en Aarrække berejst det meste af Tyskland for videre Uddannelses Skyld.

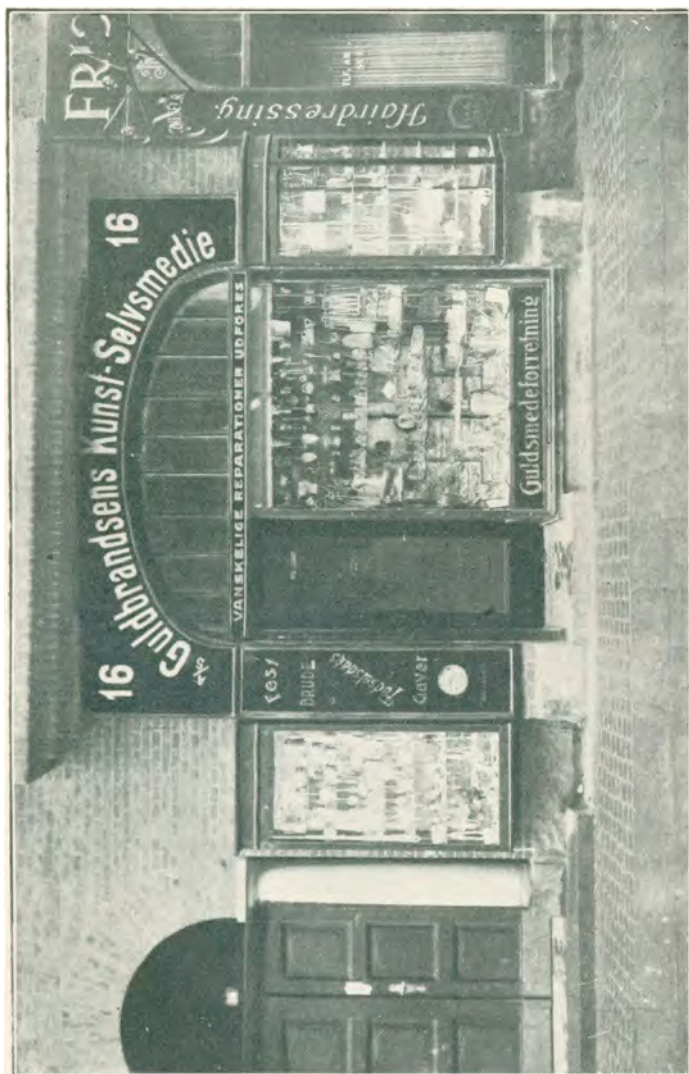

Nordisk Skiltefabrik, Vesterbrogade 137.

Harald Nielsens Fabrik paa Kastrupvej.

Harald Nielsens Fabrik paa Kastrupvej er grundlagt af Fabrikant Harald Nielsen i 1913 i Løgstørgade 33, senere henflyttet til St. Kongensgade 69. I Aaret 1916 blev den ny Fabrik paa Kastrupvej opført, og her er Fabriken

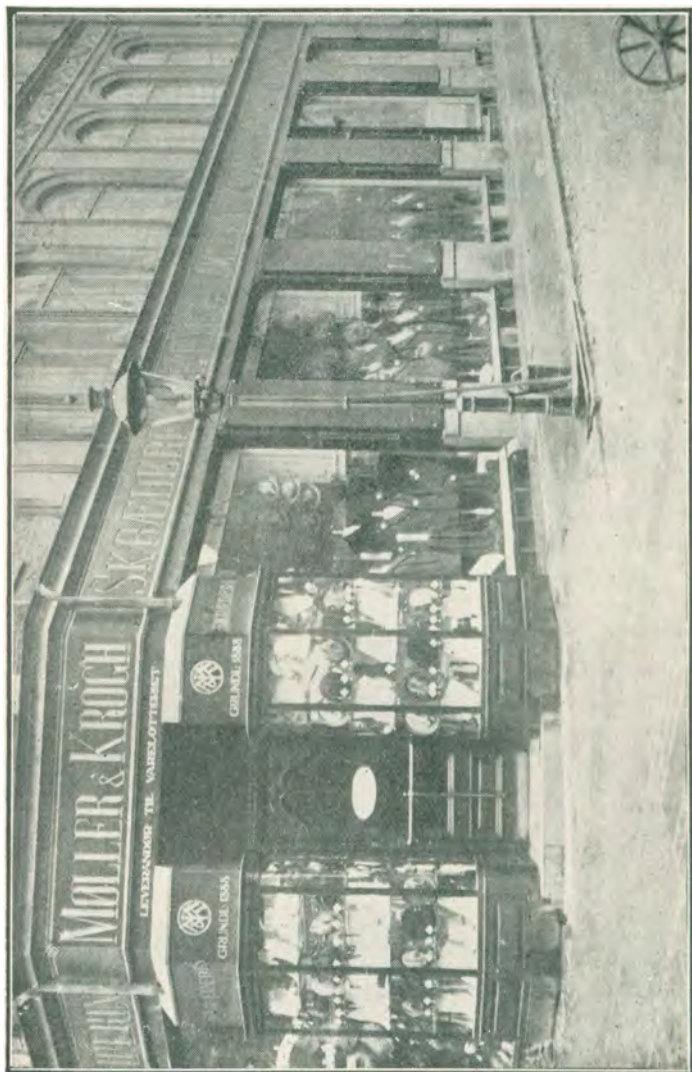

Fra Guldbrandsens Sølvsmedie, Amagerbrogade 16.

installeret i moderne Fabriklokaler. Virksomheden omfatter Fabrikation af Fittings til elektrisk Installation og beskæftiger nu ca. 30 Arbejdere.

Guldbrandsens Sølvsmedie, Amagerbrogade 16, er grundlagt i Horsens 1895, henflyttet til København 1913 og installeret i ny og tidssvarende Lo-

kaler, Amagerbrogade 16. Foruden almindelig Guldmedeforretning driver Guldbrandsen Sølvsmiede, hvor der forarbejdes forskellige Sølvsmedearbejder efter Bestilling og hovedsagelig efter egne Tegninger.

Firmaet Møller & Kroghs Forretning.

Firmaet *Møller & Krogh*, Nørrebrogade 45, er grundlagt 1888 som fuldstændig Herreekvipering & Herreskræderi i Ejendommen Nørrebrogade 31. De nuværende Lokaler, Nørrebrogade 45, erhvervedes 1894. I 1904 udtraadte Krogh, og Grosserer Møller blev nu Firmaets eneste Indehaver. Virksom-

heden, der beskæftiger ca. 30 Personer, omfatter foruden Herreekvipering og Skræderi en gros-Salg af Gymnastikdragter hele Landet over.

Fabrikant *A. P. Thorkildsen* grundlagde sin Virksomhed 1911 paa Jagt-vejen, hvor Forholdene dog hurtigt viste sig at være for smaa. 1918 byg-

A. P. Thorkildsen.

gedes ny Fabrik paa H. C. Jensensvej, og her har Firmaet siden haft til Huse. Virksomheden, som Fabrikant Thorkildsen selv har Æren for, er arbejdet støt og rolig frem og er i stadig Udvikling. Den omfatter Kedelsmedie, Maskin- og Beholderfabrik og beskæftiger for Tiden 20 Mennesker.

A. P. Thorkildsens Fabrik paa H. C. Jensensvej.

Købmand *Th. Reimers* begyndte 1897 Forretning i Pilestræde i den Ejendom, „Cityhus“, hvor nu Crome og Goldschmidt har til Huse. Forretningen henflyttedes derefter til Blaagaardsgade 35, Hjørnet af Korsgade. Her overtoges en ældre Forretning, som tidligere har været ejet af Købmand *M. Pe-*

Eksteriør fra Th. Reimers Forretning.

tersen. Samtidig med Henflytningen optoges Svigersønnen, Valdemar Gustafsen, som Medindehaver af Virksomheden. Forretningen omfatter Forhandling af Konserve, Vin og Delikatesser, og er saavel en gros som en detail. Under Krigen var Firmaet saa godt som Eneleverandør af Syntetikon til

Interiør fra Th. Reimers Forretning.

Eksterior fra Thor Hammers Virksomhed.

Grossister og Boghandlere. Virksomheden beskæftiger 3 Ekspedienter, Bude samt Cheferne. Domicil: Blaagaardsgade 35, København.

Buntmager *Thor Hammer*, Amagerbrogade 11, begyndte sin Virksomhed i Aaret 1913, men flyttede allerede i 1916 til ny og bedre Lokaler i samme Gade Nr. 11, hvor Forretningen stadig har til Huse.

Virksomheden omfatter Forhandling af alle Arter af Buntmagerartikler, Pelse, Kraver, Muffer, Pelsgarniturer. Begyndelsen var ganske beskednen, der

Aktieselskabet „Druen“s Vinhandel i Lavendelstræde.

beskæftigedes kun en lille Medarbejderstab, men efterhaanden som Aarene gik voksede Forretningen og samtidig Arbejdet. Nu beskæftiges 8 Medarbejdere. 1919 tilkendtes Thor Hammer 1. Præmie for Pelsvarer.

Aktieselskabet „Druen“s Vinhandel er stiftet af Københavns Beværtere, for ved Sammenslutning at opnaa bedre Varer og billigere Priser. Grundlæggelsen fandt Sted 1903, og Lager og Kontorlokaler indrettedes i Lavendelstræde 3, hvor Firmaet stadig har til Huse.

S. F. Jensen.

Georg Jensen.

Bagermester *Georg Jensen* overtog i Aaret 1918 den af Bagermester S. F. Jensen 1908 grundlagte Virksomhed, efter at han siden 1912 havde været Associe i samme. Virksomheden omfatter Bageri og Konditori og er indrettet

Georg Jensens Bageri, i Frederikssundsvej 8.

Interior fra Georg Jensens Bageri Frederikssundsvej 8.

fuldstændig moderne med alle tekniske Hjælpemidler. Ved Virksomheden beskæftiges 17 Medarbejdere, og Virksomheden er absolut en af de bedst indrettede Bagerivirksomheder i København.

Forretningens Domicil er Frederikssundsvej 8.

Chr. Brodersen.

H. Brodersen.

Hans V. Brodersen.

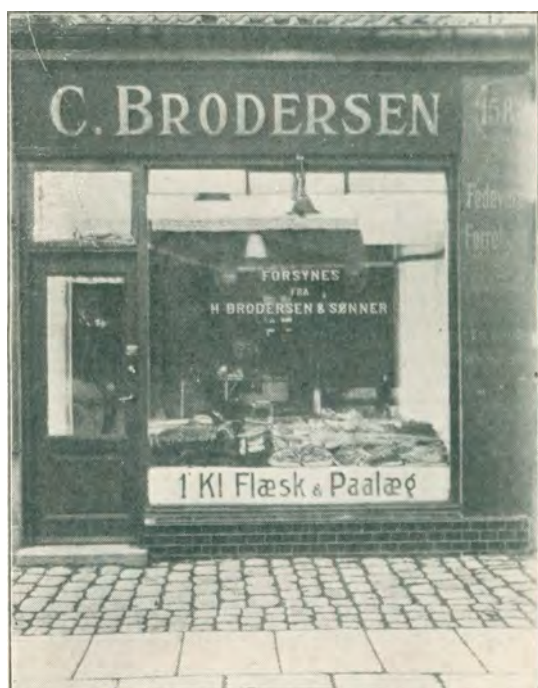
Fedevarehandler, Grosserer *H. Brodersen* overtog i Aaret 1891 den af Broderen, Chr. Brodersen, i Aaret 1874 stiftede Forretning, der havde Lokaler paa Hjørnet af Værnedamsvej og Gl. Kongevej. 1898 flyttedes Virksomheden til Værnedamsvej 12. Begyndelsen var ganske beskeden, men gennem de forløbne Aar er den arbejdet frem til at være en endog meget betydelig Forretning indenfor Branchen. Virksomheden omfatter alt i Fedeverer, Paalæg og Pølser fra egen moderne indrettet Fabrik. 1917 optoges Sønnerne

Et Billede af Gl. Kongevej i gamle Dage.
Den lave Hjørneejendom til venstre er Ejendommen,
hvor Chr. Brodersen etablerede sig i 1874.

Hovedforretningen paa Værnedamsvej.

Forretningen Amagerbrogade 158.

Interiør fra H. Brodersens Pølsefabrik.

H. V. Brodersen og C. Brodersen som Kompagnoner og samtidig ændredes Firmanavnet til H. Brodersen og Sønner. Forretningens Domicil: Værnedamsvej 12.

Kgl. Hof-Vinhandler Pios Efterfølger, Vinhandler August Andersen, overtog Forretningen i Aaret 1909 efter Kgl. Hof-Vinhandler Pio. Denne Forret-

Kgl. Hof-Vinhandler F. Pios Efterf.s Forretning.

ning grundlagdes 1881 i Slagelsegade 3, men flyttede senere til Østerbrogade 46. Virksomheden omfatter Vinhandel saavel en gros som en detail med direkte Import af Vin fra Udlandets bedste Huse.

Forretningens Domicil er Østerbrogade 46.

Johan P. Boldt.

Fru Boldt.

Axel Boldt.

Firmaet *Aktieselskabet Johan P. Boldt & Søn* er grundlagt 1899 i Aabenraa 21 under meget beskedne Forhold, men arbejdedes hurtig frem, saaledes at Pladsforholdene blev for smaa. 1916 flyttedes til Sommerstedsgade 7—9, hvor en stor Grund erhvervedes, og her indrettedes Lagerplads og Kontorbygning. Virksomheden omfatter Køb af Jern, Metaller, Papir m. m. samt

Fra Firmaet Aktieselskabet Johan P. Boldt & Søn's Virksomhed.

Videresalg en gros til Ind- og Udland. Samtidig med Henflytningen til Sommerstedsgade omdannedes Firmaet til Aktieselskab med A. Boldt som

Fra Aktieselskabet Johan P. Boldt & Sønns Virksomhed.

administrerende Direktør, medens Johan P. Boldt blev Formand for Bestyrelsen. Johan P. Boldt og Fru Boldt har udført et stort Arbejde i Firmaet og varetager stadig dettes Interesse med usvækket Energi.

Holger Hansen.

Frederiksberg Vin-Import ved Holger Hansen er grundlagt af Indehaveren, Vinhandler Holger Hansen, med Salg saavel en gros som en detail. Forretningen, der begyndte meget beskedent, er arbejdet støt og rolig fremad og har nu Leverancen til mange Restauratører og Købmænd af alle Sorter Vine af egen Import.

Frederiksberg Vin-Import.

Peter Andersen.

Johannes Nielsen.

Frederiksberg Materialhandel er grundlagt i Aaret 1886 af Købmand Peter Andersen. 1919 blev den overtaget af nuværende Indehaver, Købmand Johannes Nielsen. Virksomheden omfatter Kolonial-, Material-, Farve- samt Tapethandel og er en meget betydelig Virksomhed indenfor Branchen.

Domicil: Smallegade 30.

I Aaret 1884 begyndte Urmager og Optiker *Michael Sørensen* sin Virksomhed i Ejendommen Frederiksberggade 5. 1916 solgtes Ejendommen til Slagtermester Anders Jensen til Nedrivning, hvorfor Michael Sørensen nødtvungent maatte flytte. Forretningen flyttedes til Ejendommen Gl. Kongevej

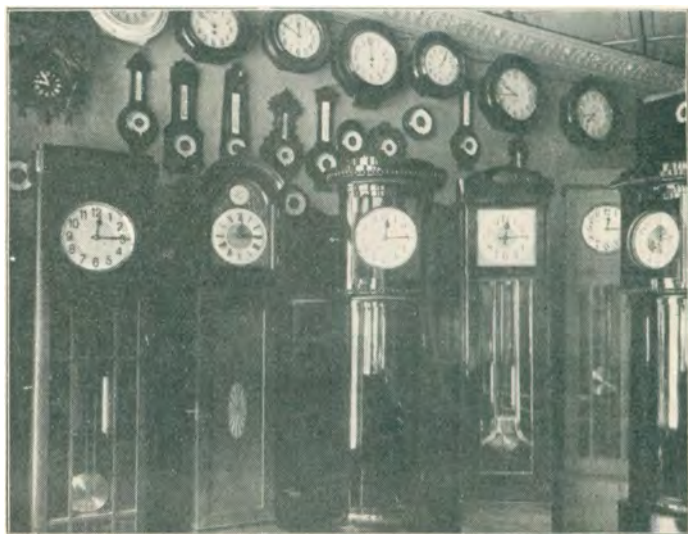

Frederiksberg Kolonial- og Materialhandel.

Michael Sørensens Forretning paa Gt. Kongevej.

128, hvor en ny, tidssvarende Butik indrettedes. Virksomheden omfatter Fabrikation af Ure og Forhandling af Ure og Optik. Særlig kendt er Sørensen bleven ved Fremstilling af Ure med 24 Timers Skiveinddeling. Det første Uhr af denne Art fremstilledes allerede 1885, og siden er mange fulgt efter og Ure er leveret til Telegrafvæsenet her i Landet og andre offentlige Institutioner.

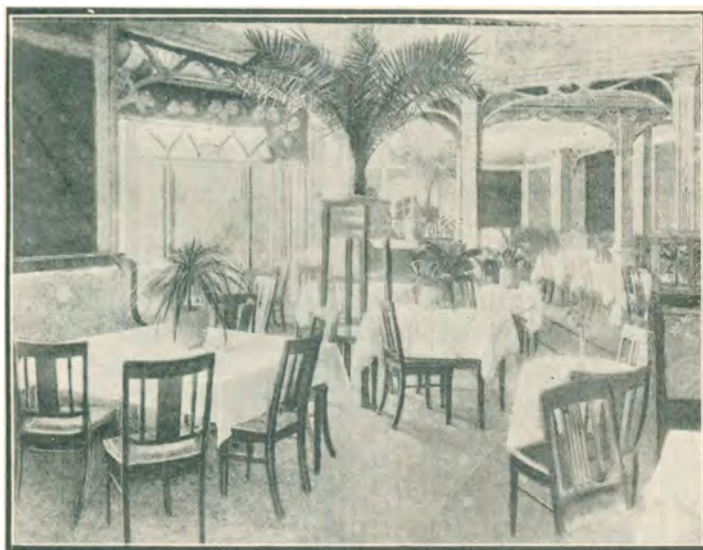

Interiør fra Michael Sørensens Forretning.

Etablissement St. Thomas.

Etablissement St Thomas er grundlagt Aar 1900, overtoges 1917 af Restauratør R. Thomsen, som tidligere har været Indehaver af „Kasino“ i Slagelse og „Skandinavien“ i Horsens. I den korte Tid, Restauratør Thomsen har haft Etablissementet, har han foretaget en Del Forandringer og moderniseret paa forskellig Maade, saaledes at det indtager en smuk Plads blandt vore Restau-

Interiør fra Etablissement St. Thomas.

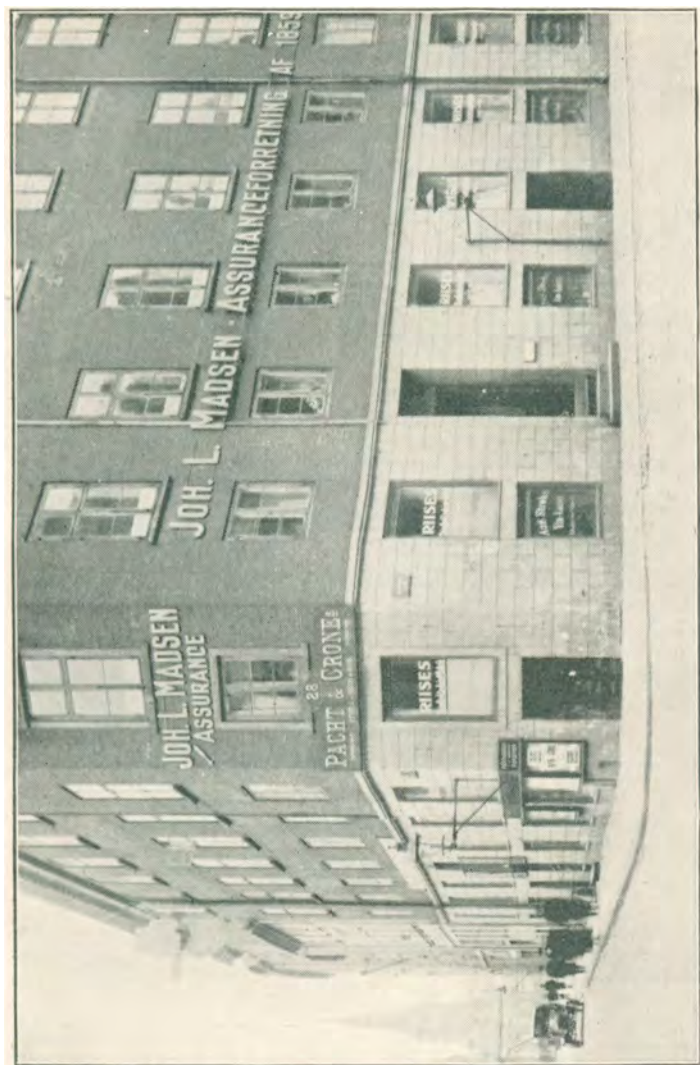
rationsetablissementer. Lokalerne, saavel Restaurations- som Selskabslokaler, er smukt udstyrede, og i Restauranten musiceres hver Dag af en Trio. Køkkenet, som ledes af Fru Julie Thomsen, er anerkendt. I Etablissementets

H. W. Sørensens Forretning, Rantzaugade 33.

elegante Selskabslokaler afholdes Aaret rundt Familiefester, og Deltagerne i disse Fester har kun gode Ord at udtale om Etablissementet og Etablissementets Ledelse.

Bagermester H. W. Sørensen, Rantzaugade 33, overtog 1913 en ældre Forretning som var grundlagt i Aaret 1870. Denne Forretning har han ført

Aktieselskabet Knud Riise's Forretningslokaler.

frem til at være en betydelig Virksomhed, som nu beskæftiger 3 Svende og 2 Ekspeditricer. Virksomheden omfatter saavel Bageri som Konditori og er udstyret efter Nutidens Fordringer.

Aktieselskabet Knud Riise er grundlagt for en længere Aarrække siden. Virksomheden omfatter Fabrikation af alle Arter af Skindbeklædning med fuldstændig Fremstilling af Automobildragter og Automobiltilbehør i Skind og er en af Landets betydeligste Fabriker i den Art.

Virksomhedens Domicil er Boldhusgade 1, København.

Firmaet Alfred Lilliestrands Forretning.

Firmaet *Alfred Lilliestrand* blev grundlagt i 1901 af Vinhandler Georg Andersen og den 1. Febr. 1919 overtaget af Hr. A. Lilliestrand med Domicil Saxogade 73. Forretningen importerer selv sine Vine direkte fra Produktionsstederne. — Hr. Lilliestrand er Fagmand, der tidligere har været hos Firmaerne Oscar Davidsen, Aug. Gerner og Helmbæk. — Firmaet har et betydeligt Salg til Cigarhandlerne og Restauratørerne og et stort Detailsalg til det store Arbejderkvarter paa Vesterbro.

Th. Vollbrechts Forretning, Sølgade 92.

Bagermester *Th. Vollbrecht* overtog i 1910 Forretningen Sølgade 92, der dengang ikke var af stor Betydning, men som under Hr. Vollbrechts Ledelse snart blev fuldstændig ombygget og moderniseret, saa den nu fremtræder i en smuk og tiltalende Skikkelse. — Forretningen omfatter baade Bageri og Konditori og fremstiller alle derunder hørende Varer. Bagermester Vollbrecht, der er udlært i Tyskland, har arbejdet hos flere af vore større Bagere, bl. a. afdøde Oldemand, Bagermester Valdemar Gædje. Forretningen beskæftiger ca. 10 Personer foruden Indehaveren.

Firmaet Rich. Holstein Hagges Forretning. Kronprinsensgade 12.

Firmaet *Rich. Holstein Hagge*, Kronprinsensgade 12, blev grundlagt 15. August 1916 af Hr. Hagge, der er udlært i Nykøbing F. og senere har arbejdet ved større Virksomheder saavel i Udlandet som i København, indtil R. Holstein Hagge begyndte sin egen Virksomhed Ny Østergade 7, hvor Firmaet forblev indtil 1917, da det flyttede til Kronprinsensgade 12. Virksomheden omfatter alle Arter af Buntmagerarbejde til Herrer og Damer, importerer selv en stor Del af Skindene, der bliver tilvirkede paa egne Værksteder; den beskæftiger nu 12 Personer og er saaledes en af de betydeligste indenfor Branchen.